

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

103 üncü Birleşim
1 . 6 . 2000 Perşembe

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I. – GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	106
II. – GELEN KÂĞITLAR	107
III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	108
A) GÜNDEMDEŞİ KONUŞMALAR	108
1. – Bursa Milletvekili Orhan Şen'in, hemşireler ile diğer sağlık çalışanlarının ekonomik ve sosyal sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdeki konuşması	108:110
2. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, 17 Ağustos depreminden sonra Kocaeli İlindeki gelişmelere ve depremezelerin sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdeki konuşması	110:113
3. – İstanbul Milletvekili Masum Türker'in, serbest malî müşavirlik mesleğinin 11 inci kuruluş yıldönümü ile bu meslek örgütünde çalışanların sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdeki konuşması	113:116
B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ	116
1. – Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, belediyelerin kaynak sorunları ve denetimi konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/136)	116:117
C) TEZKERELER VE ÖNERGELER	117
1. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in (6/670) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (-/201)	117:118
2. – Anayasa Komisyonu Başkanlığının, Eskişehir Milletvekili İbrahim Yaşar Dedefek hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona erme-	

sine kadar ertelenmesi yönündeki kararının dikkate alındığına ve "kovuşturma ertelenmiş ve bu karar Genel Kurulca kaldırılmamış ise, dönem yenilenmiş olsa bile milletvekilliği sıfatının devam ettiği sürece ilgili hakkında kovuşturma yapılamaz" hükmü göz önünde bulundurularak, Eskişehir Milletvekili İbrahim Yaşar Dedelek hakkında yeniden karar verilmesine gerek bulunmadığına dair Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon kararına ilişkin tezkeresi (3/582)

118

3. - Anayasa Komisyonu Başkanlığının, Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Danıştay tarafından yapılacak inceleme sürecinin henüz tamamlanmaması nedeniyle, dosyanın tamamlanarak, sonucuna göre gönderilmesi amacıyla Başkanlığa iade edilmesinin doğru olacağına dair hazırlık komisyonu kararının aynen benimsendiğine karar verildiğine dair Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon kararına ilişkin tezkeresi (3/583)

118:119

IV. - KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

120,197

1. - Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/659) (S. Sayısı : 429)

120:175, 438:461

2. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384)

176:193,197:220

V. - AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

193

1. - İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, ANAP Grubu adına konuşan Kırkkale Milletvekili Nihat Gökbulut'un, kendisi hakkında yanlış anlamalara meydan verecek beyanda bulunması nedeniyle açıklaması

193:195

2. - ANAP Grup Başkanvekili Zeki Çakan'ın, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Grubuna sataşması nedeniyle konuşması

195

3. - Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, şahsına sataşması nedeniyle konuşması

195:197

VI. - SORULAR VE CEVAPLAR

221

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

221

1. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, İTÜ'nün düzenlediği sempozyuma türbanlı bir gazetecinin rektör tarafından alınmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/1797)

221

2. - Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Muğla'nın Milas ve Yatağan organize sanayi bölgeleri projelerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/1838)

222:223

3. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir'e öğrenci yurdu yapılıp yapılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/1850)

223:224

4. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın;

Kapadokya çevre düzeni planının ne zaman yapılacağına,

Nevşehir-Kapadokya Havalimanı ile bağlantısı bulunan il yollarının ne zaman yapılacağına,

Nevşehir'deki belediye ve köy muhtarlıklarının sunduğu projelere ilişkin soruları ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı (7/1845, 7/1852, 7/1855)

224:228

5. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, POAŞ'ın özelleştirme ve satış işlemlerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/1860)

228:232

6. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanriku'lu'nun cevabı (7/1889)

232:233

7. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in cevabı (7/1899)

233:234

8. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/1910)

235

9. – Adana Milletvekili Halit Dağlı'nın, pamuk üreticisine prim verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanriku'lu'nun cevabı (7/1921)

235:236

10. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Güçlendirme Vakfı ile ilgili yolsuzluk iddialarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanriku'lu'nun cevabı (7/1927)

237:240

11. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Dünya Rekabet Yılı 2000 Raporuna ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanriku'lu'nun cevabı (7/1966)

240:241

12. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, tank alımlarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2002)

241:242

13. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, Birinci Ordu Komutanlığı'nın devir tesliminde tören yapılmamasının nedenlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2003)

242:243

14. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, ABD'de tedavi olan bir generale ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2004)

243:244

15. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Vakıf Gureba Hastanesinin İ.Ü.'ne devrine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/2015)

244:245

16. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, kamuoyunda "köstebek olayı" olarak bilinen davanın hâkimlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2020)

245:247

17. – Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adan İli ve İlçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın cevabı (7/2030)

247:250

18. – Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, bazı belediye başkanlarının eğitim semineri adı altında düzenledikleri yurt dışı gezilere ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı (7/2070)

250:251

I. - GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.00'te açılarak dört oturum yaptı.

Diyarbakır Milletvekili Sacit Günbey, Türkiye'nin sağlık sorunlarına ilişkin gündem dışı bir konuşma yaptı.

Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, Durançam Köroğlu ve Burmandere Baraj Projelerine ilişkin gündem dışı konuşmasına, Devlet Bakanı Edip Sadıer Gaydalı,

Iğdır Milletvekili Abbas Bozyel'in, tarihî gerçekler ışığında, sözde Ermeni soykırımı yalan iddia ve iftiralarına ilişkin gündem dışı konuşmasına da, Dışişleri Bakanı İsmail Cem,

Cevap verdiler.

Gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının :

1 inci sırasında yer alan, Sosyal Sigortalar Kanunu, Esnaf ve Sanatkarlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu ile İşsizlik Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısının (1/662) (S. Sayısı : 427) görüşmelerine devam edilerek tımtı kabul edildi ve kanunlaştığı açıklandı.

2 nci sırasında yer alan, Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının (1/659) (S. Sayısı : 429) görüşmelerine devam edilerek, geçici madde 1'e kadar kabul edildi.

Alınan karar gereğince, kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 1 Haziran 2000 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşime 22.59'da son verildi.

Murat Sökmenoğlu

Başkanvekili

Mehmet Ay

Gaziantep

Kâtip Üye

Tevhit Karakaya

Erzincan

Kâtip Üye

II. - GELEN KÂĞITLAR**1 . 6 . 2000 PERŞEMBE****Yazılı Soru Önergeleri**

1. - Ankara Milletvekili M. Zeki Çelik'in, Etimesgut ve Güvercinlik havaalanları Mania Planına ilişkin Millî Savunma Bakanından yazılı soru önergesi (7/2143) (Başkanlığa geliş tarihi : 31.5.2000)

2. - Van Milletvekili Maliki Ejder Arvas'ın, Van SSK Hastanesinin sorunlarına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanından yazılı soru önergesi (7/2144) (Başkanlığa geliş tarihi : 31.5.2000)

3. - Kütahya Milletvekili Ahmet Derin'in, Merkez Bankası'nca el konulan bankaların off-shore hesaplarına ilişkin Devlet Bakanından (Recep Önal) yazılı soru önergesi (7/2145) (Başkanlığa geliş tarihi : 31.5.2000)

Meclis Araştırması Önergesi

1. - Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, belediyelerin kaynak sorunları ve denetimi konusunda Anayasanın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca bir Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/136) (Başkanlığa geliş tarihi : 30.5.2000)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 14.00

1 Haziran 2000 PERŞEMBE

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Tevhit KARAKAYA (Erzincan), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 103 üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yetersayıtı vardır; görüşmelere başlıyoruz efendim.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşşıma gündemdişı söz vereceğim.

Gündemdişı ilk söz, Sağlık Bakanlığının sorunları hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Orhan Şen'e aittir.

Buyurun Sayın Şen. (MHP sıralarından alkışlar)

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEMĐŞİ KONUŞMALAR**

1. – Bursa Milletvekili Orhan Şen'in, hemşireler ile diğer sağlık çalışanlarının ekonomik ve sosyal sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündemdişı konuşması

ORHAN ŞEN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hemşirelerimiz ve diğer sağlık çalışanlarının sorunlarını dile getirmek üzere, gündemdişı söz almış bulunuyorum. Konuşmama başlamadan önce, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sağlık, temel bir insanlık hakkıdır. Sosyal devlet, halkının sağlık ihtiyaçlarını karşılayabilen devlettir. Ülkemizde sağlık çalışanları, içinde buldukları zor şartlara rağmen, büyük fedakârlıklarla görevlerini yerine getirmeye çalışmaktadırlar. Sağlık çalışanları denildiğinde de, sayı itibarıyla ilk sıralarda ebe ve hemşireler gelmektedir.

Ülkemizde açılan ilk hemşirelik okulu, 1920'li yıllarda Kızılayın açtığı Hilalî Ahmer'dir. Mevcut hemşirelik okullarının eğitim programları, lise düzeyinde eğitim veren dört yıllık okullar, liseüstü lisans eğitimi veren dört yıllık yüksekokullar, iki yıllık açıköğretimi tamamlayan mevcut öğrenciler şeklindedir. Dolayısıyla, günümüzde hâlâ standart bir hemşirelik eğitiminin olmaması düğündürücüdür.

Halihazırda çalışan sağlık personeli ise, ortaokul sonrası dört yıl ve iki yıllık ön lisans programını tamamlayan meslek mensupları, liseden sonra iki yıllık yüksek okul mezunu meslek mensupları, liseüstü dört yıllık yüksek okul mezunu meslek mensuplarıdır. Bu da göstermektedir ki, dört değişik düzeyde eğitim alan, aynı görev ve sorumluluk içinde, aynı unvanla diploması olan bir meslek grubu oluşmuştur.

Hemşirelik, günümüzde, 1954 yılında çıkarılan ve hâlâ yürürlükte olan 6283 sayılı Kanunla yürütülmektedir. Aradan geçen kırkaltı yıl ve hızla gelişen teknoloji, eğitim, sorumluluk ve yetki karşısında, mevcut kanun yetersiz kalmaktadır. Hemşire, ebe ve sağlık teknisyenleri, çalışma ortamında hakları ve yetkileri bakımından büyük sıkıntılar yaşamaktadırlar. Hizmet sınırlarının belirlenmemiş olması, bu hizmetleri alanları ve hizmetleri sunanları sıkıntıya sokmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ekgöstergeleri düzenleyen 1 sayılı cetvelinin "Sağlık Hizmetleri Sınıfı" başlıklı bölümünde, liseüstü iki ve üç yıllık eğitim gören sağlık personelinin var-

lığına ilişkin bir düzenleme yoktur. Bu sebeple, liseüstü iki ve üç yıllık eğitim gören sağlık personeli, ekgösterge tazminatlarını, bu başlığın (c) fıkrasına göre, yani lise düzeyinde almaktadır. Aynı kanunun kapsamında görev yapan genel idari hizmetler, teknik hizmetler, eğitim hizmetleri gibi hizmet gruplarından, 1 inci, 2 nci, 3 üncü ve 4 üncü derecelerden maaş alan iki ve üç yıllık yüksekokul mezunu kamu görevlileri, hak ettikleri ölçüde ekgöstergelemlerini alabilirken, sağlık hizmetleri sınıfında görev yapan iki ve üç yıllık yüksekokul mezunu hemşire, ebe ve sağlık memurları, ekgöstergelemlerine ilişkin bugüne kadar herhangi bir kanunî düzenleme yapılmamış olması sebebiyle, ekgöstergelemlerini, lise düzeyinde öğrenim görmüş olanlarla aynı almaktadırlar. Bu durum, Anayasamızın eşitlik ilkesine aykırı olup, sağlık çalışanlarının mağduriyetine sebep olmaktadır.

Ayrıca, dört yıllık lisans düzeyinde eğitim almış olan hemşire, ebe ve sağlık memurları da, yürürlükte bulunan düzenlemelere göre, diğer sınıflardaki iki ve üç yıllık yüksekokul mezunları statüsünde değerlendirilerek daha düşük ekgöstergeleden yararlanmaktadırlar. Bu durumda, ebe, hemşire ve diğer sağlık çalışanları, hem çalışırken hem de emeklilikleri sırasında büyük ekonomik kayıplara uğramaktadırlar. Aynı konu, liseüstü dört yıllık lisans eğitimi almış hemşireler için de geçerlidir. Ülkemizde, sayıları 150 000 civarında olan, meslek liseleri ile önlisans programlarından mezun olan ebe, hemşire ve sağlık memurları, bir defaya mahsus olmak üzere, Açık Öğretim Fakültesi bünyesinde lisans tamamlamak istemektedirler.

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun 32 nci maddesinde, mesleklerinden dolayı çeşitli riskler altında bulunan bazı meslek ve işkolu çalışanlarına 2 ay ile 6 ay arasında değişen sürelerle fiili hizmet süresi zammı öngörülmektedir. Mesleki risk bakımından bakıldığında, sağlık çalışanlarının söz konusu haklardan yararlanan birçok meslek grubundan daha fazla risk altında çalıştıkları bir gerçektir. Ebe, hemşire ve sağlık memurlarımız da aynı haklardan yararlanmak istemektedirler.

Değerli milletvekilleri, Sağlık Bakanlığımızca, belirli bölgeler pilot bölge seçilmek suretiyle, aralarında Bursa Devlet Hastanesinin de yer aldığı bazı hastanelerimizde vardiya sistemine geçilmiştir. Hastalar bakımından büyük kolaylık getiren bu sisteme geçilmesinden dolayı Sayın Sağlık Bakanımızı huzurunuzda tebrik ediyorum. Vardiya sistemi sayesinde hastanelerimizdeki teşhis ve tedavi hizmetlerinde yığılmalar azalmış...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ORHAN ŞEN (Devamla) – Teşekkür ediyorum.

...halkımızı etkin ve kesintisiz sağlık hizmetleri verme imkânı daha da artmıştır. Artık, geceleri hastanelere gelen hastalar uzman doktorlara muayene olabilmektedirler; ancak, vardiya sistemi halkımız için kolaylıklar getirirken, sağlık çalışanları için birtakım sıkıntıları da beraberinde getirmiştir. Vardiyalı çalışma sistemine ilişkin usul ve esasları düzenlemek amacıyla hazırlanan, ancak, Maliye Bakanlığının görtüştü beklenildiğinden henüz taslak halinde kalan yönergeye göre yürütülen vardiyalı çalışma sistemi, aynı fizikî şartlarda ve aynı personelle yürütülmektedir. Çok fedakârca çalışma gösteren sağlık personeli sayısı artırılmamıştır. Aynı zamanda, genel bütçeden zaten taminkâr bir ücret alamayan çalışanlara, Maliye Bakanlığının görüş bildirmemesi sebebiyle, döner sermayeden de fazla ücret verilememektedir. Bu durum sebebiyle, fekakârca çalışma örneği gösteren sağlık çalışanları, gösterilen fedakârlıklarının karşılığını alamamanın burukluğunu yaşamaktadırlar. Bir an önce, Maliye Bakanlığının olumlu görüş bildirmesi ve vardiyalı çalışanlara farklı seviyede döner sermaye primi ödenmesi gerekmektedir. Halkımızın büyük tevaccühüne mazhar olan vardiyalı çalışma sisteminin daha etkin uygulanabilmesi için, mutlaka, farklı seviyede döner sermaye primi ödenmesinin sağlanması ve personel sayısının artırılması şarttır.

Devlet hastanelerinde başlatılan vardiyalı çalışma sisteminden çok sonra, bazı SSK hastanelerinde "uzatılmış mesai" adı altında uygulamaya konulan, adı değişik de olsa, vardiyalı çalışma sistemi olan sisteme göre, SSK hastanelerindeki sağlık çalışanları, fazla çalışma karşılıklarını almaktadırlar; bu durum, aynı işkolunda hizmet veren sağlık çalışanları arasında çifte standart manasına gelmektedir.

Hastanelerimiz hemşire noksanlığından felç olmuşken, okullarından mezun olmuş hemşirelerimiz de işsiz dolasmakta, hatta, asgarî ücretle özel sağlık kuruluşlarında görev yapmaya çalışmaktadırlar; bu da ilginç bir çelişkidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hemşirelerimizin ve diğer sağlık çalışanlarının ekonomik ve sosyal birçok sıkıntısı mevcuttur; zamanımızın yetersizliği sebebiyle hepsini sıralamam mümkün olamamaktadır. Fedakâr sağlık çalışanları, ekonomik ve sosyal sıkıntılarının bir an önce çözümlünü istemektedirler. Onlar da, kamu görevlisi diğer meslektaşları gibi, uluslararası sözleşmelerde ve Anayasamızın 53 üncü maddesinde yer alan sendikal haklarını kullanabilmek için, sendika uyum yasalarının Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir an önce yasalaşmasını beklemektedirler.

Bu düşünceler içerisinde, fedakâr sağlık çalışanlarını ve Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Şen.

Gündem dışı ikinci söz, Kocaeli İlindeki son durumlar hakkında söz isteyen Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'ye aittir.

Buyurun Sayın Pepe.

2. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, 17 Ağustos depremünden sonra Kocaeli İlindeki gelişmelere ve depremzedelerin sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Kocaeli İlindeki 17 Ağustos depreminden sonraki gelişmeleri kısa olarak hulasa etmek istiyorum.

Kocaeli, Türkiye'nin gayri safi millî hâsılasına en fazla katkıda bulunan, en önde gelen illerden birisiydi; ama, 17 Ağustos depreminden sonra, ne yazık ki, Kocaeli, sorunlar yumağı bir kent haline gelmiştir. Depremzedelerin bugün içerisinde bulunmuş olduğu fizikî şartlarını, moral şartlarını, zannediyorum sizler de, az veya çok tahmin ediyorsunuzdur.

Değerli arkadaşlar, bugün itibarıyla Gölcük'te, 800 kadar esnafa, prefabrik dükkân yapılacağını -beş altı aydan bu tarafa- İçişleri Bakanlığı marifetiyle işlerin organize edildiğini ve projenin Başbakanlık Kriz Merkezinde beklendiğini, hep birlikte, ne yazık ki, bölgede üzüntüyle takip ediyoruz.

Tabii, belediyelerin almış oldukları yardımlara baktığımız zaman, katsayı uygulamasındaki adaletsizliklerin yanında, deprem bölgesindeki belediyelerin bir kısmına iş makinesi yardımı yapılmış, bir kısmına yapılmamıştır. Bu yapılan yardımlarda da, adalet terazisinin kefesinin haksızlıktan yana ağır bastığını söylemekte fevkalade fayda görüyorum.

Yine, katsayıyla alakalı, haziran ayında çıkarılacak kanun hükmünde kararnamedeki düzenlemelerde, temenni ederiz ki, bu haksızlıklar, adaletsizlikler giderilir.

Bu arada tabii, Yuvacık, Değirmendere beldelerinin ve Gebze Belediyesinin katsayılarının da, haziran ayındaki düzenlemede, hakkaniyetli bir şekilde gözden geçirilmesinin fevkalade önemli olacağını düşünüyorum.

Esnafın, Halk Bankasına başvurulardaki kuyrukları uzadıkça uzuyor; gerekli kredi desteklerinin, imkânlarının, potansiyelinin, kaynaklarının temin edilemediği söyleniyor. Orta hasarlı binaların güçlendirilmesiyle alakalı olarak hükümetin vaat ettiği 2 milyarlık yardımlarda ciddi sıkıntılar söz konusu.

İşte, tam bunlar olurken veyahut da bunlar olamazken, dün, Sayın Başbakan, yaklaşık 5 000 off-shorezede, kişi başına 20'şer milyar liralık ödeme yapacaklarını ifade ettiler. Batan bankayı kurtaracaksınız; parasını, açgözlülüğünden, daha fazla kâr gayesi güderek, böyle bir şeyin olabileceğini düşünmeden, daha fazla kazanma hırsıyla off-shore bankacılığına (kıyı bankacılığına) yatırımları kurtaracaksınız; ama, depremzede sıra geldiği zaman "siz kuyruktaki bekleyin" diyeceksiniz. (FP sıralarından alkışlar) Bunu anlayışla karşılamak, bunu içimize sindirmek mümkün değildir.

Depremzede esnafın durumu ortada, prefabrike konutta sefalet içerisinde olan insanların durumları ortada. Şimdi, eğer burada doğruya doğru, yanlışa yanlış demek durumunda olacaksanız bu hükümet, bu hükümet 65 milyon hükümeti olacaksanız, bu hükümet depremzedenin hükümeti olacaksanız, depremzedenin de kolundan tutması lazım.

Burada bir deprem vergisi çıktı. Deprem vergisiyle yaklaşık olarak 5 milyar dolarlık bir kaynağın toplanması söz konusu. Burada hükümete, hükümetin bakanlarına sesleniyorum: Toplanmakta olan bu 5 milyar dolarlık kaynaktan kaç kuruşu benim depremzedeme yardım olarak, imkân olarak aktarıyorsunuz? Burada, çıkıp, bana bunun hesabını vermek mecburiyetindesiniz.

Bakın, depremzedelere yapılan kuru gıda yardımı var. Elimde o depremzedelere gönderilen nohut örnekleri var. Bunlar, Mersin'deki bir firmadan, Kocaeli'nde çadırlarda ve prefabrike konutlardaki depremzedelere dağıtılmak üzere alınıp getirilen ve elekaltı, satılma imkânı olmayan, pişme imkânı olmayan, hiçbir reyonda satılma imkânı olmayan nohutlar. Bunları biraz sonra gördüğünüz zaman siz de kabul edeceksiniz ki, bunları Türkiye'nin hiçbir yerinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Pepe.

OSMAN PEPE (Devamla) – ...en geri kalmış bölgesindeki insanlarımızın dahi sofrasına koyması, pişirmesi, çocuk çocuğuna yedirmesi mümkün değildir. İşte bu evlere şenlik yardım manzarasını da, zannediyorum, hükümetin dikkate almasında fayda vardır.

Yine, 10.4.2000 tarihinde Bayındırlık Bakanlığı inşaatları durdurdu. Yahu, tam inşaat sezonunun ortasında inşaatlar durdurulur mu?! Koca kış geldi geçti, bu konuyla alakalı düzenlemeler yaparsanız, yeni birtakım yönetmelikler çıkararsanız, bunları kış boyu hazırlasaydınız da, inşaat sezonu başladığı zaman bunlar faaliyete geçseydi olmaz mıydı?! Tabii, burada kafama bir şey takılıyor; herhalde, enflasyonun daha artmaması için, belli sınırlarda kalması için böyle bir yöntem izlenmiş olabilir.

Yine, bu arada, tabii, kalıcı konutlarla alakalı olarak yapılan istisnalarla ilgili bedel uygulamasında yapılan hataların da altını çizmek istiyorum.

Bu hükümetin, belediyelerin birikmiş olan SSK ve vergi borçlarını belli bir program dahilinde ertelemesi ve hatta silmesi lazım.

Toplu Konut İdaresinin, bölgede şu anda yürütülmekte olan projelerine mutlaka ve mutlaka ilave kaynaklar aktarması lazım ve yeni toplu konut projelerinin de bölgede faaliyete geçirilmesi lazım.

Dünya Bankası Başkanı, Türkiye'de mucizelerin yaratıldığını söylüyor; zannediyorum, Dünya Bankası Başkanı, Türkiye'de mucizeler yaratıldığına dair açıklamasıyla, depremzede vatandaşların, çadırlarda, barakalarda emeklinin, esnafın durumunu gördükten sonra "hâlâ yaşamaya devam ediyorsanız, işte bu bir mucizedir" demek istiyordu. Yoksa, ekonomide büyük başarılar ortaya konulmuş değildir. (FP sıralarından alkışlar)

Şimdi, söz buraya gelmişken, ben, Sayın Başkanın ve Heyetinizin...

HASAN METİN (İzmir) – Deprem sömürüştü yapma; depremi sömürme.

OSMAN PEPE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, sizin sabrınızı daha fazla taşımadan, zamanım da dolmakta olduğunu gördüğüm için, Sayın Başkanımın da hoşgörüsüne sığınarak, dün Sayın Dışişleri Bakanımın, önce gündem dışı konuşma yapmak istemesi, arkasından da bu gündem dışı konuşma isteğinden vazgeçmesini, doğrusu...

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Ne alakası var!

OSMAN PEPE (Devamla) – Pekala alakası var. Birazcık dinlerseniz, anlarsınız.

BAŞKAN – Tekrar bir satışmaya mahal vermeyelim Sayın Pepe. Siz, Başkanlık Divanı üyesisiniz; lütfen...

OSMAN PEPE (Devamla) – Değerli arkadaşlar, Sayın Dışişleri Bakanımın Boğazda ve Atina'da Yunan Dışişleri Bakanıyla...

BAŞKAN – Sayın Pepe, bir toparlar mısınız... Siz Başkanlık Divanı üyesisiniz... Dün dün de kaldı efendim...

OSMAN PEPE (Devamla) – Yunan Dışişleri Bakanıyla kâh İstanbul'da ve kâh da Atina'da sırtaki oynadığına şahit olmasaydık... İcratının da Türkiye Büyük Millet Meclisinden saklı olmaması gerektiğini, her konuda, öntümüze gelip, bize hesap vermek mecburiyetinde olduğunu burada ifade ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Ben de deprem bölgesi milletvekili, Kocaeli Milletvekili olarak bir iki konuyu arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, size, yerinizden, 60 ncı maddeye göre söz vereyim; buyurun.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Sayın Başkanım, bölgemiz, 20 milyon insanı direkt etkileyen bir felaketi yaşadı. 17 Ağustos depremini Allah bir daha bu ülkeye ve insanlığa yaşatmasın; ancak, bu arkadaşımız depremin ilk gününden beri siyaset yapıyor.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Yapacak tabii.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Ölü insanların üzerine, acılı insanların üzerine siyaset yapılmaması gerektiğini, her zaman her zeminde konuştuk. Devletimiz, sıkıntı içinde olan 20 milyon yurttaşını, bir baba şefkatiyle, devlet şefkatiyle, ilk günden beri kucaklamaktadır.

Geçtiğimiz hafta, Sayın Dünya Bankası Başkanının, Devlet Bakanımız Sayın Hasan Gemici ile beraber bölgeyi gezdiğinde -akabinde biz burada bir toplantı yaptık Sayın Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanımızın Başkanlığında- söylediklerini aynen kelimesi kelimesine aktarıyorum: "Türkiye Cumhuriyeti Devleti çok büyük bir devlet ve çok kısa sürede bu işi başardı. Gerçekten, burada gördüğümde gözlerim yaşardı" diye cümle kullandı.

Onun için, nohut da, kesinlikle bölgeden alınmaktadır; hiçbir elekaltı yapılmamaktadır. Hatalar vardır, eksikler vardır, olacaktır; çünkü, direkt 20 milyon insanımızı etkilemiştir bu felaket; ama, hiçbir sıkıntı yok demiyoruz.

Sizlerden ricam, bir bölge milletvekili olarak, bunun üzerinden siyaset yapmamamız, olabildiğince tek yumruk, tek çatı altında olup, azamî ölçüde bu yarayı sarma gayreti içerisinde olmamız gerektiğini arz ediyorum.

Bu fırsatı verdiğiniz için, tekrar sizlere teşekkür ediyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim Sayın Pepe?..

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkan, sataştı.

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Sataşma var.

BAŞKAN – Ne sataştı efendim?

MAHFUZ GÜLER (Bingöl) – Bayağı sataşılıyor.

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Başkanım, temenni ederdim ki, benim konuşmama, hükümeti temsilen bir sayın bakan çıksın ve cevap versin.

BAŞKAN – O, tabii, sayın bakanların takdiri efendim.

OSMAN PEPE (Kocaeli) – Sayın Çalık, elimde bunların numuneleri var; bu numuneleri, buyursun alsın; bunu sofrasına götürebiliyorsa veyahut da bunu, Türkiye’de herhangi bir yerde alınabilir, satılabilir bir mal olarak görüyorsa, depremzedeye layık görüyorsa, o zaman bir diyeceğim yok.

BAŞKAN – Tamam, anlaşılmıştır efendim.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Lütfen... Hiçbir sıkıntı yoktur... Burada siyaset yapıyor.

BAŞKAN – Efendim, onu dışarıda tartışalım; o, bizim konumuzun dışında efendim.

HALİL ÇALIK (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Gündem dışı üçüncü söz, serbest malî müşavirlik mesleğinin 11 inci kuruluş yıldönümü hakkında söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Masum Türker’e aittir.

Sayın Türker, buyurun. (DSP sıralarından alkışlar)

3. – *İstanbul Milletvekili Masum Türker’in, serbest malî müşavirlik mesleğinin 11 inci kuruluş yıl dönümü ile bu meslek örgütünde çalışanların sorunları ile alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşması*

MASUM TÜRKER (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye’de, geçtiğimiz yıllar içerisinde, ekonominin bozuk olduğuna, maliyede disiplinin sağlanmadığına, zaman zaman, gelen geçen başbakanların, maliye bakanlarının konuşmalarında, tarihin sayfalarında rastlamak mümkünüdür.

Ekonomide disiplin, maliyede disiplin, ticaret hayatımızda disiplin, muhasebe uygulamaları ve muhasebe denetiminin işlerliğiyle sağlanmıştır. Bu gelişmiş ülkelerin prensibinin... Özellikle ülkemizde, cumhuriyetin kuruluşundan sonra birçok girişim olmasına rağmen, 1989 yılında, dönemin Başbakanı rahmetli Turgut Özal'ın özel gayretiyle ve dönemin Maliye Bakanı Sayın Ekrem Pakdemirli'nin özel izlemesiyle, meslek, 3568 sayılı Yasayla, onbir yıl önce bugün kanuna kavuşmuştur.

Ekonomide, maliyede ve ticaret hayatındaki gelişmeler karşısında, devletin ekonomi alanında koyduğu kuralların ve vergi sisteminin modernize edilmesinin yeterli olmadığını bugün bile yaşıyoruz. Muhasebe, işletmecilik, vergi, finans, ekonomi, ticaret hukuku ve denetim konularındaki gelişmeler, bu amaçla, yüksek bilgi ve ihtisas sahibi meslek mensuplarını gerektirmiş; dünyada, İngiltere'de ve benzeri Anglosakson ülkelerinde CPA (Certified Public Accountant) ya da CA (Chartered Accountant) adıyla, Fransız ekolünde Expert Comptable, İtalyan'larda Dottori Commercialist unvanları altında düzenlenen bu meslek, ülkemizde "serbest muhasebeci", "serbest muhasebeci-mali müşavir" ve "yeminli mali müşavir" unvanları altında düzenlenmiştir.

Bu meslek mensupları, yalnız mükelleflerin işlemlerini yapmakla da mükellef değil; bunlar, mükellef ile devlet arasında köprü görevi görmekte ve özellikle artık gelişen sermaye piyasasındaki yatırımcıların haklarını da korumaktadırlar.

Ancak, ülkemizde, mali müşavirlik mesleğinde önemli sorumluluklar verilmesine rağmen, yetkilerin daha verilmediğini bugün bile yaşamaktayız. Bu nedenle, ciddi ve güvenilir bilgiye sahip olabilmek ve ülke çapında denetim fonksiyonun geliştirilmesine önayak olabilmek için, bu meslek mensuplarının ve meslek grubunun, onbirinci yıldan sonra, bazı sorunlarını da gözden geçirmek gerekir.

Örneğin, Maliye Bakanlığı tarafından yıllarca bu meslek örgütünden ve meslek mensuplarından istenilen (A), (B) ve (C) gibi aslında hiç yararlanılmayan formların istenilmesinden vazgeçilmesi ve elektronik bilgi sisteminde yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 227 nci maddesiyle 1994 yılında getirilen ön denetim yetkisi hâlâ kullanılmamakta, basit bir beyanname imzalanmasına bağlı tutulmaktadır. Oysa, ülkemizde vergi denetim düzeninin -bugünlerde yaşadığımız paraşüt operasyonunda bile- ne kadar önemli olduğunu, içi boşaltılan bankaların ciddi bir denetimden geçirilmeden ve denetlenmemiş şirketlere kredi vermeleri dolayısıyla boşaltma yapıldığını, yıllardır hep birlikte görmekteyiz.

Bu nedenle, Türkiye'de, ekonomik denetim düzeninin kurulabilmesi için, anonim şirketlerin ve kooperatiflerin, muhakkak, bu meslek mensupları tarafından, kamusal yetkileri çerçevesinde ve sorumlulukları altında denetlenmesi zorunluluğu getirilmelidir; ama, Türkiye için en önemlisi, kim olursa olsun, ister şahıs işletmesi, ister sendika, ister basın kuruluşu, aklımıza gelen her kesimin, açıklama kurallarına tabi tutularak, bilançolarını açıklaması ve şeffaflığın sağlanması işlevinin -dünyada olduğu gibi- işletilmesidir.

Değerli milletvekilleri, Parlamentomuz bu konuda çok duyarlı davranmış, zaman zaman ekonomik denetim düzeni tesis eden uygulamalara yer vermiştir. Bunlardan bir tanesi, bugün başlayan işsizlik sigortasının -Tasarrufu Teşvik Fonunda olduğu gibi, geçtiğimiz oniki yılda nasıl kullanıldığının belirsizliğine imkân vermemek amacıyla- yeminli mali müşavirler tarafından denetlenmesine olanak tanımıştır. Bu, Yüce Parlamentomuzun, şeffaflığın sağlanmasında, kamu fonlarının denetlenmesinde aldığı en önemli kararlardan biridir. Ancak, Batı'da olduğu gibi, devletin dışpolitika, iç güvenlik ve millî savunma ile Türkiye Büyük Millet Meclisi haricindeki tüm kamu kurum ve kurumlarının da bu kişiler tarafından denetlenmesi ve bugün yaşamakta olduğumuz, deprem böl-

gelerindeki çürük binaların bile çökmesinin engellenmesi gibi, detayda olabilecek her konunun, bu meslek örgütüyle işbirliği yapılarak sağlanabileceğini biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun efendim.

MASUM TÜRKER (Devamla) - Değerli milletvekilleri, Parlamentomuzun çıkardığı onbir yıl evvelki kanunla, eğitim, staj, sınav sürecini tamamlamış olan bu meslek örgütünün, sermaye piyasasındaki gelişme fonksiyonunu pekiştirmek ve özellikle önümüzdeki yılbaşından başlamak üzere, bankaların verdiği kredilerin, yine Yüce Parlamentomuzun değerli oylarıyla kabul edilmiş olan kredi kullanacakların muhakkak denetlenmesi zorunluluğunun devreye girmesi halinde Türkiye'de ekonomik denetim düzeni kurulacaktır ve bu cümlede, bu ekonomik denetim düzeni kurulduğu takdirde, biraz evvel tartışılan konuda olduğu gibi, belirli bir işlevin yanlışlığının, bir işletmenin yaptığı satışın, içinde sunduğu malın bir parlamentoya mal edilmemesi gerektiğini, en azından, Batıda olduğu gibi, böylesine bir meslek örgütünün denetimi ve şahadetiyle sağlamış oluruz.

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki günlerde görüşeceğimiz birçok kanunda, eğer biz ekonomik denetim düzeninin kurulmasında bu meslek grubunun verdiği işlevleri dikkate alarak gerekeni yapmaz isek, önümüze daha nice banka boşaltanlar, nice paraşüt operasyonuna neden olan işletmeler gelecektir.

Ben, Yüce Parlamentomuzun ve 57 nci hükümetimizin buna imkân vermeyeceğine ve bu meslek gruplarının sorunlarının çözülmesinde Maliye Bakanlığının gereken hassasiyeti göstereceğine inanıyorum. Bu meslek örgütünün 11 inci yılını kutlarken, bu vesileyle değerli Parlamentomuzun üyelerine de saygılarımı sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Türker, çok teşekkür ederim.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) - Sayın Başkan, bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun efendim.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) - Sayın Masum Türker'in biraz önce yaptığı konuşmadan dolayı kendisine teşekkür ediyorum.

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Ne zaman bakan oldu?

BAŞKAN - Kim bakan dedi?

MUSTAFA GÜVEN KARAHAN (Balıkesir) - Cevap veriyor.

BAŞKAN - Hayır, cevap vermiyor efendim, o da iştirak ediyor; aynı meslekten oldukları için.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) - Sayın Başkanım, Sayın Masum Türker'e teşekkür ediyorum. Serbest muhasebeciler, mali müşavirler ve yeminli mali müşavirlerle ilgili olarak yaptığı konuşmaya tamamen katıldığımı ifade ediyorum. Mesleğimizin 11 inci kuruluş yıldönümünde meslektaşlarımıza başarılar diliyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Özgün.

Başkanlık olarak bir arzım olacak efendim.

Sayın milletvekilleri, bilindiği gibi, Cumhuriyet Hükümetimiz, 9 Aralık 1999 tarihinde aldığı birdizi kararla, enflasyon mücadelesinde yeni bir dönem başlatmıştır. Bu mücadelede başarının önkoşulu, toplumun tüm kesimlerinin sosyal diyalog ve uzlaşma içerisinde verecekleri destektir.

Bu anlayış içerisinde sivil inisiyatifin başlattığı "Türkiye Enflasyonu Yeniyor Kampanyası" Türkiye'nin 400'ü aşkın noktasında imzaya açılan mutabakat zaptıyla desteklenmektedir. Bu çerçe-

vede, mutabakat zaftı, önce, Cumhurbaşkanlığında yapılan bir toplantıyla, dokuzuncu Cumhurbaşkanımız Sayın Demirel ve Meclisimizi temsil eden bizler ve bir kısım bakanlarımızın imzasına açılmıştır. Bu mutabakat zaftı, geçtiğimiz hafta da, milletvekillerimizin imzasına açılarak, Genel Kurul salonunda imzalanmaya başlamıştı.

Bu hafta sonuna kadar bitirilmesi gereken bu imzanın, yüksek iradelerinizle, kavaslar tarafından gruplar arasında dolaştırılıp, imzanın tekemmülünü rica ediyorum, saygılarımı sunuyorum efendim.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Enflasyon ne zamandan beri lafla, yazıyla düşürülmeye başladı?! Aslında, bunu vatandaşa götürmek lazım. Vatandaşa götürün bakalım, vatandaş bu yazıya ne diyor?! Lafla enflasyon düşürülecekler...

BAŞKAN – Artık, bunun da siyaseti olmaz efendim.

Efendim, Başkanlığın diğer sunuşları vardır.

Bir Meclis araştırması önergesi vardır; okutuyorum efendim:

B) GENSORU, GENEL GÖRÜŞME, MECLİS SORUŞTURMASI VE MECLİS ARAŞTIRMASI ÖNERGELERİ

1. – Konya Milletvekili Veysel Candan ve 21 arkadaşının, belediyelerin kaynak sorunları ve denetimi konusunda Meclis araştırması açılmasına ilişkin önergesi (10/136)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Mahallî İdareler Yasa Tasarısının görüşülmesinin gündeme geldiği bu günlerde, bazı belediyelerin idarî, hukukî ve malî konularda rahatlayacağı yerde, malî baskıların arttığı, bazen de yasalar ihlal edilerek usulsüz takibata uğradıkları, özellikle de denetçilerin altyapı hazırlıkları tamamlanmadan, inceleme usul ve esasları da ihlal edilerek şikâyetleri doğrudan yargıya intikal ettirdikleri bilinmektedir. Halbuki, yargıya intikal eden birçok konunun takipsizlikle sonuçlandığı veya açılan davaların beraatla neticelendiği bilinmektedir.

Önemli bir konuda deprem ve afet nedeniyle bazı belediyelerin haksız ve usulsüz olarak kap-sam içine alınırken bazılarının alınmadıkları, afet kapsamı içine alınanlara yüksek miktarlarda para ödenirken, diğer bazı belediyelere hiç ödeme yapılmadığı,

Belediyelerimizi yakından ilgilendiren diğer önemli bir konu da, başta Maliye Bakanlığı, Bayındırlık Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı olmak üzere, belediyelere çeşitli kaynaklardan yardım yapıldığı bilinmektedir. Bu yardımların yapılmasında, muhalefet partili belediyelere ikinci sınıf muamele yapıldığı,

Bilindiği üzere, belediye başkanları, bağımsız veya bir partiden aday olup, seçildikten sonra o bölgenin belediye başkanıdır ve her partiliye hizmet eder. Onların rahat çalışmaları hükümetin en önemli görevidir.

Bu sebeple, belediyeler üzerinde yukarıda izaha çalışılan 3 temel konu, belediyelerin denetimi, varsa yapılan denetim usulsüzlükleri, afet kapsamına alınan belediyelerde yanlışlıkların veya partizanlığın giderilmesi ve ayrıca, fon kaynaklarının adaletli dağıtılıp dağıtılmadığı konuları bir komisyon tarafından araştırılarak, varsa yanlışlık ve eksikliklerin giderilmesi, ihmal ve kusuru görülenler hakkında kanunî işlem yapılması, halkımıza hizmet açısından fevkalade önemlidir.

Ödenekleri zamanında verilmezse, belediye başkanları rahat çalışamaz ve halka hizmet edemez.

Bu sebeple, Anayasanın 98 ve içtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ederiz. 30.05.2000

- 1- Veysel Candan (Konya)
- 2- Ali Sezal (Kahramanmaraş)
- 3- Ahmet Sünnetçioğlu (Bursa)
- 4- Fahrettin Kukaracı (Erzurum)
- 5- Musa Demirci (Sivas)
- 6- Ahmet Derin (Kütahya)
- 7- Sait Açıba (Afyon)
- 8- Rıza Ulucak (Ankara)
- 9- Mahfuz Güler (Bingöl)
- 10- İsmail Alptekin (Bolu)
- 11- Mehmet Özyol (Adıyaman)
- 12- Şükrü Ünal (Osmaniye)
- 13- Şeref Malkoç (Trabzon)
- 14- Maliki Ejder Arvas (Van)
- 15- Ömer Vehbi Hatipoğlu (Diyarbakır)
- 16- Süleyman Arif Emre (İstanbul)
- 17- M. Ergün Dağcıoğlu (Tokat)
- 18- Aslan Polat (Erzurum)
- 19- M. Zeki Çelik (Ankara)
- 20- Nurettin Aktaş (Gaziantep)
- 21- Cemil Çiçek (Ankara)
- 22- İrfan Gündüz (İstanbul)

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Önerge, gündemde yerini alacak ve Meclis araştırması açılıp açılmaması konusundaki öngörüşmeler, sırası geldiğinde yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, sözlü soru önergesinin geri alınmasına dair bir önerge vardır; okutuyorum :

C) TEZKERELER VE ÖNERGELER

1. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in (6/670) esas numaralı sözlü sorusunu geri aldığına ilişkin önergesi (4/201)

31.5.2000

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Gündemin "Sözlü Sorular" kısmının 242 nci sırasında yer alan (6/670) esas numaralı sözlü soru önergemini geri alıyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ahmet Güzel

İstanbul

BAŞKAN – Sözlü soru önergesi geri verilmiştir.

Anayasa ve Adalet Komisyonları üyelerinden kurulu Karma Komisyonun iki adet raporuna ilişkin Anayasa Komisyonu Başkanlığının tezkereleri vardır; ayrı ayrı okutup, bilgilerinize sunacağım :

2. – *Anayasa Komisyonu Başkanlığının, Eskişehir Milletvekili İbrahim Yaşar Dedelek hakkındaki kovuşturmanın milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi yönündeki kararının dikkate alındığına ve “kovuşturma ertelenmiş ve bu karar Genel Kurulca kaldırılmamış ise, dönem yenilenmiş olsa bile milletvekilliği sıfatının devam ettiği sürece ilgili hakkında kovuşturma yapılamaz” hükmü göz önünde bulundurularak, Eskişehir Milletvekili İbrahim Yaşar Dedelek hakkında yeniden karar verilmesine gerek bulunmadığına dair Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon kararına ilişkin tezkeresi (3/582)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

29 Mayıs 2000

Başkanlıkça, 29.12.1999 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek'in yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/429) Komisyonumuzca, İçtüzüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna, incelenmek üzere verilmiştir.

Fezleke ve eki dosyada, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek'in, Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanuna muhalefet suçunu işlediği iddia edilmektedir.

Hazırlık komisyonu, bu dosya ile ilgili olarak, Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek hakkındaki kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesine karar vermiştir.

Karma Komisyonumuz, yaptığı inceleme sonucunda, aynı olayla ilgili olarak, 20 nci Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisince verilen kovuşturmanın, milletvekilliği sıfatının sona ermesine kadar ertelenmesi kararını dikkate alarak ve İçtüzüğün 133 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "kovuşturma ertelenmiş ve bu karar Genel Kurulca kaldırılmamış ise, dönem yenilenmiş olsa bile, milletvekilliği sıfatı devam ettiği sürece ilgili hakkında kovuşturma yapılamaz" hükmünü göz önünde tutarak, milletvekilliği sıfatı devam eden Eskişehir Milletvekili İ. Yaşar Dedelek hakkında yeniden karar verilmesine gerek bulunmadığına ve dosyanın bu gerekçeyle Başkanlığa iadesine karar vermiştir.

Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

Komisyon Başkanı ve Üyeler

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur.

Diğer raporu okutuyorum:

3. – *Anayasa Komisyonu Başkanlığının, Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılmasıyla ilgili Danıştay tarafından yapılacak inceleme sürecinin henüz tamamlanmaması nedeniyle, dosyanın tamamlanarak, sonucuna göre gönderilmesi amacıyla Başkanlığa iade edilmesinin doğru olacağına dair hazırlık komisyonu kararının aynen benimsendiğine karar verildiğine dair Anayasa ve Adalet Komisyonlarından Kurulu Karma Komisyon kararına ilişkin tezkeresi (3/583)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

30 Mayıs 2000

Başkanlıkça, 3.5.2000 tarihinde Karma Komisyonumuza gönderilen, Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın yasama dokunulmazlığının kaldırılması hakkında Başbakanlık tezkeresi (3/551) komisyonumuzca, İhtüzlüğün 132 nci maddesine göre kurulan hazırlık komisyonuna incelelenmek üzere verilmiştir.

Fezleke ve eki dosyada, Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan'ın görevi kötüye kullanma suçunu işlediği iddia edilmektedir.

Hazırlık komisyonu, söz konusu dosyayla ilgili olarak yaptığı inceleme sonucunda, Alanya Belediye Başkanırken Cengiz Aydoğan hakkında Alanya Cumhuriyet Başsavcılığınca görevsizlik kararı verilerek dosyanın kaymakamlık makamına gönderildiğini, Mahallî İdareler Kontrolörü tarafından yapılan inceleme sonucunda, Cengiz Aydoğan'a izafe edilecek bir suçun olmaması nedeniyle meni muhakemesi kanaatiyle rapor düzenlendiğini, Antalya Valiliği İl Memurin Muhakematı Komisyonunca, Cengiz Aydoğan'ın meni muhakemesine oybirliğiyle karar verildiğini, il yönetim kurulunca verilen kararın yasa gereği kendiliğinden Danıştay 2 nci Daireye gönderildiğini, Danıştay 2 nci Daire tarafından herhangi bir karar verilmeden dokunulmazlığının kaldırılması amacıyla dosyanın Adalet Bakanlığına gönderildiğini tespit etmiştir.

Hazırlık komisyonu inceleme sonucunu özetleyen 11.5.2000 tarihli raporunda, Danıştay tarafından yapılacak inceleme sonucunda lüzumu muhakeme kararı verilmesi halinde, bu karar gerekçe gösterilmek suretiyle dokunulmazlığının kaldırılması sürecinin başlatılması gerektiğini; bu aşamada konunun Meclise intikaline yer olmadığını, dokunulmazlığın kaldırılması ya da ertelenmesi yönünde bir karar verilmesinin doğru olmayacağı; gerekçesiyle dosyanın tamamlanarak sonucuna göre gönderilmesi amacıyla Başkanlığa iade edilmesinin doğru olacağına karar vermiştir.

Antalya Milletvekili Cengiz Aydoğan, Komisyonumuza gelerek konuyla ilgili bilgi vermiş, yazılı olarak da sunmuştur. Cengiz Aydoğan, yasalara, yönetmeliklere, meclis ve encümen kararlarına aykırı herhangi bir talimat ve uygulamasının olmadığını belirtmiştir.

Karma Komisyonumuz dosyayı incelemiş, savunmayla birlikte değerlendirmiş ve hazırlık komisyonunun gerekçelerini aynen benimseyerek 3/551 esas no.lu dosyanın Başkanlığa iade edilmesine karar vermiştir.

Yüksek Başkanlığa saygıyla sunulur.

Ertuğrul Yalçınbayır

Bursa

Komisyon Başkanı ve üyeler

BAŞKAN – Bilgilerinize sunulmuştur efendim.

Sayın milletvekilleri, bu raporların gereği Başkanlıkça yerine getirilecektir.

Arz ederim.

Efendim, gündemin "Kanun Tasarı ve Teklifleriyle Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları raporlarının görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

**IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN
GELEN DİĞER İŞLER**

1. – Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/659) (S. Sayısı : 429) (1)

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Geçen birleşimde, tasarının geçici 1 inci maddesi okunmuştu.

Geçici 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Tarım satış kooperatiflerinin yeniden düzenlenmesiyle ilgili kanun tasarısının geçici 1 inci maddesi üzerinde, Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Değerli arkadaşlar, sözlerime başlarken, geçen akşam bu tasarımı görüşürken, Pankobirlik'in bu yasa tasarısı içerisinde olması görüşünden hareketle sorduğum soruya, Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımız, verdiği cevaplarda, Pankobirlik'in bu tasarı içerisinde olmadığını ifade ettiler.

Değerli arkadaşlar, hükümetin ifadesiyle, bu, IMF ile yapılan stand-by anlaşması sonucu uyum yasaları ve tarımın yeniden yapılandırılmasıyla ilgili bir düzenlemedir. Şunu ifade etmek istiyorum ki, Türkiye'de çok değişik türde kooperatifler var; ama, Pankobirlik, bir birlik ve kooperatif olması hasebiyle, bu tasarının içerisinde mutlaka yer almalıydı. Ben öyle zannediyorum ki, bu manada, hükümetimiz bu tasarımı hazırlarken meslek kuruluşlarının görüşlerini almamış ve benim bu konuda sorduğum sorudan müphem olarak şunu ifade etmek istiyorum: Türkiye Ziraat Odaları Birliği, bu yasa tasarısıyla ilgili olarak yayınladığı görüşünde de "Türkiye'de 22 tür kooperatifçilik vardır; burada sadece tarım satış kooperatiflerinin düzenlenmesi, kooperatifçiliğin bütünü zedelemektedir" diyor.

Mademki siz, bu uygulanan tarımsal desteklemelerin zararından bahsediyorsunuz, o zaman ben soruyorum: Bir pancar ekicileri kooperatifleri var, bir de onun üst birliği var; Pankobirlik. Değerli arkadaşlar, Pankobirlik sıkıntıda mı değil mi? Yani, 100'lerce trilyonu sizler vermek zorunda kaldınız. O zaman aklıma şu geliyor benim: Bu yasa tasarısının hazırlanmasında hükümet ortakları arasında bir paylaşımın olduğunu da görüyoruz; çünkü, gelen yasa tasarılarına bakıyoruz, bir bakanlığa bir genel müdürlük kurduyorsunuz, karşılığında da hükümetin başka bir ortağına bağlı bulunan bakanlığa bir genel müdürlük kurduyorsunuz. Şimdi, ben merak ediyorum; burada, hükümetin küçük ortağının genel başkanının, bu yasa tasarısı görüşülürken Genel Kurulda bulunmasında, acaba, yıkama ve temizleme operasyonlarıyla ilgili bir karşılık olarak mı, acaba, hükümetin ortanca ortağına bu tavizler verildi de, bu, komisyonlardaki aklamalar cereyan ediyor diye merak ediyorum.

Değerli arkadaşlar, bunu şunun için zikrediyorum: Pankobirlik, bugün, kanayan bir yaradır. Şimdi, burada düzenlemişiz, genel müdür, müdür olacakların vasıflarını sayıyoruz; ama, Pankobirlik gibi, İpsala'dan Ağrı'ya, Van'a kadar pancar ekiminin yapıldığı bir ziraatçılığı ve kooperatifçiliği bunun içine almazsak, hatadır bu. İşte, meslek odalarının görüşleri alınsaydı, bu hataya düşül-

(1) 429 S. Sayılı Basmayazı 25.5.2000 tarihli 100 üncü Birleşim tutanağına eklidir.

meyecekti ve şunu da ifade etmek istiyorum: Mademki, kooperatifçilikte yeniden bir yapılanma sağlıyorsunuz; yönetim kuruluna seçilecek insanların bile taşıdığı vasıfları, sıfatları ve bilgi düzeyini burada zikretmekte fayda vardır aslında. Pankobirlikle ilgili bir anekdot zikretmek istiyorum: Stadyumda seçim yapılır; sağlığı tartışılır bu seçimlerin ve okuma-yazmayı zor sökmüş bir insan, kooperatif yönetim kuruluna girer, oradan merkez birliğine seçildikten sonra, peşinden bir bakıyorsunuz, o insan, Şekerbank Yönetim Kurulu üyesi oluyor; haydi!.. Yani, katrilyona yakın bir mevduatı kontrol eden, plasman dağıtan bir bankanın yönetim kuruluna geçebiliyor! Türkiye'de, aslında, sıkıntılar buralardan kaynaklanıyor değerli arkadaşlar. Bu manada, yarın belki mecbur kalacaksınız, Pankobirlik'i, diğer kooperatifleri düzenleyecek yasaları tekrar getireceksiniz; ama, eğer, bunlar ta başından tek bir yasa içerisine alınsaydı, daha sıhhatli olacağı kanaatimi ifade etmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, aslında, bu geçici 1 inci madde, bu yasanın bütün amacını ve düzenlemesini içeren madde, en uzun madde. Ben 1 inci maddedeki konuşmamda da ifade etmiştim; burada, Yeniden Yapılandırma Kurulu çok gereksiz bir kuruldur; aslında, 1999 yılında, geçen senenin 10 uncu ayında kurulan Tarımsal Danışma Kurulu var, oradan faydalanılabildi; bunu meslek odalarımız söylüyor.

Ayrıca, yürütme birimi kuruyorsunuz... Şimdi, burada, geçen konuşmama, bazı arkadaşlarımız tepki gösterdi; bakın Ziraat Odaları Birliği Başkanı ne diyor: "Dünya Bankasından alacağınız bu finansmanı, 500 mililitana, yürütme birimi adı altında yedireceksiniz." Bunu söyleyen Ziraat Odaları Birliği Başkanı. Evet, kamuoyunda böyle yaygın bir kanaat vardır.

Şimdi, değerli arkadaşlar, madem, siz, hükümet olarak -57 nci hükümete sesleniyorum- Türkiye'de yeniden yapılanmayla, bütçe açıklarını ve karadelikleri kapatacağız diye, madem, Dünya Bankasından ve diğer uluslararası finans kuruluşlarından para buluyorsunuz, o halde, siz, tarım satış kooperatiflerinden önce, bu parayı bulabiliyorsanız yeniden yapılandırmayla ilgili olarak, Türkiye Kömür İşletmeleri gibi, 2000 yılında 200 trilyon bütçeye, hazineye ytk getirecek, zarar edecek kuruluşları öne sürerek, 5-10 milyar dolar alın da, eğer, samimiyseniz Türkiye'de, gelin, şu özelleştirmeyle beraber karadelige ve bütçe açıklarına sebep olan kuruluşlarımıza yeniden bir düzenleme yapalım.

Şimdi, burada Pankobirlik'in dışarıda tutulmasının sebeplerinden biri de -şunu ifade etmek istiyorum, zannediyorum basına da sızmıştır- bu tip kuruluşlarda belirli partilerin, hükümet ortağı partilerin hâkimiyeti mevcut olduğu için dokunulmuyor gibi bir anlayışa doğru ben geliyorum. Şimdi, o zaman, yarın, tarım kredi kooperatiflerine de... Oralara da dokunmuyorsunuz, niye; nasıl olsa oradaki kooperatifler bölgelerde belirli bir ideolojik mantaliteye sahip hükümet ortağı partilerin elemanlarının yönetiminde olduğu için oralara da dokunmuyorsunuz, o zaman, işte, giderek bir paylaşım kararının olduğu kanaatine varmak durumundayız.

Değerli arkadaşlar, yine burada maddede zikredilen özelleştirme, planlama, yeniden yapılanma, işletmecilik konularında deneyimli uzmanlardan yürütme birimi kuracaksınız, ayrıca, danışmanlık hizmeti alacaksınız. Bunların maliyetinin ne olacağı hakkında hiçbir fikrimiz yok şu anda; acaba, bakanlığımız, hükümetimiz, bu konuda, bu maliyet hakkında, toplam bir rakam çıkarmış mı; ben, bunu merak ediyorum. Yani, siz, Dünya Bankasından alacağımızı söylediğiniz muhtemelen 500 milyon dolar paranın kaçını buraya harcayacaksınız da, artı, yeniden yapılandırmadan sonra almış olduğunuz o finansmanın yüzde kaçını işletme kredisi olarak verebileceksiniz bu birliklere; ben, bunu mekrak ediyorum.

Yine, bu maddede "burada ana yük Hazine ve Destekleme Fonuna biniyor" ve ayrıca zikredilmiş, diyorsunuz ki: "Dolaylı malî kaynaklar ve kredi teminatları dışında uluslararası finans kuruluşlarından devlet veya diğer kamu tüzelkişilerine herhangi bir malî destek sağlanamaz."

Şimdi, sizin aslında yapmak istediğiniz şudur: Bu birlikleri kredisiz bırakacaksınız. Şimdi, devlet tüzelkişisinden kredi alamayan birlik, gidip, özel bankadan kredi aldığı anda, zaten ocağı söndüyor. Çay-Kuru batıran da, diğer bütün devlet kuruluşlarını batıran da özel bankaların kredileridir; KİT Komisyonunda biz bunları gördük. Burada da devlet kapısını kapatıyorsunuz, kamu finansman kuruluşlarının kapısını. Dışarıdan da ne alacağımız belli değil, öntü karanlık. O zaman, diyebilirsiniz ki bu kuruluşlara, kardeşim, ben sana para mara veremem; Ziraat Bankası ve diğer destekleme kredilerini de ben sana kapatıyorum -zaten, buradaki maddeye zikretmişsiniz- ne haliniz varsa görün diyebilirsiniz.

Dolayısıyla, devlet kuruluşlarının ve KİT'lerin özelleştirilmesinde, yeniden yapılandırılmasında, size kredi vermeyen IMF ve Dünya Bankası, bu projeye niye kredi verdi? Ha, şunu yapacak, bakın; bugün, Türkiye'de pamuk ithalatı başlamıştır, yakında buğday ithalatı başlayacak; bu çarpık tarımsal yapılanmayı siz sağlayacaksınız. Sonuçta, uluslararası büyük firmalar, çokuluslu şirketlerin denetiminde olan dünya tarımsal ticaretinde, iki başlı bir ticaret söz konusu olacak; niye? Bir: Türkiye'de birlikler bu alımı yapamayacağı için fiyatlar düşecek; gelip, çokuluslu şirketler, yerli ortaklarıyla bunu kapatacaklar dünya fiyatlarının altında; bakın, burada açıkça ilan ediyorum. İki: Üretim yapamayan çiftçinin üretim düşüklüğü sebebiyle, bütün tarım ürünlerinde Türkiye'de ihtiyaç olacak. Pamuk da bu başladı, yakında buğdayda da başlar. Bu sefer, iç ihtiyacı, iç tüketimi karşılamak için -bu malı, Türkiye'ye, bütün dünya ülkelerinden toplayıp satan çokuluslu firmalar bellidir- oradaki tekel de gelecek. İki başlı Samsun kirası derler. Bizim orada bir laf vardır; bunun adına iki başlı Samsun kirası... Üretim düşecek; Türkiye'ye, iç tüketimin ihtiyacı olduğu ürünleri çokuluslu firmalar getirip satacak, para kazanacak. Türkiye'de birlikler üretilen malı almayacak, dünya fiyatlarının da altına düşüreceksiniz; gelip, o malı da kapatacaklar değerli kardeşlerim. Zeytin yağından tutun, bütün tarımsal ürünlerde, önmüzdde bir facia yaşanacaktır ve bunu da, bu hükümetin hediyesi olarak yaşayacağız; ama, sonuçta, Cottarelliler sizi kurtaramayacak ve akıbetiniz, korkarım ki çok daha kötü ve tüzücü olacaktır diye düşünüyorum.

Bu ikazları yaparak, Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sobacı, teşekkür ederim efendim.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Aydın Milletvekili Sayın Ali Rıza Gönül; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ALI RIZA GÖNÜL (Aydın) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusuyla yanılıyla, katkımızla veya teklif ettiğimiz katkıyı kabul etmemekle, önmüzlze getirmiş olduğunuz; ama, özzerkleşmesine bizim de yürekte inandığımız ve olumlu katkılarımızı ilave etmek istediğimiz, satış kooperatiflerinin ve tarım birliklerinin özzerkleşmesi yasa tasarılarının en önemli maddesine gelmiş bulunuyoruz. Tabii, kanun tekniğine ne kadar uygundur, ne kadar doğrudur, ne kadar yanlıştır, birtakım istisna ve muafiyetlerin, geçici madde içerisinde yer alıp almayacağı konusu, tartışma konusudur; ama, ben, konunun bu kısmına pek değinmeden, öncelikle, bu maddenin düzenleniş biçimi üzerindeki düşüncelerimi ifade etmek istiyorum.

Burada, örnek anasözleşme dört ay içinde bakanlıkça düzenlenir; dört ay olmaz da iki ay olsa daha mı iyi olurdu diye düşünüyorum, tartışılabilir. Örnek anasözleşmenin yayımlanmasından iti-

baren bir yıl içerisinde kooperatifler, yeni düzene göre düzenlemelerini yapar hükmetti var, bu bir yıl, biraz uzun gibi geldi bana, kısmen de kısaltılabilir, altı aya da düşürülse daha mı iyi olurdu diye düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, bu maddenin, tabii ki, bu geniş düzenleniş biçimi üzerinde görüşlerimizi her fıkrada ayrı ayrı ifade etmek için yeterli zamanımızın olmadığı kanısındayım. Bunların içinde, özellikle, bütün tepkileri çeken, itiraz konusu olan, itiraz edilen, demokratik bulunmayan... Çünkü, bu yasa tasarısının gerekçesinde, hep vurguluyorum; çağdaş diyoruz, katılımcı diyoruz, özerk satış kooperatifleri ve birlikler yaratacağımız diyoruz; ama, görüyoruz ki, getirilen bir maddeyle, zaten, bu birliklerin üzerinde, kuruluşundan bu yana mevcut olan siyasî vesayet ve gölge devam ettirilmek isteniyor gibi bir sonuç çıkıyor.

Bu gölge, bu siyasî vesayet, bu siyasî tahakküm, iki başlı hale gelir de, bu birlikler, acaba, bundan sonra amaçları doğrultusunda faaliyette bulunmakta daha mı zorluk çekerler diye endişe duyuyoruz. Acaba, bu maddenin yasalaşmasıyla, ileride, bir yetki kavgasına, bir güç kavgasına döndürülmü diye endişe ediyoruz. Neden; var olan bakanlık gücü, hâkimiyeti, vesayeti, otoritesi, baskısı yanına, bir de yeniden yapılandırma kuruluşunu ilave ediyor. İstisnâ mahiyette, yol gösterici olmaktan çok, emir veren, direktif veren, aldığı kararların mutlaka uygulanması gereken bir kurul oluşturuluyor. Bu kurulun oluşmasıyla ve hele dört yıldan çok olmamak kaydı getirilse bile, dört yıl daha, bu vesayet, bu gölge, siyasî otoritenin bu baskısı veya yönlendirmesi devam edecektir. Bundan çıkan sonuç budur; bunu, başka şekilde anlamamız, başka şekilde mütalaa etmeniz de zaten mümkün değil; ama, burada şunu söylemek istiyorum: Bu yetkiyi, bugün 57 nci hükümet kullanabilir; ama, unutmayınız ki, unutmayalım ki, 57 nci hükümet gider, 58 inci gelir, 59 uncu gelir... Acaba, ehil ellerde bu yetki ne derece doğru kullanılır yanlış kullanılır, partizanlık yapılır yapılmaz meselesindeki endişelerimizi, birliklerimizin adına, ortaklarımızın adına, çiftçimizin adına, bu yanlışlığı buradan ifade etmeyi bir görev kabul ediyoruz.

Siz, 7 kişiden oluşacak olan bu kurulun 4'ünü Sanayi Bakanlığından, yani, doğrudan doğruya siyasî otoriteden, yetmedi, 2'sini de Hazine'den sorumlu Devlet Bakanlığından seçiyorsunuz. Değerli milletvekilleri, Türkiye'de 16 birlik var. Bu 16 birlikten de 1 üye seçiyorsunuz, 1 üye kabul ediyorsunuz. Bu işin uzmanı, bu işin sahibi birliklerin, kooperatiflerin ortak olarak sahibi olan çiftçinin sesini kesiyorsunuz, gücünü kırıyorsunuz. Komisyon'da da arz ettim ve gelin bunun 3'ünü birliklere verelim, 1'ini çiftçinin kuruluşu olan Ziraat Odaları Genel Başkanlığına verelim, geri kalanı da siyasî otoriteye bırakalım dedim. Yani, bilimsel olarak, fikrî olarak katkıda bulunacaklar ile bizzat uygulamanın içinden gelen, kooperatifçiliği bilen, çiftçinin sorunlarını bilen, tarımı bilen yöneticilerden de daha fazla sayıda kişinin bu kurula katkılarının sağlanması, sayılarının artırılmasıyla verimli ve etkin çalışmasının yolunu açalım dedik; ama, bu tekliflerimiz gerek Sanayi ve Ticaret Komisyonunda gerekse Plan ve Bütçe Komisyonunda, maalesef, kabul görmedi. O nedenle, biz bu uyarımızı yine tekrar ediyoruz.

Sayın milletvekilleri, çok önemli bir fıkra var; o da, yanılmıyorsam, geçişi 1 inci maddenin (E) fıkrası. Bunu size okuyorum: "Kooperatif ve birliklere, genel bütçeden yeniden yapılandırma amacıyla 2000 yılı bütçesinden tahsis edilen ödenekler ile uluslararası finans kuruluşlarıncı desteklenen projeler için sağlanan doğrudan ya da dolaylı malî kaynaklar ve kredi teminatları dışında devlet veya diğer kamu tüzelkişilerinden herhangi bir malî destek sağlanamaz."

Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu fıkranın bir tek anlamı vardır: Bu hükümet, 57 nci hükümet, icracıya, alacaklıya, kamu bankalarına, tefeciye muhtaç ve mahkûm ettiği çiftçiye "başından git, ne edersen et" demektedir. Bunun anlamı, çiftçinin batmasıdır. Göreceksi-

niz, iki yıl sonra tarım birlikleri batacaktır. Devlet, tarımla uğraşanlara, tarım birliklerine "gidin başımdan, ne yaparsanız yapın" diyemez; onu korumak, kollamak zorundadır. Eğer, bu maddenin bu şekilde yasallaşması sonucu, devletin desteğini sıfıra indirirseniz, gözletmezseniz, korumazsanız, desteklemezseniz, bu milletin çiftçisi, yerli, milli veya uluslararası şirketlerin kuracakları çiftliklerde işçi olur, işçi... Bakın, bu kırsıldan bunu çok net ve çok açık olarak söylüyorum, milletimizin huzurunda söylüyorum. O bakımdan, devletin desteği hiçbir zaman tarımdan esirgenmemelidir; çünkü, Türkiye, tarımda, gıdada, kendi kendine yeten bir ülke konumundan, başkalarına el açan bir ülke haline gelemez; buna fırsat verilemez ve verilmemelidir. Hiçbir cumhuriyet hükümeti bunu göze alamaz ve almamalıdır.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bu uyarıyı, naçizane, buradan, bu kırsıldan, milletimin huzurunda yapmayı da bir görev kabul ettiğimi ifade etmek isterim.

Fabrikaları şirketleştiriyoruz; çok güzel; ama, endişem şudur: Bu fabrikaların anonim şirket haline dönüşmesinden sonra, ileride, işletme sermayesi ne olacak? Yani mutlaka kanunda bunun da yer almasının doğru olacağı kanısındayım. Kendi başlarına bırakamayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayınız efendim.

Buyurun.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Ayrıca, ilk işletme mahiyetindeki bu birliklerin kuruluşları uzun yıllardan beri teknolojik gelişime uygun yenilenememiştir. Yani bunların yeniden üretimde verimlilik ilkesine göre kullanılır hale getirilmesi için belli miktarda paraya ve yatırıma ihtiyaç duyulmaktadır. Bu yasa tasarısında bunların da mutlaka ele alınıp, vazedilmiş bir hükümlerle çözümlenmesi de gösterilmiş olmasının gerekli olduğuna ve faydalı olduğuna inanıyorum ve bu yönüyle de eksikliğini burada ifade etmek istiyorum.

Bu nedenle görüşlerimizi size arz ettim. Grubum adına Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gönül.

Şimdi, söz sırası, şahsı adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ta.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şu anda bu tasarının en önemli maddesine geldik, o da şu. Zaten Yapılandırma Kurulunun 7 üyesinden 6'sını hükümet seçecek; bu antidemokratik bir uygulama; ama bu önemli değil, önemlisi şu: "Kooperatif ve birliklere, genel bütçeden yeniden yapılandırma amacıyla 2000 yılı bütçesinden tahsil edilen ödenekler ile uluslararası finans kuruluşlarınca desteklenen projeler için sağlanan doğrudan ya da dolaylı mali kaynaklar ve kredi teminatları dışında devlet veya diğer kamu tüzelkişilerinden herhangi bir mali destek sağlanamaz." İşin ruhu da bu, zaten diğerleri hep bunu doldurmak için yapılan kanun maddeleri.

Şimdi sadece şu kadarını söyleyeyim: 1994 yılına kadar siz bu birliklerle devlet adına alım yapacaksınız, 1994'ten sonra buna, kredi vereceğim diye alım yapacaksınız, yalnız, 1997 yılında, Refahiyol döneminde, bu krediler yüzde 100 geri ödenecek; ama, ondan sonra gelen hükümetler döneminde, bu kredi ödemeleri 1998'de yüzde 40'a, 1999'da yüzde 0,9'a -yüzde 1 bile değil- düşecek. Yani, verdiğiniz kredinin yüzde 1'ini bile 1999'da geri alamıyorsunuz. Ondandan sonra da "ben size

verilen bütün kredileri kesiyorum, git başının çaresine bak" demek, bundan yararlanan bütün insanların sokağa dökmek demektir; işin Türkçesi budur.

Ben, burada başka bir konuya bakacağım. Tarım satış kooperatifleri ve birlikleri, hakikaten, Türkiye'de Karadenizin, Batı ve Orta Anadolu'nun en önemli kurumlarıdır; tütün, çay, fındık, pancar üreticileri birlikleri vardır. Doğu Anadolu'ya gelecek olursak, oranın birlikleri de hayvancılıktır; bir de ona bakalım, oradaki durum ne; bu çok önemli. Sayın Başkan, sizlere bir iki rakam söyleyeceğim, buna göre değerlendirin. Hayvancılık ne olmuş, bir de ona bakalım; bu, çok önemli. 1997 senesinde, yani Refahiyol iktidarında yüzde 93 enflasyon varken, et fiyatlarına yüzde 153 artış verilmiş. Türkiye'nin bütün çiftçilerine yapılan destek orada da yapılmış. Ondan sonra ne olmuş; bakın, size iki rakam veriyorum: 1999 yılında et fiyatları 1 570 000 liradan 1 825 000 liraya çıkmış, yani yüzde 16 artış yapılmış. 1999 yılında enflasyon yüzde 65, et fiyatlarındaki artış ise yüzde 16 olmuş. Peki, bu sene, yani 2000 yılında ne olmuş; geçen sene, yani 15.11.1999 tarihinde 1 825 000 lira olan Erzurum Et ve Balık Kurumu et ve alıf fiyatı, şu anda 2 milyon lira; artış ne kadar olmuş; yüzde 9,5; yani, yüzde 10 bile değil. Şimdi, et fiyatında altı ayda yüzde 10 bile artış yapılmıyor. Niye yapılmıyor; çünkü, Doğu Anadolu'da et fiyatlarını dengeleyen kuruluş askeriyenin et ihtiyacıdır; yani, Türk Ordusunun Doğu Anadolu'daki et ihtiyacı için alım yapan Erzurum veya Kars Et ve Balık Kurumu alıf fiyatlarıdır. Fakat, askeriyeye et ihtiyacını karşılarken ihaleye çıktığı için, birtakım firmalar et fiyatlarını afaki olarak düşürmektedirler; ya dışarıdan ithal edecekleri hayvanlara güveniyorlar ya başka bir şeye.

Şimdi, bu yılın başında bir ihale yapıldı. İhaleye çıkış fiyatı 2 450 000 lira idi. Bu ihaleyi bir özel firma 2 160 000 liraya aldı; alınca da et fiyatları 2 milyon lirada dondu kaldı, daha yükselmedi.

Şimdi, bu haziran ayında... Sayın Millî Savunma Bakanından da, defalarca, Erzurum halkı olarak rica ettik, ne olur bu et ihtiyacını ihaleye çıkarmayın, Erzurum Et-Balığa verin de Erzurum halkı buna et versin, mahvoluyoruz dedim. Yine, ihaleye çıkarıldı. Bu sefer de, 2 750 000 liradan çıkarılan fiyat 2 160 000 liraya düştü, yüzde 23'le, 60 000 lira daha düşüğüne düştü. Bunun neticesinde de bu altı ayda daha Erzurum'da et fiyatlarının yükselme şansı kayboldu. Zaten, et alınacak durumu da kalmadı. Bu yıl da, et fiyatlarında artış yüzde 10'la sınırlı kalacak.

Şimdi, Allah aşkına, size soruyorum: Geçen sene enflasyon yüzde 65, et fiyatlarında artış yüzde 16; bu sene enflasyon, siz yüzde 25 deyin, bazıları yüzde 40 diyor, et fiyatlarındaki artış yüzde 9,5'te kalırsa, Doğu Anadolu'da, siz, hangi hayvan yetiştiricisini orada tutabilirsiniz? Bakan, size, yetiştirilmediğine bir iki misal, rakam vereyim. Bunlar, Devlet İstatistik Enstitüsünün rakamlarıdır. 1980 öncesi, Erzurum'un gayri safi yurtiçi hâsıladaki gelişmişlik oranı 24 üncü sıradayken, şu anda, 1999'un ekim ayında, Devlet İstatistik Enstitüsü raporlarına göre 69 uncu sıraya düşmüştür; yani, birkaç tane ilçeyi vilayet etmeseydiniz, Erzurum sonuncu olacaktı. Bunun sebebi de nedir; size, onu da rakamlarla söyleyeyim: 1982 ve 1983'te, Erzurum'dan Arap ülkelerine 58 veya 59 milyon dolarlık canlı hayvan, et ihracatı yapılırken, bu rakam, 1990'lı yıllarda 770 000 dolara düştü, sekizde 1 azaldı. Bunların azalmasıyla birlikte, doğudan büyük göç başladı. Göçün rakamlarını da size vereyim: On yılda, 1980-1990 arasında Kars'tan 202 000 kişi, Erzurum'dan da 183 000 kişi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Bir dakika verirseniz, bitireceğim.

BAŞKAN – Sayın Polat, madde o kadar uzun ki, tabii, haklısınız. Şimdi et de geldi. Acaba, bu bakan mı bu bakan mı diye şaşırıyorlar. Onun için, bu et işini bitirip, maddeye dönseniz...

ASLAN POLAT (Devamla) – İkisi de dinlesin.

Sayın Bakanım, çok önemli olduğu için anlatıyorum. Yani, bu, doğunun can damarı. Bakın, 1985-1990 arasında, Türkiye'nin en büyük göçü, Kars'ta yüzde 16'yla, Erzurum'da da yüzde 11'le veriliyor. Neden, iki bölgenin başka geçim kaynağı yok, hayvancılık. Neden yok; bakın, yine, burada rakamlar var. Erzurum ve Doğu Anadolu'nun yüzde 57'si mera. Zaten, istesenz de orada tarım yapamazsınız. Tarım elverişli alanı yüzde 19'dur Doğu Anadolu'nun, bu alanda da yalnız yonca ekilir.

Dolayısıyla, bütün geçimi hayvancılığa, et gelirine bağlanan bu bölgelerde, siz, hayvancılığı, et fiyatlarını ihaleye çıkarıp... Bu ihalelerin kontrolünü de, ben, burada, Sayın Bakanımın istiyorum. O ihaleleri alan şahısların, o ihale şartlarındaki etleri verme imkânları yok gibi, zarar etmedikten sonra. Lütfen, bunlar ciddi ciddi kontrol edilsin ve bu et ihtiyacı Doğu Anadolu halkından karşılsın. Doğu Anadolu'yu kalkındıracağız diye gidip de, orada dört çocuğun yüzünü okşamakla Doğu Anadolu kalkınmaz. Eğer o insanları kalkındıracağız, hayvancılığa gerekli desteği vereceğiz ve o insanları orada tutmanın yoluna bakacağız.

Hepinize saygılar sunarım. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Efendim, teşekkür ediyorum.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Anlayışınıza, ben teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – İkinci söz, Adana Milletvekili Sayın Yakup Budak'ın.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Budak, sizinki inşallah pamuktur; et değildir. Madde uzun olunca, şaşkınlık oldu...

YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, sayın üyeler; Sayın Başkanım pamuktan bahsedince diye, âdeta özel ricada bulunuyorlar; ama, biz yine tasarı üzerinde konuşmaya devam edeceğiz. Elbette, pamuğa da sıra gelecek; çünkü, maalesef, bu hükümet, pamuğu da, buğdayı da, pancarı da hiç gündemine almadığı için, sadece lafını ettiği için -çiftçileri dinliyor; ama, onların söylediklerini hiç dikkate almadığı için- biz, bir defa daha dikkatlerine sunalım diye bu konuşmaları yapıyoruz.

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum.

Bu maddede, yeni yapılan bu düzenlemeye göre, tarım birliklerinin anasözleşmelere nasıl uyaçkları, yönetimlerini nasıl oluşturacakları ve bu yönetimleri oluştururken hangi kaidelere dikkat edecekleri uzun uzun anlatılıyor.

Tabii, burada esas üzerinde durulması lazım gelen konu, bu birliklerin borçlarının tasfiye edilmesidir. Geçmiş dönemlerde de yapılan uygulamalar hep bu şekilde olmuştur; birliklerin yönetimleri değiştirilmeden önce borçları tasfiye edilmiştir, yeni yönetimler getirilmiştir, yeni kaynaklar tahsis edilmiştir. Sonradan, yine, bilinen noktaya da hep birlikte gelmişizdir. Bunda, elbette, uygulanan tarım politikalarının neticesi de vardır. Belki, bu zamana kadar yapılan... Çünkü, bu geçici maddenin (E) bendinde üzerinde durulması lazım gelen konulardan bir tanesi de, desteklemeler kaldırılmaktadır. 2000 yılı içerisinde yeniden yapılandırılmaya ilgili ödeneklerin dışında ve Dünya Bankasının desteklediği projelerin dışında, tarım kesimine ve tarım birliklerine herhangi bir ödemenin yapılamayacağı altı çizilerek ifade edilmektedir. Bu da, hükümetin çiftçiye vermiş olduğu değeri ve uygulayacağı politikaları ortaya koymaktadır. Hükümet, bu satırlarla, bu düzenlemeyle ne diyor "ben, 2000 yılında çiftçiye hiçbir şey vermeyeceğim" diyor ve çiftçiye de âdeta kendi haline bırakıyor.

Muhterem arkadaşlar, çiftçilerin desteklenmesi, kollanması ve korunması, sadece bizim ülkemize has olan bir konu değildir. Muhakkak surette, hem üreticilerin hem de tüketicilerin korunması noktasında, destekleme fiyatlarını bütün ülkeler uygulamaktadır. Hatta, serbest piyasa ekonomisinin şampiyonu olan ülkelerde bile, çiftçilere en büyük destekler yapılmaktadır. Bizim ülkemizde, çiftçi nüfus başına 100 dolar, 110 dolar dolayında yıllık destekleme yapılırken, girmek için uğraştığımız Avrupa Birliği ülkelerinde, çiftçi nüfus başına yapılan destekleme 10 000 dolardır, bazı ülkelerde de 12 000 dolar civarındadır.

Şimdi, biz, Avrupa Birliğine girdiğimiz zaman, eğer bu yasa tasarısıyla da çiftçilerimizi –bu zamana kadar 100 dolarla desteklemiştir– bundan sonra hiç desteklemeyecek olursak, Avrupa Birliği çiftçileriyle bizim çiftçilerimizin rekabet edebilmesi, bizim kooperatif birliklerimizin rekabet edebilmesi mümkün olmayacaktır. Neden mümkün olmayacaktır; belki, destekleme fiyatları ile piyasa fiyatlarını belirleyebilirsiniz; ama, maliyet fiyatlarını eğer dikkate almazsanız, çiftçinin maliyetlerini dikkate alamazsanız, dış ülkelerle bizim rekabet edebilme şansımız ve imkânımız yoktur.

Hükümet diyor ki: "Biz buğday taban fiyatlarını Chicago Borsasına göre belirleyeceğiz; yok efendim, Chicago Borsası olmadı, Kansas Borsasına göre belirleyeceğiz..." Chicago Borsası olsun, bilmem, Berlin Borsası olsun, Kansas Borsası olsun, hangi borsa olursa olsun, o borsalarda ürünlerini-pazarlayan çiftçilerin maliyetleri ile girdi fiyatları ile Türk köylüsünün, çiftçisinin girdi maliyetleri ve fiyatları aynı mıdır? Siz nasıl aynı yarışa sokarsınız? Efendim, biz hükümet olarak IMF'ye verdiğimiz sözlere uymak mecburiyetindeyiz, onlara verdiğimiz iyi niyet mektubunu deldirtmeyiz de diyebilirsiniz; ama, tahmin edebiliyor musunuz ki, siz, IMF'ye verdiğimiz niyet mektubunu deldirtmezken, çiftçinin tapuları deldiriliyor; çiftçi kendi tapusunu, tarlasını satmak durumunda kalıyor. Onun için, serbest piyasa ekonomisini uyguluyoruz; dolayısıyla "herkes başının çaresine baksın" derseni, sosyal refahı yakalayamayız, sosyal barışı koruyamayız. Eğer, bu yasa tasarısı gerçekleşirse, bu hükümetin uyguladığı tarım politikaları bu ülkede hâkim olacak olursa, vatandaş köyde tutamazsınız; şehre getirdiğimiz vatandaşa iş de veremezsiniz, aş da veremezsiniz; birtakım olaylarla, sıkıntılı olaylarla boğuşup durursunuz.

Onun için, bu olaylar, sadece ekonomik olaylar değil, sosyal yönü ağır basan olaylardır. Diğer Avrupa Birliği ülkelerinde nüfusun yüzde 5'i, yüzde 10'u tarımla uğraşırken, destekleme bu kadar olurken, nüfusumuzun yüzde 40'ı tarımla geçinmektedir. Eğer, siz, yüzde 40 nüfusa bu sosyal desteklemeyi yapamazsanız, birtakım sosyal patlamalarla, sosyal sıkıntılarla da karşı karşıya kalırsınız. Onun için, bu sosyal sıkıntılarının faturasını ödemek çok daha ağır olur. Bu ağır faturaları ödemek için, muhakkak surette çiftçimizin desteklenmesi, korunması lazım gelmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Budak, süreniz bitti; toparlar mısınız efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Hem girmek üzere olduğumuz Avrupa Birliği çiftçileriyle yarışabilmeleri için hem de Türkiye'deki sosyal barışın sağlanabilmesi için, sosyal sıkıntıların ortaya çıkmaması için muhakkak surette desteklenmesi gerekmektedir.

Sayın Başkanım rica ettiler; pamuk politikası üzerinde de durmak istiyorum: Bu hükümetin sayesinde...

BAŞKAN – Hayır, ben demedim efendim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Efendim "pamuktan bahsedin" dediniz ya!..

BAŞKAN – Hayır efendim. Affedersiniz...

YAKUP BUDAK (Devamla) – 1997 yılında, bu ülkede, 127 milyon...

BAŞKAN – Efendim, yanlış anlaşıldı. Sayın Polat etten bahsedince, inşallah, siz de pamuktan bahsetmezsiniz dedim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – ...dolarlık pamuk ihracatı yapılırken 112 milyon dolara düşmüştür ve uygulanan geçen yılki politikalarla yüzde 158, pamuk ithalatı artmıştır; dolayısıyla, pamuk ithalatının 300 milyon dolarlık faturasını da, yine, çiftçinin kesesinden, Batılı çiftçilere biz ödemiştir.

BAŞKAN – Sayın Budak, teşekkür ederim.

YAKUP BUDAK (Devamla) – Hükümetin tarım politikası pamuk çiftçisini batırmıştır; pamuk çiftçisi de batmak üzere dir.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Efendim, soru kısmına geçiyoruz.

Sayın Sobacı, buyurun efendim.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkanım, aracılığımızla Sayın Bakanım bir soru arz etmek istiyorum. Geçici 1 inci maddenin (G) bendinde, yeniden yapılandırma sürecinde -ki, bu, dört yıl sürüyor kanun tasarısına göre- ortak üreticilerin ortaklık paylarının, sermaye paylarının iadesi engelleniyor. Şimdi, bu manada, dört yıl gibi bir süreyi kapsayan böyle bir süreçte, ortakların, sermaye ortaklık paylarının enflasyona karşı korunması konusunda acaba Komisyonumuz ya da Hükümetimiz bir parite getirip de, bu payların enflasyon karşısında erimemesini teminen bir çözüm düşünüyor mu? Bu konuda acaba hükümet gruplarının da bir çalışması var mı?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Sayın Genç, buyurun.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, evvela, mahallimle ilgili bir soru sormak istiyorum. Tunceli'de tek bir fabrika var. O da, Sayın Bakanlığa bağlı yün iplik fabrikasıdır. Uzun zamandan beri -tabii, bölgede askerî birlikler olması dolayısıyla, askerî birlikler burada oturuyorlardı- fabrikada üretim yoktu. Bu fabrikanın bir benzeri de Isparta'da. Isparta'daki fabrikaya hammadde veriliyor, üretim yapılıyor, maalesef, bu fabrikada uzun zamandan beri bir üretim yapılmıyordu. Sayın Bakana teşekkür ediyorum; bir ara, askerî birliklere verilmesi konusunda bir teşebbüs oldu, bizim de teşebbüstümüzle; fakat, sonradan bundan vazgeçildi. Sayın Bakanımın özellikle rica ediyorum; bu fabrikanın işlemesi için hammadde verecekler mi, çalıştıracaklar mı? Bir tek fabrika var Tunceli'de. Bunu, lütfen, yaparlarsa, mutlu olurum.

Efendim, maddeyle ilgili birkaç soru sormak istiyorum.

Sayın Başkan, hakikaten, hukuk sistemine uymayan, kanun tekniğine uymayan bir geçici madde var; yani, çok uzun. Evvela buradaki bazı şeyler geçici maddeyle halledilmesi gereken konular değil. Burada, bir Yeniden Yapılandırma Kurulu oluşturuluyor. Tabii, dört yıl için oluşturuluyor; ama, bu dört yıl içinde görevini yapmazsa yeniden süresi uzayacak mı? Birinci sorum bu.

İkinci sorum şu: Bu Yeniden Yapılandırma Kuruluna seçilecek kişilere huzur hakkı ve harcırah verileceği belirtilmiştir. Huzur hakkı, en yüksek devlet memuru maaşının net miktarını geçemeyek; harcırah da, harcırahının 3 katını geçemeyecek deniyor. Acaba burada en yüksek devlet memuru derken kimi kastediyorlar? Biliyorsunuz, son zamanlarda, bu Mecliste bazı kanunlar çık-

tı. Bu kanunlarda, bazı kurumlar, özellikle devlet personel sisteminden kendisini kurtararak, özel bir ticaret statüsüne geçmeye çalışıyorlar. Mesela, buradan geçen bir kanuna göre, Sermaye Piyasası Kurulu başkan ve üyeleri, bugünkü duruma göre ayda 6 milyar para alacaklar. Burada, kastedilen bu mudur, yoksa milletvekili maaşı mıdır, yoksa Başbakanlık Müsteşarının maaşı mıdır? Bir de, burada "net" ibaresi kullanılmış. Niye net oluyor? Yani, mesela en yüksek devlet memuru maaşının brüt tutarı, bunların net aylığı mı olacak? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Yine, bu maddenin (D) bendinde "bu Yeniden Yapılandırma Kurulu bir Yürütme Birimi oluşturur" deniliyor. Bu Yürütme Biriminde kaç kişi çalışacak? İki, bu Yürütme Biriminden çalışanlara yapılacak ödemeleri, yani, maaşları da Yeniden Yapılandırma Kurulunun önerisi üzerine, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı belirleyecek. Evvela, burada kaç kişi çalışacak ve bunlara yapılacak ödemelerin miktarı ne olacak; maaş olarak ne miktar ödenecek?

Şimdi, Sayın Başkanım, burası Parlamentodur. Parlamentoda, devlet bütçesinin harcamalarının burada belirlenmesi lazım. Yani, biz, burada kendimiz bazı yönetim kurulu üyelerine "alın şu nu, istediğiniz ücreti verin" diye bir yetki veremeyiz. Verdiğimiz takdirde, bütçe diye bir şey kalmaz ortada.

Ayrıca, bu kanun tasarının (E) bendine göre, bu Yeniden Yapılandırma Kurulunun önerilerini dikkate alınarak, Hazinece yapılacak tasfiyeler sonucu, Fiyat İstikrar ve Destekleme Fonundan bu birliklere ödenecek paraların miktarı nedir? Bunları bilmemiz lazım; bilmezsek, böyle genel bir kanunla bunlara böyle bir yetki verirsek, o zaman bu kişiler'de hiçbir sınırlamaya bağlı olmadan istedikleri ödemeleri yapacaklardır.

Yine, burada bir denetçiden bahsediliyor. Bu denetçiye de, yine aynı şekilde -daha önce söylediğim gibi- en yüksek devlet memuru aylığından -ek göstergeler dahil- fazla olmamak üzere net aylık ücreti birlikçe ödenir deniliyor. Yine, hence, bunlara bir tanım getirmek lazım; çünkü, eğer böyle belirsiz şey edersek, uygulamada herkes hesabına gelen rakamı göz önüne alır.

Ayrıca -son sorumu soruyorum Sayın Başkan- bizim vergi kanunlarımıza göre, vergilerden muafiyet ve istisnalar, vergi kanunlarında belirlenir. Her kanunda, böyle, vergiyle ilgili, Gelir Vergisiyle ilgili, Kurumlar Vergisiyle ilgili muafiyetler tanırsak, o zaman, bu iş çorbaya döner.

Bakanlıktan sormak istiyorum; bu kooperatiflerin, bu birliklerin sonradan anonim şirketlere dönmesi sırasında, anonim şirketlere konulan ayınlara değerlendirilmesinde, eğer fahiş bir kazanç sağlanacaksa, bunlar örtülü kazanç sayılmaz mı? Ayrıca, bunlar niye vergiden istisna tutuluyor, hem Kurumlar Vergisinden hem Gelir Vergisinden. Bu madde düzenlenirken Maliye Bakanlığıyla gerekli istişareyi yaptılar mı; gerçi, Maliye Bakanının da, bilmiyorum, gelen tasarıda bu maddeyle ilgili bir imzası var mıdır, yok mudur; ama, gerçekten, Sayın Başkan, özellikle Kanunlar Müdürlüğü'nün de, bu tip düzenlemeleri kabul etmemesi lazım. Başlıbaşına bir kanunu almışız, bir geçici maddeyle düzenlemişiz.

Sorularım bunlardan ibarettir efendim; teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

YUSUF KARAPINAR (İzmir) – Yarım saat konuştu Sayın Başkan.

BAŞKAN – 5 dakika...

Buyurun Sayın Ulupınar.

YILDIRIM ULUPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, delaletinizle, Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımıza bir soru sormak istiyorum.

Bilindiği üzere, pamuk üreticileri çok zor bir dönem geçirmektedir. Zaten enflasyonun altında verilen fiyat üreticilerimizi çok zor durumda bıraktığı gibi, bir de, özellikle Ege Bölgesinde ve İzmir'de, pamuk üreticileri hâlâ pamuk primlerini alamamışlardır. Bu nedenle, çok sayıda pamuk üreticisi, tarımsal kredi borçlarını ödeyemedikleri gibi, kredi de alamadıklarından, 2000 yılı üretim harzıklarını yapamamışlardır.

Aynı zamanda, kendi borçlarını ödedikleri halde, kredi borçlarını ödemeyen üreticilere kefil olan çiftçilerimiz de kredi alamamaktadırlar. Pamuk primlerinin ne zaman ödeneceğinin Sayın Bakan tarafından açıklanmasını rica ediyor; eğer, ödeme planında bir gecikme varsa, bunun, özellikle İzmir'deki üreticilerin rahatlaması açısından biraz daha öne çekilmesini kendilerinden rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ulupınar.

Sayın Zorlu, buyurun efendim.

Efendim, soru sormak için 2 dakikanız kaldı; Sayın Genç 5,5 dakika kullandı.

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Kamer Beyin Isparta Sümer Halıyla ilgili bir cümlesi oldu; kamuoyunun yanlış bilgilendirilmemesi yönünde, ona cevap vermek için söz aldım.

Isparta Sümer Halı, yünü kendisi işleyerek ipi üreten ve aynı zamanda da dokuma yapan bir fabrikamızdır.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Bizde de böyle; ama, hammadde bize gelmiyor...

BAŞKAN – Bu arada sorunuzu da sorun efendim...

MUSTAFA ZORLU (Isparta) – Tabii, Sayın Bakanımıza da soru soracağım Sayın Başkanım.

Kamuoyunun yanlış bilgilendirilmemesi gerekiyor. Sanayi ve Ticaret Bakanlığımız da açıklayacaktır; Türkiye'de, şu andaki halı fabrikaları içerisinde kâr eden tek kuruluş, Isparta Sümer Halı'dır. Malzeme yönüyle ve işçilik yönüyle, üretilen halıda yüzde 30 civarında kayıp olduğu için, Tunceli Pertek'teki işletme bu hale düşmüştür.

Ben, Sayın Bakanımızdan şunu istirham ediyorum: Bu konu hakkında, kamuoyuna daha sıhatli bilgi verilmesi için, bir cevap vermesini bekliyorum.

Teşekkür ederim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkanım, bir cümle söyleyebilir miyim...

Ben Isparta'daki fabrikaya karşı değilim...

BAŞKAN – Efendim, o Bakandan sordu...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ama, Tunceli'deki fabrika da çalışsın diyorum.

BAŞKAN – Evet, siz, misal verdiniz... Yanlış anlaşılmış...

Sayın Zorlu'ya teşekkür ediyorum.

Sayın Coşkun, buyurun efendim.

ALİ COŞKUN (İstanbul) – Sayın Başkanım, sizin delaletinizle, Sayın Bakanımızdan şu hususta bilgi rica ediyorum.

Hakikaten, ülkemizde, ziraat sektörü çökmüş durumdadır ve birliklerin durumu da yürekler acısıdır. Bu tasarıyla, bir Yeniden Yapılandırma Kurulu oluşturulmaktadır; buna karşı değiliz. Plan ve Bütçe Komisyonunda da arz ettim; fakat, arzu ettiğimiz ilgiyi görmedik.

Şimdi, ziraatın bir öntü var, bir ortası var, bir de sonu var. Dolayısıyla, bu konuda ilgili kuruluşlar var. Bunlardan bir tanesi Ziraat Odaları Birliğidir, maalesef, bu kurulda yer verilmiştir.

İkincisi, bünyesinde ticaret borsalarını da bulunduran Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğidir, yer verilmemiştir.

Üçüncüsü de, çağımız teknoloji çağı, Ziraat Mühendisleri Odasına yer verilmemiştir. Sayın Bakan, bu konuda, hâlfâ, katı tutumunu devam ettirmekte midir? Çünkü, bu yapılanma tamamen devletçi bir anlayışla yapılmış bir yapılanmadır, 4 kişi Sanayi ve Ticaret Bakanlığından, 2 kişi Hazine Müsteşarlığından, 1 kişi de İhtifan birliklerin yönetim kurulundan alınmaktadır. 7 kişilik kurulda, zaten 6 kişi devlettir, bu devletçi zihniyet daha ne kadar devam edecektir?

Saygılarımla.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Açıba, size söz veremiyorum, süre doldu efendim.

Sayın Bakan, sizin de süreniz doldu, 10 dakika geçti efendim.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Öyle mi Sayın Başkan... Yazılı olarak cevap vereyim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sorular bitmiştir, Sayın Bakan yazılı cevap verecekler.

4 adet önergemiz vardır, geliş sıralarına göre okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüştürmekte olan 429 sıra sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesinin (C) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Emrehan Halıcı

İsmail Köse

Murat Başeşgioğlu

Konya

Erzurum

Kastamonu

Mehmet Arslan

Yusuf Kırkpınar

Ankara

İzmir

"C) Birliklerin mevcut genel müdür ve genel müdür yardımcılarının görevleri, organların seçiminin yapıldığı birlik genel kurul toplantısında, müşterek çalışma esasını benimseyen birliklerde ise, tüm birliklerin organlarının seçiminin tamamlanmasını takiben sona erer. Bunlar, yönetim kurulunun uygun görmesi halinde yeniden atanabilirler."

BAŞKAN – İkinci önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüştürmekte olan Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesine aşağıdaki (H) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Emrehan Halıcı

Ömer İzgi

Murat Başeşgioğlu

Konya

Konya

Kastamonu

Mehmet Arslan

Yusuf Kırkpınar

Ankara

İzmir

"H) Tarım satış kooperatif ve birlikleri personeli olup, 15.5.2000 tarihi itibarıyla Bakanlıkta görev yapmakta olan 230 kişiden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazılı olarak başvuruda bulunan ve tabi oldukları sosyal güvenlik mevzuatına göre 2000 yılı içerisinde

de emeklilik hakkını kazanamayacak olanlar Bakanlığın boş memur kadrolarına atanırlar. Ancak, bunlar, Bakanlıkta uygun kadro bulunmaması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, durumlarına uygun boş memur kadrolarına atanırlar.

Bu Kanun uyarınca memur kadrosuna ataması yapılan personelin tarım satış kooperatif ve birliklerinde işi statüsünde geçen hizmet süreleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (c) bendinin 7 nci alt bendinde belirtilen esaslar dahilinde, öğrenim durumları itibarıyla yükselebilecekleri dereceyi aşmamak ve boş kadro bulunmak koşuluyla, kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir.

Bu suretle, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığıyla ilişkilendirilen personelin kazanılmış hak aylık derecelerinde değerlendirilmeyen geçmiş hizmetleri, yürürlükteki hükümlere göre, emekli keseneğine esas aylıklarında değerlendirilir. Söz konusu personele, iş mevzuatına göre herhangi bir tazminat ödenmez. Bu personelin önceden kıdem tazminatı ödenmiş süreleri hariç, kıdem tazminatına esas olan geçmiş hizmet süreleri, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyelerinin hesabında dikkate alınır.

Bu fıkra kapsamındaki personelden memuriyet kadrolarına geçmek istemeyenler, bir ay içinde tarım satış kooperatif ve birliklerine iade edilirler.

Devlet Personel Başkanlığı, personel ihtiyacı bulunan kamu kurum ve kuruluşlarını tespitine, gerekli bilgi ve belgeleri istemeye ve uygulamaya ilişkin diğer esas ve usulleri tespit etmeye yetkilidir."

BAŞKAN – Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 429 sıra sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci madde I/G bendinin son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Evren Bulut

Zeki Çakan

Hasan Kaya

Edirne

Bartın

Konya

Aydın Tümen

Ankara

"Bu durumda ortaklık payları, ortaklardan tahsil edilmiş olan sermaye payları karşılığı ürün miktarlarının son iş yılında gerçekleşen ortalama alım fiyatıyla çarpımı suretiyle hesaplanır. "

BAŞKAN – Son önerge, aynı zamanda en aykırı önerge; okutup, işleme koyacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 429 sıra sayılı tasarının geçici 1 inci maddesinin (d) fıkrasının ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Yeniden yapılandırma kuruluna bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 6 ay içerisinde Bakanlık ve Hazine Müsteşarlığı mensupları, üniversite öğretim üyeleri veya kooperatifçilik veya işletmecilik konusunda deneyim sahibi kişiler arasından 2 üye Sanayi ve Ticaret Bakanı, 2 üye Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu devlet bakanı tarafından, 3 üye de birliklerin yönetim kurulu üyeleri içinden kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenir ve Bakanlar Kurulunca en çok 2 yıl görev yapmak üzere atanır. Yönetim kurulu üyeliği sona eren birlik temsilcisinin yeniden yapılandırma kurulundaki görevi de sona erer. Boşalan üyeliklere aynı usule göre atama ya-

pılır. Kurul üyeleri kendi aralarından üye tamsayısının salt çoğunluğuyla bir başkan, bir başkanvekili seçer."

Yakup Budak
Adana
Mustafa Geçer
Hatay

İsmail Özgün
Balıkesir
Rıza Ulucak
Ankara

Mahfuz Güler
Bingöl
Mehmet Altan Karapaşaoğlu
Bursa

BAŞKAN – Efendim, Komisyon katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKİ (Gazi-antep) – Katılmıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet katılıyor mu?

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Katılmıyoruz efendim.

BAŞKAN – Önerge sahibi, konuşacak mısınız, gerekçeyi okutayım mı?

YAKUP BUDAK (Adana) – Konuşacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Nasıl isterseniz efendim; buyurun.

YAKUP BUDAK (Adana) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Vermiş olduğumuz önerge, oluşturulacak olan tarım satış birliklerimizin daha demokratik olmasını sağlamak ve bu tasarıdan amaçlanan ve IMF'nin de Türkiye'den talep ettiği özzerkleştirmenin tam anlamıyla gerçekleşmesini sağlamak içindir. Kanun tasarısına baktığımız zaman, Sanayi ve Ticaret Bakanlığına 4 kontenjan verilmiş, Hazinesinin bağlı olduğu bakanlığa 2 kontenjan verilmiş, 16 birliğe ise sadece 1 tane -o da lütfen- kontenjan verilmiş. 7 kişilik yönetim kurulunda bu tasarınnın esas konusu olan çiftçi, köylü, tarım birlikleri, kooperatifler 1 kişiyle temsil ediliyor, Hazine 2 kişiyle, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 4 kişiyle temsil ediliyor. Halbuki, bu tasarınnın genel gerekçesinde de ifade edildiği gibi, birliklerin özzerkleştirilmesi, bağımsız bir yapıya kavuşturulması, dış müdahalelere açık durumdan kurtarılması hedeflenmektedir.

Biz, bu önergemizle, yine, Sanayi ve Ticaret Bakanlığımızdan 2, Hazineden sorumlu Devlet Bakanlığımızdan 2, tarım satış kooperatifleri birliklerimizden de 3 üyenin bu yeniden yapılandırma kurulunda olmasını talep ediyoruz. Bu noktada da desteklerinizi bekliyoruz; çünkü, buralarda dış etki ne kadar daha fazla olursa ve olayın sosyal tarafları ne kadar iyi şekilde temsil edilecek olursa, alınacak kararlar, yürürtülecek politikalar ve bu tasarıya konu olan çiftçimizin problemlerinin çözülmesi, birliklerin sıkıntılarının giderilmesi noktasında daha rasyonel tedbirlerin alınmış olması da sağlanacaktır.

Şimdi, eğer, bu şekilde gerçekleşecek olursa, burada, atanmışların sayısı, seçilmişlerden çok daha fazladır. Atanmışların da bu kurumları ne hale getirdiğini hepimiz acı acı görüyoruz; o acı tecrübeler, bu tip kanunların Meclisimizin huzuruna gelmesini sağlıyor. Onun için, tarım satış kooperatiflerinde, birliklerinde ve bunun benzeri yeni oluşumlarda, kurullarda muhakkak surette, seçilmişlerin sayısı atanmışlardan daha fazla olursa, yapı hem daha fazla demokratik olacak, özzerkleştirme sağlanacak hem de çiftçi kesiminin sorunları daha güzel şekilde ortaya konulmuş olacaktır. Bu yapılmadığı takdirde, yapılan işlem, sadece bu birliklerin daha fazla devletleştirilmesi, hatta, onun daha da ötesinde, bu birlikleri, sosyal barışı bozacak şekilde, birtakım kesimlerin inisiyatifi-ne terk etmek anlamına gelecektir ki, bu da, bu birliklerdeki barışı bozacaktır.

Bunları niye ifade ediyorum; son günlerde yapılan tarım satış kooperatiflerinin ve birliklerinin kongrelerinde sandalyeler konuşuyor, yumruklar konuşuyor, mahkemelere gidiliyor. Eğer, bu şekilde olacak olursa, bu olayların daha da artması söz konusudur. Onun için, özellikle bu konuda duyarlı olan arkadaşlara, biz demokratikleşmeden yanayız diyen arkadaşlara, halkın sesine kulak vermek isteyen insanlara ve seçilmişlerin önplanda olmasını istiyoruz diyenlere sesleniyorum gelin, tarım satış kooperatifleri birliklerimizi, onların gerçek sahibi olan köylülerimize, bu birliklerin yöneticilerine köylümüze ve çiftçimize teslim edelim diyorum.

Bu duygularla hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Budak.

Efendim, Komisyonun ve hükümetin katılmadığı önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, okunacak olan önergeler çok uzun olduğundan, Kâtip Üyenin, önergele-ri oturarak okuması hususunu oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 429 sıra sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesinin (c) fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Emrehan Halıcı

(Konya)

ve arkadaşları

"C) Birliklerin mevcut genel müdür ve genel müdür yardımcılarının görevleri, organların seçiminin yapıldığı birlik genel kurul toplantısında, müşterek çalışma esasını benimseyen birliklerde ise, tüm birliklerin organlarının seçiminin tamamlanmasını takiben sona erer. Bunlar, yönetim kurulunun uygun görmesi halinde yeniden atanabilirler."

BAŞKAN – Komisyon katılıyor mu?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) – Benimsiyoruz; ancak, çoğunluğumuz olmadığı için takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Hükümet?..

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Sayın Halıcı, konuşacak mısınız?

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Konuşmayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekeceyi okutuyorum:

Gerekece: Birliklerin genel müdür ve genel müdür yardımcılarının görevlerinin, organlarının seçiminin yapıldığı genel kurul toplantısında sona ermesi hüküm altına alınarak, mevcut yönetim kurulları ile çalışmakta olan bu personelden doğacak boşluğun hizmet aksamalarına sebep olmaması ve geçiş dönemi içinde yönetimde istikrarın sağlanması amaçlanmıştır.

BAŞKAN – Efendim, Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin kabul ettiği önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir; hayırlı olsun efendim.

Üçüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici 1 inci maddesine aşağıdaki (H) fıkrasının eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Emrehan Halıcı

(Konya)

ve arkadaşları

"H) Tarım satış kooperatif ve birlikleri personeli olup, 15.5.2000 tarihi itibariyle Bakanlıkta görev yapmakta olan 230 kişiden, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde yazılı olarak başvuruda bulunan ve tabii oldukları sosyal güvenlik mevzuatına göre 2000 yılı içerisinde emeklilik hakkını kazanamayacak olanlar Bakanlığın boş memur kadrolarına atanırlar. Ancak, bunlar, Bakanlıkta uygun kadro bulunmaması halinde, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının, durumlarına uygun boş memur kadrolarına atanırlar.

Bu Kanun uyarınca memur kadrosuna ataması yapılan personelin tarım satış kooperatif ve birliklerinde işçi statüsünde geçen hizmet süreleri, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 36 ncı maddesinin "Ortak Hükümler" bölümünün (c) bendinin 7 nci alt bendinde belirtilen esaslar dahilinde, öğrenim durumları itibariyle yüksebilecekleri dereceyi aşmamak ve boş kadro bulunmak koşuluyla, kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir.

Bu suretle, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığıyla ilişkilendirilen personelin kazanılmış hak aylık derecelerinde değerlendirilmeyen geçmiş hizmetleri, yürürlükteki hükümlere göre, emekli keseneğine esas aylıklarında değerlendirilir. Söz konusu personele, iş mevzuatına göre herhangi bir tazminat ödenmez. Bu personelin önceden kıdem tazminatı ödenmiş süreleri hariç, kıdem tazminatına esas olan geçmiş hizmet süreleri, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre emekli ikramiyelerinin hesabında dikkate alınır.

Bu fıkra kapsamındaki personelden, memuriyet kadrolarına geçmek istemeyenler, bir ay içinde tarım satış kooperatif ve birliklerine iade edilirler.

Devlet Personel Başkanlığı, personel ihtiyacı bulunan kamu kurum ve kuruluşlarını tespiti, gerekli bilgi ve belgeleri istemeye ve uygulamaya ilişkin diğer esas ve usulleri tespit etmeye yetkilidir."

BAŞKAN – Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANİFİ TIRYAKI (Gaziantep) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Gerekçe mi okunsun efendim?

ÖMER İZGİ (Konya) – Gerekçe okunsun.

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Bakanlıkta bazı zorunlu hizmet ve görevler öteden beri birlik personeli tarafından yerine getirilmekte olup, bunların görevlerine son verilmesi halinde bu hizmet ve görevlerde büyük aksama-

lar meydana gelebileceği, uzun yıllardan beri Bakanlık bünyesinde hizmet görmekte olan bu personelin mağduriyetinin söz konusu olabileceği göz önünde bulundurularak, birlik personeli olup Bakanlıkta çalışan 230 personelden emekliliğe hak kazanmış olanların, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içerisinde talepte bulunmaları kaydıyla, tahsil durumları ve birlikte geçen hizmet süreleri dikkate alınarak, Bakanlık veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarında durumlarına uygun kadrolara atanmaları öngörülmüştür.

BAŞKAN – Komisyonun takdire bıraktığı, Hükümetin kabul ettiği önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Dördüncü önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 429 sıra sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının geçici madde 1/G bendinin son cümlesinden önce gelmek üzere aşağıdaki cümlelerin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Evren Bulut

(Edirne)

ve arkadaşları

"Bu durumda ortaklık payları, ortaklardan tahsil edilmiş olan sermaye payları karşılığı ürün miktarlarının son iş yılında gerçekleşen ortalama alım fiyatıyla çarpımı suretiyle hesaplanır."

BAŞKAN – Komisyon?..

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANVEKİLİ MEHMET HANIFI TİRYAKİ (Gaziantep) – Takdire bırakıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hükümet?..

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Katılıyoruz efendim.

BAŞKAN – Katılıyorsunuz.

Sayın Bulut?..

EVREN BULUT (Edirne) – Konuşmak istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Gerekeceyi okutsak olmaz mı?

EVREN BULUT (Edirne) – Konuşacağım efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

EVREN BULUT (Edirne) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, tarihimizin en önemli bir değişimini yaşıyoruz. Tarım satış kooperatif ve birlikleri, 720 000 üyesi olan 16 birliğimiz, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde çiftçisine, ülkesine hizmet etmiş birer birlikti. Bunlar, daha evvel, devlet destekleme alımları yapıyordu. Bu şu demektir: Devlet "şu fiyattan al, bu fiyattan sat" diyordu ve yıl sonunda da paralarını konsolide ediyordu. O günkü sistemler, dünyadaki değişimler, ülkemizin GATT ve gümrük birliği anlaşmalarından sonra, bu sistemin işlemediği görüldü.

Nedir bu sistem: Bugün, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı fonları köyamıyor, Tarım ve Köyüleri Bakanlığı bazı ürünlerimizi önleyemiyor. Dünyada, artık, tarım ürünleri rekabete dönmüş. Bu sistemde, yedi senedir, bazı iktidarlarımızın -belediyeler gibi, SSK gibi- buna da "karadelik" dediği, sosyal bir hadiseye yön veren birliklerin kanunu görüşülüyor bugün.

Ben, iktidar partilerine üye milletvekillerinin konuşmadığı, muhalefet partilerine üye milletvekili arkadaşlarının burada iki gündür tartıştığı, iyi, katılımcı görüşlerine de saygı duyuyorum; tabii, bilgisi olmayan bazı arkadaşlarımı da bilgilendirmek istiyorum.

Bu birliklerin kurucusu çiftçidir. Bu birliklerin bütün malının, mülkünün parası çiftçiden kesilmiştir. İşte, en önemli maddesi de, kısa gördüğümüz bu birliklerin ortaklık paylarının nemalandırılmasıdır.

Bu şu oluyor: Otuz sene evvel kurulmuş, fındığın, pamuğun, ayçiçeğinin o günlük şartları olan fiyatlarıyla satılmış; ama, yüzde 4, yüzde 3, yüzde 5 gibi paylar "tesis fonu" ve "ortaklık payı" denilen hesaplar altında kesilmiş. O gün, bu kesilen paralarla, arazi alınmış, şu alınmış, bu alınmış; ama, o çiftçinin ürününden kesilmiş. Bugün, bu ürünler, bu paraları karşılamamaktadır. Yani, bugün, bir birlik üreticisi vefat ettiği zaman, çocuğuna 30 milyon lira para verilmektedir. Ben, bu birliklerin, bunun sahibi olması için... Tabii, bu, ana mukavelede görülebilir; ama, bunlar, 150 000 ortağı olan Trakya Birlik gibi kuruluşların genel kurullarından 1990 senesinde geçmiştir ve bütün birliklerden de geçirilmiştir. Bir hukuki sorun olmasın diye bu maddeyi getirdik. Başta sayın hükümetimize, değerli iktidarımızın Grup Başkanvekillerine, Bakanımıza, Komisyonumuza ve bu önergeye de katılacak diğer partili değerli arkadaşlarıma, 720 000 çiftçi adına teşekkür ediyorum.

Biz, burada, biri Sayın Murat Sökmenoğlu, biri de ben, birimiz pamuk ortağı, birimiz ayçiçeği ortağı idik. 30 senedir bizden kesilen paralar, nereye gitti? İşte, bu birliklerin mevcut olan mallarıdır.

Bilmediği için Sayın Kamer Genç'e de söylüyorum; buradaki muafiyet şunu getirmektedir: Üreticiler, Gelir Vergisi mükellefidir, birlikler de Kurumlar Vergisine tabidir. Bu nemalandırma-dan dolayı, 1 000 liralık arsası 1 milyar lira olmuşsa, buradaki ranttan Gelir Vergisi alınması mümkün değildir. Onun için bu birliklerin ve ortaklık paylarının Gelir Vergisinden muaf olması kadar doğal bir şey yoktur. Bunlar birer ticarî kuruluş değildir, bunlar birer şirket değildir. Bunlar, daha evvel devlet destekleme alımları yapıyordu. Ben de yönetim kurulu üyesiydim, Hazineden, Ticaret Bakanlığından, Ziraat Bankasından, -biz, 4 kişi idik- 7 kişi geliyordu. Niçin; devletin parası vardı. Onlar, o parayı kontrol etmek için... Bir sene, biz, bu devlet desteklemeden çıktık ve kendi namı hesabımıza yürüttük. O zaman, ne yaptık? Karacabey'e kurduğumuz Türkiye'nin en büyük fiziksel fabrikasının değeri 800 milyon lira idi. Şimdi, o fabrikanın değeri 800 milyon lira mı? Ama, onu, çiftçinin parasıyla yaptık. Hatta, Trakya'da, Doysan diye, iflas etmiş bir fabrikayı kiraladık, 3 milyar 200 milyon lira kâr ettik. Bütün kooperatiflerin binalarını aldık, kantarlarını aldık, Gönen'de 50 milyon liraya aldığımız, Kütahya'da 30 milyon liraya aldığımız, Keşan Belediyesinden aldığımız binaların, bugünkü kıymetleri, bu paralar değil; ama, o gün, o üreticinin alınteriyle yaptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EVREN BULUT (Devamla) – Bir dakika daha müsaade istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bulut, toparlayın lütfen.

EVREN BULUT (Devamla) – Toparlıyorum.

Bakın, bu birlikler kendiliğinden batırılmamıştır. 1980 senesinde ara dönem zamanında, gelmiş, Kafaoğlu Bakan olmuş, Köy-Koop'un kurduğu zarar eden Yozgat Fabrikasından 125 işçiyi de Trakya Birlik'e vermiş; Ordu Soyayı vermişsin, Gaziantep'te Ülfet'i vermişsin. Bizim ne işimiz var Yozgat'ta! Nitekim, biz 1990 senesinde bunların hepsini bıraktık. İşte, o hükümetin tutumundan kurtulduğumuz zaman bakana, "biz bu sefer kendi adımıza çalışacağız" dedik. Bize yük getiren bütün o fabrikalardan kurtulduk. Onun için, buradaki çiftçinin suçu değildir bu; siyasetçilerin de su-

çu vardır, devletin de suçu vardır, bizlerin de suçu vardır; ama, bu yeni düzende üç tane iş vardır bu işin yürütmesi için. Biri ürün borsaları, ikincisi prim sistemi, üçüncüsü de... Hani, ben burada söyledim -gümrüklerden sorumlu bakan da burada, Sayın Bakanımız da- buradan ihraç kayıtlı ürünler giriyor, kâğıtlar gidip geliyor. İşte, çiftçinin böyle belge alma imkânı yok, çiftçinin plaketi yok!..

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bulut...

EVREN BULUT (Devamla) – Ama, hiçbir sene 12 trilyon ürün bedeli ödenemezken, devleti 300 trilyon zarara sokanları da gözden geçirmemiz gerekir diyorum.

Sayın Başkanımın da paralarını kurtardık, o da bana teşekkür edecektir. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bulut, teşekkür ediyorum.

Daha kurtarmadık efendim. Kurtaralım ondan sonra.

Efendim, İçtüzüğün 60 ıncı maddesine göre Sayın Sobacı söz istemişlerdir.

Buyurun efendim; çok kısa...

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkanım, Sayın Bakanımıza tevcih ettiğim ve özlü itibariyle, çiftçimizin, kooperatif ortaklarının yeniden değerlendirmeye sermaye paylarının korunmasını amaçlayan sorum olmuştur. Bu önerge eğer kabul edilirse, tarım fiyatlarındaki desteklemenin, enflasyonun altında kalmasına rağmen, son işlem yılı hedeflendiği için sağlıklı bir değerlendirme yapılırsa, bu yeniden değerlemenin kısmen de olsa gerçekleşeceğine inanıyorum ve önergeyi desteklediğimi ifade ediyorum, önergeyi hazırlayanlara teşekkür ediyorum ve sorumu geri aldığımı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Efendim, Komisyonun takdire bıraktığı, hükümetin kabul ettiği önergeyi oylarımıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... İttifakla kabul edilmiştir; teşekkür ederim efendim.

Geldik maddeye... Geçici 1 inci maddeyi, kabul edilen son üç önerge doğrultusunda oylarını sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9 uncu maddeyi okutuyorum:

Yürürlük

MADDE 9.– Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – Bu konuda söz isteyen, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Manisa Milletvekili Sayın Necati Çetinkaya; buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

Efendim, malumunuz, bu tasarı açık oylamaya tabidir, sayın milletvekilleri, sayın grup başkanvekilleri, bunu da peşinen arz edeyim. (MHP sıralarından "Biz buradayız" sesleri)

Size demedim efendim. Tasarının açık oylamaya tabi olduğunu hatırlattım.

BEKİR ONGUN (Aydın) – Kulislerdeyiz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

DYP GRUBU ADINA M. NECATİ ÇETİNKAYA (Manisa) – Sayın Başkan, Yüce Meclisin değerli üyeleri; konuşmama başlamadan önce, hepinizi, saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, her şeyden önce, hakikaten, Türkiye'nin doyurulmasında, Türkiye'nin kalkınmasında, Türkiye'de üretimin artırılmasında ve Türkiye'nin muasır medeniyet seviyesine ulaşmasında büyük katkısı olan Türk çiftçisini bizzatihi direkt ilgilendiren, tarım satış kooperatifleriyle ilgili son derece önemli bir kanun tasarısını burada görüşüyoruz, şimdiye kadar görüştük; ama, gelin görün ki, aslolan, demokratikleşmede dünyayla rekabet içinde olması gereken ülkemizin ve dolayısıyla, kendisini ilgilendiren bu geniş kitlenin, takriben, nüfusumuzun büyük çoğunluğunu teşkil eden çiftçilerimizin, üreticilerimizin, bu konuda, hele hele, Avrupa Birliğine girmeyi büyük bir iştiaqla arzu eden, hepimizin arzu ettiği, üyelik safhasında uyulması gereken Kopenhag kriterlerinin birinci ana maddesi demokratikleşmedir. Peki, demokratikleşme konusunda bizler nasıl hareket ediyoruz? Tarım satış kooperatifleri, doğrudan doğruya üreticinin bizzat iştirakiyle kurulan ve onun hayat standartlarını bizzat destekleyebilecek durumda olan kendisinin öz kuruluşu; ama, gelin görün ki, geçici 1.inci maddede, Kopenhag kriterlerine ters düşen ve dolayısıyla, kendi bünyemize ters düşen bazı konular, maalesef, yer almıştır. Birincisi, anasözleşme. Anasözleşme, tip sözleşme olarak birliklerin önüne getiriliyor. Tip sözleşmeyi kim hazırlıyor; Sanayi ve Ticaret Bakanlığı. Peki, bu nasıl iş ki, siz, hem demokratikleşeceksiniz hem birlikleri demokratikleşme safhasına götüreceksiniz ve kendi ayakları üzerinde sağlam bir şekilde durmasını sağlamayı düşüneceksiniz; ama, ondan sonra, getireceksiniz, yine, devletin müdahaleci zihniyetiyle, bu birliklere müdahale edeceksiniz. Ne yapıyorsunuz; tip sözleşmeyi getiriyorsunuz ve diyorsunuz ki, bu tip sözleşmeye herhangi bir şekilde müdahale yetkin yok; tip sözleşmeyi önüne koyuyorum, sen, bu tip sözleşmeyle hareket edeceksin.

Tip sözleşme, ondan, birliklerin ve üretici üyelerin istifade edebileceği bir konudur; onu da, diğer mevzuat muvacehesinde inceler, tetkik eder ve ondan istifade eder; ama, tip sözleşmeyi, eğer, sen, motamot kabul edeceksin derseniz, bu konuda, hakikaten, demokrasi bakımından fevkalade taviz, prim vermiş olursunuz ve rencide edersiniz onları.

Değerli arkadaşlar, ikinci bir husus, kuruluş safhasında 7 üye getiriyorsunuz Yeniden Yapılandırma Kuruluna; 7 üyenin, 4'ü Sanayi ve Ticaret Bakanlığından, 2'si Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı olduğu Devlet Bakanı tarafından; etti 6; 1'i de tarım satış kooperatifleri ve birliklerinin üyeleri arasından seçilir; bu mudur?.. Peki, Çay-Kurum, Fiskobirlik'in, Antbirlik'in, Çukobirlik'in ve Tarışın bulunduğu bölgelerin, hükümete mensup değerli milletvekili arkadaşlarım -ki, ben, çoğunuzu, o bölgelerde görev yapan bir arkadaşınız olarak, biliyorum- niye haykırmadınız buna karşı; niye sükût ettiniz?

Bu kanun bu şekilde çıktığı takdirde, birlikleri, tamamen devletin güdümü altına sokuyorsunuz. Yıllardan beri hep şunu demiyor muyuz; gelin, özelleştirelim. Fabrikalar zarar ediyorsa -birliklere bağlı olan fabrikalar- bunda üreticinin günahı ne? Gelin, onu ıslah edin. O sebeple, işte, bakınız, pamuk üreticilerini, yapağı üreticilerini ve dolayısıyla Kozabirlik'i... Bursa'da Valiliğim sırasında bilirim, eğer, siz, ondan desteğinizi çekerseniz bu şeyi öldürürsünüz ve dolayısıyla, Türkiye'de tarih boyunca oranın simgesi olan ipekböcekçiliğini ve ipeği tamamen kaldırırınız, Herekebirlik'i kapatırınız. Halbuki, bizim en fazla gurur duyduğumuz tarihî ürünlerimizdi, sanayi ürünlerimizdi bunlar. Öyleyse, bu yanlışlıklardan keşke geri dönlseydi.

Peki, Ege'de ne yapıyorsunuz?.. Bakınız, size bazı rakamlar vermek istiyorum: Çekirdeksiz kurutuzüm üretimi, dünya üretimi göz önünde bulundurulduğu zaman, Türkiye, Amerika Birleşik Devletlerinden sonra ikinci sırada yer almaktadır. Dünyada yıllık üretim 700 000 ton olarak gerçekleştirilmekte ve bunun yüzde 30-35'i de Türkiye tarafından üretilmekte ve bu üretimin yüzde 65-70'e yakını da ihraç edilmektedir.

Değerli arkadaşlarım, son yıllarda pamuk üretimindeki düşük fiyat uygulamaları nedeniyle, pamuk üreticisi, üretimden vazgeçerek, Gediz Ovasına özgü bir ürün olan ve dünya tüketicisinin beğenisini kazanan Sultanیه çekirdeksiz üzüm üretimi için bağıcılığa yönelmiştir. Sonuçta bağ sahaları hızla artmış, bu ürünün üretimi ihtiyacın oldukça üzerine çıkarak 300 000 ton seviyesine gelmiştir.

Türkiye çekirdeksiz kurutuzüm ihracatı ve tüketimi, bu miktarla, biraz önce arz ettiğim gibi, dünyada en fazla üretimle Amerika'dan sonra gelmekte ve Türkiye, döviz girdisi olarak, 200-220 milyon Amerikan Doları arasında değişen bir girdi sağlamaktadır.

Türkiye'de üretilen çekirdeksiz kurutuzümün yüzde 90'ına yakın kısmı ihraç edilmektedir. Üretimdeki artış aynı şekilde ihracata yansımadağı için, son yıllarda bu oran yüzde 90'ın altına düşmüştür. İşlenmiş iç pazar tüketimi ise 20 000-25 000 ton civarındadır. Her ne kadar, bazı yıllar bir miktar arz fazlası olduğunda da, Tarış bunu alıyordu ve dolayısıyla üreticimizi rahatlatıyordu; ama, bazı zamanlar da, Tekel bunu alarak alkol üretiminde kullanıyordu.

Gelin görün ki, son zamanlarda, İran'dan, hayvan yemi adı altında kaçak olarak Türkiye'ye girilen bu üzüm, daha ucuz olduğu için Tekel tarafından alınmakta ve dolayısıyla, benim üreticim, son birkaç yıldır bu konuda mağdur edilmektedir.

Geçenlerde de bu konuda bir konuşma yapmışım ve Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımıza, gümrüklerden ve Tekelden sorumlu sayın bakanlarımıza demişim ki: "Bu, hudut ticareti adı altında, benim ürünlüme tamamen aleyhte etki yapan İran üzümünün Türkiye'ye girmesini lütfen bir an evvel engelleyiniz."

Ülkemiz için önemli döviz kazandırıcı bir özelliğe sahip çekirdeksiz kurutuzümün hasadı, ağustos, eylül ve ekim aylarında yapılmakta ve bu aylara göre benim çiftçim, üzüm üreticim kendini ayarlamakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Sayın Başkanım, tamamlıyorum.

BAŞKAN – Lütfen toparlayın efendim; buyurun.

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Benim vatandaşım, borcunu o zaman ödeyecek, düğününü o zaman yapacak, çocuğunu o zaman başgöz edecek ve o güne kendisini hazırlayacak, kışlık ihtiyacını karşılayacak.

Peki, bu ürünü siz almazsanız eğer, üretici, ürünü, mevcut fiyatın çok altında satmış olacak. Halbuki, burada, işte onun imdadına Tarış Üzüm Birliği yetişiyordu ve üreticinin elindeki üzümlü olarak fiyat düşüşüne engel oluyordu; ama, siz, geçici 1 inci maddeyle "bundan sonra, kesinlikle bu birlikler desteklenmeyecek" dediğiniz zaman, o zaman, satılabilecek kadar malın alınmasını ve iklim şartlarına göre, ihtiyaçtan fazla ürün olduğu zaman, bu surette üretimi de artıran çekirdeksiz kurutuzüm ürünü geçerli olmayacak fiyatla, hiç pahasına benim üreticimin elinden almaya zorlamış oluyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Çetinkaya, toparlıyorsunuz... Lütfen...

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Tamam Sayın Başkanım.

Değerli arkadaşlarım, dönemsel arz fazlası üzümlü olarak piyasayı dengede tutacak bir kurum veya kuruluş da olmayacağından, ekonomik yönden güçsüz olan üretici, binbir güçlükte ürettiği üzümlünü yok pahasına satmak zorunda kalacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

M. NECATİ ÇETİNKAYA (Devamla) – Sayın Başkan, izin verirseniz, son cümlemi söylüyorum.

Olumsuzluklar yaşanmaması için, tedbir olarak, şekerpançarı ve fındık ürünlerinde olduğu gibi, çekirdeksiz kurutulum ürününün de arz fazlası ürün grubuna dahil edilmesi ve piyasada arz istikrarını sağlayacak bir stok müessesesinin oluşturulması gerekir.

Yine, çekirdeksiz kurutulum arzının aşağıya çekilebilmesi için, Tekel, bölgede, daha aktif rol oynamalıdır. Yaşüzüm ihtiyacının teşvik edilmesi ve fizik planlamanın yapılması kaydıyla, Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanunun buna uygun olarak çıkarılması gerekirdi; ama, şu anda olmamıştır. Ben, bu yanlışlıktan dönülmesini arzu ederdim.

Bu duygu ve düşüncelerle hepimizi saygıyla selamlıyor, bu yanlışlığın belirtilmesini bir görev addediyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

İkinci söz, Fazilet Partisi Grubu adına Sivas Milletvekili Sayın Musa Demirci'nin; buyurun efendim.

FP GRUBU ADINA MUSA DEMİRCİ (Sivas) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tasarrufların 9 uncu maddesi yürürlük maddesi. Fazilet Partisi Grubunun görüşlerini arz etmek istiyorum; bu vesileyle Yüce Heyetinizi saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, önce, birliklerin bulunduğu il milletvekillerinin, sonra da, bu Meclisteki bütün milletvekillerinin, gerçekten, bu kanunun, bu şekilde çıkması halinde, çiftçiyi nasıl mağdur edeceği konusunda bilgilerini ve dolayısıyla ilgilerini bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, bu tasarı, gerçekten, bu şekilde kanunlaştığında, çiftçilerimiz ve bu birliklere dahil olan üreticilerimiz, çok büyük sıkıntılara düşeceklerdir. Bir defa, bakınız, biraz önce sayın milletvekili de açıkladılar, pamuk fiyatına, son bir iki yıldır, değer fiyat verilemediği için alternatif ürünlere kayılmış ve dolayısıyla, işte, Ege Bölgesinde buğün - işte biraz önce açıklandığı gibi- üzüm rekoltesi 300 000 tona yükselmiştir. Bunun manası şudur: 2000 yılında, tahminen, 75 veya 100 000 ton stok oluşacaktır.

Değerli milletvekilleri, Avrupa ülkelerinin hemen tamamında çiftçiler desteklendiği için, buğün, stok oluşmuştur ve stok fazlası mahsulleri vardır. Bunu bütün mahsullerde ve hayvansal ürünlerde de kabul edebilirsiniz. Öyleyse, şimdi, tedbir almak mecburiyetindeyiz. Siz, şimdi, birlikleri devreden çıkarıyorsunuz, birliklere yardımı kesiyorsunuz; böylece, bu müesseselerin bünyesinde herhangi bir stok oluşmayacaktır. Bu bir tehlikedir; bu, çiftçinin ölümü demektir; çiftçinin bir mahsulü terk edip, öbür mahsule geçmesi için hem zaman kaybı olur hem çiftçi hakikaten parasal yönden, maddi yönden büyük kayıplara uğrar. Nitekim, son yıllarda, işte, pamuk üreticisi fevkalade kayıplara uğramıştır. Şimdi, siz, aynı zamanda şekerpançarı üreticisini de kota koymak suretiyle, bir başka mahsule yönlendirdiniz; böylece, bakınız, bunlar zincirleme olarak, Türkiye'de devam edecektir. Şimdi, diyelim ki, stok oluşturmadınız; oluşturmadığınız takdirde Karadeniz fındık üreticisi ne yapacaktır? Bunun borsası, Almanya'da Berlin'de, olduğuna göre, ben, hemen söyleyeyim ki, hasat mevsiminde ister Karadenizde ister Trakya'da ister Çukurova'da ister Ege Bölgesinde olsun, buralardaki mahsullerin tamamında fiyatlar aşağı çekilecek, fiyatlar düşecek ve böylece, çiftçilerimiz, hasat mevsiminde mahsullerini de satmak, ellerinden çıkarmak durumunda oldukları için fevkalade sıkıntıya düşecekler ve ertesi yıl, belki, tarımlarını, üretimlerini sürdürmeyeceklerdir.

Bu bakımdan, bakınız, bütün gruplara, bütün genel başkanlara, geldiğini tahmin ettiğim Tarış Üzüm Birliğinin bir raporu, bir yazısı var, aynı fiyatlar orada da yükseliyor. Bu bakımdan, bunu

dikkate almak mecburiyetindeyiz. Bir acelemiz yoktur; yani, bu birlikleri, birliklere mensup olan üreticileri nazarı itibara almak suretiyle, bu kanunu, mutlaka, yeniden bölgeler itibariyle tartışmak gerekir.

Bakınız, herkes konu etti, benim de burada ifade etmem lazım. Geçici 1 inci maddede deniliyor ki "Tarım satış kooperatifleri birliklerine, devlet veya kamu tüzelkişilerden herhangi bir mali destek olamaz. "

Değerli milletvekilleri, bu maddeyi kabul edemeyiz; bu maddeyi, bu milletvekilleri, bu Mecliste kabul edemezler. Bunun manası şudur: Bunun manası, efendim IMF böyle istiyor, tarımdan desteklerinizi kaldırın ve dolayısıyla, biz de, tarımdan şu anda desteğimizi kaldırıyoruz. Yani, demokratikleşme adına... Demokratikleşme iyidir, elbette, kooperatifleri çiftçiye verelim; çiftçiler, kendi kooperatiflerini kendileri idare etsin; etsin ama, dünyada tarım, desteksiz ayakta duramaz, durması mümkün değil.

İşte, Avrupa Birliği ülkeleri 45 milyon ECU, 45 milyon dolarla, Amerika 15 milyon dolarla kendi çiftçisini desteklerken, biz, böyle bir maddeyi, böyle bir paragrafı yerleştirmek suretiyle çiftçilerimizi destekten mahrum bırakamayız, bırakmamız mümkün değil.

Bu geçici maddenin, bu hükmünün kaldırılması için, hiç değilse bu kanun tasarısının, biraz önce söylediğim gibi, bölgelerde, mutlaka ve mutlaka tekrar tartışılması lazım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi, burada, mutlaka bir mutabakatın olması lazım. Sayın Bakanın, mutlaka, bu bölgelerde mevcut olan birliklerin çiftçileriyle tekrar tartışması gerekir diyorum.

Sayın milletvekilleri, aksi takdirde, yarın Karadenizden, Güneydoğu Anadolu'dan, Ege'den, Trakya'dan feryatlar yükselecektir. Ne yapacaksınız; tekrar buraya getireceksiniz, gizli getireceksiniz, hem de IMF'nin duymaması için. O bakımdan, burada, ister... Yani, IMF'nin dayatmalarıyla, biz karşı karşıyayız; dokuzuncu ayda, onuncu ayda bu feryatlar yükselecektir. Bütün milletvekilleri bölgelerinize gideceksiniz. O bölgelerde, tahmin ediyorum ki, milletvekilleri olarak rahat edemeyeceksiniz, etmeniz de mümkün değil.

Şimdi, bakınız, biraz önce arz edildi, tekrar söylüyorum: 2000 yılında hemen sinyaller alınmaya başlanmıştır; nede; kurutüzümde. Kurutüzüm, bildiğiniz gibi, hemen borsada satılmaz -Tarişin depolarından, o gün, hemen dış piyasalara satılmaz- bu, bir yıla yayılır. O bakımdan, tekrar ediyorum ki, mutlaka ve mutlaka, Tarişin bünyesinde stok oluşturulması lazım; Avrupa'da bu var. Stok oluşturmadığımız takdirde, bunun sıkıntısını ülke olarak çekeceğiz ve bundan tarımımızda, geleneksel ihrac ürünleri olan tarım mahsullerimizde fevkalade sıkıntı çekilecektir.

Şimdi, Sayın Bakana soruyorum: Bu sıkıntıyı nasıl gidereceksiniz? Kooperatiflerin gayelerinden bir tanesi de sosyallik olduğuna göre, çiftçinin malını önceden alıp depo etmiş olması gerektiğine göre, şimdi, soruyorum, diyorum ki: Siz, bu çiftçilere nasıl avans vereceksiniz; avans ile fiyat ilişkisini nasıl kuracaksınız? Böylece, kooperatifleri tekrar öldürmüş olursunuz. O bakımdan, yeneden bunun gözden geçirilmesi lazım, acele etmemek lazım. Bu konuların fevkalade ciddi olduğunu buradan ifade ediyoruz.

Bu kanun, binlerce çiftçiye alakadar ediyor; yani, tarım satış kooperatiflerine üye olan veya o mahsulü üretip de üye olmayan bütün çiftçilerimizi alakadar ediyor. O bakımdan, tasarının kanunlaşmaması gerekir; aksi takdirde, tarım ürünlerindeki ihracatımız, gelecek yıllarda büyük darbe alacaktır diyorum. Onun için de, bunun, sırf bu maddenin, yani, geçici maddedeki bu fıkranın değiştirilmesi ve çiftçilerin rahat ettirilmesi bakımından fevkalade önemlidir diyorum.

Sözümün sonunda diyorum ki, çiftçilerin mutabakatı için, mutlaka bir konsensüs temini bakımından da, bu kanun tasarısının geri çekilmesi lazım. Bu kanun tasarısının, bölgelerde tartışılması lazım; aksi takdirde, çiftçilerimiz, çok büyük sıkıntı çekeceklerdir. Biraz önce söyledim, ihraç ürünlerimizden elimizde birkaç mahsul kaldı. Millî gelirimizin, şu gün, yüzde 14 olan tarımdan katkısı, tedbir alınmadığı takdirde, yüzde 10'lara ve daha aşağılara düşecektir diyor, mutlaka tedbir alınması gerektiğini ifade ediyorum.

Yüce Heyetinize saygılar sunuyorum, sağ olun. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Demirci.

Söz sırası, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ta.

Buyurun Sayın Polat. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu kanun tasarısının, artık, yürürlük ve yürütme maddelerine geldik, biraz sonra kanunlaşır; ama, kanunlaştığı zaman da, hayırlı mı olur, hayırsız mı olur; onu da ileride götürlüz.

AHMET ARKAN (Kocaeli) – Hayırlı, hayırlı...

ASLAN POLAT (Devamla) – Hayırlı olmayacağı belli; neden belli, ben size söyleyeyim.

Arkadaşlar, şimdi, hepimiz samimi olarak konuşacağız. 1994'e kadar siz bu birliklerden tarıma desteklemeyi yapacaksınız, 1994'de devlet adına alımdan vazgeçip, buna kredi desteği vereceksiniz. En son 1999 yılında verdiğiniz kredi desteğinin yüzde 1'i bile değil, yüzde 0,9'u ancak geri gelecek; siz, bundan sonra, bunun geçici maddesine bir fıkra koyacaksınız; diyeceksiniz ki, yurt dışından bulduğunuz kredinin haricinde, ben, sana, yeniden yapılandırma hariç bütçeden para veremem demek ne demektir? Bu şahıslara kim kredi verir, yani, aldığı kredinin yüzde 1'ini bile geriye ödeyemeyene, yabancı devlet ne kredi verir; hiç kimse bir kredi vermez. Eğer, verirse, Hazine destekli bir kredidir; o da, aynen bir teşvik gibi olur. Yani, neyi söylemek istiyorum: Siz, bunların ana sorunu çözmeden, bu kadar devlet kredisine muhtaç olup, kredisini geri ödeyemeyen tarım desteğinden bu desteği çekmekle bir netice elde edemezsiniz.

Bakın, ben, size iki misal vereyim: 1996 yılında, Refahiyol döneminde, bunlara, toplam fonlardan ve tarıma bütçeden verilen bütün desteklerden, gayri safi millî hâsılaya oran olarak yüzde 3,5'lük bir destekten bahsediliyor. Bunun, yüzde 2,3'ü direkt tarımcıya, yani, çiftçilere verilmiş, yüzde 1,2'si de rant kesimine gitmiş. Bu 1999'da, yani, Anasol-M ve azınlık Ecevit hükümetleri döneminde, Türkiye'deki toplam desteğin yüzde 7,2'si çiftçiye verilmiş görünüyor; ama, direkt çiftçiye verilen sadece yüzde 2'de kalmış, yüzde 5,2'si de rantiyeye gitmiş.

Yine, bakın, şu günlerde Devlet Planlama Teşkilatı sürekli yayın gönderir odalarımıza. Gönderdiği bir yayını size okuyayım; bakın, bu, ne demek: "1993 yılında Ziraat Bankasının çiftçiye yaptığı 4,6 trilyon liralık tarım desteğini, Ziraat Bankasına olan borcunu Hazine ödemedi; 1993 yılında 4,6 trilyon; beş sene sonra, 1998'de, bu, 1,4 katrilyon oldu" deniliyor. 304 kat arttı, Türkiye'deki faiz. Bu, Devlet Planlamanın rakamları.

Şimdi, bunun 1'i çiftçiye verilmiş, 303'ü rantiyeye verilmiş; ama, sizin sübvansiyon hesaplarınızda, sanki, bunun hepsi çiftçiye verilmiş gibi görünüyor. Yani, burada da tarıma da kredi vermeniz, anapara rantiyeye gidiyor, öbüründe de rantiyeye gidiyor. Yani, 304'lük bir artışın 1'i direkt tarıma, 303'ü rantiyeye gitmiş, devletin 1993'te yapmış olduğu teşviğin. Bunlar bu kadar ortadayken, siz, ben çiftçiye dışarıda bırakacağım... Sanki, çiftçiye mi verilen destek; rantiyeye gitmiş.

Peki, dün bu hükümetin aldığı bir karar var, bir de onu söyleyelim. Dün ne kararı aldı bu hükümet: Offshoredelerin kredilerininin 20 milyar lirasını ödeyelim. Peki, offshoredelerin kredileri-

nin 20 milyar lirasını ödemeyi kabul eden bu hükümet, niye tarım kredi kooperatiflerinden borç alıp da, bugün, hapse giren çiftçilerin paralarının 1 milyar lirasını veya 500 milyon lirasını olsun ödemiyor? Niye yani?! Çiftçiye, parayı alıp da, 500 milyon, 1 milyar lirasını ödeyemeyince hapse atıyorsunuz da, offshorzedeler, o bankalarda sigorta olmadığını bilmiyorlar mıydı?! Biraz daha fazla faiz alayım diye sigorta güvencesi olmayan yerlere parayı yatır... Faizli parayı fazla alınca bir şey yok; ama, ondan sonra, batınca, sen, devlet olarak, bunun 20 milyar lirasını öde; ama, tarım kredi kooperatiflerinden alınan, çiftçilerin parasını ödeyemezseniz; bunun hesabını, bu hükümetin, bilhassa, benim karşımda olan ve Erzurumlu olan üyeleri Erzurum'da anlatamaz. Ha, DSP ile ANAP, Erzurum'da yok, onlar rahat; ama, Erzurum'da, bunu, siz, anlatamazsınız ve bu vebal size gelir.

Onun için, bakın, tekrar tekrar söylüyorum: Buradan bütün millet dinlesin beni. Bu hükümet - yani, hükümetin de MHP kanadından bahsediyorum- offshorcede diye anılan kişilerin, faiz garantisiz olmayan bankalara yatırdıkları ve kaybettikleri paraların 20 milyarlık kısmına kadar ödeme kararı alan bu hükümet, tarım kredi kooperatiflerinden 500 milyon, 1 milyar lira para alıp da, bunu ödeyemediği için, tarımdan kazanamadığı için, parayı ödeyemediği için, zarar eden insanları hapse atıyor ve onları ödemiyor. İşte, çiftçiye verdiğiniz destek buradan çıkar ve bunun hesabını, siz, Erzurum'da veremezsiniz...

Şimdi, ben, biraz önce, yine belirttim ve şunu tekrar söylüyorum ve yüz defa da olsa bunu söyleyeceğim: Geçen sene, et fiyatlarında Et-Balık kurumları olarak Türkiye genelinde artış yüzde 16 ve enflasyon yüzde 65! Bu sene, yine, Doğu Anadolu'da, et fiyatlarında artış, yüzde 9,5; yani, 10 bile değil, hem de 15 Kasımdan itibaren alıyorum, bu yılın başından da değil. Bu sene de, bu enflasyonun bu oranda devam edeceği belli; çünkü, askeriyenin et ihalesinde vermediniz Et ve Balık Kurumuna... Hayvancılıkla uğraşanlar, tarımda çalışanlar, bu kadar mağduriyet içerisindeyken, 20 milyon insanı ilgilendiren bu durumda, burada, "ben, sana destek vermeyeceğim; sonra da, bunu, Bakanlar Kurulu yürütecek" dersiniz, yürütemez arkadaşım. Bunu, yürütemediğini de, az çok altı ay sonra, bir sene sonra görürüz. Cottarelli gider ülkesine, ama, hep beraber, biz, bu Türkiye'de kalırız ve bunun hesabını burada veririz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Polat.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sayın Başkan, söz hakkımı sonra kullanabilir miyim?

BAŞKAN - Sataşma var; 69'a göre söz istiyorsunuz?!

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Sonra...

BAŞKAN - Sonrası yok, şimdi söyleyin; cevap verecekseniz, hemen vereceksiniz.

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Konuşmalar bitsin, ondan sonra hepsine birden cevap vereceğim.

BAŞKAN - Toptan olur mu efendim!

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - Konuşmalar bitsin...

ASLAN POLAT (Erzurum) - Beraber konuşuruz ondan sonra.

BAŞKAN - Karşılıklı! Tabii, Erzurum'da et meselesi!.. Doğru, o, çok kötü bir sataşma; haklısınız efendim; Sayın Köse, o konuda haklı.

Buyurun Sayın Özgün.

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 429 sayılı Kanun Tasarısının 9 uncu maddesi üzerinde, kişisel görüşlerimi açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, şunu açıklıkla ifade ediyorum ki, burada, kaş yapalım derken göz çıkarıyoruz. Neden dersenez, anlatayım: Şimdi, tarım satış kooperatifleri birliklerini yeniden yapılandıracağız diyorsunuz, eyvallah; ama, biz, bu kuruluşları demokratik bir hale getireceğiz, özkerleştiriceğiz diyorsanız, yaptığımız düzenleme, özkerleştirme değil, devletleştirme. Dört yıl boyunca çalışacak, yeniden yapılandırma işini yapacak bir kurul oluşturuyorsunuz; ama, bu kurulun içerisinde, Allah için, tarım kesiminden hiç kimse yok. Yani, devlet kesiminden var da, ziraat odalarından kimse yok. Sadece, birliklerden bir temsilci olacak. Böyle bir demokratikleşme, böyle bir özkerleştirme nasıl olacak, bir türlü aktım almıyor; bu, birincisi.

Değerli milletvekilleri, ikincisi, dün akşam yaptığım konuşmada, özellikle, 100 000 ortağı bulunan Tarış Üzüm Birliğiyle ilgili olarak Sayın Bakana iki soru sormuştum; Sevgili Bakanımız, sonuçta, bu sorularımıza cevap verecek mi bilmiyorum. Burada sorduğumuz şey şu: Bu kanunla, tarım satış kooperatifleri birliklerine malî desteği keseceksiniz. Bu malî destek kesileceğine göre, tarım satış kooperatifleri, ileride, üreticinin malını, ürettiği malı kendi imkânları çerçevesinde alacağına göre, fazla üretim ne olacak, üretici ne yapacak, bu malını nasıl satacak veya tarım satış kooperatifleri birlikleri, avans olarak, avans fiyat ayarlamasını nasıl temin edecek? Piyasayı dengede tutacak bir kurum veya kuruluş da ortada olmayacağına göre, bunlar nasıl yürütecek? Bunları Sayın Bakana dün sormuştum, bir kez daha soruyorum. Tarış Üzüm Birlik bir kooperatif kuruluşu olması nedeniyle, üretici ortakların taahhütlerine istinaden, teslim etmek istedikleri üzümü almak zorunda olduğundan, satabileceği kadar üzümü almak için nasıl bir yol izleyecek?

Diğer bir konu; Tarış Üzüm Birlik, satabileceği planlanan miktardan fazla üzüm aldığı takdirde, ürün bedelini nasıl finanse edecek? Tarış Üzüm Birlik, ortaklarından alacağı üzümler için, avans mahiyetinde de olsa, bir fiyatla almak zorundadır. Oturmamış piyasa fiyatları nedeniyle, üretici, ürettiği üzümü bir an evvel satmak zorunda kalacağından, bu suretle oluşacak arz fazlalığı nedeniyle, iç ve dış piyasa fiyatları oldukça düşecektir. Rekabet ortamı içerisinde, birliğin avans fiyatının altında bir fiyatla üzüm satmak zorunda kalabileceğinden, üretici mağduriyetinin yanı sıra, birliğin zarar etmesine de sebep olacaktır. Bütün bunlar, ileride karşılaşacağımız hususlar.

O bakımdan, yasalaşması gündemde olan, belki de bugün yasalaşacak olan bu tasarı, bu düzenleme, ileride, üreticimizin, çiftçimizin lehine olmaktan öte, birtakım sorunları da orta yere getirecektir.

Değerli milletvekilleri, hentz vakit geçmiş değildir. Tereddüt ettiğimiz bu hususlarda, üretici birliklerinin feryatlarını dikkate almak suretiyle, bu hususların yeniden gözden geçirilmesi gerekir. Zira, zaten, bugün, çiftçi, büyük sıkıntı içerisinde, çiftçi, zaten, bugün, borcunu harcamı ödeyemez durumda, tarım kredi kooperatiflerine olan borçlarını ödeyemez durumda ve hapis hanelerdedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAIL ÖZGÜN (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum, 1 dakika lütfen.

BAŞKAN – Efendim, toparlar mısınız...

İSMAIL ÖZGÜN (Devamla) – O bakımdan, bugünkü sorunların çözülmesi gerekirken, yapılan yanlış düzenlemelerle sorunlar daha da artacaktır. Hafta sonunda Balıkesir Tarım Kredi Bölge Müdürlüğü'nün bir toplantısına katılmıştım. Sayın Bölge Müdürü "2000 yılında bütün alacaklarımızı tahsil etmek gibi bir hedefi önümüze koyduk" diyor. Allah kolaylık versin; çiftçinin bugün içerisinde bulunduğu şartlarda bu hedefler nasıl gerçekleşecek, çiftçi nasıl borcunu ödeyecek; fevkalade zor görünmektedir.

O bakımdan, geliniz çiftçiye iyilik yapalım derken kötülük yapmayalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Özgün, lütfen...

İSMAİL ÖZGÜN (Devamla) – Bu hususu dikkatlerinize arz ediyorum.

Saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz efendim.

Bu iş iyice irdelendi.

Efendim, 9 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edeler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10 uncu maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 10.- Bu Kanun hükümlerine Bakanlar Kurulu yürütür.

BAŞKAN – Madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

Sayın Sobacı insaflıdır, süreyi çok aşmaz.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, toleranslı sürelerinizi kullanmadım.

BAŞKAN – Biliyorum, biliyorum, sağolun.

FP GRUBU ADINA BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum; Fazilet Partisi Grubu adına, kanunlaşmakta olan bu tasarıya son ikazlarımı- zı ve tavsiyelerimizi bir daha zikretmek için karşınızdayım.

Değerli arkadaşlar, kanun çıkarmak her şeyi ifade etmiyor. Burada, hükümet ortağı partinin bir sözcüsü, işte, 100 küsur tane kanun çıkaracağız dediler. Eğer kanun çıkarmakla her şey güzel olsaydı, Türkiye kanun mezarlığına dönmezdi.

Şimdi, burada da bir kanun tasarısını kanunlaştırıyorsunuz; ama, bunun, uyguladığımız ekonomi politikalarıyla ve 57 nci, 56 ncı ve 55 inci hükümet olarak gösterdiğiniz ekonomik performans- la çok sıkı ilişkisi var ve bu da, elbette, çok ulusal finans kuruluşlarının size dikteleriyle meydana getirilen konjonktürün bir uyum yasası mahiyetinde.

Değerli arkadaşlar, bakınız, ne yaptınız; 1997'de, Refahiyol döneminde pamuğa 140 000 lira alım fiyatı verilmiş. 1996 yılına göre artış oranı yüzde 100 ve o günkü TEFE ve TÜFE yüzdeleri, enflasyon oranları 91 ve 99; yani, enflasyonun üzerinde bir fiyat verilmiş. Siz, 1998'de gelmişsiniz, yüzde 40 vermişsiniz, ortalama enflasyon yüzde 60'a dayanmış; ezdirmişsiniz. 1999'da gelmişsiniz, yüzde 18 vermişsiniz; çiftçinin belini kırmışsınız. Performansınız bu, desteklemedeki yüzkaranız bu!

Değerli arkadaşlar, şimdi, IMF'nin vereceği paraların hatırına 2000 yılı programını açıkladı- nız. İlk dört aylık bütçe performansınıza bakıyorum, Maliye Bakanlığının yayımladığı bilgilere gö- re, faiz oranlarındaki ilk dört aylık gerçekleşme -bütçe hedefleri açısından- yüzde 44, yüzde 45'e yaklaşmış. Maşallah, faiz ödemelerinde hiç sektirmiyorsunuz! Ama, ilk dört aylık yatırım gerçek- leşmelerine bakıyoruz -bütçe hedefleri açısından- yüzde 12. Haa, sözüntüz kime geçiyor; sözüntüz, bu millete geçiyor. Yani, 65 milyon için yapılacak yatırımlarda ödenekleri kısıyorsunuz, yırtılan, sonunda, fakir Mehmet'in işliğinin yakası oluyor. Ondan sonra, Köy Hizmetleri ve valiler, mazot bulamıyor ki greyderleri çalıştırsın. İşte, sizin 2000 yılı ilk dört aylık programınızın ikinci yüzka- rası da budur.

Değerli arkadaşlar, devam etmek istiyorum: Bu hükümet, kendi eseri, devraldığı eseri itibariy- le, TEFE'de yüzde 50 olan enflasyonu yüzde 61'e çıkardı, Mayıs 2000 itibariyle. Bu, aslında, enf-

lasyonun falan düşmediğinin en güzel delili, kendi itirafınız. Türkiye'de yapısal problemin, asıl yapısal maliyet enflasyonunun devam ettiğini ve yükseldiğini gösteriyor, bu TEFE. TÜFE de aynı, yüzde 63 küsurla yerinde saymış. Bu nasıl olmuştur; içticaret hadlerini daralttınız, para arzını kısıttınız, memura, işçiye, emekliye vermediniz, talep düşünce, tüketici malı satan esnaf, kâr marjından fedakârlık yaparak ve de maliyetine satışlar yaparak, TÜFE enflasyon yüzdesi, bu sebeple yerinde kalmıştır. Bu, sizin gayretiniz değil, yine esnafın yaptığı fedakârlık ve kârlarından vazgeçmesi sebebiyle olmuştur.

Değerli arkadaşlar, bu olaylar bu kadar kolay olsaydı her şey çok güzel olurdu dedim. Tarım Bakanımız açıklıyor: "Biz, Toprak Mahsulleri Ofisine 500 trilyon bulacağız; bunun da faiz yüklü 50-60 trilyon olacak." Yani, yüzde 10. Türkiye'de hasat mevsiminin başlaması ile bitiş arasında, mevsim, iklim ve coğrafî şartlar gereği, neredeyse, en az üç dört aylık bir zaman dilimi var. Şimdi, siz, bana, anlatın bakalım; 500 trilyonu 50 trilyon faizle verecek bir uluslararası kuruluş bulabilir misiniz?.. Eğer, dolar bulacaksınız, doların da bir maliyeti var, libor artı bilmem kaçla... Dünyada bellidir. İç piyasadan bulacaksınız, zolan da bir maliyeti var, kim size para verecek?.. 1 katrilyon borcu var... Şu anda, Toprak Mahsullerinin toplam borcu 1 katrilyondur. Bu hayalî rakamlarla bir yere varamazsınız. Tarım Bakanı "tüccar alım yapacak, depolarını kurmaya başladı" diyor. Alır... O tüccar, paranın maliyetini hesaplamayacak mı, üzerine kârını koymayacak mı?..

2000 yılının güzüne, kışına doğru, Türkiye'de, vatandaş ekmek yiyemez. Bakın, buraya kaydediyorum, tarihe kayıt düşüyorum. Olan, ne olur; Fazilet Partili belediyelerin kurduğu halk ekmek fabrikaları satış büfelerinde kuyrukların sayısı 5'e katlanır. Bunu, sizinle, bu yılın sonuna doğru tartışacağız. Evet... Haa, siz, dersiniz ki, ekmeği yiyen belli olsun yemeyen belli olsun; doğrudur, 2000 yılının kışına doğru, ekmeği yiyen yemeyen belli olacak.

Değerli arkadaşlar, şimdi, kalkıyor hükümetin bakanı Sabancı'ya sataşiyor; Sabancı Holding yüzde 60 zammı vermiş. Devlet sektöründe verimlilik, parite hiç yok ki... Özel sektör sizin gibi düşünemez. Hem özel sektöre diyeceksiniz ki, arkadaşlar ihracat yapın;... İhracat yapacak da adam, karnının doyurmadığı işçiyle kalite ödülünü nasıl alacak?! Buna kızmaya hakkınız yok. O, bir realiteyi işaret ediyor. Siz, reel ekonomi ve reel sektörün tamamen uzağında, sanal bir dünyada yaşıyorsunuz; ama, özel sektör, reel ekonominin ortasında yaşadığı için, yüzde 60 zammı vermekte haklıdır. Türkiye'de de zaten, enflasyon, aslında, yüzde 63'lerdedir; bu da ortadadır.

O zaman, gelin, sizi insaf ve merhamete davet ediyoruz. Bu çıkardığınız yasanın sonunda getireceği nokta şudur: Çokuluslu şirketler, kuru üzümünden tutun fındığına kadar, Türkiye'deki bütün tarımsal üretimi yok pahasına kapatacaktır. Bugün, en kaliteli tütünü tüccar alıyor, yabancı firmalar alıyor. Bu, bir gerçek değil mi; gerçek. Yarın da malın en güzelini alacak ya da toptan alacak; ama, bir ortalama fiyat verecek ki, çiftçinin anası ağlayacak, bir daha da ekim yapamayacak.

Haa, şimdi, elbette, İsrail'in gözü GAP'ta. Tarım toprakları devre dışına çıkıp da çiftçi ekemeyince, çokuluslu firmalar, gelecek, GAP'ında da, her bölgede de toprakları kiralayacaklar önümüzdeki yıllarda, üretimi yapacaklar; bize de onlara ırgatlık yapmak düşecek. Bunu da, tarihe bir kayıt düşün diye ifade ediyorum.

Yaptığımız, cinayettir; bu ülkenin üretim altyapısını mahvetmektir, katletmektir. Türkiye, bu manada, bu uygulamaları kaldıramaz değerli arkadaşlar.

İşte, şu noktada tekrar ifade etmek istiyorum ki, ortaya çıkan bütçe uygulamalarınız ve 2000 yılı programınıza, kamuoyunda da destek yok, maalesef, halkın yüzde 55'i güvenmiyor, son yapılan anketlerde "gerçekleşmez" diyor. Bugün, uyguladığınız dayatmacı politikalarla, gücünüzün üzerinde aldığımız uzun vadeli devlet tahvilleriyle zora giden bankalar... Eylül veya ekimde bir ban-

ka operasyonundan bahsediliyor, haberiniz var mı değerli arkadaşlar?.. Eylül veya ekimde, bir kaba daha patlayacak, banka kabağı patlayacak...

İşte, o manada, bugün uyguladığımız ekonomik politikalarla, şu anda, tasarruf sahibine negatif faiz veriyorsunuz. Evet, otuz sene öncesine döndürdünüz Türkiye'yi. Şu anda, tasarrufçu, negatif faizle karşı karşıyadır. Buraya da dikkatinizi çekiyorum. Varsa, gelin tartışalım bunu da. Şu anda negatif faize düşürdünüz tasarrufçuyu.

Sonunda, içticaret hadlerini daralttınız, yatırımları daralttınız; bankalar, o negatif faizle topladığı parayı bile satamaz hale geldi. Eylül veya ekimde, bir bankalar krizine ve bankaların birleşme operasyonlarına hazır olmanız gerekecek diye düşünüyorum değerli arkadaşlar.

Onun için, şimdi, burada, bu kanun çıkmadan bir daha düşünün. Şimdi, soruyorum hükümete, hükümet partilerine: Burada, siz -çok güzel, ne güzel- Dünya Bankasından alacağınız paralarla çalışanların tazminatlarını ödeyeceksiniz! Dikensiz bir gül bahçesini, Sayın Bakanımıza ve Hazineye teslim edeceksiniz, birliklerde! Nerede bu yağma, bu bolluk nerede? Gücünüz yetiyorsa, gücünüz varsa -o mevcut istihdamı, devlet, şu anda absorbe edemiyor, hazmedemiyor- önce, özelleştirilen kuruluşlardaki personeli bir hazzettirin kamuya. Hazzettiremiyorsunuz; kan ağlıyor, oradan oraya gönderiyorsunuz. Mevcut personeli nerede istihdam edeceğinizden haberiniz yok. Özelleştirme ve diğer kuruluşlarda, teftiş kurullarına eleman bulamıyorlar. KİT Komisyonunda görüşüyoruz, yolsuzluk olan kuruluşlarda teftiş yapacak eleman yok. Kuruluşun mekânı kalmamış. TURBAN... Görüşüyoruz; teftiş yapacak, denetleme yapacak mekânı, yani, lokalize olacak alanı, binası kalmamış, hepsi gitmiş. Türkiye böyle bir gerçekle karşı karşıyayken; siz, üç kuruluş para alacağız diye...

BAŞKAN – Sayın Sobacı, toparlar mısınız.

BEKİR SOBACI (Devamla) – ...İMF'nin direktifleriyle ve Dünya Bankasının Başkanı gelip de, efendim, şu ağır yüklerinizi atın dedi... Neyi atıyorsunuz siz? Atın dedikleri, bu milletin alınteridir; allahaşkına, merhamet edin, insafa gelin! Dünya Bankasının size atmanızı tavsiye ettiği, bu milletin alınteridir. Buna sahip çıkmazsanız, yine ifade ediyorum, sizi Cottarelliler kurtaramaz ve kalkıp, ondan sonra da, özel sektörtün, verim almak için, enflasyona ezdirmemek için, iyi ihracat yapabilmek için verdiği zamları eleştiremezsiniz.

İhracatınız yerinde sayıyor, haberiniz var mı?.. Evet; bir yıllık sonuçlar itibariyle, ihracat yerinde sayıyor. "Efendim, faiz fazlası var bütçede..." Yatırımları kısarsanız, o zaman ortaya şu çıkıyor: Vergi gelirleri faizi karşılıyor... Ama, siz, şu bütçe uygulamasıyla, yüzde 5 lütfen ayırdığınız yatırımı, demek ki, 2000 yılı sonu itibariyle yüzde 2,5'ta bırakmaya karar vermişsiniz. Sizin burada çok kurnazca bir artınyetiniz var. Yine köy yolu yapılamayacak, elektrifikasyonu yapılamayacak, altyapısı yapılamayacak. Siz, onun için, zaten, Mahallî İdareler Kanununu da telaffuz edemiyorsunuz; ısrarlara rağmen, hâlâ, Bakanlar Kurulundan ne olduğunu çıkaramadınız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Faizin düşmesi sizi niye bu kadar üzüyor?..

BAŞKAN – Siz bırakın da, hatip sözüntü toparlasın, bitirsin.

Buyurun Sayın Sobacı.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz, faizlerin düşmesinden rahatsız değiliz; biz, sunî ve muvazaa kokan anlaşmalara karşıyız. Sizin 2000 programında da ana altyapınız buna oturuyor. Şimdi, bu, çatladı. Bunu çatlatan özel sektör; verimi alabilmek için özel sektör çatlatıyor, haklı olarak; şimdi, siz de onlara sataşıyor ve it-ham ediyorsunuz. Buna hakkınız yok. Onun için, ben, yine diyorum, tasarrufçuya negatif faiz ve-

erek bankaların yüksek kârlar elde etmesini devam ettirdiniz, kurumları yok pahasına sattınız, bankaları verdiniz, bankalarda dünya kadar kaynağı transfer ettiniz; sonuçta, maşallah, bu tezgâhta rol alanlar, Evciller, Yiğitler, grantuvalet, gülümsemelerle mahkemelere geliyor ve onların işbirlikçisi siyasetçiler de komisyonlarda aklanıyor. Hayırlı olsun; ama, bu milletin dikkatinden kaçacağımızı zannetmeyin; bunun da hesabını en yakın seçimde size soracaktır diyor, saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Sobacı.

Şimdi, söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Aydın Milletvekili Sayın Ali Rıza Gönül'de.

Buyurun Sayın Gönül. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ALİ RIZA GÖNÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Allah, tabii afetlerden milletimizi korusun. Tabii ki, temennimiz bu; ama, zaman zaman ülkemizde tabii afetler meydana geliyor.

Hatırlayacaksınız, iki yıl önce de bir tabii afet olmuştu. O yıl, aşırı yağışlar sonucu, Edirne, Sinop, Aydın, Balıkesir, Ardahan, Samsun, Bingöl, Denizli, Şırnak ve pek çok ilimizde sel baskınları meydana gelmişti. Bu sel baskınları sonucu, tabii ki, araziler su altında kaldı, ekili mahsul heder oldu. Afetler Yasasına göre, tarım kredi kooperatiflerinden kredi alan üreticilerimizin ve Ziraat Bankasından kredi alan üreticilerimizin borçları ertelenmişti; doğrudan veya dolaylı olarak bu sel felaketine uğrayan bölgelerde zarar gören esnafımızın da kredi borçları ertelenmişti.

Bakınız, zamanı gelip bu para tahsil edilmeye kalkışıldığında, Ziraat Bankası ve tarım kredi kooperatifinden borç almış üreticilerin, ilk yıl için aldıkları krediye yüzde 65 faiz uygulanıyor; esnaf içi ise, Halk Bankasından kullanılan krediler için, ilk yıl hiçbir faiz uygulanmıyor, ikinci yıldan itibaren de yüzde 33 faiz uygulanıyor. Yani, burada bir yanlışlık var; üretici, yine, burada, mağdur edildi, köylü mağdur edildi, çiftçi mağdur edildi. Hükümetin değerli ve ilgili Bakanına rica ediyorum; bu yanlışlığın düzeltilmesi, esnafımıza doğru ve yerinde gördüğümüz bu olumlu yaklaşımın, aynı şekilde, çiftçimize de yansıtılmasını, çiftçi borçlarının da, ilk yıl yüzde 65 gibi bir faizle değil, ikinci yıldan itibaren yüzde 33 gibi bir faize tabi tutularak borçlarının geri alınması yoluna gidilmesini rica ediyorum, istirham ediyorum; çünkü, benim ilimde, özellikle Söke İlçemiz fevkalade mustarıptı, mağdurdur; çünkü, Anadolu illerinde, biliyorsunuz, küçük esnaf genelde çiftçiye bağlıdır; yani, çiftçi perişan ise, esnaf da perişandır; çiftçide para yoksa, üreticide para yoksa, maalesef, küçük esnafa da para gelmez. O bakımdan, bu sıkıntının giderilmesini, özellikle, hükümetten ve ilgili Bakandan rica ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; nihayet, bu yasa tasarımasının son maddesine gelmiş bulunuyoruz. Tabii ki, son maddede "bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür" diyor. Efendim, tabii ki, bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütecek de, bizim iki günden beri bu konuda söylemek istediğimiz şu: Gelin, hükümet olarak, ilgili Bakanlık olarak, bakanlıklar olarak, bu kanunu yürütmüsen, esas olan, çiftçiyi yürütün, esnafı yürütün, dargelirliyi yürütün. Nereye yürütün; refaha yürütün, varlığa yürütün, alınterini değerlendirin, çiftçiyi perişan etmeyin dedik. Amacımız bu. Eğer, bu konuda bir katkıda bulunabiliyorsak, bir yardımda bulunabiliyorsak ve çiftçinin refahının artırılmasında olumlu bir icraatınız olursa, tabii ki, bu kürsüden, yerdiğimiz kadar, tenkit ettiğimiz kadar, size teşekkür etmesini de biliriz biz. Size, o zaman, teşekkür de ederiz; ama, görüyoruz ki, bugüne kadar üç yıllık uygulamada, maalesef, çiftçiyi perişan ettiniz, esnafı perişan ettiniz, halkı perişan ettiniz; ama, bir konuda sizin hakkınızı yememek lazım. Hani, bir atasözü vardır "yiğidi öldür; ama, hakkını da ver" diye; değil mi efendim; çok güzel bir sözdür bu; sizin hakkınızı vermemiz lazım.

Gerçekten, siz, hak ettiniz. Neyi; eh, bu ülkeyi bütlyen bir ekonomiden, en son, yüzde 6,5 küçütlen bir ekonomiye çevirdiniz; bunda başarılısınız, gerçekten başarılısınız.

İşsizlik artı, yatırımlar durdu, üretim durdu. Gerçekten bu konuda başarılısınız.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – İktidarınız döneminde, yani 1994'te kaçtı?

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – 1994 dediğiniz o yılda, Sayın Çiller, Doğru Yol Partisi -dün de ifade ettim, tekrarından kaçınmak istiyorum- o, şimdi, sizin dışladığınız ve alınterini heder ettiğiniz pamuk üreticisine, balyasını teslim edip, teslimat makbuzunu götürdüğünde, Ziraat Bankasından, 6 000 lira olan 1 kilogram pamuk bedelinin 3 000 lirasını nakit verdi.

Siz, zannediyor musunuz ki, bu halk o dönemi aramıyor; bu millet o dönemi aramıyor.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Hayır, hayır...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Enflasyonun üzerinde refah payı verdik.

BAŞKAN – Sayın Gönül, karşılıklı konuşmayalım efendim; Genel Kurula hitap edin.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Bu milletin, bütlyen ekonomi içinde, refahı için, Doğru Yol Partisi ve kurmuş olduğu hükümetler, sizin yaptığınız mezalimi yapmadı.

MEHMET ÇÜMEN (İzmir) – 5 Nisanı izah edebilir misin?!

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Sabahleyin geçerken, halkı ekmek kuyruklarında bir gördün; şehirlerin varoşlarındaki çaresiz, bedbin, bitkin, umutsuz insanları bir hatırlayın. (DSP sıralarından gürültüler)

Siz, küçültmekte başarılısınız. Başkalarının yapamadığını, ne mutlu, siz yaptınız; çiftçiyi yüzde 8,5 küçülttünüz ve fakirleştirdiniz; nereden bahsediyorsunuz?.. Siz, Anadolu'dan gelen milletvekili arkadaşlarım, üzüm bölgesinden, tütün bölgesinden, fındık bölgesinden, pamuk bölgesinden gelen milletvekili arkadaşlarım; yazın, o köyleri, kasabaları gezerken halkın sorularına ne cevap vereceksiniz; hadi bakayım...

NECME HOŞVER (Bolu) – Gezmiyorlar, gezmezler...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Ve siz, göreceksiniz, ekim-kasım ayından sonra, bir ekonomik bunalımı elbirliğiyle belki aşarız; sizin yapamadığınızı daha güzel yapacaklar gelir, onlar düzeltir; ama, doğacak sosyal bunalımı nasıl gidereceksiniz, hiç düşünüyor musunuz bunu!

Bakın, konumuz çiftçi. Buradan söylüyorum; Manisa, Aydın, Antalya, Adana, Şanlıurfa pamuk üreticisinin sizden 10 sent daha alacağı var, 10 sent! 18 Nisan seçimlerinden önce, geldiniz, yetkili bir arkadaşınız geldi, Söke'de yapılan toplantıda, "biz, 20 sent olarak vermeyi düşünmüyoruz; sizin halinize üzülmüyoruz, size destek olmak istiyoruz ve size, kilo başına 20 sent vereceğiz" lafları etti ve gitti. 10 sentini verdiniz; haydi, verin bakayım, şu çiftçinin, pamuk üreticisinin sizde kalan bir 10 sent alacağı var. Önce, onu vereceksiniz; sonra da, Sayın Bakanım, lütfen, yardımcı olun, para sizin elinizde değil, biliyorum; ama, şu 12 sentleri de bir an evvel verin. Vatandaş, 65 000 lira teslim edip de bugün 435 000 lira olan mazotunu alsın. Çapa mevsimine girdi pamukçu, üretici, bakın, hasat zamanına geliyor; verin şu desteklemeyi, soya fasulyesine, yağlı tohumlara, pamuk üreticisine verin de, hiç olmazsa, vatandaş biraz rahattasın diye düşünüyorum ve uyarıyorum.

Değerli arkadaşlarım, bunlara siz itiraz ediyorsunuz; çiftçi perişandır diyorum, bağıryorsunuz; çiftçi ezildi diyorum, bağıryorsunuz...

NECDET SARUHAN (İstanbul) – Bağırıyoruz, güllüyoruz.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Ama, ben, size bir şey okuyacağım; bu, sizin sözlünüz, benim değil: "İşçilerin sendikaları var; Ankara'ya, karar mekanizmalarına seslerini duyurabilme ko-

nusunda etkili olabiliyorlar. Memurların dernekleri ve birlikleri var; yine, Ankara'ya, Başbakanlığa ve bakanlıklara seslerini duyurabiliyorlar; ancak, en ezilen, en seslerini duyuramayan kesimimiz köylü kesimidir."

Kim söylemiş bunu? Bir değerli milletvekili arkadaşımız, üç beş gün evvel, bu kürstüden bunu söyledi. Bunu söyleyen, geçmiş yıllarda Başbakan Yardımcısı, şimdi de Sayın Başbakan Ecevit...

Yani, eh, bu kadarına bile biz memnunuz... Demek ki, Sayın Ecevit bile, artık, üreten insanların, çiftçinin ezilmişliğini, çaresizliğini kabul etmiş; siz niye itiraz ediyorsunuz benim sözlerime?!

MEHMET EMREHAN HALICI (Konya) – Lütfen, Genel Kurula hitap edin!

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Tarım kredi kooperatifine, bankaya olan borcunu ödeyemediği için, hapse giren çiftçi var. İspat ederim; hiç itiraz etmeyin. Köşk'ün Beyköy'ünden 20 adamı getirim, burada, kulise dikerim ve siz, bu konuda da başarılısınız, kutluyorum sizleri!

BAŞKAN – Sayın Gönül, toparlar mısınız, stüreniz bitiyor efendim.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Şimdi, bu üretici insanlara yardımcı olmamız, hep birlikte olmamız lazım; ama, siyasi iktidar sizsiniz ve sizin olmanız gerekiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Sayın Başkanım, herhalde, kısa bir süre verirsiniz...

BAŞKAN – Evet... Toparlarsanız efendim... Teşekkür edin... Artık, bu, tasarının yürütme maddesi...

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Değerli milletvekili arkadaşlarım, onun için, yine, temennimiz, umudumuz, beklentimiz, iyi olmasıdır, iyi olmasına katkıda bulunmaktadır.

Her ne kadar, bir süre sonra, bu kanunda yanlışlık var deyip, Meclisin huzuruna geleceğinizden emin olsak bile, en halisane duygularla, yürekten, bu kanunun beklentilere cevap vermesini diliyorum, hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyorum, Yüce Heyetinizi de saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gönül.

Şimdi, söz sırası, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ta.

Buyurun efendim.

Efendim, sataşmaya, tekrar, mahal vermeyeceğinizi ümit ediyorum; çünkü, İsmail Köse Beye o söz hakkını vermeyeceğim.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkanım, ben, kimseye sataşmam.

Hepinize saygılar sunuyorum.

Bu kanun tasarısının yürütme maddesine geldik, hep de hükümeti tenkit ettik. Yanlışları hep söyleyeceğim; ama, önce, Sanayi ve Ticaret Bakanına teşekkür edeyim; Plan ve Bütçe Komisyonunda bana bir söz vermişti "Erzurum İkinci Organize Sanayi Bölgesini yapacağım" demişti; yapma durumuna getirmiş; kendisine teşekkür ederim. Bütün bakanların da öyle olmasını isterim. (MHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, diğer konulara gelelim...

Bir dakika... Nidai Bey, sen, beni dinle, Ağrılılar da beni dinlesin; şimdi de sana sataşıyorum, sen cevap ver!

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın.

ASLAN POLAT (Devamla) – Şimdi, Nidai Seven, sana sataşyorum, cevap ver!

Şimdi, bu hükümet, günlerden beri, buğday üreticisine diyor ki: "Biz, Chicago'daki borsanın yüzde 35 fazlasını veya 150 doları vereceğiz." Bunun da, Türkiye'de, geçen yılki buğday fiyatına göre yüzde 8,5'luk bir artış yaptığı bütün basında konuşuluyor. Şimdi, burada açıklayacaksınız, inşallah daha fazla verirsiniz; ama, görülen bu. Şimdi, bu hükümet, senin de içinde olduğun hükümet... Bayındırlık Bakanlığı da sizin partinize bağlı. Bayındırlık Bakanlığına bağlı Karayolları Genel Müdürlüğünün birim fiyatları yayımlandı. Bu birim fiyatlar da diyor ki... Ekskavatörle toprak kazılması... Nedir bunun maliyeti? Bir ekskavatör vardır, toprak kazmak için akaryakıt ve yağ kullanır bu ekskavatör, bir de operatörü vardır. Yani, bir ekskavatörle toprak kazmanın maliyeti budur. Bir iş makinesi, bir operatör, bir de akaryakıt vardır ve geçen seneye göre buna verilen zam yüzde 84'tür. Peki, bir buğday üreticisinde ne vardır; traktör vardır, akaryakıt vardır, traktörün sürücüsü vardır; ayrıca, bir de gübre ile tohumluk vardır. Gübre ile tohumluğa bir senede yapılan zam yüzde 100'un üzerindedir. Şimdi, birisi çiftçi, birisi Karayollarının müteahhidi, ikisi de sizin Bakanlığınıza bağlı, Tarım Bakanlığı da size bağlı, Bayındırlık Bakanlığı da size bağlı; Karayolları müteahhidine yüzde 84 zam veriyorsunuz, çiftçiye yüzde 8,5 zam veriyorsunuz; bu, Allah'tan reva mı? (FP sıralarından alkışlar) Doğu Anadolu'da -benim ailemin un fabrikası da vardı, ben, hep bilirim- Bulanık'ın veya Patnos'un buğdayı ile bizim o bölgenin buğdayı en önemli buğdaydır. Şimdi, bütün Bulanıklılar, bütün Patnoslular beni dinlesin; sizin milletvekiliniz Sayın Nidai Seven'in bakanlığı olan Bayındırlık Bakanlığı, Karayolları Bölge Genel Müdürlüğü, toprak kazıcısına, aynı işlemleri yaptığı halde, traktör, akaryakıt ve operatör kullandığı halde yüzde 84 zam verirken, ey Bulanıklı hemşerim, senin milletvekilinin olduğu siyasi iktidar, buğdaya yüzde 8,5 veriyor... Bunun hesabını Nidai Beyden sorun, ben burada soruyorum, siz orada sorun.

Şimdi, gelelim diğerlerine. Bakın arkadaşlar, böyle, herşeyi doğru konuşacağız. Siz, sigortadan prim toplarken yüzde 71 artış sağladınız, vergide yüzde 140 artış sağladık diye övündünüz; ama, Bağ-Kurlu çiftçilerimizin, esnafımızın, Erzurum'da, Türkiye'nin bütün vilayetlerinde, hasta oldukları zaman, sigorta hastanelerinden başka üniversite hastanelerine gitmelerini bile yasakladınız. Yani, düşünabiliyor musunuz, bir taraftan "çiftçi, köylü efendimiz" demişiz, bütün malını almışız, hastalandığı zaman, hastaneye gideceği zaman "sadece sigorta hastanesine gidersin" demişiz.

Erzurum Sigorta Hastanesi, doğunun en büyük sigorta hastanesi; yarısı kapalı, göz bölümü kapalı, ortopedi bölümü kapalı, o kapalı, bu kapalı; tedavi imkânları belli, gittiği zaman, oradan şifa bulması mümkün değil, yani, çoğu konuda bulamaz, tabii buldukları da olur. Peki, bu vatandaş, bu hasta, Erzurum Atatürk Üniversitesinin orada bulunan üniversite hastanesine gitmezse, nereye gidecek; ya Ankara'ya gidecek, o da, torpil bulup da sevk ettirirse gidecek; yoksa, orada, ölüm ile yaşam arasında yaşayacak. Sizin çiftçiye verdiğiniz değer bu mu?!

Bakın, arkadaşlar, biraz da matematiksel düşünmek zorundayız. Türkiye'nin şartları bu. Bak, burada, yine, Devlet Planlamanın bize gönderdiği bilgiler var, deniliyor ki: "Türkiye'de 0 ile 5 hektar arasında bulunan araziler, 4,1 milyon tarım işletmesinin yüzde 67,8'i, 0 ile 5 hektar arasındadır." Şimdi, Türkiye'yi düşünelim, yüzde 67'si, 0 ile 5 hektar arasında olan bu yerde, sen hangi bilimsel ekonomiyi, bilimsel teknolojiyi uygulayabilirsin?! Ha, bunu uygulayamadığımız zaman... Peki, buralarda bulunan 20-22 milyon tarım çalışanını şehirlere gönderirseniz, zaten, şehirlerde, sanayide kapasite kullanma oranı yüzde 75'ere düştü -1999'daki rekorunuzu bile kırdınız, 70'e düşürdünüz- iş yokken, bu vatandaşlar nerede iş bulacaklar?! Bunları düşünmezseniz... Ben yine onu söyledim, Cottarelli de mottarelli de çıkar gider ülkesine; siz ile biz beraber kalırız, bunun hesabını beraber veremeyiz.

Hepinize saygılar sunuyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Polat.

Şimdi, söz...

NİDAI SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, satışmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN – Hayır efendim, size satışmadı.

Siz lehte söz istediniz, o zaman söylersiniz.

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Adam resmen satıştı.

BAŞKAN – Yok efendim, satışma yok, gördüm ben.

Balıkesir Milletvekili Sayın İsmail Özgün; buyurun efendim.

İSMAIL ÖZGÜN (Balıkesir) – Sadri Bey konuşacak efendim.

BAŞKAN – Sadri Yıldırım Bey, buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

MEHMET SADRI YILDIRIM (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının 10 uncu maddesi üzerinde, şahsım adına söz almış bulunuyorum; Yüce Heyetinizi, bizi izleyen birlik üyelerini ve çiftçileri saygılarımla selamlıyorum.

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısıyla birliklerin yeniden yapılanması ve tarımın desteklenmesi tasarısı, ülkemiz, çiftçimiz ve tarımımız için çok önemlidir; çünkü, ülke nüfusumuzun yarısını ilgilendirmektedir.

Tarım birlikleri, ülkemizde, 300'ü aşkın kooperatifiyle, 23 ürtünü kapsayan ve 773 196 tarım üreticisi ortağıyla, 54 ilde 16 birlik ve 13 genel müdürlük halinde faaliyetlerini sürdüren birliklerin, malî, idarî ve hukukî yönlerden bazı düzenlemelere gidilmesi gerektiği anlaşılmıştır.

700-800 000'i aşkın çiftçi ortağının ürünlerinin değerlendirilmesi, ihraç edilebilmesi, üretim fazlasının stoklanabilmesi, ucuz girdi sağlanabilmesi için, iç ve dış fiyat istikrarının sağlıklı biçimde düzenlenmesi gerekmektedir. Ancak, ne var ki, çerçeve bir kanun niteliğinde olan bu tasarıda, haliyle, tarım birliklerinin yeni yapısı ve işleyişi konusunda önemli ölçüde belirsizlik ve boşluk bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, 553 sayılı kanun hükmünde kararnameyle, 1995 yılından beri, Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri yönetimleri, demokratik seçimlerle işbaşına gelmektedir. Türkiye Tarım Kredi Kooperatifleri bir özel hukuk tüzelkişisidir; denetim açısından ise, Tarım ve Köyişleri Bakanlığının ilgili bir kuruluşudur. Kanun ve kooperatifçiliğin demokratik ilkeleriyle, hukukun evrensel ilkeleri, kamu yararı ve kamu hizmetinin gereği dikkate alınarak yapılması gereken anlaşmazlıkların ilgili kuruluşun görüşü dahi alınmadan yapılmak istenmesinin, keyfî uygulamalara yol açabileceği ve hatta bu durumun kötü niyetli müdahalelere meydan verebileceği gözden uzak tutulmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, takdir edersiniz ki, birliklerin özzerleştirilmesi 4 yıllık geçiş süreci öngörmektedir. Yine, 7 üyeden oluşacak kurul için, birliklerden ayrı, çiftçi adına, ziraat odaları birliğinden bir temsilcinin de alınması gerekirdi. Biliyorsunuz ki, çiftçiyi temsil eden ziraat odalarıdır. Ziraat odalarını dışlamayın; çünkü, ülkemizin yarısı çiftçidir. Eğer, çiftçiyi dışlarsanız bu işin altından kalkamazsınız, bedelini ağır ödersiniz, ülkeyi de perişan eder, zarara sokarsınız.

Değerli milletvekilleri, çünkü, tarımın ülke için faydalarını inkâr edemezsiniz. Ülkenin ekonomisinde, beslenmesinde ve üretiminde çiftçinin damgası vardır. Çiftçi ülkemizin temel direğidir. Birlikler olsun, kooperatifler olsun, tüm ziraat odaları olsun, neticede hepsi çiftçidir ve çiftçiye hiz-

met etmektedir. Ancak, son üç yılda çiftçiye 55, 56 ve 57 nci hükümetler tarafından üçevlat muamelesi yapılmıştır.

Bakınız, her konuşmamda çiftçinin, pancarcının, hayvancının ve tarımla uğraşanların çok sıkıntı içinde olduğunu, ölüm-kalım savaşı verdiğini defalarca söylemiştim. Yine, Yüce Heyetinize ve hükümete söylemişsek de bizim konuşmalarımız nazara alınmamış ve tarımın, çiftçinin, hayvancının ve pancarcının lehine onları rahatlatacak hiçbir kanun çıkarılmamıştır.

Değerli milletvekilleri, takdir edersiniz ki, pancar çapası bitti; ama, halen çapa avansı verilmemiştir. Yine, pancarın 45 000 lira kilo maliyeti olduğu halde halen pancar fiyatları açıklanmamıştır, acilen açıklanması gerekir. Hasat mevsimi başlamıştır. Buğdayın maliyet/kilosu 158 000 lira; eğer, 100 000 veya 110 000 lira fiyat verirsiniz can çekişen çiftçi öldürürsünüz. Biz, ülke için, millet için Doğru Yol Partisi olarak muhalefet yapmıyoruz; ama, milletin aleyhine çıkardığımız kanunlarda da milletin hakkını koruruz. Biz gerçekleri söylüyoruz. Gidin çiftçinin ve halkın içine girin dert ve sıkıntılarını görün ve dinleyin.

Yine, önemli bir husus da, hububat fiyatlarının peşin ödenmesi gerekir. Eğer, peşin ödemezseniz çiftçi ortadan tamamen kaldırırsınız. Sayın hükümet, mazota, gübreye, ilaca yüzde 150 zam yaptınız; çünkü, zama gelince IMF yok, enflasyon oranı yok; ama, çiftçinin malına gelince, işçinin, memurun, emeklinin maaşına gelince IMF var, yüzde 25 enflasyon oranı var diyorsunuz.

Değerli milletvekilleri, eğer çiftçi kurtarmak istiyorsanız -ki, hiç niyetiniz yok-

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yıldırım, lütfen, toparlayın.

MEHMET SADRİ YILDIRIM (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Taban fiyatlar maliyetlerin altında değil, hiç değilse, eşdeğerde olsun diyor hububata peşin ödeme yapmanızı tüm çiftçiler adına diliyor, kanunun hayırlı olması dileğiyle, Yüce Heyetinize ve kaderiyle başbaşa bırakılan çiftçi kardeşlerime saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum efendim.

10 uncu madde üzerindeki görüşmeler bitmiştir.

10 uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

Efendim, İttüdüğün 86 ncı maddesine göre, bir lehte, bir aleyhte iki söz talebi vardır.

Aleyhte, Hatay Milletvekili Sayın Mehmet Dönen; buyurun.

Biliyorsunuz kısa efendim...

NECMİ HOŞVER (Bolu) – Sayın Başkan, 3 dakika süre verdiniz, 5 dakika süre verin.

BAŞKAN – İttüdükte "kısa" deniyor.

Buyurun efendim.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, az önce burada kabul ettiğimiz bir önergeyle de çok açık biçimde görülmüyor ki, birlikler nasıl talan edilmiş, birliklerin üzerine nasıl çok önemli yükler yüklenilmiş. Özellikle bu önergeyle ne yaptık; birliklerden bugüne kadar maaş alan 230 kişiyi ve birliklerle hiç ilgisi olmayan, Bakanlıkta çalışan bu 230 kişiyi, 15.5.2000 tarihinden daha önce girenlerin hepsini kadrolu memur yaptık. Hani, siz, merkezî sistemle memur alıyordunuz; hani, torpil yoktu?! Nere-

den çıktı şimdi bu 230 kişi?! Şimdi, böyle bir anlayışı burada kabul etmek mümkün mü? Böyle bir anlayışla birlikleri, siz, büyük malî külfet altına sokacaksınız; buraya gelip birliklerin iyi çalışmadığı yönünde ahkâm keseceksiniz; böyle şey olmaz.

Sevgili arkadaşlarım, şimdi, bunu da bir tarafa ederek, birlikleri, ciddi bir analiz etmek lazım. Bu birlikler ne yapıyor, ne ediyor, çiftçiye ne kadar yardımcı oluyor. Şimdi, Türkiye'de özellikle kendi bölgem de olan Çukurova ve Amik Ovasında pamuk üretilir ve şimdi de daha büyük oranda GAP Bölgesinde pamuk üretilir. Türkiye aşağı yukarı 800 000 ton kütülmü pamuk üretir; Türkiye'nin bugün, kurulu iplik tesisi 1,5 milyon ton pamuk işleri; demek ki, Türkiye'nin, bu iplik tesislerini çalıştırabilmek için dışarıdan daha pamuk alması gerekir.

Bu birliklerin temel işlevi, burada, devreye girerek, zaman zaman devreden çıkarak, o fiyatları stabil hale getirmek, üreticinin lehine düzenlemek; alıp stok etmek yerine, zaman zaman müdahaleci fiyatlarla o piyasaları düzenlemektir. Şimdi ben soruyorum Hükümet'e; bu fiyat düzenlemesini hangi mekanizmayla nasıl yapacaklar; çıkıp burada söylesinler. Yani, pamuk üreticisine de biz söyleyelim, diyelim ki, bundan sonra biz, sizi şu şekilde koruyacağız; girdilerinizi koruyacağız, başka türlü koruyacağız... Bunları hangi mekanizmayla nasıl yapacaksınız, çıkıp burada söylemek durumundasınız değerli arkadaşlarım.

Bir diğer alan, yağlı tohumlar. Trakyabirlik, Karadenizbirlik gibi birlikler bizim yağlı tohumlar üreten... Yani, ayçiçeği alır ve yağ yapar. Bizim yağ ihtiyacımız aşağı yukarı 800 milyon ton civarında, 600 milyon ton da yağ üretiyoruz, 200 milyon ton dünyanın çeşitli yerlerinden ham yağ alıyoruz ve bizim ürettiğimiz yağlardan da çok kalitesiz. Peki, şimdi, biz, bu yağlı tohumları nasıl destekleyeceğiz?! Bizim yağ ihtiyacımız var. Bu insanları birim alandan daha yüksek verim alacak hale nasıl getireceğiz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sayın Başkan, çok önemli bir konu olduğu için...

BAŞKAN – Sayın Döner, süre veriyorum; ancak, toparlayım lütfen ve Genel Kurula hitap edin, satışmalara da mahal vermeyin.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Değerli arkadaşlarım, bizim yağlı tohumlara ihtiyacımız var; ama, nasıl teşvik edeceğiz biz bunları, nasıl daha iyi hale getireceğiz, hangi mekanizmalarla; gelin bunları tartışalım.

Değerli arkadaşlarım, zeytinyağı konusuna gelince, bizim 200 000 ton civarında -kötü olduğu zaman 170 000 ton, iyi olduğu zaman 250 000 tona kadar çıkan- zeytinyağı üretimimiz var. İç tüketimimiz çok zayıf; bunu biz dökme olarak yurtdışına satıyoruz. Nereye; özellikle İtalya ve Yunanistan'a satıyoruz.

Değerli milletvekilleri, bugün, şarkütlerden aldığımız zeytinyağımızı 5 milyon liraya alıyorsunuz, oradan ithal edilen, yani, paketlenip geri gelen, ithal edilen yağları 5 milyon liraya alıyorsunuz; biz, onları 800 000 liraya satıyoruz. Gelin, bunlara bir çözüm bulalım. Bunları, hangi kurumla, nasıl destekleyeceğiz, nasıl ayakta tutacağız; biz, bunlara çözüm bulmadan, bu Meclisten, bu birlikler kötü, bu birlikleri tasfiye edelim anlayışıyla bu yasayı çıkaramayız.

Değerli arkadaşlarım, bakın, bugün, dünyadaki fındığın yüzde 75'ini biz Türkiye'de üretiyoruz, tüketimin de yüzde 75'ini karşılıyoruz, yani, tekeliz; ama, fındığın fiyatını Avrupa belirliyor, Avrupa borsaları belirliyor. Bundan sonra...

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Türkiye zeytinyağını ithal etmiyor; lütfen, oradan doğru şeyler söyleyin.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – İthal ediliyor.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Etmiyor efendim; ihraç ediyor, ithal etmiyor.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – İhraç ediyor ve paketlenmiş olarak da...

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Hayır; paketlenmiş zeytinyağı yok.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Gidin şarküteriye, bakın bakayım, İtalyan malı ne kadar var.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Hayır, yanlış söylüyorsunuz.

MEHMET ARSLAN (Ankara) – Hangi marka?..

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Birçok marka, bir de değil.

MEHMET ARSLAN (Ankara) – Hiçbir marka yok. Türkiye ithal etmiyor.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Gel, ben sana göstereyim.

MEHMET ARSLAN (Ankara) – Ben de size göstereyim.

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Yanlış söylüyorsunuz.

BAŞKAN – Efendim, karşılıklı konuşmayın...

Oyunuzun rengini belli edin, bitsin efendim.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sizin, şarküteriden haberiniz yok.

MEHMET ARSLAN (Ankara) – Yanlış söylüyorsunuz.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sizin, pazardan haberiniz yok, pazardan.

BAŞKAN – Sayın Dönen, cevap vermeyin efendim. Söylediniz efendim; oyunuzun rengini de belli edin, tamam...

NECATİ ALBAY (Eskişehir) – Türkiye zeytinyağını ithal etmiyor; yanlış söylüyor.

BAŞKAN – Efendim, bırakın, söylesin.

EMİN KARAA (Kütahya) – Sayın Başkan, 86 ncı madde belli; 7,5 dakika oldu.

BAŞKAN – Kaç dakika oldu efendim?

EMİN KARAA (Kütahya) – 7,5 dakika oldu.

BAŞKAN – Nereden biliyorsunuz? İlk defa 3 dakika süre verdim efendim; ben otomatikmiyim zannediyorsunuz! Herkese 5 dakika süre verecek halim yok ki! Bakın, ondan sonra söyleyin; yapmayın allahaşkına! Bırakın efendim... (DYP sıralarından alkışlar)

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sayın Başkan, sözlerimi bağlıyorum...

BAŞKAN – Şimdi, ikisi 5 dakika oldu. O takdir hakkı benim...

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Sayın Başkan, gelin, tüm Karadenizin en önemli ürünü olan...

BAŞKAN – Sayın Dönen, oyunuzun rengini belli edin, bitirin lütfen.

MEHMET DÖNEN (Devamla) – Belirtiyorum.

...çok önemli üründü olan fındığı nasıl destekleyeceğimizi, Karadenizde, özellikle Ordu'da veya Giresun'da dünya pazarlarını belirleyecek fındık borsasını nasıl kuracağımızı burada konuşalım, bunları halledelim. Yani, bunları nasıl destekleyeceğimizi, nasıl pazarlayacağımızı, piyasaları nasıl oluşturacağımızı kararlaştırmadan, burada bu birlikleri tasfiye etmemiz, Türk çiftçisinin lehine değildir.

Ben, bu yasanın tüm üreticilere hayırlı olmasını diliyorum ve bu yasanın lehinde oy kullanmaya çağırımı da buradan tekrar belirtmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun Sayın Nidaî Seven... (MHP sıralarından alkışlar)

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Soru mu soracaksınız?

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Hayır Sayın Başkan.

BAŞKAN – Usul için mi efendim?

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Ben konuyla ilgili bir açıklık getireceğim.

BAŞKAN – Lütfedin efendim, Sayın Seven konuşsun da...

NEVZAT ERCAN (Sakarya) – Hayhay efendim.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Seven.

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 429 sıra sayılı kanun tasarısıyla ilgili çok fazla konuşmak istemiyorum; ama, gerçekten, milli ekonominin yararları, üretimin artırılması, tüketicinin korunması ve kooperatifçiliğin bir yere getirilmesi açısından, yıllardır bu yarıya el atılmadığı için ve şu anda, bu hükümette, 57 nci hükümette görev yapan Sanayi ve Ticaret Bakanımızı ve kendi ekibini özellikle kutlamak istiyorum. (FP sıralarından alkışlar [!])

Gerekeçede bakın ne deniliyor: "Ekonomik istikrar tedbirleri çerçevesinde, birliklerde devlet destekleme alımları 5 Nisan 1994 tarihinden itibaren kesilmiştir."

Bakınız, Başbakanlık Yüksek Denetlemenin Ziraat Bankasıyla ilgili raporu elimde. Tarım satış kooperatif ve birliklerinin borçlarını söylüyorum: Çukobirlik, 1997 yılında... Rakamı söylemek istemiyorum. Sayın hatipler 84 üncü sayfayı açsınlar, 1997 yılına ait hesaplara bakıp, okusunlar.

Şimdi, gerçekten, geçmiş günlerde faizlerin düştüğü noktası doğrudur; ama, 1994'ten bugüne kadar sizler ne yaptınız; sizler, bu kooperatiflere vermiş olduğunuz paraları Hazine'den Ziraat Bankasına aktarmanız gerekirken, Ziraat Bankasını piyasaya sürdükten, yüzde 1 000'lerde faiz aldınız. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

YUSUF KIRKPINAR (İzmir) – Doğrudur.

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Ne yaptınız; çay aldınız, denize döktünüz. Ne yaptınız; tüttün aldınız, yaktınız. Ne yaptınız; şekerpancarı alıp, stokladınız. Milletın parasıyla siyaset yaptınız.

MEHMET DÖNEN (Hatay) – Ama, çiftçiyi aç bırakmadık.

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Şimdi, öyle kolay değil. Türkiye'de bugün taşlar yerinden oynadıysa, 57 nci hükümet bu taşları yerine oturtmaya çalışıyor.

Bugün, rantiyeyi siz konuşamıyorsunuz. Neden konuşamıyorsunuz; çünkü, daha altı ay evvel burada bağıryordunuz; diyordunuz ki: "500 aile rantiyeci var." Sizi gidi gidiler... Hani, bugün niye konuşamıyorsunuz? (MHP, DSP ve ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İSMAİL ÖZGÜN (Balıkesir) – Buraya söyle, buraya...

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Müsaade edin...

Bakınız, Türkiye'de, onbeş yıldan beri ilk defa, faiz oranları düşmüştür. Ne olmuştur; repo faiz oranları yüzde 20'lere, 30'lara düşmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Seven, toparlar mısınız.

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Siz, hiç, iktidarda ve muhalefette kaldığınız o günlerden bugüne kadar, bu yıl hariç, böyle bir faiz oranı düşürülmesi gördünüz mü?

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Yapmal..

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Bırakın da, Türk Milletinin müreffeh ve mutlu bir hayat yaşayabilmesi için, artık, kavga değil, uzlaşma kültürünü Türkiye'ye yerleştirelim; çünkü, Türk Milleti sizden bunu bekliyor. Bırakın, boş zamanlarla, boş laflarla günlerimizi heba etmeyin. Biz, sizden hizmet bekliyoruz. Türk Milletinin beklentilerine de, işte, bugün, 57 nci hükümet cevap vermektedir. Neden kıskanıyorsunuz?.. Niçin kıskanıyorsunuz?.. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından "Bra-vo" sesleri, alkışlar; FP sıralarından alkışlar [!])

İSMAİL KAHRAMAN (İstanbul) – Yapma yahu!..

NİDAİ SEVEN (Devamla) – Şimdi, tabii, gönül isterdi ki -isim vermek istemiyorum- Erzurumlu hatip arkadaşımız, Erzurum Milletvekilleri Sayın Köse'ye, Sayın Himoğlu'na ve gerekse Sayın Polat'a teşekkür etseydi; çünkü, ben bakanlıkta iken, bizzat gözlerimle şahit oldum; ikinci organize sanayi bölgesiyle ilgili, bakanımın yanına gelip, o konuda bir çalışma yapıp ve sonuç aldıklarını gördüm; ama, Erzurum'un dadası da çok iyi not vermesini bilir, bunu da bilin Sayın Polat.(FP sıralarından "Ağrı'dan ne haber!.." sesleri)

Bakınız, demin "bankaların içi boşaltılmış" dediniz; doğrudur. **TURBAN**'ın, 1995, 1996 yıllarına ait hesaplarını neden gündeme getirip de, hesap sormadınız? Hani, 1997'de iktidardınız?! Bırakın, takıyyeyi de Türk Milleti sizden gerçek manada uzlaşma kültürü, siyaseti bekliyor. Ben, bu kanun tasarısının lehinde oy kullanacağımı belirtiyor, hepimize saygılar sunuyorum. (MHP, DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Toprak, 60 ıncı maddeye göre söz istemiş.

Buyurun efendim.

RAMAZAN TOPRAK (Aksaray) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Öncelikle bir cümle ifade etmek istiyorum. Yüce Meclisin kürsüstü herkesin ağzına geleni, didiği şekilde söyleyebileceği bir yer değildir. Biraz önce Sayın Hatip, bütün Meclisi karşına alacak şekilde "sizi gidiler sizi" ifadesini kullanmıştır. Ben, bu sözünü, Yüce Meclis huzurunda geri almasını ve Yüce Meclisten özür dilemesini istirham ediyorum, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Ercan, buyurun... Vazgeçtiniz.

Kanun tasarısının oylamasına geçiyorum.

Kanun tasarısının tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Açık oylama için 3 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısının açık oylamasına 266 üyemiz katılmış; 198 kabul, 59 ret, 1 çekimser ve 8 mükerrer oy kullanılmıştır.

Hayırlı uğurlu olsun. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

Sayın Sanayi ve Ticaret Bakanımız teşekkür konuşması yapacaklardır.

Buyurun Sayın Bakanım. (MHP sıralarından alkışlar)

İstediğiniz kadar konuşabilirsiniz, size kısıtlama yok Sayın Bakanım.

SANAYİ VE TİCARET BAKANI AHMET KENAN TANRIKULU (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Meclisimizce kabul edilen bu kanunla, tarım satış kooperatif ve birliklerinin ülkemiz ekonomisi ve üreticilerine daha yararlı olacak faaliyet gösterebilmeleri temin edilerek, böylece, bu alanda duyulan yeniden düzenleme ihtiyacı giderilmiş olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, birliklerin geçmişi, fonksiyonları ve verdikleri önemli hizmetleri oldukça ayrıntılı bir şekilde tasarı görüşülürken ifade ettiler. İfade edilen birçok konuyu tekrarlamadan, sonuç olarak, özellikle bir hususun üzerinde durmak istiyorum.

Bu kanun, hükümetimizin, kooperatifçiliğin geliştirilmesi ve özzerkliğin sağlanması adına çok ciddi bir girişimdir. Bu cesaretli girişimi, yeniden yapılandırma stüresinden ibaret kabul etmek ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının yetkilerinin devamı açısından yorumlamak son derece yanlış bir değerlendirme olacaktır. Mevcut sistemde, birliklerin bugüne kadar ne derece önemli bir siyasal araç olduğunu yakından bilenlere sadece şunu ifade etmenin yeterli olacağı kanaatindeyim: Hükümetimiz, bu yapıyı, son derece kontrollü bir biçimde ve çiftçimize zarar vermeden özzerkleştirme konusunda son derece kararlıdır.

Anasözleşmeyle ilgili eleştirilere ve "özzerkleştirmeden ne ölçüde bahsedebiliriz?" sorularına ilişkin olarak özellikle bir hususu da ifade etmek istiyorum. Bu kanun yürürlüğe girdiğinde ve yeni anasözleşmeler hazırlandığında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, devletin düzenleyici görev ve fonksiyonu dışında kalan ve bugüne kadar şikâyet edilen; ancak, yine, bugüne kadar hiçbir iktidarın vazgeçemediği ve siyasal uygulamalara sebep olan yetkilerini de devredecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; memleketimiz için büyük önem taşıyan tarım satış kooperatif ve birliklerinin, devlet müdahalesi olmaksızın, etkin ve verimli bir şekilde faaliyet göstermelerini amaçlayan bu kanunumuzun, başta üreticilerimiz olmak üzere, bütün milletimize hayırlı olmasını diliyor ve katkılarından dolayı da Yüce Meclise, hepinize teşekkür ediyorum efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Bakan teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu raporunun görüşmelerine başlıyoruz.

2. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (1)

BAŞKAN - Hükümet?.. Burada.

Komisyon?.. Burada.

KAMER GENÇ (Tunceli) - Sayın Başkan, komisyon raporunun okunup okunmaması hususunun oylanması sırasında karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN - Komisyon raporunun okunup okunmamasını oylarınıza sunuyorum: Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Karar yetersayısı yoktur.

10 dakika yeter mi efendim?

İSMAİL KÖSE (Erzurum) - 10 dakika yeterli efendim.

BAŞKAN - 10 dakika ara veriyorum.

(1) 384 S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

Kapanma Saati : 17.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 17.48

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Tevhit KARAKAYA (Erzincan), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 103 üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

384 sıra sayılı kanun tasarılarının müzakeresine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Komisyon raporunun okunup okunmaması hususunun oylanması sırasında karar yetersayısı bulunamamıştı.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

2. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Yerinde.

Hükümet?.. Yerinde.

Komisyon raporunun okunup okunmamasının oylamasını, arkadaşların toplanması için, elektronik cihazla yapacağım.

Oylama için 3 dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, raporun okunması kabul edilmemiştir; karar yetersayısı vardır.

Tasarının tümü üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Azmi Ateş; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, tümü üzerinde şahıslar adına da konuşacağım...

BAŞKAN – Birleştirmeyapamıyoruz, malumunuz. Bitireceksiniz, sonra başka gruplar giriyor araya, daha sonra size vereceğim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Ama, insicam bozulacak Sayın Başkan; imkân dahilinde ise...

BAŞKAN – Ama, öyle bir imkânımız yok vallahi. Son kısmını şahsî konuşacaksınız.

Buyurun efendim.

Evvvela, bir dakika, 1 dakikanızı yemiştik, aylarlayayım.

Buyurun.

FP GRUBU ADINA AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde FP Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir ülkede, enerji tüketim miktarı, o ülkenin gelişmişliğinin bir göstergesidir. Doğal kaynaklarımızın en iyi şekilde değerlendirilmesinin yanı sıra, enerji talebimizin zamanında, yeterli ve uygun şartlarda temin edilmesi gerekmektedir. Bunun için, enerji ihtiyacımızı bilimsel metodlarla tespit edip, çeşitli alternatifleri esas alarak gerekli bağlantıları yapmalıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu anlaşmaya esas olan doğalgaz ihtiyacımızdaki rakamlarda, bırakın kurumlar arasındaki uyumu, aynı kurumun değişik zamanlarda tespit edilen rakamları arasında bile çok büyük farklılıklar bulunmaktadır. Enerji Bakanlığı, 1990 ve 1995 yıllarında yaptığı gaz talep ve tahmin çalışmalarında, 2010 yılı için ihtiyacımızı, 19 ve 31 milyar metreküp olarak tespit etmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı ise, bu ihtiyacı, 2010 yılı için 30, 2020 yılı için ise 38 ilâ 40 milyar metreküp olarak tespit etmiştir. BOTAŞ'ın 1995 yılı sonu itibarıyla yaptığı doğalgaz talebi tahminleri ise, 2010 yılı için 17 ilâ 25, 2020 yılı için ise, 38 ilâ 40 milyar metreküptür. Mavi Akım Projesinin gündeme gelmesiyle, Enerji Bakanlığının rakamları, 2010 yılı için 55, 2020 yılı için ise 82 milyar metreküp olarak değiştirilmiştir. Müsteşar Sayın Orhan Güvenen'in Ekim 1999'da görevden ayrılmasından sonra, DPT'nin rakamları da Enerji Bakanlığıyla uyumlu hale getirilmiştir. Oysa, DPT, henüz görevden ayrılmadan Müsteşar Sayın Orhan Güvenen'in 30 Haziran 1999'da Enerji Bakanlığına gönderdiği yazıda, özette "Müsteşarlığımızca yapılan çalışmada, 2005 yılı itibarıyla elektrik enerjisi sektöründe yaklaşık 15 milyar metreküp doğalgaz ihtiyacı gözükmesine karşılık BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından 2005 yılı için aynı amaçla 30 milyar metreküp gazın tüketilmesinin planlandığı ve buna göre gaz alım bağlantılarına gidildiği görülmektedir. Bu durumda, 2005 yılında yine yaklaşık 15 milyar metreküp gazın ihtiyaç olmaması nedeniyle tüketilemeyeceği ve bedelinin take or pay şeklindeki anlaşmalar gereğince ödenmek durumunda kalınacağı; gazın tüketilmek istenmesi halinde de gereksiz santral yatırımlarına girileceği anlaşılmaktadır. Bu nedenle BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından ortaya konmuş olan tablonun gözden geçirilerek ihtiyaç olmayan santral projelerinin listelerden çıkarılmasında, buradan hareketle yıllar itibarıyla ülkemizin doğalgaz ihtiyacının, konut ve sanayi sektörlerinin ihtiyaçları da dikkate alınarak, gerçekçi bir şekilde belirlenmesinde ve doğalgaz alım anlaşmalarıyla iletim ve dağıtım projelerinin buna göre planlanmasında ve yapılmasında, ülkemizin menfaatinin bulunduğu; aksi takdirde, sağlıksız gözükken doğalgaz planlama çalışmalarının, gelecekte ekonomiye ciddi bir yük getireceği anlaşılmaktadır" denilmektedir. Bunu söyleyen kim; Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığından henüz ayrılmadan önce, Müsteşar Sayın Orhan Güvenen söylüyor.

Değerli milletvekilleri, Dünya Enerji Ajansı, Dünya Bankası ve büyük enerji şirketleri, 2010 yılında Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacını 35 milyar metreküp civarında tespit etmişlerdir.

Dünyada enerji ihtiyacının yıllara göre artışı, yıllık büyüme hızının yüzde 50'si olarak kabul edilmektedir. Dünyada yıllık büyüme hızı ortalama yüzde 4 kabul edildiğinden, enerji artışı da yüzde 2'ye tekabül etmektedir. Buna göre, ihtiyacımızın 2020 yılı için 45 milyar metreküp civarında olduğunu görmekteyiz.

Değerli milletvekilleri, bu noktada, özellikle, bir hususa dikkatinizi çekmek istiyorum: Geleceğe dönük doğalgaz tüketim tahminlerinin bir anlam ifade edebilmesi için, ekonominin tümüne yönelik rakamların da ortaya konulması ve tutarlılık içinde sunulması gerekir. Örnek verecek olursak, 1999 yılı Türkiye ekonomisinde eksi 6,4 daralmayı gördüğümüzde, geleceğe dönük tüm rakamların tekrar gözden geçirilmesi gerektiği aşikârdır.

Enerji Bakanlığının geleceğe dönük gaz tüketim taleplerini yüksek göstermekteki maksadını biz anlıyoruz; çünkü, gerçekçi bir rakam tespitinde, Rusya'nın, Mavi Akımla birlikte, Türkiye doğalgaz pazarındaki payını, 2020 yılındaki ihtiyaca göre yüzde 70'lere varan bir orana taşıması ortaya çıkacak; bu da, beraberinde, tek kaynağa bağımlı olmamıza tepki gösteren haklı eleştirileri ge-

tirecektir. Oysa, iyi bir gaz politikası için bu oranın yüzde 30'u geçmemesi lazımdır. Yüksek tüketim tahminleri yapılarak, mesele kamufle edilmekte ve eleştirilerin önüne geçilmeye çalışılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, bu izahlarımızın ışığı altında, gelelim Rusya ile imzaladığımız Mavi Akım Projesine. Türkiye, Rusya'dan halen alınmakta olan ve daha sonra imzalanan anlaşmalarla, yılda 6 milyar metreküpten 14 milyar metreküpe yükseltilmesi kararlaştırılan gazın dışında, Karadenizin altından geçmesi planlanan bir boru hattı sistemiyle 16 milyar metreküp ilave gaz alımı için, 15 Aralık 1997 yılında yeni bir anlaşma imzalamıştır. Mavi Akım olarak isimlendirilen bu anlaşmaya göre, ilkemize 2001 yılında 2 milyar metreküple başlamak üzere, yıllar içinde giderek artan bir biçimde, 2008'de 16 milyar metreküpe ulaşacak olan gaz sağlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biz, FP olarak, prensipte, uluslararası anlaşmalara gerek komisyonlarda ve gerekse Genel Kurul'daki oylamalarda hep olumlu oy vermekteyiz. Bu anlaşmanın, Dışişleri Komisyonu ve Nisan 1998'de Meclis Genel Kurulu oylamasındaki olumlu tutumumuz da bu anlayıştan kaynaklanmaktadır; ancak, bu anlaşmanın ardından, basın ve medyada, pek çok usulsüzlük, teamül dışı uygulamalar ve yolsuzluk iddiaları yayınlanması üzerine, arz edeceğimiz birtakım gerekçelerle, bu anlaşmanın görüşülmekte olan ek protokülüne Dışişleri Komisyonunda arkadaşlarımızla birlikte muhalefet gerhi koyduk.

Değerli milletvekilleri, bu anlaşmada daha şimdiden iki yılı aşkın bir gecikme olmuştur. Bu proje, son dönemde giderek artan biçimde kamuoyunda tartışılmaktadır. Tartışmaların hemen hepsi haklılık payı içermektedir. Bu projeye yönelik tartışılan olumsuzlukları ve iddiaları, bazı başlıklar altında sırasıyla şöyle ifade edebiliriz:

Türkiye'nin enerji ve buna bağlı gaz talebinin yüksek hesaplanması, plansız olarak santral inşa taahhüdüne girilmesi; buna bağlı olarak, kısıtlı kaynakların, gereksiz ya da gereğinden fazla yatırımlara yönlendirilmesi, devlet adına gaz temin taahhüdünde bulunulması; bu anlaşmanın Türkiye'nin temel stratejik çıkarlarıyla uyum içinde olup olmadığı hususunun gözardı edilmesi, projenin yapılabilirliği ve finansmanı hususlarında çok ciddi kuşkuvarın olması ve şu ana kadar bu şüphenin giderilmemesi ve mahzurları. Ayrıca, dünyada sadece, Meksika Körfezi Mensa projesinde 1 600 metre derinliğe inilebilmişken, Karadeniz gibi sualtı yüzeyi çeşitli risk ve tehlike unsurlarını içeren bir denizde, 2 100 metre derinliği hedeflemek, gerçekleri gözardı etmek anlamına gelir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın bu bölümünde önemli bir noktaya temas etmek istiyorum. Bu anlaşmanın gereği olarak, Rusya ile Türkiye arasında imzalanan gaz satın alım sözleşmelerini temin etmek için, milletin bir vekili olarak, Enerji Bakanlığına yazı yazdım. Sayın Enerji Bakanını üç dört defa telefonla aradım; ilgili kişilerle görüştim. Sayın Ersümer, 13 Nisan 2000 tarihli cevabı yazısında, beni, Maliye Bakanlığına yönlendirdi. Size soruyorum, Allah aşkına, Rusya-Türkiye Gaz Alım Satım Anlaşmasıyla Maliye Bakanlığının ne ilgisi var? Zaten talebime oradan da henüz bir cevap gelmiş değil, velev ki gelse bile, takdir edersiniz ki, sorunun cevabı olmayacağı muhakkaktır. Sayın Ersümer'den, 23 Mayıs'ta, Genel Kurul'da, tekrarı, bu sözleşmeyi temin etmek üzere, ricada bulunduğumda, gizlilik arz etmesi dolayısıyla veremeyeceğini söyledi. Bu kabul anlaşmalarda, şirketler, rekabetin gereği olarak birim fiyatların saklı tutulmasını birbirlerinden isteyebilirler; bu olabilir; ama, buna mukabil, diğer şartların bilinmesinde ülke açısından hiçbir sakınca yoktur, olmamalıdır da.

Ayrıca, Sayın Başbakanın, koalisyon ortağı hükümet üyelerinin ve milletvekillerinin bu sözleşmeleri inceleyip incelemediklerini, kendi adıma ve özellikle de millet adına merak ediyorum.

Burada, önemli bir diğer husus da şudur: Rusya, bu projenin kendi sorumluluğunda olan 768 kilometrelik Samsun'a kadarki bölümünü taahhüt ettiği zamanda teslim etmezse veya hiç tes-

lim etmezse, ne gibi bir yaptırım uygulanacaktır? Öte yandan, böyle bir durumda, bu projenin devamı olan 500 kilometrelik Samsun-Ankara hattının tamamlanmasından dolayı doğacak malî külfeti kim ve nasıl karşılayacak? Bu takdirde, bu hattın atıl konumda kalması nasıl önlenecek? Ve daha, buna benzer, cevaplanması gereken birçok soru...

Değerli milletvekilleri, Mavi Akım gaz temin projelerinde yaşanan en önemli sorunlardan birisi de, öncelikler sorunudur. Milyarlarca dolarlık projelerin tümünün aynı anda hayata geçirilmesi, uluslararası finansman şartları itibarıyla mümkün değildir. Bu nedenle de, Mavi Akım Projesine öncelik verilmesi, Türkmen gazı şansını ya beş altı yıl geciktirecek ya da tamamen ortadan kaldıracaktır; bugün gelinen nokta da maalesef budur.

Enerji Bakanı Sayın Ersümer, 23 Mayıs 2000 tarihinde, Genel Kurulda bu mevzuyla ilgili yaptığı konuşmada, Türkiye'nin sorumluluğunun Gürcistan sınırında başladığını ifade etti. Bunu söylerken, Türkmen gazını Gürcistan sınırına getirmek üzere, Türkmenistan'ın anlaşma yaptığı Bektel, Shell, General Electric'ten oluşan bir konsorsiyumun sözleşmesinin 18 Şubat 2000 tarihinde bittiğini ve henüz aralarında anlaşamadıklarını söyledi Sayın Bakan. Sayın Ersümer'in netice alamama noktasında böyle bir gerekçeye sığınmasını anlamak da mümkün değildir. Dolayısıyla, Türkiye'nin stratejik çıkarları açısından çok önemli olan Bakü-Ceyhan petrol boru hattı, Türkmen gazı, Azerî gazı gibi Trans-Hazar Projesi kapsamındaki projelerin önceliklerinin, Mavi Akım gibi projelere verilerek Ortaasya ve Kafkasya'ya yönelik stratejimizin zarar görmesine, kesinlikle ama kesinlikle izin verilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, Rusya, sorumluluklarını bırakıyor, menfaatını geri istiyor. Oysa, Türkiye, doğalgaz temini ve dışticaretinde rekabeti esas almalıdır. Bölgesel güçler arasında işbirliği yapılmalıdır; bu da, ancak, güçlü bir Türkiye'yle olur. Herkesin kazanacağı bir politikanın izlenmesi, ancak böyle sağlanabilir. Amaç, sadece devletler ve uluslararası şirketlerin kazancı değil, başta ülkemiz insanı olmak üzere, bölge insanları merkezli tüm insanlığın kazancına hizmet etmek olmalıdır. Bu projede, böyle bir düşünce ve amaç yoktur. Değerli milletvekilleri, acaba var da, biz mi görmüyoruz?!

Değerli milletvekilleri, burada Türkiye, kendi amaç ve hedeflerini ortaya koyarken, Rusya'nın da ne yapmak istediğini, nereye varmak istediğini çok iyi tespit ederek, ona göre politikalar oluşturmalıdır.

20 nci Yüzyılın başında, özellikle İngilizler tarafından ortaya konan petrol politikalarında ana hedef, üretim alanlarına sahip olmak ve kontrol etmek; ikinci adım da, bu enerji kaynaklarının dünya piyasalarına ulaşım yollarının kontrolünü ve güvenliğini sağlamaktır.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Rusya, bu iki adıma ilave olarak, Mavi Akım Projesiyle, üçüncü bir politikayı da uygulamaya koymaktadır. Muhalefet şerhinde de ifade ettiğimiz gibi, Rusya Federasyonu, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra kaybedilenlerin kazanılması doğrultusundaki devlet politikası gereği, bağımsız Türk cumhuriyetlerini, Ortaasya ve Kafkaslardaki enerji kaynaklarını kontrol altına almak istemektedir. Bundan dolayı, komşusu ve çok büyük bir potansiyel olan Türkiye pazarını da, aynı şekilde kontrol ederek, bu pazara doğrudan girişleri ve dünyaya bu yolla açılımı engellemek, bu olmadığı takdirde de sınırlama amacını gütmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 4 Nisan 1998 tarihinde Resmî Gazetede yayımlanan ana sözleşmenin 4 üncü maddesinde bakın ne diyor: "Madde 4.- Rusya Federasyonundan Türkiye Cumhuriyetine sevki edilen doğalgaz, tarafların karşılıklı mutabakatı olmaksızın üçüncü ülkelere ihraç edilemeyecek." Şimdi, sevgili milletvekilleri, değerli milletvekilleri, Rusya, Türkmenistan'dan doğalgazı alacak; istediği miktarda Türkiye'ye verebilecek; ama, bu anlaşma gereği, Rusya

ile yaptığı 30 milyar metreküplük bu anlaşma gereği Türkiye, Rusya'nın oluru ve onayı olmadan, bir başka ülkeye, bu gazı pazarlayamayacak. Bunun anlamı şudur; Rusya Türkiye'nin pazarına ve dünyaya açılışına, Ortaasya ve Kafkas ülkeleri dahil el koymuş olacak.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rusya, bölgede istikrarsızlık yaratarak, rakip projelerin, bilhassa Bakü-Ceyhan ve Türkmen gazı projelerinin gerçekleşmesini önlemekte, buna mukabil, kendi projesi önündeki engelleri temizleyerek amacını gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Anasol-D ve müteakip hükümetlerin basiretsiz politikaları, Rusya'nın bu amacına, maalesef, büyük bir katkı sağlamaktadır.

Değerli milletvekilleri, Çeçenistan ile yapılan barışın geçici olduğu herkesçe bilinmekteydi. Bölge petrol ve gazlarının taşınmasında tekel olmak isteyen Rusya, bu amacı engelleyen Çeçenistan meselesini, mutlak olarak kendi lehine sonuçlandırmak durumunda idi. Mavi Akım Projesi ve Moskova'da imzalanan güvenlik anlaşması, Türkiye - Rusya ilişkilerinde, Rus emellerinin bölgede netice almasına yardımcı olmuştur ve bu da, Türkiye için büyük bir talihsizliktir. Başta ABD ve AB ülkeleri gibi ülkeler, çağın yükselen değerleri olan insan hakları ve özgürlükleri açısından Rusya'yı eleştirmiş ise de, Rusya'nın, Batı sisteminden kopmasını önlemek, kendi kontrollerinde tutmak için, bu meseleyi Rusya'nın kendi iç meselesi olarak kabul etmişlerdir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye ise, kendi hassasiyetlerini göz önünde bulundurarak, bu değerlendirmelere katılmış, hatta bundan da öte, eylem ve söylemleriyle bu tavrı destekleyen bir davranış içinde olmuştur. Oysa, Türkiye'nin kendi hassasiyetleriyle bu mesele arasında bir benzerlik aramak yanlıştır. Çünkü, Rusya Federasyonu, çeşitli ulusların yaşadığı ve konumları karşılıklı anlaşmalarla belirlenmiş bir federal devlettir; Türkiye ise, üniter bir devlettir. Çeçenler, tarihleri boyunca ayrı bir millet olarak yaşamış, defalarca yurtlarından sürülmelerine rağmen, bugün olduğu gibi yiğitçe mücadele ederek, Mayıs 1997'de yapılan özerklik anlaşmasıyla, statüleri, Ruslar tarafından da kabul edilmiştir. Bugün Çeçenistan'ın, Rusya'nın iç meselesi olarak görülmesi, bu gerçeği asla değiştirmez. Ancak, Avrupa Konseyinin, Lüksemburg'da yapılan Bahar Toplantısında, Çeçenistan'a uygulanan şiddetin etnik soykırım olduğunu kabul etmesi sevindirici bir adımdır. Bu toplantıda, Rusya'nın oy kullanma hakkı askıya alınmıştır. Geline bu nokta, sadece teselliden öte bir mana ifade etmemektedir.

Aslında, Türkiye, bölge politikalarını bu son gelişmeler ışığında Çeçenistan merkezli olarak yeniden değerlendirmek mecburiyetindedir.

Değerli milletvekilleri, eğer bunu yapmazsa, Türkiye'nin bölgeye yönelik projeleri, Kafkaslardaki istikrarsızlığa ve belirsizliğe kurban gidebilir.

Değerli milletvekilleri, bu konuşmamızda yapılan tespitler, konunun, 4 Nisan 2000 tarihinde Genel Kurul gündemine geleceği öngörülerek hazırlanmıştı. Bugün bu tespitlerimiz, korku ve endişelerimizin ne kadar yerinde olduğunu göstermektedir. Bu yönden, hükümetin bölge merkezli dışpolitikası, vakit geçirilmeden yeniden masaya yatırılıp, acilen Meclis Genel Kurul gündemine getirilmeli ve sorgulanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

AZMI ATEŞ (Devamla) – Bu meyanda, Dışişleri Bakanı Sayın Cem'in, dün, Genel Kurulda, İçtüzük 59'a göre talep ettiği gündem dışı konuşmayı yapmaktan vazgeçerek, parti gruplarının görüşlerini ifade etmelerine mâni olmasını ve her zamanki gibi, Türkiye Büyük Millet Meclisini devrediş bırakmasını, bir milletvekili olarak çok yadırgadığımı söylemeden geçemeyeceğim. Ülke

için, millet için, yapılması gerekli olan her şeyi yaptığına inanan, kendinden emin olan bir kişinin böyle davranmaması gerekirdi diye düşünüyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rusya'nın geçmişten beri amaçlı ve netice alan politikaları karşısında Türkiye, jeostratejik ve jeopolitik konumu sebebiyle tarihin kendisine sağladığı imkânları layıkıyla kullanamadığı için, bölgede belirleyici bir rol oynayamamıştır. Bunun aksine, hep, belirlenen konumda kalmıştır. Diğer bir ifadeyle, bölgede cereyan eden faaliyetlerde, partner olarak inisiyatif kullanmak yerine, sadece iyi bir pazar olarak düşünülen bir noktaya taşınmıştır.

BAŞKAN – Sayın Ateş, toparlar mısınız.

AZMİ ATEŞ (Devamla) – Şimdi, bu tespitlerimiz çerçevesinde sayın hükümete soruyorum: Türkiye, bölge faaliyetlerinde, eşit bir ortak olarak, belirleyici bir devlet olacak mıdır? Yoksa, aynı zamanda ısrar eden, bugünkü bulunduğu duruma rıza gösteren, nimet-külfet dengesinin gereklerini yapamayan ve sadece mltişi ve pazar konumunda olan bir devlet mi olacaktır?!

Değerli milletvekilleri, başta Sayın Başbakan olmak üzere, hükümet üyelerine tekrar sormak istiyorum: Dispolitikadan ayrı olarak yürütülen, başta Mavi Akım Projesi olmak üzere, enerji politikaları, bir devlet politikası mıdır; bir koalisyon politikası mıdır; yoksa, koalisyon ortaklarından bir partinin politikası mıdır? Daha açıkçası, uzmanların, stratejistlerin, velhasıl bu işi bilen herkesin karşı olduğu, Kafkaslar ve Ortaasya ülkeleriyle birlikte, Türkiyemizin geleceğine ipotek koyma anlamına gelen bu Mavi Akım Projesinde neden bu kadar ısrar etmektedirsiniz? Üstelik de, Türkmenbaşının "Rusya, gazı bizden alıp, size çok daha pahalıya verecek" demesine ve "belki de sizin paranız çoktur" diye haykırmasına rağmen, bu ısrarımızın sebebini anlamak mümkün değildir.

Bütün bu sebeplerden dolayı, Fazilet Partisi olarak, bu anlaşmaya olumlu oy kullanmamız mümkün olamamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Anlaşmasının, Osmanlı tarafından iyi niyetle imzalandığı muhakkaktır; ancak, bu anlaşmanın, Osmanlı'nın sonunu hazırlamakta ne büyük roller üstlendiğini şimdi hepimiz biliyoruz. Umarım, gelecek nesiller de Mavi Akım Anlaşmasını, bu anlaşma gibi değerlendirmeye tabi tutmazlar.

Bu vesileyle, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum; Sayın Başkan, tekrar teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim efendim.

Demokratik Sol Parti Grubu adına, Eskişehir Milletvekili Sayın Mahmut Erdir; buyurun efendim. (DSP sıralarından alkışlar)

DSP GRUBU ADINA MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğalgazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısıyla ilgili Demokratik Sol Parti Grubunun görüşlerini sunmak üzere söz almış bulunuyorum; sözlerime başlamadan önce, şahsım ve Partim adına, hepinizi en içten sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Ülkemizin, bir yandan, gelişmekte olan sanayisinin enerji ihtiyacını karşılamak, diğer yandan, ısınma ve aydınlatmayla ilgili olarak gündün güne artan talebi karşılamak için enerji kaynaklarını çeşitlendirmek üzere, kalkınma plan hedefleri çerçevesinde çeşitli projeler geliştirilmekte, zaman ve imkânlar ölçüsünde, bu projeler gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır. Bu projelerin en önemlilerinden birisi de, 15 Aralık 1997 tarihinde, Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu arasında,

Rus doğalgazının Karadeniz altından Türkiye Cumhuriyetine sevkine ilişkin anlaşma çerçevesinde imzalanan Mavi Akım Projesidir.

Söz konusu anlaşmanın onaylanması, 1 Nisan 1998 tarih ve 4357 sayılı Kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından uygun bulunmuş ve bu anlaşma, 30 Nisan 1998 tarihinde, Bakanlar Kurulu tarafından da onaylanmıştır.

Mavi Akım olarak adlandırılan proje çerçevesinde, Karadenizin altından döşenecek bir boru hattı, 2001 yılından başlayarak, 2007 yılına kadar, tedricen artacak şekilde, 16 milyar metreküp Rus doğalgazının ülkemize sevkıyatını öngörmektedir. Bu sayede, Rusya Federasyonundan, doğrudan ve kesintisiz olarak doğalgaz alımı mümkün olabilecektir.

Projenin Rusya Federasyonu ve Karadeniz geçişine ilişkin finansmanı Rusya Federasyonu, ülkemizdeki bölümünün finansmanı ise tarafımızdan karşılanacaktır.

Projenin planlanan zamanda bitirilerek gaz sevkıyatlarının başlaması, hem doğalgaz arz-talep dengelerimiz açısından hem de mevcut gaz sistemimizin çalışmasını rahatlatması açısından önemlidir. Diğer taraftan, halen talebi karşılanamayan sanayi ve mevcut hat üzerindeki illerin ilave gaz talepleri bir an önce karşılanabilecektir. Samsun-Ankara boru hattı güzergâhı üzerindeki Samsun, Çorum, Kırıkkale, Amasya, Çankırı, Yozgat gibi illerimizde de doğalgaz kullanımına geçilecektir.

Mavi Akım Projesinin mümkün olan en kısa sürede hayata geçirilebilmesini teminen, Rusya Federasyonu ile, projenin, her ülkenin kendi hükümetlik sahalılarında kalan kısımları için bazı vergi muafiyetleri tanınmasını öngören bir protokol imzalanması hususunda mutabakata varılmıştır. Anılan protokol, 27 Kasım 1999 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır.

Esas itibarıyla, projenin Rusya Federasyonu sorumluluğunda kalan kısımları için, Rusya Federasyonu tarafından sağlanacak vergi muafiyetlerini öngören protokol, Türkiye'nin gümrük işlemleri için alınan gümrük ücretleri hariç;

1- İnşaat süresince anagaz boru hattıyla ilgili inşaat faaliyetlerinin,

2- Doğalgazın, anagaz boru hattı yoluyla taşınmasının,

3- Doğalgazın, anagaz boru hattı yoluyla, Samsun'da, Türk gaz şebekesine bağlanmasının ve doğalgazın ithal edilmiş noktaya kadar arzının,

4- 31 Aralık 2015'e kadar olan dönem için, anagaz boru hattının bakım ve onarımının,

5- 31 Aralık 2007'ye kadar olan dönem için, anagaz boru hattının inşaatı, bakımı ve onarımı için kullanılan gemilerin, boruların, ekipman ve teknik nitelikteki herhangi bir malzemenin ithalinin.

Vergiler ve resimlerden muaf tutulmasını öngörmektedir.

Söz konusu protokol, iki ülke arasında imzalanmış bulunan ve tarafımızdan onaylanan, Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının, Rusya Federasyonu tarafından onaylanması sonrasında yürürlüğe girmesi koşuluna bağlanmıştır. Ek protokol ve Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması, 3 Aralık 1999 tarihinde Duma'da onaylanmıştır.

Söz konusu protokole, tarafımızdan öngörülen vergi kolaylıklarının büyük kısmı, iki ülke arasındaki Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması kapsamında bulunmaktadır.

Ek protokol, ülkemizin sürekli olarak artan enerji ihtiyacının karşılanmasında önemli bir yer tutacak Mavi Akım Projesine uluslararası finansman desteği sağlanması açısından da önem arz etmektedir; böylece, projenin, planlanan zamanda bitirilmesine destek sağlayacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğalgazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkıyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya

Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının, Yüce Meclisimizde yasallaşmasının ülkemize büyük yararlar getireceği inancıyla hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Söz sırası, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Aydın Milletvekili Sayın Ali Rıza Gönül'de.

Buyurun Sayın Gönül. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA ALI RIZA GÖNÜL (Aydın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz tasarı, fevkalade önem taşımaktadır. Türkiye, enerji sıkıntısı içerisindedir. Darboğazı aşmak için oluşturulan enerji politikasında, özellikle doğalgazı tercih etmiştir. Doğruluğuna inanıyor ve katılıyor. Bunun gereği, elbette, Türkiye, bölgesindeki ülkelerden doğalgaz alacak, boru hatları döşenecek ve anlaşmalar yapılacaktır.

Buraya kadar, gerek enerji tespitinde gerekse temininde, cumhuriyet hükümetlerinin, uluslararası ilişkiler açısından yapılacak çalışmalarına, doğrudur diyoruz ve katıldığımızı da ifade ediyoruz; ancak, Türkiye, olaya sadece bu yönüyle bakmamalıdır ve bakmamıştır. Hadisenin, iteriye dönük millî çıkarlarının gerektirdiği siyasi boyutun önemini bir kenara bırakamaz ve bırakmamalıdır.

Dünyadaki değişim rüzgârlarının estiği, yıkılan komünist blokun oluşturduğu siyasi gelişmeler ve bağımsızlık hareketleri, ülkemize, millî çıkarları açısından fevkalade önemli görevler yüklemiştir. Yani, Türkiye, sadece enerji sıkıntısını gidermek için enerji almaya talip bir ülke, müşteri bir devlet olmakla kendisini bağlayamazdı ve bağlamamalıdır. Bölgedeki dünya pazarlarına açılmak ve arz edilme istenen enerji kaynaklarının taşınmasında etkin olması, millî çıkarlarının gereğidir. Onun içindir ki, Türkiye'nin, değişen bölgesel dengeler, gelişen siyasi ilişkiler açısından, 21 inci Yüzyıla damgasını vurmaya iddialı ülke konumu için kararlılığı vardı. Trans-Kafkasya enerji koridorunda güçlü ve söz sahibi olmak, Bakü-Ceyhan boru ve ayrıca doğalgaz hatlarıyla, dünyaya açılan enerji üzerinde, yöneten, denetleyen ve partner olan Türkiye, sahibi olduğu zengin su kaynakları da eklenirse, bölgesinde güçlü ve lider ülke olmanın arayışı ve kararlılığı içindeydi. Bunu başaran Türkiye, tabii ki, bağımsızlığını kazanmış ülkelerin umudu olacak ve bu ülkelerin ekonomik ve siyasal bağımsızlıklarının teminatı olma sonucu, Türkiye, kendisini daha güven duyulan konuma çıkaracaktı; iddiamız, hedefimiz buydu.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kafkaslarda ve Ortaasya'da yıl içinde gelişen ve değişen siyasi olayları değerlendirirsek, inanıyorum ki, doğru tespitte bulunmuş oluruz. Petrol ve doğalgaz kaynakları üzerinde kesin denetim ve hâkimiyet kurmak isteyen Rusya, enerji yollarını elinde tutmak isteyen Rusya, bugünkü haliyle -görünen odur ki, kanaatimizce- Türkiye'yi saf dışı bırakmıştır ve iddialı olmaktan da çıkmıştır.

Türk devletleri üzerindeki baskılar, Çeçenistan olayı ve Gürcistan'daki entrikalar, hep bu enerji koridorunun Rusya'ya yöneltilmesi yolundaki büyük bir oyundur. Peki "Mavi Akım" nedir diye soracak olursanız, hepiniz biliyorsunuz ki ve biliyoruz ki, bu büyük oyunun, kanaatimizce, küçük bir parçasıdır. Enerji koridorunu kendine çeviren, Kazak, Türkmen, Azerî petrol ve doğalgazı üzerinde ekonomik ve siyasi baskı oluşturan Rusya, Mavi Akım Projesiyle, Türkiye'yi, üzülerek ifade edeyim ki, müşteri haline getiren ve doğalgazda, ileriki yıllarda, yüzde 50, yüzde 60 kendisine bağımlı hale getiren Rusya, böylece bölgeye "buranın patronu benim" mesajı vermektedir. Dileriz, biz yanılmış olalım. Bu oyunu, bütün dünya, ülkenin biraz bu işi bilen ve ilgilenen siyasileri, aydınları, basını ve değerli köşe yazarı gazetecileri görüyor; ama, ne yazık ki, hükümet göremiyor, görmemekte de ısrar ediyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mavi Akım ile ilgili teknik bilgileri ve rakamları tekrarlamak istemiyorum. Özünde, Türkiye'nin çıkarlarına, bugünkü geldiği nokta itibariyle, ters ve aykırı projedir gözüyle bakıyor ve değerlendiriyoruz. Hükümete sorarsanız, bu projenin olabilirliği ve verimliliği konusunda verecekleri veya çeşitli zeminlerde, çeşitli vesilelerle verdikleri cevapta, genelde, sorun, Ruslarındır; doğalgazı Samsun'a getirecek olan onlardır deyip çıkmışlardır ve yine çıkacaklardır.

Olayı, yukarıda bahsettiğim geleceğe yönelik çıkarlarımızı bir kenara bırakıp, fizikî olarak ele alırsak, verilen cevap, yakın olarak, hemen hemen, doğrudur ve budur; ama, biraz altını değelerse-niz, eşelerseniz, olayın kafalarda doğurduğu birtakım kuşku ve sorunların bulunduğunu da görürsünüz. Eğer konuyu açarsak:

1. - Gerçekleşirse, bir stire sonra alacağınız gaz, Kazak-Türkmen gazı olacaktır. Rusya, Gürcistan üzerinden doğalgaz projesi düşünüyor ve özellikle son aylarda bu konuyla ilgili basında çok ciddi yazılar çıktı ve dolayısıyla, Türkmen gazını da herhalde buna bağlayacaktır.

2. - Almanya'nın doğalgazda Rusya'ya olan bağımlılığı, yüzde 30, yüzde 40'lar mertebesinde-dir. Almanya bile, bu bağımlılık oranını, ileriki yıllarda yüzde 20'lere indirmeye çalışmaktadır. Biz ise, üzülerek ifade edeyim ki, Türk sanayiini doğrudan etkileyen, Türk ekonomisini doğrudan etkileyecek olan bu Rusya doğalgaz bağımlılığımızı yüzde 50, yüzde 60'lar gibi yüksek bir noktaya çekmekteyiz.

Biraz sonra, eminim ki, Sayın Bakan çıkıp, elbette bunlara katılmadığını, Irak'tan Hazar geçişli, Gürcistan Hazar geçişli, Türkmen gazı alacağımızı; ayrıca, İran doğalgazıyla çeşitlendirme yapıyoruz diyecek ve Yüce Heyetinizi böyle bilgilendirecektir. Yine, temenni edelim ki, bu konuda biz yanılmış olalım; ancak, bilgilenecek istiyoruz ki, İran geçişli doğalgaz güzergâh çalışmaları acaba hangi safhadadır? 2000 yılı dördüncü ay bitti, beşinci ay bitti ve haziranın bugün 1'indeyiz. Almadığımız halde İran'a acaba doğalgaz parası ödüyor muyuz? Yanılmıyorsan, anlaşma onay görüşmelerinde, 2000 yılı başlarında, Karadeniz geçişli doğalgazın -yani, Mavi Akımın- Samsun'a gelmiş olabileceğini belirtmişsiniz bir konuşmanızda; acaba ne durumdadır?

Türk ve Rus parlamentolarınca onaylanan 15.12.1997 imza tarihli Mavi Akım Anlaşmasıyla her türlü inşaat işi -ki, Ankara-Samsun doğalgaz boru hattının dışında, başka hatlar ve yeraltı depoları da olabilir- Gasprom ana inşaat şirketi olan Stroytaungaz Konsorsiyumuna bıkırılmıştır.

Sayın Bakan, Türk ortaklarının kimliği ve partinize olan yakınlığı konusunda, basında, bazı, çok iddialı, hatta suçlayıcı birtakım yazılar çıkmıştı. Özellikle, bu konuda, Sayın Bakana, 30.4.1998 tarihinde yazılı bir soru önergesi yöneltmiştim. Bu soru önerge-min birinci bölümünün (c) ve (e) şıklarında, kendimce, kanaatimce, çok doğru olarak yöneltilmiş olan bu sorulara bazı cevaplar verilmişti. Bu şirketler hakkında verdiğiniz cevaplar dikkat çekicidir. Evet, gerçekten ifade ediyorum ki, çok dikkat çekici olan, birinci sorunun özellikle (c) şikkına, aslında, cevap vermemiş olmanız değil, verdiğiniz cevabın anlamsızlığıdır.

(c) şikkında, bu konsorsiyumun Türk ortakları olan şirketlerin partinizle olan ilişkisi nedir diye soruyorum; bana verilmiş olan cevap aynen şu: BOTAŞ Genel Müdürlüğü ihaleleri yasal çerçe-ve içerisinde yürütülmektedir. İhalelerde devletin menfaatları önplanda tutulmaktadır. Sayın Bakan, bu benim sorduğum sorunun cevabı değildir, cevap olamaz. Vermiş olduğunuz cevabın, benim sorduğum soruyla hiçbir alakası yok ve arkasından, bu Türk ortaklarının acaba bu konuda bir deneyimleri var mıdır, tecrübeleri var mıdır diye soruyorum; verdiğiniz cevap da çok ilginç. 400 kilometrelik Samsun-Ankara doğalgaz boru hattı düşenecek, bu konsorsiyuma dahil edilen şirketle-rin bir tecrübesi var mıdır diye sorduğum soruya -okuyorum, sizin imzanızla geldi çünkü- cevap

olarak "bu şirketlerin -ismini söylemiyorum- BOTAŞ Genel Müdürlüğü için yaptıkları 14 inç 10 kilometre boru hattı inşaatı dışında, bu anlamdaki uluslararası boru hatları projesinde deneyimleri yoktur" diyorsunuz. 396 kilometre kaç inçtir bilmiyorum; ben, teknik bir adam değilim; ama, 14 inç ne borusu olur; yani, bir içmesuyu şebekesi falan mıdır; yoksa, onun dışında, petrol boru hattı veya doğalgaz boru hattı olur mu olmaz mı onu bilmiyorum.

Şimdi, tabii, biz, sorduğumuz soruların, maalesef, cevaplarını pek alamadığımızı düşünüyoruz ve tabii ki, bu durumda, aklımıza, haliyle "birileri, bu şirketlerin ismini Rusların kulağına fısıldadı mı" gibi çeşitli sorular geliyor.

"Devletin menfaati önplanda tutuluyor" cevabına ise, şimdi, kısaca şöyle bir bakacak olursak, devletin menfaati nasıl önplanda tutulmuş: Değerli milletvekilleri, özellikle Sayın Bakanın cevabı yazısında belirttiği gibi, bu konsorsiyum şirketlerinin uluslararası boru hatları projelerinde deneyimleri yoktur dedim ve okudum. Bugüne kadar, uluslararası doğalgaz boru hattı ihalesi alamadıkları gibi, Türkiye içinde açılan ihalelerde de, bu Stroytaungaz Firmasının oluşturduğu konsorsiyum, her seferinde diğer konsorsiyumlardan yüzde 25 daha fazla fiyat vermiştir. Eğer, buna "hayır" denilecek olursa, bakın, ben Yüce Heyetinizi, çok kısa olarak bilgilendirmek istiyorum: Bu konsorsiyum, önce, Doğubeyazıt-Erzurum, 300 kilometre olan doğalgaz boru hattına teklif vermiş; en ucuz fiyat verenden yüzde 10 daha pahalıdır. Konsorsiyum, bilahare, Erzurum-İmranlı'da teklif veren 20 firma arasında 19 uncu ve teklifi veren en ucuz firmaya göre de yüzde 28 daha pahalı vermiş. İmranlı-Kayseri'de böyle, Kayseri-Konya-Seydişehir'de böyle, Kayseri-Ankara'da da hep yüzde 25, yüzde 28, bu konsorsiyum daha pahalı bir teklif vermiş.

Şimdi, bu pahalılık, bu pahalı teklif vermenin ötesinde, aklımıza şu geliyor: Acaba, Samsun-Ankara ve Mavi Akım Projesine bağlı diğer dağıtım hatlarında daha fazla bir teklif veriliyorsa, bu fazla fiyatı, siz, bu hatlarda, dağıtım hatlarında nasıl kompanse edeceksiniz. Sayın Bakanın cevabı yazısında belirttiği gibi "Samsun'dan sonra Türkiye içerisindeki bölüm Türkiye'nin kendi malı olacağı için, maliyeti de Türkiye tarafından karşılanacaktır; BOTAŞ, bu maliyeti, bu konsorsiyuma ödeyecektir" deniliyor; ama, bizim endişelerimizi, şüphelerimizi ve aklımızda oluşan soru işaretlerini açıklamış ve gidermiş olmuyor.

Samsun-Ankara doğalgaz boru hattı bedelinin Stroytaungaz konsorsiyumuna hangi kriterlere göre ödeneceği konusunda da, Sayın Bakanın vermiş olduğu bir cevabı yazı var: "BOTAŞ Genel Müdürlüğü, Samsun-Ankara doğalgaz boru hattıyla, bu hattın alınacak branşman hatlarının teknik ve ekonomik fizibilitesini hazırlamak için bir ihale açmış olup, bu rapor, Türkiye içerisinde bu hat vasıtasıyla getirilecek gazın en verimli nasıl kullanılacağı, ne tür yatırımlara, nerelere ulaştırılmasının gerekli olduğunu ve bu yatırımların teknik boyutlarının yanı sıra maliyetlerini de içerecektir" deniliyor. "Dolayısıyla, söz konusu projenin maliyetinin belirlenmesinde, yapılacak bu çalışmanın sonucunda ortaya çıkacak kriterler kullanılacaktır" deniliyor. Yani, devlet, bu boru hattına daha kaç lira para vereceğini bile baştan tespit etmemiş.

BAŞKAN – Sayın Gönül, süreniz bitmek üzere; toparlar mısınız.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Sayın Bakanım, bu fizibilite, daha önce BOTAŞ tarafından yapılmış, neden bir defa daha yaptırmak gereğini duyuyorsunuz?

Sayın Bakanım, fizibilite çalışmalarlarıyla belirlenen rakamların, genellikle, gerçek oluşan rakamlara uymadığını bilmiyor musunuz?! İhale yok, rekabet yok, tenzilat yok! Bu konsorsiyuma ödenecek her fazla doların, Türk Halkının ödediği vergilerle karşılanacağını, hepimizin cebinden çıkacağını bilmiyor musunuz?! Yani, bu ülkedeki milyolarca insan 80 milyon lira gibi bir asgarî ücretle çalışırken, ödenecek her bir doların, bu ülkenin bir kaybı, bu ülke insanını yaralayan bir kaybın olduğunu düşünmez misiniz?!

Şimdi, değerli milletvekilleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gönül, toparlayın lütfen efendim.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan, mütasahanıza da teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ALİ RIZA GÖNÜL (Devamla) – Ama, özellikle, şunu vurgulamak istiyorum ki, bence, burada, gaz dağıtımında bir imtiyaz olmuştur. BOTAŞ'ın yapmış olduğu, özellikle ihalelerde ilanlar falan verilirken, maalesef, son zamanlarda -ki, özellikle bu işlerde- hiç ihale falan değil, üç konsorsiyum çağrılmış, fizibilite yapılmış ve o fizibilite raporu, zaten, BOTAŞ'ın Yönetim Kurulunda ilk anda da onaylanmamıştır. Herhalde, Sayın Bakanımız da, bu konuda Yüce Heyetinizi mutlaka bilgilendireceklerdir.

Bu projeyi, Mavi Akım Projesini, Türkmenistan'ı küstürdüğümüzün, büyük, iddialı ve lider ülke konumunu kaybettiğimiz bir işareti olarak algılıyoruz. İnşallah, biz yanılmış olalım. İnşallah, bizim dediklerimizin aksi çıksın. İnşallah, kazanan ülkemiz ve devletimiz olsun.

Yüce Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Sayın Gönül.

Şimdi, söz sırası, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına, İzmir Milletvekili Sayın Oktay Vural'da.

Sayın Vural, 15 dakikamız var.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – Yetişmez, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Uzatırız efendim 5 dakika, Allah Allah... 15 dakika evvel tatil edecek halimiz yok.

Buyurun efendim.

MHP GRUBU ADINA OKTAY VURAL (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı üzerinde Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarımızdayım, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Malumlarımız olduğu üzere, Mavi Akım olarak bilinen Rus doğalgazının Karadeniz altından Türkiye'ye nakline ilişkin projeye ilgili anlaşma 20 nci Dönem Meclisi tarafından 1 Nisan 1998'de oylanmış ve bu oylamaya katılan 281 sayın milletvekilinden 258'i kabul etmiş, 23 mükerrer oy çıkmış ve anlaşma onaylanmıştır. 4 Nisan 1998'de de, Resmî Gazetede yayımlanarak kanunlaşmıştır. Görüşmekte olduğumuz tasarı, bu anlaşmanın 3 üncü maddesinde yüklenilen sorumluluğun yerine getirilmesi amacıyla matuftur.

Boru hatları ve enerji meselesi, ülkemizin önemli bir gündem maddesini teşkil etmektedir. Bu aşamada, hükümet tarafından Yüce Meclise sevk edilen petrolün transit geçişine dair kanun tasarısının, geçen hafta, Baklı-Ceyhan petrol boru hattı anlaşmasının da bugün Sanayi, Ticaret, Enerji Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda kabul edilmesi ve bu anlaşmanın yarın Dışişleri Komisyonunda görüşülmesi ve bilahare Meclis Genel Kurulunda mützakeresiyle, boru hatları yasal olarak, yasama faaliyeti olarak Meclis gündemine girmiş olacaktır. Enerjinin sadece ulusal değil; fakat, aynı zamanda uluslararası bir boyutu vardır. Bu bakımdan, daima uluslararası cami-

amın gündeminde olmuştur. Görüşmekte olduğumuz tasarı vesilesiyle, enerji ve boru hatlarına yönelik politikalarla ilgili global bakış açısı ile stratejik açıdan görüşlerimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Böyle bir paylaşım vesilesiyle de, bu tür meseleleri daha geniş açıdan değerlendirmenin mümkün olabileceğini düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, enerji sektöründe özellikle petrolde meydana gelen krizler, yakın tarihimizin en önemli örneklerini oluşturmaktadır. Petrol fiyatlarının artması sonucu oluşan bu krizler, petrol şoku olarak tarihe geçmiştir. Bu şokların dünya ekonomisi üzerinde etkisi çok büyüktür. 1973 ve 1978 yıllarında dünya ekonomisi üzerinde meydana gelen bu şokların, 7 sanayileşmiş ülkenin ekonomik gelişmesinde yol açtığı kayıp 1,2 trilyon dolardır. Kümülatif enflasyon, petrol şoklarından önceki dönemle mukayese edildiğinde 3 kat, işsizlik oranı 2 kat artmıştır. Sanayileşmiş ülkelerin büyüme hızı 1960'larda yüzde 5 iken, 1981'de yüzde 1 olmuştur. Avrupa'da işsizlik oranı 1966-1973 yılları arasında yüzde 2,8 iken, 1982'de yüzde 9'a yükselmiştir. Bu şoklardan en fazla etkilenen, petrol ithal eden gelişmekte olan ülkeler olmuştur. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bu ülkelerin, artan petrol fiyatlarından dolayı, ödemeler bilançosu büyük miktarda açık vermiştir. Gelişmekte olan ülkelerin petrol faturası 1973'te 4,8 milyar dolar iken, 1981'de 10 kat artmış ve 47,2 milyar dolar olmuştur. Sanayileşmiş ülkelerde büyüme hızının düşmesi, ihraç imkânlarını azaltmış ve gelişmekte olan ülkelerin uzun dönem borçlarını, 1973'te 97 milyar dolardan, 1981'de 425 milyar dolara yükseltmiştir.

Ekonomi açısından büyük önemi haiz enerji, özellikle petrol ve doğalgaz, global bir stratejinin ana temalarından biri olarak, aynı zamanda siyasî kararlarda da etkili olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu zamanında, Almanya'nın, Irak'tan elde edilen petrol imtiyazlarına karşı yaptırılmakta olduğu Berlin-Bağdat demiryolunun İngiliz ve Fransızlar tarafından durdurulması, Bolşevik Devrimi, İran'daki gelişmeler, Ortadoğu sınırlarının şekillenmesi ve yukarıda bahsettiğim petrol ambargoları gibi hususlar, petrolle ilgili kronoloji içerisinde yer almıştır. Siyasî tarih içinde yer alan tüm önemli olay ve gelişmelerin enerjisiyle alakası daima göz önünde tutulmuştur.

Sayın milletvekilleri, ekonomik ve siyasî etkileri dikkate alındığında, ekonomi ve enerji politikasını tasarlayanlar, enerji güvenliğini sağlamak için stratejiler geliştirmek zorundadır. Siyasî, iktisadî ve askerî faktörlerin tamamı enerji güvenliği amacını sağlamak için bu stratejide göz önüne alınmalıdır. Sanayileşmiş ve gelişmekte olan ülkeler, doğalgaz ve petrole bağımlı oldukları sürece, doğalgaz ve petrolle ilgili konulara daha geniş bir açıdan bakmak zorunluluğu vardır.

Tarihsel olarak stratejik düşünce ve uygulamanın şekillenmesinde başlıca iki politik ekonomi düşüncesi hâkim olmuştur; iktisadî yeterlik yaklaşımı ve liberal yaklaşım. İktisadî yeterlik yaklaşımı, kaynaklarla ilgili uluslararası ticaret sistemini tehlikeye açık, zayıf bir nokta olarak görür ve korunması gerektiğini savunur. Bu görüş, ekonomik açıdan çember içine alınma kaygısına karşı, iktisadî güvenliğini, enerji güvenliği ile hareket özgürlüğünü yeterlik ve sınırları genişletme yoluyla sağlamayı amaçlar.

Bu görüşün fikrî kaynakları neomerkantilist yaklaşımlarda bulunur. Bu görüş, ekonomik açıdan çembere alınma tehlikesine karşı, ulusal yeterlik ve kıta kaynaklarının sonuna kadar kullanımını savunmuştur. Bu strateji, kaynaklar bakımından zengin bölgelere karşı saldırgan politikaları benimsemiş ve ekonomik genişleme yaratmayı istemiştir. Bu stratejiye göre, kaynaklar ve ticaret yolları hassas öğeler olarak ekonomik alan içinde olmalı, böylece, barış ve savaş zamanlarında ihtiyaçlar karşılanmalıdır. Aksi halde, kaynaklar, diğer güçlerin saldırılarına karşı korumasız kalacaktır.

Ekonomik genişleme boyutunun, bölgelerin ekonomik kaynaklarının diğer çıkış yollarına yönelmesini engellemek şeklinde kullanılması da mümkündür. Böylece kaynaklar, ekonomik alanlar içerisinde kalmış olur.

Liberal ekonomik yaklaşımda dışticaret sistemi, barış sırasında refaha katkıda bulunmakta, savaş sırasında ise potansiyel bir stratejik güç olmaktadır. Stratejik bir güç olarak dışticaret sisteminin korunması, barış ve savaş zamanlarında, ondan olabildiğince yararlanılması gerekmektedir. Kazanç, kaynaklar piyasaya aktığı, buldukları yerlerde korunabildiği ve iletişim yolları düşmanca eylemlere karşı açık tutulabildiği sürece artacaktır. Liberal yaklaşım, kendi içinde daha yeterli olma isteklerini azaltmamıştır. Sorun, uluslararası ve yerli kaynaklar arasında dengenin gözetilerek, enerji güvenliğinin artırılmasıdır.

Bu bakımdan, ekonomik üstünlük sağlayan bir arz sisteminin korunması, dış kaynaklara bağımlılığı azaltma isteklerinden önde tutulmuştur. Bu yaklaşımın nedeni, Avrupa'nın ve gelişmekte olan ülkelerin yerli kaynaklarının bir seçenek oluşturulmamasıdır. Böylece, büyük stratejik karar, bilinen bir hassas noktayı korumanın ötesine sarkmış, dünya düzeninin güçbirliğiyle korunması gibi bir işlev kazanmıştır. Bu açıdan, yeni dünya düzeni, kaynakların uluslararası piyasalara akışını, bölgesel ekonomik istikrarı ve ekonomik gelişmeyi desteklemek zorundadır.

İktisadî yeterlik ve liberal yaklaşımlar uygulamalara yansımıştır. İktisadî yeterlik görüşü kıta stratejilerini kullanırken, liberal görüş denizasıra stratejileri kullanmıştır. Bu yaklaşımların sonucu doğu-batı stratejik rekabetinde görmemiz mümkündür.

İktisadî yeterlik ve liberal görüşler arasındaki bir başka ayırım da eylem yöntemleridir. İktisadî yeterlik, coğrafyayı, ideoloji ve büyük stratejinin himmetine sunan jeopolitiğe dayanır. Bu strateji, kaynakların zengin olduğu bölgelere karşı saldırgandır ve statükoyu değiştirmeye yatkındır.

Enerji açısından zengin bölgelere yönelik güntümüzün hâkim yaklaşımı, liberal yaklaşımdır. Bu yaklaşım yaşamsal ilgi alanlarının belirlenmesini ve korunmasını amaçlamıştır. Yaşamsal ilgi alanları yaklaşımı, bölgesel çıkar çatışmalarını yumuşatmaya çalışmak, yerel ve bölgesel düzeylerde, olumlu siyasî sonuçları desteklemek biçiminde tanımlanabilir.

Bu strateji içinde, serbest bölge petrol akışımının sağlanması, bölgedeki hırslı ülkelerin etkilerinin genişlemesinin önlenmesi, zengin kaynaklara sahip ülkelerin istikrarı ve birbirlerine bağımlılığı, temel politikanın üç amacı olmuştur. Zengin kaynaklara sahip güntümüz stratejisinin üç ana unsuru vardır. Petrol ve doğalgaz barış dönemlerinde refah için stratejik varlıklardır ve buldukları yerlerde güvenliklerinin sağlanması gerekir. Uluslararası ve ulusal çabalar kendi kendine yeterli olmak yerine, enerji güvenliğini sağlamayı amaçlar. Petrole ulaşım ve ticaret yolları düşman eylemlerine karşı korunmalıdır. Bu, güçlü bir deniz kuvvetini gerektirir; fakat, kaynaktaki bir tehlikeye karşı olaylar ortak bir kara gücünün gerektiğini göstermiştir. Amaç petrol yataklarının denetimini ele geçirmek değil, onlara erişim yollarını açık tutmaktır. Bu, aynı zamanda yerel ulaşımın korunmasını ve bölge istikrarını gerektirir.

Sayın milletvekilleri, Sovyet ekonomisinin 1980'lerin sonunda çöktüğü ve ardından Sovyetler Birliğinin dağılmasıyla, Ortaasya'da 5, Kafkaslarda 3 yeni bağımsız devletin ortaya çıkması siyasî ekonomiyi önemli ölçüde değiştirmiştir. Bu bölge, gelecekteki rolü bakımından ekonomik refah da içerisinde olmak üzere, güvenlikle ilgisi, stratejik değerlendirmelerdeki yeri ve muhtemel karşıtların emelleri ve ortak değer yargılarını olumlu ve olumsuz yönde etkilemesi gibi konularda önem kazanmıştır. Bu tür nitelikler Ortadoğu'da olduğu gibi, Ortaasya'da da büyük stratejik bir yaklaşımı gerekli kılmıştır. Ortaasya'nın yeni devletleriyle, Azerbaycan'ın büyük miktarlarda doğalgaz ve

petrol potansiyelleri vardır. Öte yandan, Batı dünyası enerji güvenliği açısından yeni hampetrol kaynaklarına sürekli ilgi duymuştur ve bu ilgi bölgenin önemini artırmaktadır.

Doğalgaz söz konusu olduğunda, Avrupa, bölge üretiminin açıkça bilinen bir müşterisidir, enerji arzında ve talebinde yakın geçmiş ve görtnebilir gelecekteki gelişmeler Avrupa Birliği dışından doğalgaz alımında hızlı artışları gerekli kılmaktadır. Avrupa Birliğinin amacı çıkış kaynaklarını ve taşıma yollarını çeşitlendirerek, enerji satan veya ileten topluluk dışı ülkelerle bağları güçlendirmek, topluluğa enerji akışınının güvenliğini sağlamaktır. Topluluğun önceliği aynı zamanda siyasi ve stratejiktir, bu bakımdan Ortaasya enerji kaynakları, Hazar bölgesi enerji kaynakları stratejik bir varlıktır.

Sayın milletvekilleri, Avrasya'da bulunan bu enerji kaynaklarının ve dış satım yollarının denetimi, hızla, soğuk savaş sonrası siyasetin en önemli gündemlerinden birini teşkil etmiştir. 20 nci Yüzyılın başlangıcında İngiliz İmparatorluğu ve Rusya'nın jeopolitik çıkarlarının Kafkaslarda ve Ortaasya'da çatıştığı büyük oyunda olduğu gibi, bugün de, çekişme, Avrasya'daki petrol kaynaklarını kimin denetleyeceği üzerinde yönelmektedir.

Kafkaslardaki ve Ortaasya'daki petrol sahaları 21 inci Yüzyılın ilk yarısında ve sonrasında refahı sağlamak için büyük önem taşımaktadır. Avrasya'daki enerji kaynaklarına erişim, Batı'nın, Ortadoğu petrollerine bağımlılığını azaltabileceği gibi, petrol ve doğalgaz fiyatlarının da istikrarda kalmasını sağlayabilecektir.

Bunun da ötesinde, bu petrol gelirleri, bağımsızlığını yeni kazanan ülkelerin refahlarını artıracak, bağımsızlıklarını güçlendirecektir. Petrol zenginliğiyle, bölgedeki Rusya dışı ülkeler, gerek ekonomik gerek askerî açıdan Rusya'ya daha az bağımlı olacaklardır. Bağımsız ve kendine yeten eski Sovyet devletleri, petrol gelirlerinin desteğinde, Kafkaslarda ve Ortaasya'da bir etki bölgesi kurulma imkânı tanımayacaktır. Bu ülkeler yüzlerini Batı'ya dönmüşlerdir, Batı ile işbirliğine ve ortak değerleri yüceltmeye isteklidir. Başarıları, ortak değerlerin oluşması ve demokrasi açısından çok büyük önem kazanmaktadır. Bu özellikler, bölgeyi büyük stratejinin odak noktası haline getirmiştir.

BAŞKAN – Sayın Vural, bir dakika efendim; çalışma süremiz dolmuştur.

Sayın Vural'ın konuşmasının bitimine kadar sürenin uzatılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun efendim.

OKTAY VURAL (Devamla) – Büyük stratejinin, enerji kaynakları açısından, zengin bölgelere erişmekteki başarısı bazı koşullara bağlıdır. Yaşamsal ilgi alanı yaklaşımı, bölgesel karıştıkları yumuşatma, yerel ve bölgesel düzeyde olumlu siyasi sonuçları teşvik etme özelliğini taşır. Güçbirliği yaparak, dünya düzenini sürdürme gibi daha kapsamlı bir işlevden söz edilebilir. Yeni dünya düzeninin bu yönü, doğal kaynakların uluslararası piyasalara akışını, bölgesel ekonomik istikrar ve ekonomik gelişmeyi desteklemeyi öngörür. Kaynağı doğrudan bir tehdit olması durumunda sadece denizden müdahale stratejisinin etkili olup olmayacağı belirgin değildir; bu bakımdan, bölgesel bir güç birliği gerekmektedir.

Büyük stratejinin yeni boyutları Türkiye'ye belirli avantajlar sağlamıştır. Türkiye, doğal kaynakları zengin bölgeler ile gelişmiş bölgeler arasında doğal bir geçiş kapısıdır. İran da içerisinde olmak üzere, Ortadoğu ülkeleri, Türkiye'nin komşularıdır. Gelişmiş ülkeler, hâlâ, bu ülkelerin doğal kaynaklarına gerek duymaktadır.

Sovyetler Birliğinin eski cumhuriyetlerinin doğal kaynaklarının kullanımı, bu ülkelerin ekonomilerini yeniden kurmak için sürdürüregeldikleri çabalara da katkı sağlayacaktır. Bu bölgede, es-

ki Sovyetler Birliği dönemine göre yeni ticaret düzenleri ve ekonomik ilişkiler başlayacaktır. Bunun anlamı, Ortaasya bölgesinin, büyük bir ihtimalle, yeni iletişim ve ticaret yollarına gerek duyacağıdır. Bu nedenle, bu ülkeler, stratejik yönden ve dünyanın refahı açısından önemlidir.

Türkiye, coğrafi konumu ve ilişkileri bakımından, tariht ipekyolunda olduğu gibi, yeni ticaret ve iletişim hatlarının üzerinde olacaktır. Siyasal açıdan, Azerbaycan da içerisinde olmak üzere, Ortaasya'daki bu Türk ve Müslüman eski Sovyet cumhuriyetleri, yitizlerini Batı dünyasına çevirmişlerdir; demokratik değerlere ve pazar ekonomisine kavuşmak için isteklidirler; doğal kaynaklarını işletmekteki başarıları, sistemlerini ve ekonomilerini yeniden kurmaları, bölgesel istikrara katkıda bulunacaktır. Türkiye, demokrasiyle yönetilen Müslüman bir ülke olarak, bu ülkeler için iyi bir örnek olmuştur. Bu ülkelerle olan kültürel ve tarihsel bağları, Türkiye'ye, bölgede güvenliğin sağlanması için güç birliği imkânları vermiştir. Türkiye, aynı zamanda, Doğu ile Batı arasında bir kültürel geçiş kapısıdır. Bütün bunlar, Türkiye'nin büyük stratejide enerji güvenliği açısından önemini ortaya koyan avantajlarımızdır.

Sayın milletvekilleri, tüm bunlardan çıkan sonuç, Türkiye'nin, Avrupa ile Ortadoğu'nun -Azerbaycan da içerisinde olmak üzere- Avrupa ile Ortaasya'nın güvenliklerinin keşiştiği kritik bir konumda olduğudur. Demokratik geleneği ve güçlü bir pazar ekonomisi olan, Batı değer yargılarını benimseyen Müslüman bir ülke olarak Türkiye, küresel stratejik yaklaşım ve pratik nedenlerle, enerji güvenliği için yapılacak güç birliğinde yer alması gereken bir ülkedir. Bu çerçevede, doğu-batı enerji koridoru, millî ve milletlerarası enerji güvenliğinin temininde önem kazanmıştır.

Politik ekonomilerin enerji zengin bölgelere yönelik olarak oluşturdukları bu stratejilerinin siyasal ve ekonomi tarihi içindeki mücadeleleri bilinmektedir. Şüphesiz, bu mücadele, güç kazanma mücadelesi kadar, kendi millî menfaatlarına yönelik bir mücadele niteliğindedir.

Bu mücadelenin günümüzdeki yansımalarını, millî menfaatlarımız ve bulunduğumuz konum açısından değerlendirmemiz ve böylece, tarihsel sorumluluğumuzun gereğini yerine getirmemiz gerekmektedir. Böyle bir değerlendirmeye dayalı millî bir strateji, hem Türkiye'nin hem de dünyanın enerji güvenliğini teminin önemli bir unsurunu teşkil edecektir.

Millî seviyedeki enerji politikasında, enerji güvenliği açısından, ulusal seviyede kullanılan kaynakların çeşitlendirilmesi son derece önemlidir. Petrol ve doğalgaz kaynaklarına olan bağımlılığın ülke bazında da çeşitlendirilmesinde ve ülkemizde oluşan taleplerin doğu-batı enerji koridorunu gerçekleştirecek projelere de yönlendirilmesinde büyük fayda vardır. Enerjiyi soğuk savaş yıllarının stratejik mücadelesine dönüştürmeden, kaynakların, bölgemizde işbirliğini temin edecek şekilde kullanımını temin etmek son derece önemlidir.

Hazar bölgesindeki enerji kaynaklarının tek yönlü denetimi yerine, uluslararası enerji güvenliğini temin edecek şekilde ortaklık ve işbirliği anlayışı içinde gelişmesine yönlendirilmesinde büyük fayda vardır. Hazar bölgesinin zengin enerji kaynakları, bölge ülkeleri ekonomilerine, bölgesel istikrara ve bölgede yer alan ülkelerin ortaklık anlayışı geliştirmelerine ve barış ve istikrara katkı sağlayacak bir imkân olarak değerlendirilmelidir.

Bu düşüncelerle, Büyük Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Vural, teşekkür ederim efendim.

Sayın milletvekilleri, çalışma süremiz dolmuştur.

Birleşime 20.15'e kadar ara veriyorum efendim.

Kapanma Saati : 19.04

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati : 20.15

BAŞKAN : Başkanvekili Murat SÖKMENOĞLU**KÂTİP ÜYELER : Tevhit KARAKAYA (Erzincan), Mehmet AY (Gaziantep)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 103 üncü Birleşimin Üçüncü Oturumunu açıyorum. 384 sıra sayılı kanun tasarısının müzakeresine, kaldığımız yerden devam ediyoruz.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)**

2. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (Devam)*

BAŞKAN – Komisyon?.. Burada.

Hükümet?.. Burada.

Tasarının tümü üzerindeki müzakerelere devam ediyoruz.

Anavatan Partisi Grubu adına, Kırıkkale Milletvekili Sayın Nihat Gökbulut. (ANAP sıralarından alkışlar)

ANAP GRUBU ADINA NİHAT GÖKBULUT (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Anavatan Partisi Grubu adına, 384 sıra sayılı yasa tasarısı üzerinde söz almış bulunmaktayım; bu vesileyle, Yüce Meclisi ve Aziz Türk Milletini saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğalgazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısını müzakere ediyoruz.

Rusya Federasyonundan, Karadenizden geçecek bir hatla yılda 16 milyar metrekülüp doğal gaz alımına ilişkin Rusya Federasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti arasında 15 Aralık 1997 tarihinde hükümetlerarası bir anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşma, 1 Nisan 1998 tarihinde Meclisimizce kabul edilmiş ve 4 Nisan 1998 tarihli Resmî Gazetede 4357 sayılı Kanun olarak yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Oylama sonucunda 281 milletvekilinin 258'i kabul oyu kullanmış, ret oyu veren milletvekilimiz olmamıştır. Az önce Fazilet Partisi adına tasarımı müzakere eden İstanbul Milletvekilimiz Azmi Ateşe, o dönem olumlu oy verdiğinden dolayı teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, devletimizin güçlü, ülkemizin gelişmiş, insanımızın müreffeh olması için sanayileşmek ve kalkınmak zorundayız. Sanayileşmenin ve kalkınmanın temel unsuru ise enerjidir. Ülke kalkınması, hızlı nüfus artışı, sanayileşme, kentleşme ve sosyal refahın artışı, doğal olarak, enerji talebimizi giderek artırmaktadır.

Türkiye'nin enerji talebi nedir, ne kadardır; 1998 yılında ülkemizin taşkömürü, linyit, asfaltit, doğal gaz, petrol, hidrolik, jeotermal, güneş, odun ve tezekle karşılanan birincil enerji talebi 77 milyon TEP'tir. 1 TEP, mühendislikte, 1 ton petrole eşdeğer enerjidir; yani, diğer bir deyimle, 77 milyar ton petrolün karşılığı enerjidir. Bu miktar her yıl giderek artmaktadır.

77 milyon TEP'in ancak 29 milyonu yerli kaynaklardan karşılanmaktadır. Tüketimin yerli kaynaklardan karşılanma oranı yüzde 38'dir.

Ülkemizin birincil enerji talebi giderek artarak, 2000 yılında 91 milyar ton petrol enerjisine eşittir. 2010 yılında 175 milyar, 2020 yılında 314 milyar ton petrol karşılığı enerjidir.

Değerli milletvekilleri, öngörülen birincil enerji ihtiyacının ne miktarı yerli kaynaklardan karşılanmaktadır, bu rakamları müsaadenizle vereceğim; çünkü, Türkiye'nin enerji problemi buradan kaynaklanmaktadır: 1999 yılında 30 milyon TEP, 2005 yılında 35 milyon TEP, 2010 yılında 52 milyon TEP, giderek 2020 yılında 79 milyon TEP; yani, diğer bir deyimle, 79 milyar ton petrole eşdeğer bir enerji üretimimiz görülmektedir.

Görülebileceği üzere, yerli kaynakların tümtü, planlandığı gibi üretildiği takdirde, birincil enerji açığımız, 2000 yılında 60 milyon TEP, 2020 yılında -dikkatinizi çekerim- 235 milyon TEP, diğer bir deyimle, 235 milyar ton petrol enerji karşılığıdır.

Değerli milletvekilleri, buradan müşahede edeceğimiz üzere, sanayileşen, kalkınan Türkiye'nin en önemli meselesi, ileri yıllarda artan enerji açığının kapatılmasıdır. Unutmayalım, en pahalı enerji, bulunmayan enerjidir.

Ne çabuk unutuyoruz, 1980 yılları öncesinde, Enerji Bakanımız, tek kanallı televizyona çıkıp "lütfen, üç lambadan ikisini söndürün" ricasında bulunup, âdeta yalvarmaz mıydı! Yine, ne çabuk unutuyoruz, elektrik kesintilerinin tüm sanayii felç ettiğini! Yine, ne çabuk unutuyoruz, kış günleri hastanelerimizin ısıtılmadığını, hastanelerin zor şartlar altında bulunduğunu!

Şimdi, birileri çıkıyor, aynen, 1960 öncesi Hırfanlı Barajının temeli atıldığında "bu kadar elektriği toprağa mı vereceğiz" zihniyetiyle, "Türkiye'nin bu kadar doğalgaza ihtiyacı var mı" diye soruyorlar. Yine, unutmayalım, Hırfanlı Barajının temelini atan, Türkiye'ye çağ atlatan rahmetli Menderes ve iki arkadaşımızı, işte, bu zihniyetle, 27 Mayıs Devriminden sonra yargılayarak idam etmiştik.

Devlet Planlama Teşkilatı verilerine göre, 2010 yılı doğalgaz ihtiyacı 30 milyar metreküp, Enerji Bakanlığı verilerine göreyse 55 milyar metreküp. Şimdi, hangisi doğru? 2010 yılında, toplam birincil enerji talebimiz 123 milyon TEP, yerli kaynakla toplam üretim 53 milyon TEP; açık 70 milyon TEP olduğuna göre, diğer bir deyimle, Türkiye 70 milyon ton petrole eşdeğer dışarıdan bir enerjiyi ithal etmek zorundadır. Gelişen ve sanayileşen Türkiye'nin enerji ihtiyacı, şüphesiz, her türlü alternatifler ve varyasyonlar değerlendirilerek giderilecektir.

Şimdi, öntümtüzdeki günlerde, Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı öntümtüz gelecektir. Bu kalkınma planında beş yıl için hedeflenen parametreler, İhracat 45 milyar dolar, ithalat 74 milyar dolar, enerji talebinin ise 2001 ile 2023 arasında, yıllık, ortalama yüzde 10 artacağı öngörülmektedir. Peki, bu parametreleri nasıl yakalayacağız; yani, 45 milyar dolar ihracatı, 74 milyar dolar ithalatı nasıl karşılayacağız; ancak sanayileşerek ve kalkınarak karşılayacağız? Sanayileşmenin temeli enerjidir. Türkiye, yerli kaynaklarının tümünü kullanırken, şüphesiz, her türlü enerji alternatiflerini de değerlendirecektir.

Çoğunun zannettiği gibi, Türkiye, klasik enerji kaynakları bakımından zengin bir ülke değildir. Bakınız, görünen, bilinen, mümkün ve muhtemel rezervlerin toplamı, 2000 ile 2050 periyodunda, birincil enerji ihtiyacının ancak yüzde 18'ini karşılayabilecektir; yani, geriye kalan yüzde 82'sini ithal etmek zorundayız. Onun için, enerji talebimizin dışarıdan ithal olarak karşılanması, dışa bağımlılık değildir. Türkiye, bilyüyen, gelişen, bölgesinde lider bir ülkedir; üçüncü dünya ülkesi değildir. Sanayileşmenin ve gelişmenin doğurduğu enerji talebinin, mutlaka satın alınması gerekmektedir.

Üretilmiş mal ithali yerine enerji ithal ederek yerli üretimi sağlamak, millî ekonomi yönünden daha uygundur. Kalkınmış Avrupa ülkeleri ile Japonya'nın, birincil enerjilerinin yüzde 90'ının ithal olduğunu unutmayalım.

Enerji, ucuz ve güvenilir her kaynaktan ithal edilebilir. Birincil enerji ithalinde güvenceyi sağlamak için, gerek enerji kaynağının çeşitlendirilmesine ve gerekse enerji temin edilecek ülke çeşitlendirilmesine dikkat edilmeli, bu hususa da önem verilmelidir.

Günümüz dünya devletlerinin ve ülkemizin en büyük sorunu, verimi yüksek, temiz enerji kaynaklarını bulmak ve bu kaynakları, çevreye zarar vermeden kullanmaktır. Enerji, sanayiî gelişmesi, ülkenin kalkınması ve sosyoekonomik siyasî güç demektir.

Enerji politikalarının tespit ve tayininde, enerji kaynaklarının üstünlükleri, sakıncaları ve rezerv durumları, insan sağlığı, çevre şartları, ülke turizmi, sağlıklı ve verimli olup olmadığı, ekonomik girdisi ve ekonomik getirisi ile ekonomik giderleri göz önüne alınır. Tüm bu faktörler değerlendirildiğinde, doğalgaz enerjisinin, en uygun ve en temiz enerji olduğu anlaşılır.

2020 yılına kadar, petrol ithalatı 2 kat artarken, doğalgaz ithalatı 8 kat artacaktır. Ülkemizin, 2010 yılına kadar, yüzde 7'lik bir enerji talebi artışı nedeniyle, her yıl, ortalama 4,5 milyar dolarlık yatırım ihtiyacı vardır.

Şimdi, hepimizin bildiği, çoğunuzun da sevdiği bir Türk büyüğünün bir cümlesini okuyacağım: "Dünyanın en büyük 16 ncı ekonomisine sahip olan Türkiye, aynı zamanda, dünyanın en hızlı büyüyen enerji pazarı olma özelliğine sahiptir. Mevcut 130 milyar kilowatt/saatlik elektrik üretimi-miz, 2020 yılında 525 milyar kilowatt/saate yükselecektir. Bu hedefe ulaşmak amacıyla, on yılda, 30 ile 40 milyar dolar arasında enerji yatırımı gerçekleştirilecektir.

"Enerji yatırımları, cumhuriyetin, medeniyetçilik kavgasının sürdürülmesinin vazgeçilmez aracıdır. Enerji, ekonomik kalkınmanın ve sanayileşmenin motorudur. Türkiye, enerji talebindeki ve arzındaki potansiyeliyle ve yeni enerji coğrafyalarını dünyayla bütünleştirme işleviyle etkili bir enerji diplomasisi uygulama imkânına da sahiptir." Kim demiş bunu; dokuzuncu Cumhurbaşkanı Sayın Süleyman Demirel.

Tabii, bu trentte ithal edilecek enerji miktarı 1998 yılında 48 milyon TEP iken 2020 yılında 235 milyon TEP'tir. İthalat içerisinde doğalgaz ithalatı da 12 milyar metreküpten 78 milyar metreküpe ulaşacaktır.

1987 yılından itibaren kamuoyunun gündeminde devamlı yer alan doğalgazı şu anda iki kaynaktan temin etmekteyiz. Birincisi, Rusya Federasyonundan boru hattıyla; ikincisi, Cezayir'den sıvılaştırılmış gaz olarak deniz nakliyatıyla temin ediyoruz.

Mevcut doğalgaz boru hattımız, transit ülkelerden geçmektedir. Geçtiğimiz kış transit ülkelere oluşturduğu problemden dolayı doğalgazı temindeki güçlüğü müzi hepimiz biliyorsunuz. İşte, bu amaçla, transit ülke olmaksızın, direkt Rusya Federasyonundan, Karadeniz geçişiyle, kamuoyunda da "Mavi Akım" denilen doğalgaz anlaşması, transit ülkelerde doğan problemi halletmek için düşünülmüş ve ilerideki doğalgaz taleplerimizi yerine getirmek amacıyla yapılmıştır.

Unutmayalım ki, Karadeniz geçişli doğalgazla sadece konutları ısıtırmayacağız; Türkiye'nin ihtiyacı sürekli artan elektrik enerjisini temin için Ankara, Gebze ve Adapazarı'nda kurulu olan doğalgaz çevirim santrallerimizin de birincil enerjisini temin edeceğiz.

"Mavi Akım" olarak adlandırılan bu projeye, Türkiye'ye, transit ülkeler olmaksızın, doğrudan Rusya Federasyonundan doğalgaz temin edilecektir.

Bu hattın bir özelliği şu: Boru hattının 372 kilometresi Rusya'da, 396 kilometresi Karadeniz geçişinde, 500 kilometresi de Türkiye topraklarındadır. Samsun'a çıkışına kadar, Rusya Federasyonu taahhütte bulunmuş, 500 kilometresini ise Türk Hükümeti üstlenmiştir.

Burada teknik bir konu var, arkadaşlarımızın dediği gibi, Karadeniz'de 2 100 metre derinlikte, bu boru hattı döşenir mi döşenemez mi. Şu anda, Rusya Federasyonu adına bu işlemleri yürüten Gasprom şirketi, İtalyan ENİ firmasıyla birlikte, Karadenizin 2 100 metre altından bu boru hattının geçişinde anlaşmayı yapmıştır. Rusya Federasyonu, bu proje için, şu ana kadar 860 milyon dolar harcama yapmıştır. Projenin tümü 2,7 milyar dolardır. Türkiye'nin, kendi karalarında döşeyeceği boru hattı projesinin bedeli ise 336 milyon dolardır; yani, projenin büyük bir kısmını üstlenen taraf Rusya Federasyonudur.

Mavi Akımla temin edilecek doğalgazın, Türkmenistan'dan doğalgaz teminine aykırılığı söz konusu değildir. Dost ve soydaş Türkmenistan'dan doğalgazın temini, her iki ülkenin de ticaret menfaatine uygundur. Şüphesiz, Türkiye, Rusya'dan da, Türkmenistan'dan da, İran'dan da, Irak'tan da doğalgaz alacaktır. Onların bize, bizim de onlara karşılıklı ihtiyacımız vardır; ancak, bu ihtiyaç, tek taraflı değildir. Türkmenistan'ın, doğalgaz konusunda yaptığı manipülasyon, Türkmenistan'ın, Türkiye'yle Rusya arasındaki pazarlığı kızıştırmasından başka bir şey değildir. Unutmayalım ki, Türkiye, 65 milyonluk güçlü bir devlettir. Türkmenistan da dost ve soydaştır; ama, 5 milyon nüfuslu, halen Rusya'yla ilişkileri devam eden bir ülkedir.

Ortaasya'daki Türk cumhuriyetleriyle Türkiye arasındaki ilişkilerin boyutunu, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev'in şu cümlesinde tüm çıplaklığıyla bulabiliriz. "Eski Sovyet cumhuriyetlerinin Rusya ile birleşmesinden başka şans yok. Kültürümüz bir, tarihimiz bir, atalarımız bir, aynı ekonomik altyapının benzer sorunlarını yaşıyoruz. Ancak bu şekilde Batı ile entegrasyon sağlayabiliriz." Peki, bunu ne zaman söylemiş; geçen ay Almatı'da yapılan Avrasya Ekonomik Forumunda söylemiş. "Türk cumhuriyetleriyle ilişkilerimizde romantik olmaya ve duygusal davranmaya hakkımız yok. Tüm gerçekliğiyle olaylara bakmamız gerekir."

Böylece, tartışılacak esas mesele, Türkmenistan'da yapılacak doğalgaz anlaşmasının imzalanmasından ziyade, Nazarbayev'in yukarıdaki cümlesidir.

Nereden bulursak bulalım, önemli olan, enerjinin doğru zamanda, doğru eylemlerle teminidir. Temennimiz, 2000'li yıllarda, Türkiye'nin artan enerji ihtiyacının karşılanmasıdır.

Bu protokolün, Türk Milletine hayırlı olması dileğiyle, Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (MHP, DSP, ANAP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Gökbulut.

Şimdi, söz sırası, şahsı adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat'ta.

Buyurun Sayın Polat.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 384 sıra sayılı, Türkiye Hükümeti Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğalgazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkine Dair Tasarısının tümü üzerinde şahsım adına söz almış bulunuyorum, hepinizi saygıyla selamlarım.

Ülkemizde "Mavi Akım" diye tanınan proje, uluslararası enerji çevrelerinde "Mavi Rüya" adıyla tanınmaktadır. Bu projenin özü, Rusya'nın Türkmenistan'dan alacağı doğalgazı, Karadenizin 2 150 metre derinliğine kadar inip, oradan Samsun'a ulaştırması, ülkemiz sınırları içerisinde de Samsun'dan Ankara'ya ve oradan yurdun muhtelif bölgelerine bu doğalgazın dağıtılmasıdır.

Ülkemizin, kalkınmakta olan ülkeler arasında yer alması, 1965-1998 yılları arasında ortalama olarak yüzde 4,3'lük bir büyüme hızı yakalamasına rağmen, enerji ihtiyacı olarak bunun 2 katı civarında, yüzde 8 ilâ 11 arasında bir büyüme göstermiştir.

Şu anda dünyada kullanılan enerji üretim paylarına baktığımızda, petrol yüzde 39,5, kömür yüzde 24,2, tabiî gaz yüzde 22,1, hidroelektrik yüzde 6,9, nükleer enerji yüzde 6,3 oranında kullanılmaktadır. Ülkemizde bu enerji kaynaklarından nükleer enerji henüz kullanılmamaktadır. Petrol ve tabiî gaz yok denecek kadar azdır ve ülkemiz ihtiyacı ithal yoluyla karşılanmaktadır. Hidroelektrik ve kömüre dayalı enerjiler ise sınırlı sayıda kullanılmakta, yeni santral yapımı sürmekte, fakat, ihtiyacımızı karşılamaktan uzaktır. O halde, sanayileşmek ve yakıt ihtiyacımızı karşılamak için daha ucuz ve çevre açısından daha temiz olan doğalgaz kullanımımızı artırmak yurt gerçeklerine uygun çözüm şeklidir.

Doğalgaz bir ülkeye iki şekilde gelmektedir:

- 1- Gemilerle, sıvılaştırılmış olarak,
- 2- Borularla.

Borularla gelebilmesi için de, ithal edilecek ülkeye mesafesinin ekonomik sınırlar içerisinde olmalı, gelen doğalgazın depolanması, petrole göre daha zor ve sınırlı olacağı için de ihtiyaca uygun olmalı, fazla veya az olmamalıdır.

Peki, kalkınmakta olan ülkemizin enerji ihtiyacı ortadayken ve bu enerji ihtiyacını en kolay karşılayacağımız yol da doğalgaz iken, Mavi Akım veya Mavi Rüya denen bu proje üzerinde kopartılan bunca fırtına ve itirazların sebepleri nelerdir; bize göre, bu itirazlar üç başlık altında toplanmaktadır:

- 1- Ekonomik itirazlar
- 2- Çevre kirliliği açısından itirazlar
- 3- Siyasî yönden itirazlar

Ekonomik yönden itirazlar:

a) Ülkemizde hangi yıl ne kadar doğalgaz ihtiyacımız olduğu hakkında, hâlâ, Enerji Bakanlığına bağlı BOTAŞ Genel Müdürlüğü ile Devlet Planlama Teşkilatı arasında bir mutabakat sağlanmış değildir. Örneğin; 30 Haziran 1999 tarihli Devlet Planlama Teşkilatı raporunda aynen şu ifadelerle rastlamaktayız: "BOTAŞ Genel Müdürlüğüne gönderilen bilgilerin, geçerliliği kalmayan eski çalışmalara dayandığı..." Yine, bir yerinde "birçok projeye ilişkin tamamlama tarihlerinin gerçeği olmadığı, örneğin; Mavi Akım Projesinde -bu konuştuğumuz projede- 2000 yılında 0,5 milyar/metre kúp gaz alınacağı belirtilmekte ve buna dayalı olarak santral projelerine yer verildiği görülmekte; halbuki, Mavi Akıma, bugün itibarıyla, mayıs sonu 2000 tarihinde, hâlâ, başlanamamıştır."

Yine bu raporun ilerleyen bölümlerinde şöyle denmektedir: "BOTAŞ Genel Müdürlüğü tarafından iletilen doğalgaz projeleriyle birlikte ülkemiz yüksek miktarda bir arz fazlalığına ulaşmaktadır. Müsteşarlarımızımızca yapılan çalışmada 2005 yılı itibarıyla, elektrik enerjisi sektöründe yaklaşık 15 milyar metre kúp doğalgaz ihtiyacımız görünmesine karşılık, BOTAŞ Genel Müdürlüğünce 2005 yılı için aynı amaçla 30 milyar metre kúp gazın tüketilmesinin planlandığı görülmektedir."

Yine, Enerji Bakanı Sayın Cumhur Ersümer, 2020 yılında doğalgaz ihtiyacımızın 80 milyar metre kúp olduğunu bize söylemektedir.

BAŞKAN – Sayın Polat, toparlayım efendim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkanım, 5 dakika süre verdiniz; 10 dakika süre vermeniz lazımdı.

BAŞKAN – Pardon, doğrudur; affedersiniz.

Buyurun.

ASLAN POLAT (Devamla) – Yalnız Devlet Planlama Teşkilatı değil, IMF ve Dünya Bankası da Enerji Bakanlığının hesaplarına şüpheyle yaklaştığı için IMF protokolüne konan bir maddeyle belki de dünya finans tarihinde ilk defa, enerji alanında Dünya Bankasının onayından geçmeyen hiçbir projeye Hazinesinin kredi garantisi vermemesi imza altına alınmıştır.

Şimdi, yine, 2010 yılında doğal gaz ihtiyacımızı DPT verilerini esas alarak 45 milyar metreküp kabul ederseniz; İran'dan alacağımız doğal gaz 10 milyar metreküp, Hazar geçişi Türkmen gazı 16 milyar metreküp, Mavi Akım 16 milyar metreküp, Rusya'dan, batı bölgelerinden halen aldığımız doğal gaz 8 milyar metreküp, Trans Balkan Grubunun teşebbüsüyle döşenen bu yıl kasım ayında, Rusya'dan ek olarak alınacak gaz 4 milyar metreküp -ki, bu miktarın 8 milyar metreküpe çıkarılması planlanmaktadır- Cezayir ve Nijerya'dan alınan sıvılaştırılmış gaz 5,2 milyar metreküp, toplam, 63,2 milyar metreküp eder.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun efendim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Şimdi bu da, 2010 yılındaki hesaplanan doğal gazın, yani, 45 milyar metreküpün yüzde 40 fazlası eder. Hükümet, Mavi Akım ve mevcut Rus gazını kesin olarak alacağına, Cezayir ve Nijerya'dan da aldığına göre, İran gazı veya Hazar geçişi Türkmen gazı konusunda hükümetin samimi olmadığı ortaya çıkar. İran gazı konusunda ihaleler yapılıp, borular döşenmeye başlatıldığına ve "al, ya da öde" anlaşması yapıldığına göre, burada alınmayacak gazın, Hazar geçişi Türkmen gazı olduğu ortaya çıkar.

c) 1 milyar 700 milyon dolar, Karadeniz geçişi; 340 milyon dolar, Türkiye kısmı; 300 milyon dolardan fazlasının Rusya kısmının bedeli olmak üzere, 2 milyar 400 milyon dolar civarında olması hesaplanan bu proje için, Amerika Birleşik Devletleri ve Batı bu projeye olumsuz baktığı için, projenin kredisinin nasıl bulunacağı henüz netleşmemiştir.

Ayrıca, bu boru hattı, yapım bakımından da belirsizliklerle doludur. Mavi Akım, denizin 2150 metre derinliğine inilip, dünyada inşa edilecek en derin boru hattı olacağı gibi -ki, daha kesinleşmemiştir etütler- Karadenizin asidik ortamı dibinden döşenecek olması, sismik aktivite, yamaç ve sediman kayması ve boruların buzlanma tehlikesi gibi teknik açıdan da belirsizliklerle doludur.

d) Fiyat bakımından da belirsizlikler vardır. Sayın Enerji Bakanımız, Mavi Akımda doğal gaz fiyatı 100 birim ise, Batı'dan alınan doğal gaz 100,62 birim, Türkmenistan'dan alınan doğal gaz 90,49 birim, İran'dan alınan doğal gaz 101,86 birim, Cezayir'den alınan LN6 143,36 birim, Nijerya'dan alınan doğal gazı ise 147,55 birim olarak veriyor ise de -bazı araştırmacılar- Rusya'dan doğal gaz alımında ısrar ediliyorsa, Mavi Akımdan ziyade, İzobilnoye-Batum-Erzurum hattının tercih edilmesinin ve bu durumda gaz fiyatlarının, Mavi Akımı 100 birim ise, Hazar geçişi Türkmen gazı 60 birim, Azeri gazı -Bakü-Erzurum- 25 birim olarak verilmektedir.

Ayrıca, Türkmenbaşı'nın, Türkmenistan'da Sayın Cumhurbaşker'e, "Bizim size satacağımız gaz 70 dolara mal olurken, siz, gidip, bizim 36 dolara Rusya'ya verdiğimiz gazı 114 dolara mal edeceksiniz" diye yaptığı çıkışta göz önüne alınır ve Sayın Erster'in gerek gaz alımları gerekse geliş tarihleri hakkında verdiği bilgilerin önemli ölçüde çelişkili olması, bu konuda da bizi tereddütte düşürmüştür.

Ayrıca, Türkmen gazının, Türkmenbaşı'nın Putin'le yaptığı son anlaşmada fiyatı belli olmasa da, gaz fiyatlarını 36 dolardan 42 dolara çıkarmak istemesi, bu pazarlığın olması halinde artı maliyetin Mavi Akım ile bizim fiyatımıza da yansıtacağı konusunda ciddi şüphelerimiz vardır.

Buradan da görülüyor ki, gerek Sayın Ersümer'in gerekse Oil-And Gas Journal maliyet hesaplarında da, Türkmen gazının Mavi Akımdan ucuz olduğu belirtilirken, bu ucuzluk Sayın Ersümer'e göre yüzde 10, gazeteye göre ise yüzde 40'dır.

Yine, IMF ile yapılan anlaşma gereği, doğalgazın liberalleştirilmesinin ilk adımı olarak bir üst kurulun oluşturulacağı ve bu kurulun 2000 yılı sonuna kadar faaliyete geçeceği belirtilmektedir. Bu durumda, alacağımız tüm gazlara, garantili alım anlaşması yapıp, bu gazları alıp, elektrik üretecek gaz santrallerine ise, üretecekleri tüm elektriğe 25-30 yıl fiyat garantisi vererek alım anlaşması yaparak, Enerji Bakanlığının, IMF'ye verdiği sözü nasıl yerine getireceği de, yine, bir başka muammadır.

e) Mavi Akım, ülkemizin, yıllardan beri enerji alanında sürdürdüğü ve hiçbir ülkeye enerji alanında yüzde 30'dan fazla bağımlı olmama prensibimize de aykırıdır. 2010 yılında ihtiyacımız olan 45 milyar metreküp doğalgazın, batı bölgelerimizde 8+4+4=16 milyar metreküp, Mavi Akımdan da 16 milyar metreküp, toplam 32 milyar metreküp olarak Rusya'dan alırsak, doğalgazda Rusya'ya yüzde 71 bağımlı oluruz ki, bu, stratejik açıdan son derece tehlikeli ve riskli bir uygulama olur.

f) 1.4.1998 tarihinde onaylanan Mavi Akım Projesinin 3 üncü maddesindeki kanun hükmü ile Samsun-Ankara hatunun inşasına Rao Gasprom'un ana şirketi ile Türk şirketlerinin oluşturacağı bir konsorsiyum tarafından inşa edilmesi kabul edilmişti. Yani, parayı Türkiye ödeyecek, müteahhit firmayı Rus Gasprom firması seçecekti. Bu muğlak ifadeden dolayı seçilen firmalar konusunda çok dedikodular üretildi.

Burada da, 6 ncı maddede bir muğlaklık bulunuyor. Bu madde ile Rus doğalgazının tümü üzerindeki satış vergileri tespit edilirken, en çok 2015 yılına kadar doğalgazın 1 000 metreküpü 65 doları aşmaz ise 2 Amerika Birleşik Devletleri Doları üzerinden, aşar ise burada da bir üst sınır yok, yürürlükteki fiyatı ile 65 dolar arasındaki farkın yüzde 30 artı 2 dolar diye muğlak bir meblağ tespitinin de, yine ilk anlaşmada olduğu gibi, ülkemizi zor duruma bırakacağı endişesini taşımaktayız.

g) Hazar geçişi Türkmen doğalgazının Bakü-Ceyhan petrol boru hattına paralel geçirilmesi planlandığına göre ve bu boru hatlarında en önemli girdilerden birinin arazi kamulaştırması olduğu için Bakü-Ceyhan petrol boru hattı kenarından geçirilecek Hazar geçişi doğalgaz projesinin ekonomik konumu burada da ortaya çıkmaktadır.

(Mikrofon elektronik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, 10 dakika bitti efendim.

ASLAN POLAT (Devamla) – Tamam; 1 dakika verirseniz...

BAŞKAN – Vereceğim efendim; ama, bir kere bitireyim ki...

Tamam, buyurun; toparlayacağınızı timit ediyorum.

ASLAN POLAT (Devamla) – Bu nedenle de, Mavi Akım nedeniyle bu projenin geciktirilmesi esas olmalıdır.

Geri kalan kısmını da 1 inci madde üzerinde söz aldığım da konuşacağım.

Teşekkür ederim. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim "1 dakika" dediniz, 1 saniye konuştunuz.

Sayın Bakan, buyurun.

ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, soru soracağım.

BAŞKAN – Olur mu efendim! Daha, Sayın Genç var, ondan sonra... Oylamaya geçmedim ki!.. Sayın Bakanın her zaman hakkı var, konuşacak. İstirham ederim... Telaş buyurmayın... Sorunuzu da sorarsınız..

Buyurun Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI ve BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Benden önce konuşma yapan arkadaşlara, önerileri, değerlendirmeleri, katkıları için ayrıca teşekkür ediyorum.

Bugünkü gündemimiz, daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisinden onaylanmış, geçmiş, Anayasaya aykırılığı dahi iddia edilemeyecek olan bir anlaşmaya ek olarak düzenlenen bir protokolle ilgili bir görüşmedir. Ama, tabii, daha dün akşamdan bu görüşmeyle ilgili anonlar yapılarak geldiği için, biz, bu ek protokol görüşülürken, bütün siyasî parti gruplarımızın, Türkiye'nin genel enerji durumunu, Türkiye'nin şu anda inşa etme çabası içerisinde olduğu, enerji kaynaklarını elde etme için bir an önce bitirme çabası içerisinde olduğu boru hattı projelerinin tamamının da görüşüleceği düşüncesiyle hareket ettik. Aslında, burada Sayın Maliye Bakanımızın bulunması gerekirdi; çünkü, tamamen malî bir yükümlülük içerdiği iddia edilen bir protokoldür; ama, ben hazır buldum.

Tabii, biz, Meclisteki bütün bu görüşmeleri yakinen takip edip, özellikle milletvekili arkadaşlarımızın bize yönelttiği sorulara cevap verme çabası içerisinde oluyoruz.

Sayın Azmi Ateş'in konuşmasında belirttiği gibi, beni aramışlardır, doğrudur, görüşemedik; ama, ben, müteakiben, sayın genel müdüre talimat verdim, yurtdışındaydım, kendisini aradılar, görüşme gereği duymamışlar.

Yani, sanki, burada, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı, kendine yöneltilen sorulara cevap vermiyor veya milletvekillerinin kendine ilettiği talepleri duymamazlığa geliyor gibi bir hava yaratılmaya çalışıldı. Bu konuda çok hassas bir Bakan olduğumu bildiği için Meclisin, tekrar altını çizme arzusunda oldum.

Türkiye'nin geneldeki projeleriyle ilgili bir değerlendirme yapmak istiyorum: Türkiye'nin, bir enerji terminali olacağı, Türkiye'nin, Doğu-Batı arasında bir enerji koridoru olacağı; neticede, bu koridordan, özellikle, Orta Asya Türk cumhuriyetlerinin sınırları içinde bulunan hidrokarbon kaynaklarının; yani, petrol ve doğalgazın, Türkiye üzerinden Batı'ya taşınacağı konusu, geçtiğimiz yüzyıl başlayıp, tartışılan, son on yıldır Türkiye'nin gündeminde bulunan ve 21 inci Yüzyılda da belirleyici bir unsur olacak bir husus.

Tabii, bu projeler içinde öncelikli projemiz, Bakü-Ceyhan projemizdir. Ben, Enerji Komisyonundaki kıymetli arkadaşlara teşekkür ediyorum. Geçtiğimiz günlerde, Türkiye'nin transit boru hatlarıyla ilgili bir kanun tasarısını Komisyondan geçirdik; yakında, Meclisimizin gündeminde yer alacak. Müteakiben de, bugün, bu sabah, Bakü-Ceyhan ile anlaşmaları Komisyondan geçirdik. Komisyonumuzun büyük desteğine mazhar oldu; huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. Yani, belli bir dönemde, eğilip, bükülen, şu veya bu manada, işte, oldu oldu, olamaz diye tartışılan bir boru hattı, Türkiye'nin bir mega projesi, gerçekten, Orta Asya'yı Akdenize bağlayacak bir proje Meclisimizin huzurunda olacak çok yakın bir süre içinde ve bu projeye ilgili, ayın 29'unda Bakü'de toplanan ve projeye ilgili prezantasyon yapan heyetin davet ettiği 30 şirket ki, bunlar, bir yanda, ya-

türmcüler, diğer yanda, petrol sahibi taşıtıcılar, diğer yanda, petrolle ilgili yatırıma destek vermek arzusunda olanların toplandığı bir platform oluştu. Bütün bu şirketlerden büyük destek görmüştür; yani, petrol sektörünün bu projeye olan desteği çok net bir şekilde belirlenmiştir.

Yine, Türkiye'nin doğalgazla ilgili boru hatları projelerine şöyle hızla bir baktığımızda, ben-den önce, burada da ifade edildi; rakamlar doğrudur. İşte, İran'dan 10 milyar metreköplük bir gaz alımımız söz konusudur; ama, söylendiği için belirtiyorum: Bizim, bir cezaî şart ödememiz falan söz konusu değildir. İran ile işletme anlaşması yapılmıştır, 2001 yılı temmuz ayında İran, gazı getirebilecektir. Bu işletme anlaşmasına istinaden, eğer, biz, 2001 yılı temmuz ayında bu doğalgazı almazsak, işte, o zaman "take or pay" şartı yürürlüğe girecektir. Hani, "merak ediyoruz, şüpheleniyoruz, endişe ediyoruz" diye ifade edildiği için, bu hususun altını çizerek belirtmek istedim.

Tabii ki, bir diğer projemiz de, yine, bugün burada özellikle tartışılan Mavi Akım Projesidir. Buradan da 16 milyar metreköplük bir gaz alımı söz konusudur ve 2001 yılı nisan ayında bu gazın getirileceği konusunda taahhütler mevcuttur.

Bir diğer projemiz, Türkmen Doğalgazı Projesidir. Türkmen Doğalgazı Projesi, bütün bu projelerin içinde en çok kurcalanan, en çok eğilip bükülen, o proje üzerinden hareketle başka noktalara götürülmeye çalışılan bir projemiz. Ben, buradan açıkça ifade ediyorum, Türkiye'nin öncelikli projesi, Türkmen Doğalgazı Projesidir. Biz, bir an önce Türkmen Doğalgazının Türkiye'ye getirilmesi konusunda kararlıyız, ısrarlıyız ve bu noktada elimizden ne gelirse yaptık ve yapmaya devam ediyoruz.

Tabii, şimdi, Türkmen doğalgazı ile Mavi Akım Projesi karşılaştırılarak ileri sürülen bazı iddialar var. Sayın Türkmenbaşımın "ben, size burada 45 dolara bu gazı veriyorum, siz, bu gazı niye almıyorsunuz; gidip niye pahalı gaz alıyorsunuz" şeklindeki ifadeleri, bu kürsüden çeşitli vesilelerle dile getirildi. Ben de, şimdiye kadar, dilimin döndüğüncüye ifade etme çabası içinde oldum; ama, anladığım kadarıyla, bunların söylem haline getirilmesi, bu iddialarda ısrarlı olunması, böyle bir siyasi polemige döndürüldü. Aslında, bu projeler, katiyen ve katiyen hiçbir siyasi polemige konu edilmemesi gereken, Türkiye'nin millî projeleridir. Nasıl ki, Bakü-Ceyhan Projesinde, biraz önce ifade ettiğim sonucu Türkiye alabilirdiye, işte, bu projeleri de, Allah'ın izniyle, Türkiye realize edecektir ve Türkiye'nin, Doğu-Batu arasında koridor olmasına hiç kimse engel olamayacaktır.

Şimdi, Türkmenbaşımın ifadesini kısaca değerlendirmek istiyorum: Sayın Türkmenbaşımın söylediği, kuyunun başındaki fiyatıdır. Doğalgaz alımlarında Türkiye'nin uyguladığı bir sistem var. İran doğalgazını, İran sınırında alıyor. Efendim, batıdan almakta olduğu gazı, Bulgaristan sınırında alıyor, Karadenizden gelerek alacak gazı Samsun'da teslim alıyor, Türkmen doğalgazını da Gürcistan'da teslim alıyor; yani, Türkiye "ben, bu boru hatlarının yapımıyla ilgili değilim. Benim sınırlarımın dışında boru hatları inşa etmek, bu boru hatlarını finanse etmek gibi bir arzu içerisinde değilim. Ben, kapıma gelen gazı alırım" diyor ve bütün doğalgaz projelerinde de bu sistem uygulanıyor.

Bir an için düşünelim; diyelim ki, biz, doğalgazı, Sayın Türkmenbaşımın dediği gibi, gittik, Türkmenistan'da, kuyuda satın aldık. Peki, 45 dolara aldığımız bu gazı Türkiye'ye nasıl getireceğiz? Yani, doğalgazın, herhalde cebimize konularak getirilmesi gibi bir imkânımız yok. Bu doğalgazı Türkiye'ye getirebilmek için, bir boru hattı inşa edeceğiz. Çok basit ifade ediyorum; şu anda, Türkmenistan'ın, bu gazın Türkiye'ye getirilmesiyle ilgili, tamamen kendi iradesiyle anlaşma yaptığı şirketin verdiği rakamlara göre, bu boru hattının maliyeti 2,2 milyar dolardır; yani, siz diyorsanız ki "45 dolara gazı al" o zaman benim elim 2,2 milyar dolar finansı vermeniz lazım.

Bu finansın, boru hattının yapılmasıyla ilgili, kuyu başında aldığımız gazın üzerine getireceği yük nedir diye bir hesap yapalım. Artı, haydi boru hattınızı da yaptınız; Hazar'dan geçeceksiniz,

Azerbaycan'dan geçeceksiniz, geçerken geçiş ücreti ödeyeceksiniz. Gürcistan'a geleceksiniz, Gürcistan'dan geçerken de geçiş ücreti ödeyeceksiniz. İşte, Sayın Türkmenbaşı'nın belirttiği fiyatın içerisinde bunlar yok. "Rusya bu gazı alıyor..." Doğru; alıyor tabii. Rusya'nın 50 yıldır o coğrafyada mevcut doğalgaz boru hatları var; ne yeni bir boru hattı inşa etme ihtiyacındadır, ne de Hazar Denizi gibi bir denizi geçmek zorluğundadır. Yine, geçeceği ülkeler itibariyle de bir geçiş ülkesine ücret ödemesi söz konusu değildir.

Yine, bu boru hattını inşa edecek olan şirketin yaptığı hesaplara istinaden konuşuyorum; eğer, petrol fiyatları 15 dolar olursa -çünkü, doğalgaz fiyatları, petrol fiyatlarından düzenlenen bir formülle belirleniyor- 44 dolarlık bir taşıma ücreti ödenecek; Türkiye sınırında 84 dolara ulaşacak. Petrol fiyatlarının 25 dolara çıktığı -ki, şu anda 30 dolardır- bir günü hesaplarsanız, 66 dolarlık bir taşıma... Bu taşıma nedir; geçiş ülkesine ödenecek olan ücret, artı, bu doğalgaz boru hattının inşası için sağlanacak finansın, bu gaz fiyatının üzerine şarj ettiği yüküdür; o zaman da, 106 dolara çıkıyor.

Tabii, şimdi, Sayın Türkmenbaşı ile şirket arasında bir problem yaşıyor; işte bu problemin ana noktası budur. Sayın Türkmenbaşı "eğer, siz, bu fiyatlarla bu boru hattını inşa ederseniz, sizin içkârlılığınız yüzde 22 seviyesinde olursa, ben, bu borunun parasını, bu gazdan ödeyeceğime göre, 8 yıl hiç kâr etmeyeceğim" diyerek, itiraz ediyor. Yani, şu anda, Sayın Türkmenbaşı ile görevlendirilen şirket arasında dahi problem, bu içkârlılık nedeniyle devam ediyor. Şirket "ben, kendi öz-kaynağımdan bu boru hattını finanse edeyim; bu finans yükünü biraz azaltayım; netice itibariyle, içkârlılığımı da yüzde 15'e çekeyim" diyor; ama, Sayın Türkmenbaşı, bu şirketin görevlendirilmesiyle ilgili anlaşma 19 Şubat 2000'de sona ermiş olmasına rağmen, halen, şirketi çağırıp tekrar görevlendirme yapmamıştır.

Şimdi, Türkmen gazının Türkiye'ye getirilmesiyle ilgili, döndü bana baktığımızda, döndü hükümetimize, Enerji Bakanlığına baktığımızda, bu gazla ilgili ne fiyat noktasında söylenebilecek bir husus vardır ne de bu gazın getirilmesinde engellenen, ertelenen, öncelik verilmeyen bir husus söz konusudur. Onun için, ben, bu konuları, vakit buldukça, imkân buldukça sizlerin bilgisine arz etme çabamı sürdürüreceğim.

Peki, Türkmenbaşı ve şirket arasındaki problemin halli noktasında ne yaptınız; peki, Hazar geçişinde bu boru hattıyla ilgili problemin hallinde ne yaptınız; Azerbaycan ile Türkmenistan arasındaki problemle ilgili ne yaptınız diye bize sorarsanız; yani, siz, bütün bunları bilip, eliniz kolunuz bağlı mı oturdunuz diye bize bir soru yöneltmeye kalkarsanız, onun cevabı da hazır: Biz, defalarca, Türkmenistan'ı ziyaret ettik. Şirketle, Sayın Türkmenbaşı'nın arasına girdik. Sadece biz mi girdik; ABD yönetimi de girdi, Bill Clinton'ın özel atadığı elçi Mr Wolf girdi, Enerji Bakanı Richardson'ın özel danışmanı Kalicki girdi; Dışişleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcımız gitti. Biz, uzun süredir bu problemi halletmeye çalışıyoruz.

Azerbaycan'da bir gaz çıkışı oldu, biliyorsunuz, mega proje kapsamında. Azerbaycan petrol beklerken, büyük çapta çıkan bu gazı nereye satacağını düşünürken, bölgede tek alıcı durumda olan Türkiye'ye döndü, baktı. Biz, Azerbaycan'a "biz, sizin gazınızı almayacağız, ne haliniz varsa görün" diyecek durumdayız; hayır ve netice itibariyle, biz, Cumhurbaşkanımız Sayın Süleyman Demirel'le, Genelkurmay Başkanımızla birlikte Azerbaycan'a gittik. Bu aradaki, Türkmenistan ile Azerbaycan arasındaki problemi halletme çabamızı sürdürdük ve neticede, Azerbaycan'ın 2002 yılından itibaren bize verebileceğini ifade ettiği 2 milyar metreküp doğalgazın bu boru hattıyla Türkiye'ye getirilmesi noktasında da bir mutabakat sağladık.

Ben, Türkmenistan'la ilgili bu doğalgaz projesi konusunda gösterilen hassasiyeti kabul ediyorum, bu hassasiyete saygı duyuyorum; ama, eksik bilgilendirmeden, yanlış değerlendirmeden kay-

naklandığını zannettiğim bu tip ifadelere de üzülüyorum; ancak, kısaca bu değerlendirmeyi yapmaya da devam ediyorum.

Şimdi "öncelik" diye değerlendiriliyor. Şimdi, Mavi Akım bizim bulduğumuz, bizim yarattığımız, efendim, ilk defa bizim keşfettiğimiz bir proje değil, Şimdi, Refahiyol hükümeti döneminde, efendim, Türkiye'ye doğalgaz arayışları sürerken "doğalgaz hiç kesilmeyecek", "doğalgaz zengini olacağız", 12.1.1997 "Rus doğalgazı artırılacak" devam ediyoruz "Rus doğalgazının güzergâhı Karadeniz"; yani, şimdi, bize Karadenizden niye gaz aldınız, niye gaz getirdiniz diye suçlama yöneltenler, 11.3.1997'de, doğalgazın güzergâhının Karadeniz olduğunu belirlemişler. 2010 yılında 60 milyar metreküpe ulaşacağını ifade etmişler. Bize, şimdi "sizler yanlış tahminlerde bulunuyorsunuz; Türkiye'nin kullanacağından fazla doğalgaz anlaşması yapıyorsunuz" diye, bu kürsüden biraz önce suçlayanlar demişler ki "2010 yılında 60 milyar metreküpe ulaşacak." Bunlar sadece gazetelerde mi söylenilmiş; hayır, Meclis zabutlarına bakıyoruz, işte, benden önceki sayın bakanın, bütçeyle ilgili konuşmaları devam ederken, Meclis kürsüsünde bir belirlemesi var, diyor ki "2001 yılında doğalgaz ihtiyacı 34 milyar metreküpe çıkacak." Bizim yaptığımız tespitlerden, bizim yaptığımız belirlemelerden daha da fazla bir miktar ifade edilmiş.

Peki, Devlet Planlamaya itibar etmiyoruz, Enerji Bakanlığının tahmini taleplerine itibar etmiyoruz; biraz önce yine ifade edildi "uluslararası kuruluşlar" denildi, işte, Uluslararası Enerji Ajansının tahmini var 18,59 milyon ton petrol eşdeğeri, 2000 yılında, 20,6 milyar metreküptür. Yine 2010 yılına gidelim, sözü fazla uzatmak istemiyorum, 48,93 milyon ton eşdeğeri 54,4 milyar metreküptür. Bizim de tahminimiz 55 milyar metreküp; yani, arada, herhalde işte, 600 milyon metreküplük bir fark var. Onu da, herhalde, biz yanlış yaptık diye kabul edelim.

Rusya'nın Türkiye'deki doğalgazdaki payının hızla arttığı, bağımlılık ortaya çıktığı noktastında iddialar var, kısaca onlara değinmek istiyorum. Doğru, 1987 yılında ilk defa Türkiye'ye doğalgaz geldiğinde yüzde 100 bağımlıydık Rusya'ya; ama, ondan sonra geliştirilen projelerle, bu bağımlılık, İran gazı, arkadan Türkmen gazı ve yeni devralınan LNG projeleriyle, şu anda yüzde 69'a düşmüş durumda. Bizim yaptığımız hesaplara göre, 2010 yılında yüzde 54'e düşecek; yani, Rusya'ya doğalgaz noktasında bağımlı olacağız diye bir endişe duyuyorsanız, biz, hem ülkeler bakımından bu çeşitlendirmeyi yapıyoruz hem de gaz bakımından çeşitlendirme yapıyoruz; bir yandan LNG ithalini çoğaltıyoruz, hızlandırıyoruz, diğer yandan, yeni doğalgaz projelerini devreye sokuyoruz.

Tabii, bu doğalgaz talebini hesaplarken de, biraz büyük düşünmek lazım. Biz, geriye doğru dönüp bakıyoruz; yapanlardan Allah razı olsun, kimsenin hizmetini inkâr edecek durumda değiliz; ama, onbeş yıldır, doğalgaz Türkiye'ye geldiğinden beri, sadece 5 ilde kullanılabilir. Biz istiyoruz ki, Türkiye'nin bütününe doğalgazı götürebilelim. Bizim geliştirdiğimiz projeler ile -biraz önce Devlet Planlama Teşkilatı da onayladı, bunu sevinçle burada ifade etmek istiyorum- çevre değerlendirme raporları da bitti.

Şimdi, önümüzdeki yıl güney doğalgaz iletim hattını yapacağız; bununla Malatya, Antep, Kahramanmaraş, Osmaniye, Adana, Mersin'e doğalgazı götüreceğiz. Güneybatı doğalgaz iletim hattıyla, Isparta, Burdur, Denizli, Aydın, İzmir, Afyon, Uşak, Kütahya ve Muğla'ya doğalgazı ulaştıracağız. Samsun-Ankara doğalgazı kapsamında, Samsun, Amasya, Çorum, Çankırı, Yozgat, Kırıkkale'ye doğalgazı götüreceğiz. Doğu Anadolu iletim hattıyla devam eden boru hattı inşaatımızdan, Ağrı, Erzurum, Erzincan, Sivas, Kayseri, Kırşehir, Konya, Aksaray, Iğdır, Van, Niğde, Karaman, Gümüşhane, Bayburt, Trabzon, Rize, Tokat ve Nevşehir illerimize doğalgaz götürebileceğiz.

IHSAN ÇABUK (Ordu) – Giresun yok mu Sayın Bakan?.. El insaf!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Efendim, o, Samsun'dan bir branşmanla yapılabilecek durumda. Eğer, onları da ilave edersem, 80 vilayeti saymam gerekir.

Şimdi, bunlar bizim doğalgaz ana iletim hatlarımıza çok yakın olan ve branşmanla kısa mesafelerde gaz götürebileceğimiz iller.

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Samsun'a geliyor, Ordu'ya yok; el insaf!

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Ordu'ya da mutlaka gelecek, ondan bir endişeniz olmasın.

Tabii, bu doğalgaz boru hattı 2 000 metreden yapılıp mı yapılmaz mı; Mavi Akımla ilgili bir iki değerlendirme yapmak istiyorum. Şimdi, Mavi Akım Projesi 2,7 milyar dolarlık bir proje. Yani, bu proje, Türkiye için geliştirilmiş; bir ucunda, sadece Türkiye'nin alıcısı olduğu bir proje. Kim kime bağlanıyor, kim kime bağımlı kalıyor; bu değerlendirmeyi de sizlere bırakıyorum. Yani, bir ülke, 2,7 milyar dolarlık bir yatırım yapacak, ucundaki ülke ona bağımlı olacak.. Tabii, bugün hiçbir ülkenin bu 2,7 milyar dolarlık yatırım için "ben bu yatırımı yapıyorum" demesi mümkün değil. Nasıl yapıyor bu yatırım; 23 Kasım 1999'da Gasprom ile ENİ tarafından Hollanda'da kurulan ortak şirket ve Japonya ve Almanya kredileri bir araya geliyor, şu anda eksik kalan 600 milyon dolardan oluşan kısım da Japon İhracat Sigorta Kuruluşu tarafından karşılanıyor.

Şimdi, bunları niye söylüyorum; deniliyor ki " siz kürtüste geliyorsunuz, biz, Samsun'da gaz bekliyoruz, başka şeyden sorumlu değiliz." Doğru, sorumlu değiliz; gazın Samsun'a getirildiği noktaya kadar Türkiye'nin hiçbir vecibesi, hiçbir sorumluluğu yok...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun efendim, ekstre veriyorum.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Teşekkür ederim Başkanım.

... ama, neticede, tabii ki, biz bu projeyi yakinen takip ediyoruz, hem Rusya'da ne oluyor hem bu deniz geçişiyle ilgili proje nedir, bu nasıl finans ediliyor, bunu da takip ediyoruz.

İfade etmem gereken o kadar çok şey var ki... Şimdi, tabii, diğer yandan, Türkiye'nin doğalgaza olan ihtiyacını belirlerken gözden kaçırmamız gereken bir husus var. 1997 yılının Temmuz ayında, Türkiye Büyük Millet Meclisinden yap-işlet yasası çıkardık. Bizden önceki hükümet döneminde hazırlanan; ancak, kararname olduğu için iptal edilip, kanun ihtiyacı gösterilen bir yasa. Bütün Meclis, bu yasada konsensüs sağladı, oybirliğiyle çıktı. Bu yasaya istinaden bu dönem 5 santiral ihale ettik, 4'ü doğalgazdır. Bu 4 doğalgaz santrali, 2002 yılı sonu itibarıyla 47 milyar kilovat/saat elektrik üretecek; yani, şu anda Türkiye'nin tükettiği elektriğin yarısına yakın bir husus.

Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı bütün planlamalarda gözüken bir şey var; deniliyor ki "2002 yılından sonra Türkiye'nin enerji darboğazı aşılacak." Nasıl aşılacak; işte, bu 4, artı, ithal kömürle çalışacak 5 inci santralla... Peki, bu 4 santral ne tüketecek diye bakarsak, 7 milyar metreküpe yakın doğalgaz tüketecek; yani, şu anda Türkiye'nin tüketmekte olduğu doğalgazın yarısına yakın bir hacmi, bu 4 doğalgaz santrali tüketecek ve Türkiye'nin tükettiği elektriğin yarısına yakın miktarı üretecek.

Tabii, bütün bunların hepsini bir araya getirip planladığınızda, eğer siz, doğalgazın ithalini, dağıtımını serbest bırakmayı, Türkiye'nin bütününe doğalgaz yaymayı planlıyorsanız, eğer böyle dü-

şünüyorsanız, tabii ki, yapılan planların da bu ihtiyacı karşılayacak düzeyde olması gerekir diye belirtmek istiyorum.

Şimdi, Mavi Akımla ilgili çok şey söylenildi, ben de burada birçok defalar bunlara cevap verme çabası içinde oldum; ancak, bir iki hususu çok kısaca yine değerlendirmenize arz etmek istiyorum.

"Neyi baz alacağız" dediniz. Doğru, ihale yapılmadan teslim edilen bir iş, ikili bir anlaşma, hükümetlerarası anlaşmanın Mecliste onaylanmasına istinaden yapılan bir iş.

Şimdi, burada birçok fizibilite yapılmış, yapılan bütün fizibiliteelerde belirtilen rakamlara BOTAŞ itibar etmemiş, müteakiben Doğubeyazıt- Erzurum doğalgaz iletim hattını esas almışlar; burada verilen fiyatların ortalamasını almışlar. Bir açık ihaledir. Belirlenen fiyat şu: Boru hattı 291 kilometre uzunluğunda; çapı 48 inç; birim maliyet fiyatı 596,761 Amerikan Doları.

Şimdi, buradaki maliyeti Samsun-Ankara doğalgaz boru hattına uyguladığımızda, 501 kilometre uzunluğunda bir boru hattı; çapı 48 inç; birim maliyeti 571,761; yani, serbest ihaleyle verilen bir işte belirlenen bu ortalama fiyatın da altındadır Samsun-Ankara doğalgaz boru hattında belirlenen fiyat.

Söylenildiği için ifade etmek istiyorum, burada, tabii, sadece doğalgaz boru hattı inşa edilmiyor, kompresör istasyonları da var. Doğubeyazıt'taki bir kompresör istasyonunun, Ambarlı'daki bir kompresör istasyonunun ortalama fiyatı belirlenmiş 1 284 413 ABD Doları olarak çıkmış ortaya. Bunu 33 megavatlık Samsun kompresör istasyonuna bağladığımızda; yani, buradaki fiyatı 33 megavatla çarpığımızda ortaya çıkan miktar 42 milyon Amerikan Dolarıdır, Samsun-Ankara doğalgaz boru hattında belirlenen fiyat 40 milyon Amerikan Dolarıdır. O nedenle "efendim, işte gözlerden kaçırıldı, şu veya bu şekilde şu veya bunun yandaşına verildi" gibi birtakım iddiaları, burada bu tarzda... Bunlar ortada -arzu eden arkadaş varsa, dosyayı da kendisine hemen teslim ederim- saklı, gizli, gözlerden kaçırılarak yapılmış bir iş söz konusu değildir. Burada gizliliğe değinildi.

Tabii, ben şimdi baktım, demokrasiye inanan her insanın "gizlilik" denildiğinde tüyleri diken iken oluyor; ben de öyleyim. Bundan önce aktedilen, yani, Mavi Akımdan önce aktedilen, Batı'dan gelen doğalgaz anlaşmasının gizlilik şartı var, İran doğalgaz anlaşmasının gizlilik şartı var; Ceza-yir'den alınan LNG, Nijerya'dan alınan LNG, Katar'dan alınacak LNG'yle ilgili yapılan anlaşmalar da gizlilik şartı var ve Mavi Akımla ilgili anlaşmada da gizlilik şartı var. Yani, benim kişisel bir kararımla...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Bakan, toparlayın efendim.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Sayın Başkanım, müsamahanızı istismar etmediğimi umuyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Devamla) – Benim kişisel bir kararım kalkıp, efendim, ben, buradaki gizliliği kabul etmiyorum, buyurun, size bu fiyat formüllerini açıklıyorum diyebilmek gibi bir imkânım yok. Sordum; "dersem ne olur" diye sordum. Kime sordum; yani, bağımsız bir hukuk bürosuna sorduk; oradan aldığımız cevaplarda, böyle bir anlaşmanın gizlilik şartının ihlal edilmesi sonucunda, o ülke aleyhine doğacak bütün tazminat haklarının bizim tarafımızdan tazmin edilmesi gerektiği söylendi. Kendi Bakanlığımızdaki hukukçularla görüştüm, aynı şeyle karşılaştım. Dedim

ki, bir de üniversitelere soralım, bir üniversite hocamızdan bir mütalaa aldık; o da aynı şeyi söylüyor.

Neticede, ben, şunu ifade ediyorum: Gizlilik kararı olan bir ticarî anlaşmayı açıklamak benim yetkimde değil. Bunun nasıl açıklanabileceği konusunda da gerçekten, hem İdarî Yargılama Usulü Kanunumuzda çeşitli hükümler var hem Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında çeşitli hükümler var hem Meclis İhtüzüğüümüzde çeşitli hükümler var; ama, şundan emin olunuz ki, bu, benim yetkimde, benim uhdemde olan bir şey değil; o nedenle açıklamıyoruz. Yoksa, açıklamaktan çekindiğimiz, korktuğumuz herhangi bir husus da söz konusu değil. Bu konuda, yani -vaktim elvermediği için burada bu beyanları ve mütalaaları okuyamıyorum sizlerin de vakitlerinizi fazla almamak için gizlilik şartının ne olduğunu hep beraber araştıralım; nasıl açıklanacaksa, biz, o şekilde açıklamaya hazırız.

Bir de bu Mavi Akım nedeniyle bir gaz imtiyazı falan verildiğinden bahsedildi. Biz, hiç kimseye gaz imtiyazı vermedik; böyle bir imtiyaz vermek gibi bir hakkımız da yok zaten. Biz, gerçekten, Türkiye'deki doğalgaz tekelinin kaldırılıp, bu imtiyazın, imtiyaz olmaktan çıkarılıp, doğalgazın herkes tarafından ithal edilebileceği, herkes tarafından dağıtımının yapılabileceği, satılabileceği bir meta haline getirilmesini arzu ediyoruz. Çünkü, bu çevre dostu yakıtı bir başka türlü bütün Türkiye sathına yaymamız mümkün değil gözüktüyor.

Ben, tekrar, katkıda bulunan arkadaşlara teşekkür ediyorum; Sayın Başkanma bu müsamahası nedeniyle tekrar teşekkür ediyorum. Görüşmelerin devamı esnasında da, fırsat bulursam, eğer Yüce Meclis gerek görürse, tekrar, bazı hususları cevaplandırma çabası içinde olacağımı belirtiyorum. Beni dinlediğiniz için hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (ANAP, DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bakan.

Sayın Kamer Genç, buyurun efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, ismimi zikrederek bir ifadede bulundular; yanlış anlaşılmalara meydan vermemek üzere, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Edemem; çünkü, Sayın Genç'e söz verdim.

Daha sonra bakacağım efendim.

Buyurun Sayın Genç.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ilkökol veya üniversite öğrencileri çalışması içinde Parlamentoda yasa yapıyoruz. Çok önemli, Türkiye'nin hayatını çok yakından ilgilendiren yasaları, işte, aldığınız bir kararla, her gün saat 2'den, gece 11'e kadar... Buna bünye dayanmaz; size de söyleyeyim. Bu yorgunluk içinde çıkan yasalar da memlekete hayır getirmez. Siz, tabii, oy veriyorsunuz; konuşmuyorsunuz, çalışmıyorsunuz. Burada çıkan kanunların da yüzde kaçından haberiniz var; onu da bilmiyorsunuz! Şimdi olay bu sevgili milletvekilleri.

Siz, Sayın Mesut Yılmaz'ı aklamakla meşgulsünüz, size bir şey göstermek istiyorum. Bugün, Melih Aşık'ın köşesinde bugün çıkan böyle bir karikatürde, bakın, Ercan Akyol "bu hamam, hamam olalı böyle şey görmedi!.." diyor. Ondan sonra, bir hamamda, musalla taşının üzerine birisi yatırılmış, iki kişi de keseliyor! (ANAP sıralarından gültütlükler)

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Konuya gel, konuya...

KAMER GENÇ (Devamla) – İşte, tellak da kirlere bakıyor ve "yahu, bu kadar kir akmamıştı kimseden" diyor. (ANAP sıralarından alkışlar)

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Konuya gel, konuya...

BAŞKAN – Sayın Genç, istirham ederim... Lütfen konuya girin.

KAMER GENÇ (Devamla) – Yani, şey meselesi...

MİRAÇ AKDOĞAN (Malatya) – Ne alakası var!..

KAMER GENÇ (Devamla) – Bunu, tabii, size postallyorum.

HALİL İBRAHİM ÖZSOY (Afyon) – Susturun şu adamı!..

BAŞKAN – Sayın Genç, konuya gelin lütfen, ne olur...

KAMER GENÇ (Devamla) – Konuya geliyorum Sayın Başkan; bu, konuyla çok yakından ilgili.

Şimdi, mesele şudur: Beyler, arkadaşlar, Sevr'den sonra, Türkiye Cumhuriyeti Devletinin menfaatına yapılan en aykırı anlaşma, bu anlaşmadır, Sevr'den sonra bakın; çok önemli bir olay.

Şimdi, olay şu: BOTAŞ Genel Müdürlü, Sayın Nejat Arseven'in ağabeyi veya kardeşi; ihaleyi alan firmanın sahibi de ANAP Çankaya İlçe Başkanı. Olay ne? Şimdi, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, gidiyor, Rusya Federasyonu ile bir anlaşma yapıyor. Biz, doğalgaz gelmesine karşı değiliz, doğal gazın Türkiye'ye gelmesine, enerjinin çoğalmasına, sanayiinin gelişmesine karşı değiliz. Nedir bu şey?.. Türkmenbaşı "biz, bir millet, iki devletiz" diyor. Azerbaycan "biz, bir millet, iki devletiz" diyor. Nedir?.. Bu Kafkaslarda ve Ortaasya'da, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra, doğalgaz ve petrol olanakları doğdu ve Türkiye için de büyük bir imkân oldu. Şimdi, biz, gidiyoruz, Rusya Federasyonu ile bir anlaşma yapıyoruz; ama, nasıl bir anlaşma yapıyoruz? İşin özü kaçırılıyor gözden. Burada, Bakan, doğruları söylemiyor; eğer söylüyorsa, buyursun, bu Mecliste bir heyet çıksın, gitsin, hakikaten, Rusya'da ne kadar yatırım yapılmış; hakikaten burada yatırım yapılmış mı, kredi bulunmuş mu Karadenizin altında, bu kadar derinlikte boru döşenme imkân var mı yok mu?.. Yapabilir de...

Şimdi, Rusya Federasyonu, Türkmenistan'a, Azerbaycan'a diyor ki, bakın, ben, Türkiye ile anlaşma yaptım, siz, kendi gazınızı Türkiye'ye satamazsınız. Ben anlaşma yaptım, bu anlaşma gereği, siz bana gazı satacaksınız ve ben de Türkiye'ye satacağım. Türkiye, bugün, Kafkaslardaki doğalgazı almaya müsait tek devlet; tamam mı!.. İran'ın da doğalgazı var.

Şimdi, bu anlaşma nasıl yapılıyor; dünyanın hiçbir yerinde emsali görülmemiş bir şekilde yapılıyor. Rusya Federasyonundaki o Gasprom var ya...

Bir şey daha söyleyeyim: Bir gün bakıyorsunuz, Milliyet Gazetesinde, işte, bu fotoğrafın yayınlandığı köşede "Daltonlar Moskova'da" diye bir fotoğraf çıktı. Bir yanda, bugünkü Başbakan Yardımcısı Sayın Cumhurbaştmer; bir yanda, Mesut Yılmaz; bir yanda, Türkiye büyükelçisi, ondan sonra, bir holdingin başkanı bir tarafta, bir tarafta da Gasprom'un Genel Müdürlü. Bu resmi gördünüz herhalde değil mi? "Daltonlar Rusya'da." Ondan sonra da bu anlaşma ortaya çıkıyor. İşler gizli yapılıyor. O anlaşmada Gasprom diyor ki "ben, Türkiye'de Karadeniz sahiline kadar bu gazı getireceğim." Ne kadar getirecek; 3 milyar dolara. Bu 3 milyar doları Sovyetler Birliği mi verecek; mümkün değil. O 3 milyar doları Türkiye'ye satacağı gazın maliyetine ekleyecek. Sayın Bakan bunları gizliyor. Yani, şimdi, Rusya, benim kara kaşıma mı aşık?! 3 milyar dolar yatırım yapacak, Türkiye'ye gaz gönderecek ve onu maliyetine intikal ettirmeyecek!

Artı, Türkiye'de bir ihale yapılıyor. İhaleyi yapan BOTAŞ Genel Müdürlü. Kime yapıyor; Çankaya ilçe başkanı müteahhit ve 329 milyon dolar; 329 milyon dolarla bitse, haydi neyse. Arkasın-

dan, bu gazı bağı olarak gaz santralleri yapılacak; bu gazı bağı olarak, Türkiye'de bunlar dağıtılacak. Bunları kim yapıyor? O anlaşmada hükümler var...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, yahu, 10 dakika verdiniz, 5 dakikada bitti; böyle yapmayın canım...

BAŞKAN – Efendim, 10 dakika veremem; ama...

KAMER GENÇ (Devamla) – Tabii, tümü üzerinde konuşacağım canım... Tümü üzerinde 10 dakika Sayın Başkan. Daha içtüzüğü öğrenmediyseniz, orada oturmayın; lütfen yahu...

Böyle olmaz ki değerli milletvekilleri. Neyse...

Diyor ki "Türkiye'de, bu doğalgazın dağıtım şirketlerini ben kuracağım. BOTAŞ'ın doğalgaz ithalatını da kaldıracağım." Değerli arkadaşlar, bunlar, Türkiye'ye gelmiş en büyük ağır şeyler. Düşünebiliyor musunuz, dünyanın hangi ülkesinde, bir İngiltere'de, bir Fransa'da... Fransa gidecek, Almanya ile bir anlaşma yapacak; diyecek ki "ben, sana gaz satacağım, senin memleketindeki benim gazımı dağıtacak, onun tesislerini yapacak benim adamım olacak." Bu olur mu?! Bu, gizli anlaşmalarla anlaşmış. Yani, Sovyetler Birliğindeki adam diyor ki "senin müteahhitlerini ben tayin edeceğim, orada bu inşaatları yapacak firmaları ben tayin edeceğim ve siz de, benim tayin edeceğim maliyetleri belirleyeceksiniz."

Yani, eğer, bu anlaşma... Yani, bu anlaşma Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçmiş; ama, nasıl geçmiş; bu anlaşmanın içine haince birtakım hükümler konulmuş; çünkü, Türkiye Büyük Millet Meclisini biliyorlar. Uluslararası anlaşmalar burada incelenirken, kimse, anlaşmanın mahiyetine bakmıyor.

Bence, Türkiye Büyük Millet Meclisine düşen, 1.4.1998 tarihli ve 4357 sayılı Kanunun yürürlükten kaldırılmasıdır; yürürlükten kaldırarak, o yapılan anlaşma da, uluslararası anlaşmalara da uygun bir hale getirildikten sonra onaylamasıdır.

Şimdi, değerli milletvekilleri, bakın, buradan dolayı, ayrıca bir 52 milyon dolar da avans veriliyor. Şimdi, daha kazma vurulmamış. Ben, bir zaman burada dedim ki "yahu, DSP'liler, MHP'liler, siz ANAP'a bir Enerji Bakanlığını verseydiniz yeterdi, başka bakanlıklara ihtiyacı yoktu." Nasıl yeterdi biliyor musunuz; bakın, bu Türkiye'de gaz ihalelerinden dolayı, 1999'un 10 uncu ayında tam 9 tane büyük holdinge ihale yapmışlar ve peşin 170 milyon dolar avans ödemişler. Çıksın, söylesin Bakan. Burada, bende rakamlar var. Yani, 110 trilyon lira avans vermişler. Ee, tabii, bunların maliyeti, aşağı yukarı 1,5-2 milyar dolardır.

Şimdi, tabii, neden acaba bu acelecilik? Şimdi, Devlet Planlama Teşkilatı -bu hükümetin bir parçası- diyor ki "benim doğalgaz ihtiyacım bu kadar değil." Arkadaşlarımız büyük bir heves ve heyecanla, efendim Türkiye'deki bütün doğalgaz boru hatlarını şimdi düşüyorlar. Ortada gaz yok!.. Daha Rusya Federasyonunda hiçbir yatırım yok.

Sayın milletvekilleri, Rusya Federasyonunun 144 milyar dolar dış borcu var; yani, 144 milyar dolar dış borcu olan Rusya Federasyonu, Türkiye'ye, doğalgaz sağlamak için gelecek, Türkiye'de 3 milyar dolar yatırım yapacak. Bunların hepsi hayal. Burada doğrular söylenilmiyor. Söylenildiği için, tabii ki... Eğer Sayın Bakan varsa, buyursun, şu Mecliste bir heyet oluşturalım, gidelim, bakalım, hakikaten Gasprom Şirketi, Rusya Federasyonunda bu yatırım için ne yapmış?

Değerli arkadaşlarım, bazı şeyler çok yanlış. Bir bakıyorsunuz... Bu hükümetin bazı şeyleri... Mesela, Mesut Bey, bir Ramazan Bayramında Mısır'a gidiyor, gazeteler "Mesut Bey kayıp" diye

yazıyor; bir bakıyoruz Kahire'de çıktı, arkasından, Mısır doğalgaz bakanı geliyor ve Türkiye ile doğalgaz anlaşması yapıyor!

Sizler, tabii, berabersiniz... Yani, bu fotoğrafı da unutmayın, size hediye edeceğim bu fotoğrafı; hakikaten bu çok güzel bir fotoğraf...

A. TURAN BİLGE (Konya) – O fotoğraf değil, karikatür!

KAMER GENÇ (Devamla) – Neyse... Fotoğraf veya karikatür... Bizim Türkçemiz ona uygun, öyle söyleniliyor

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de, bunlar çok önemli şeyler. Bizim kimseyle özel bir hesabımız yok. Biz, Türk Halkına hizmet için burada varız. Türkiye Cumhuriyetinin geleceğini ambargolardan, kapitülasyonlardan kurtarmak için burada varız. Yani, düşünebiliyor musunuz; biz, getiriyoruz, Türkiye'nin kaderini Rusya'daki bir şirkete teslim ediyoruz ve diyoruz ki, ey şirket, sen, gel, Türkiye'ye bu gazı getir, ondan sonra, gaz santrallerini sen kur, fiyatı sen belirle... Ayrıca da, biliyorsunuz, Tahkim Kanununu kabul ettiniz!.. En büyük tehlike de burada. Yine, bu Gasprom Şirketi gelecek, diyecek ki, ben bir adamımı da hakem tayin edeceğim, orada elektrik üretimi için gaz yeterli mi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, Sayın Bakan, demin burada 30 dakika konuştu, bana da 15 dakika verebilirsiniz

BAŞKAN – Tabii, vereceğim efendim; vereceğim de, biraz evvel, "Tüzüğü öğrenmedin" dediniz; 5 artı 5 verdim de onun için!..

Şimdi buyurun efendim, 5 dakika.

KAMER GENÇ (Devamla) – 5 artı 5 verdiniz de, 5 artı 5'in bu Mecliste şansı yok.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Bakan, burada, biraz önce dedi -efendim, Türkmenbaşı, kendi yüzüne söylemiş, gazeteler üçüncü ayda yazdılar- Türkmenbaşı demiş ki kendi yüzüne "ya-hu, sizin paranız çok mu; siz gidiyorsunuz, Rusya Federasyonundan 1 000 metreküpü 114 dolara gaz alıyorsunuz; halbuki, gelin, biz size 70 dolara verelim." Şimdi, kuyubaşı diyor.

Şimdi Azerbaycan'da Türkiye'ye yetecek miktarda doğalgaz çıktı ortaya. Yani, bu Mavi Akım Projesinin imzalandığı tarihte belki Azerbaycan'ın gazı yoktu; ama, şimdi, kardeşimiz, dostumuz da, büyük bir kaynak çıktı orada. Biz, oradan alalım.

Sonra, bakın, Azerbaycan'dan alacağımız gazın Türkiye'ye getirilmesinde hiçbir engel yok. Yani, belki 500 küsur milyon dolarlık bir de harcama var. Öteki tarafta, Karadenizin altından geçecek; muamma ve 3 milyarın üzerinde de para gidecek! O bakımdan, şimdi, bu, çok önemli bir anlaşma. Bakın, ben konuşmamın başında, Sev'den sonra Türkiye için en büyük zarar getirecek bir anlaşma dedim.

Biz, yıllarca, Kafkasya'daki kendi ırktaşlarımızı, Türk kökenli bu insanları korumak için elimizden gelen bütün gayreti sarf edeceğimizi söylemedik mi? Niye oradaki, Kafkasya'daki Türk kökenli insanları getirip Rusya Federasyonuna mahkûm ediyoruz. Biz bu anlaşmayı feshedelim arkadaşlar. Bu anlaşmayı, evvela, 4357 sayılı Kanunu yürürlükten kaldırmak suretiyle ortadan kaldıralım, Türkiye'nin şartlarına uygun bir anlaşma yapalım; çünkü, o zaman bu anlaşmayı yapanlar, Rusya Federasyonuyla, oradaki Gaspromun birtakım oyunlarına bizi getirmişler; çünkü, gizli anlaşmalar yapmışlar, mütteahhitleri gizli olarak tayin etmişler; ondan sonra, büyük avanslar almışlar-

dir. Yani, işte ben çıkardım; hangi şirkete hangi boru hattını vermişler ve ne kadar avans almışlar; 170 milyon dolar. Değerli arkadaşlarım, tabii, bu kadar menfaatlar söz konusu olunca, burada bazı bilgiler de yanlış verilebilir.

Ben, maddelerde de ayrıca söz aldım; hepinize saygılar sunuyorum efendim. (DYP ve FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Sayın Başkan, söz istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, zatiîlilerinizden evvel, Sayın Ateş söz istedi, 60'a göre; siz de söz istediniz; tabii, vereceğim efendim; evvela, Sayın Azmi Ateş'e söz vereyim.

Buyurun efendim.

V. – AÇIKLAMALAR VE SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR

1. – İstanbul Milletvekili Azmi Ateş'in, ANAP Grubu adına konuşan Kırıkkale Milletvekili Nihat Gökbulut'un, kendisi hakkında yanlış anlamalara meydan verecek beyanda bulunması nedeniyle açıklaması

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Bakan ve Anavatan Grubu adına konuşan Kırıkkale Milletvekili Sayın Nihat Gökbulut, benim ismimi zikrederek, yanlış anlamalara meydan verecek ifadeler kullandılar, onu arz ediyorum efendim.

BAŞKAN – Siz de düzeltin efendim; buyurun efendim...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Şimdi, bu anlaşmanın, protokolün, 1 Nisan 2000 tarihinde Genel Kurulda öncelikli olarak görüşülmesi sıraya alınırken, gündeme alınırken, ben, Sayın Bakanı, üç dört defa, 23 Mart günü aradım, bu anlaşmanın, gaz satın alım sözleşmelerini temin için. Niçin aradığımı notunu bıraktım. Görüşemeyince, silsile olarak Müsteşar Beyi aradım; yurtdışı seyahatinde olduğunu söylediler. Bilahara, şu anda burada bulunan BOTAŞ Genel Müdürü Sayın Gökhan Yardım ile görüştüm. Dediler ki: "Bu anlaşmalar, sözleşmeler, gaz satın alım anlaşma ve sözleşmeleri gizlidir. Sayın Ateş, size bunları veremeyiz; ama, gelip burada inceleme fırsatını, imkânını size veririz." Dedim ki: "Buna da ben razıyım." O takdirde, ilgili arkadaşımız Sayın Veysel Candan Bey ile ertesi gün buluşmak üzere Sayın Genel Müdürle randevulaştık. Sayın Candan'ın annesi vefat edince, Konya'ya gitme mecburiyetine karşılık, ben, mutlaka geleceğimi bildirmek üzere Sayın Genel Müdürü dört beş defa aradım. Randevudan haberleri vardı; buna rağmen, beni arayıp, bana bilgi vermediler. Bunun üzerine, mecbur kaldım, 28 Mart 2000 tarihinde, Sayın Bakana -bu defa, kişisel münasebetleri resmileştirerek- yazılı müracaatta bulundum. Sayın Bakan da İltifettiler, 13 Nisan 2000 tarihinde, bana cevaben, bir sayfa, böyle "dostlar alışverişte görsün" diye, bence formalite olabilecek bir cevabın neticesinde de "bu, Maliye Bakanlığının Gaz Satın Alım Sözleşmesi. Gasprom firmasıyla yapılan bu sözleşme Maliye Bakanlığını ilgilendirdiği için, daha fazla bilgi için Maliye Bakanlığına müracaat edin" dediler.

Sayın Başkan, bunun üzerine, 21 Nisan 2000 tarihinde -nasıl bir gayret içinde olduğumu, nasıl bir mücadele içinde olduğumu Yüce Heyet ve Türk Milleti bilsin diye de arz ediyorum- Sayın Maliye Bakanına yazdığım yazıya, halen cevap alamadım. Bilahara, 23 Mayıs günü Genel Kurulda Sayın Bakanla gördüğüm; "Sayın Bakan, bu sözleşmeleri istihdam ediyorum. Birim fiyatlar -bugün de konuşmamda ifade ettim- şirketler arasındaki sözleşmeler gereği gizlilik arz edebilir; bana, bu sözleşmelerdeki diğer maddeler nelerdir, onları temin edin" dediğimde "edemem" dediler ve buna mukabil, ertesi gün, Sayın BOTAŞ Genel Müdürü beni arayınca, ben, artık, Sayın Genel Mü-

dürle görüşmedim doğrusu ve bugün görüştüğümüzde de, mazeret olarak "efendim, Sayın Ateş, çok arzu etmeme rağmen, aradan kırk gün geçmesine rağmen, ancak, sizi, ben, 23 Mayıs'ta araya bildim" dediler. Bu durumu, bu değerlendirmeyi, bu mazereti, Yüce Heyetin takdirlerine arz ediyorum; bu, bir.

Sayın Başkan, bitiriyorum...

ERSİN TARANOĞLU (Sakarya) – Böyle bir usul var mı?!

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – İkincisi, Sayın Gökbulut, bana teşekkür etti; dedi ki: "1 Nisan 1998 tarihinde, bu anlaşma Genel Kurulda görüşülürken kabul oyu verenlerden biri de Sayın Ateş'ti." Doğru.

Sayın Başkan, ben, bunu, konuşmamda "biz, Fazilet Partisi olarak -konuşmamı aynen aktarıyorum- prensipte, uluslararası anlaşmalara, gerek komisyonlarda gerekse Genel Kuruldaki oylamalarda hep olumlu oy vermekteyiz. Bu anlaşmanın, Dışişleri Komisyonundaki ve Nisan 1998'de Meclis Genel Kurulu oylamasındaki olumlu tutumumuz da bu anlayıştan kaynaklanmaktadır; ancak..." diye ifade ettim, devam ettim: "Bu anlaşmanın ardından, basın ve medyada, pek çok usulsüzlük, teamüldışı uygulamalar, önavañlar ve yolsuzluk iddiaları yayınlanması üzerine..."

BAŞKAN – Efendim, mesele anlaşılmıştır.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

"...arz edeceğim birtakım gerekçelerle, bu anlaşmanın görüşülmekte olan ekprotokolüne, Dışişleri Komisyonunda, arkadaşlarımla birlikte muhalefet şerhi koyduk -ve Sayın Bakana arz ederek bitiriyorum- muhalefet şerhini de, 3 Mart 2000 tarihinde şöyle arz etmişiz..."

BAŞKAN – Efendim...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Efendim, iki cümle... Bitiriyorum Sayın Başkan; önemine binaen; bitiriyorum.

BAŞKAN – Efendim, muhalefet şerhiniz burada yazıyor zaten... Buyurun...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Mavi Akım Projesi, Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra, Rusya Federasyonunun, kaybedilenlerin kazanılması doğrultusundaki devlet politikası gereği ve bu politikanın bir parçası olarak yürürlüğe konulmuş projedir. Amaç, Türmenistan gazının, doğu-batı enerji koridoru üzerinden Türkiye'ye gelmesini engellemek, Türkiye pazarını kontrol ederek diğer gaz girişlerine imkân tanımamak, Kafkasların kontrolünü sağlayarak Bakü-Ceyhan petrol boru hattının yapımını engellemek...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkan, bu, konuşma oldu.

BAŞKAN – Efendim, mesele anlaşılmıştır. Bunu konuşmanızda ifade ettiniz efendim.

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Başkan, bitiriyorum; bir dakika ya!..

BAŞKAN – Olmaz efendim!..

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Bir dakika efendim...

(Başkan tarafından mikrofon kapatıldı)

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – ...ve böylece, pazar kontrolü ve petrol ve gaz borularının, sadece Rusya Federasyonu üzerinden olmasını sağlayarak, bağımsız Türk Cumhuriyetlerini, bütün bölgeyi kontrol ve baskı altında tutmayı hedeflemektedir.

BAŞKAN – Efendim, zapta geçti...

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Başkan, bak...

BAŞKAN – Efendim, zapta geçti Sayın Ateş!

AZMİ ATEŞ (İstanbul) – Bu amaçla, ben, toplantılarda ifade ettiğimiz diğer görüşlerimiz muvacehesinde tasarıya muhalefet ettim.

Saygıyla arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Çakan, buyurun.

2. – *ANAP Grup Başkanvekili Zeki Çakan'ın, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, Grubuna sataşması nedeniyle konuşması*

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; biraz önce Sayın Kamer Genç, her zaman olduğu gibi, yine, Anavatan Partisi Grubuna sataşmada bulunmuş ve belirli konuları bilerek saptırarak, yalan söyleyerek, gerek milletvekillerini gerekse kamuoyunu yanıltmaya çalışmıştır.

Anavatan Partisi, ülkemizdeki bütün vatandaşlarımızın ve siz saygıdeğer milletvekillerinin bildiği gibi, 1983 yılında kurulmuştur. 1983 yılından bu yana, Çankaya İlçe Teşkilatında, Vehbi Özkoç adında hiçbir kişi, ilçe başkanı olarak kesenkes görev yapmamıştır. Biraz önceki zabıtlar da incelendiğinde "Çankaya İlçe Başkanına ihale verdi" diyerek, bilerek, isteyerek, gerek kamuoyunu, gerek sizi yanıltmış, yalan söylemiştir!

İnsan yalan söylerken suratı kızarır; ama, maalesef, Kamer Genç'in, saat 20.00'den sonra suratı hep kızarak olduğu için, yalan söylediği de anlaşılamamaktadır.

Takdirlerinize sunuyor teşekkür ediyorum. (ANAP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Arseven, buyurun efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Buyurun Sayın Arseven.

3. – *Ankara Milletvekili Nejat Arseven'in, Tunceli Milletvekili Kamer Genç'in, şahsına sataşması nedeniyle konuşması*

NEJAT ARSEVEN (Ankara) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; huzurunuzu, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı sıfatıyla bu kürsüden işgal ettiğim için, tabii, öncelikle siz sayın milletvekillerinden özür diliyorum; ama, İçtüzüğü bana vermiş olduğu hakla, şahsıma vaki sataşma üzerine bu kürsüden söz almak durumunda kaldım.

Sayın hatip, kürsüde bulunduğum sıralarda, yani Yüce Meclisi yönettiğim sıralarda da, maalesef, vaki, bugünkü tavır gibi, şahsıma yönelik birtakım iftira ve isnatlarda bulundu.

Sayın milletvekilleri, o tarihte, yani anlaşma tarihinde kardeşim Nevzat Arseven'in BOTAŞ Genel Müdürlüğü olduğu doğrudur.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Biz ne dedik!..

NEJAT ARSEVEN (Devanla) – Kardeşim, Türkiye Cumhuriyetinde BOTAŞ Genel Müdürlüğünden de önce, sayın hatibin mensubu olduğu partinin iktidarı döneminde, Toprak Mahsulleri Ofisi gibi, bence Türkiye'nin en önemli kurumunun da uzun yıllar Genel Müdürlüğünü yapmıştır.

Ben, burada, kardeşimin icraatları konusunu falan anlatacak değilim. Kendisi, her türlü itham ve isnada, cevap verecek yetenekte ve kabiliyettedir; ancak, şunu söylemek istiyorum ki, bir siya-

setçi olarak, aslında, kulaktan dolma bilgilerle ve maalesef, belki de bir ölçüde insanları karalamak saikiyle insanlara isnatta bulunmanın çok doğru bir yol olduğunu düşünüyorum.

Sayın Bakan, burada, biraz önce hepinize, fevkalade uzunca, konuyla ilgili gerekli açıklamalarda bulundu. Ben, işin teknik yönüne falan girecek değilim; çünkü, o konu Sayın Bakanın yetki-sindedir; ama, söylemek istediğim şudur ki, bu tür isnatlarla, yani insanları karalayıcı sözlerle netice almanın mümkün olmadığı, zannediyorum, Türk siyasi hayatında kanıtlanmıştır.

Eğer, kardeşimin, gerek BOTAŞ Genel Müdürlüğü gerekse daha önce yapmış olduğu bürokratik görevleri sırasında -ki, kendisi, devlet memurluğu sıfatını hâlâ üzerinde taşımaktadır- herhangi bir suçu ve kusuru varsa, devletin yetkili organları, her zaman, kendisi hakkında takibat yapmaya, inceleme yapmaya yetkilidir.

Değerli milletvekilleri, ayrıca, Karadeniz'in altından geçecek doğalgaz boru hattı, yani Mavi Akım Projesi konuşuluyor. Türkiye, doğalgazla ilk defa -yine, Sayın Bakan biraz önce ifade etti- ANAP'ı yıllarda tanıştı.

Bir Rusya tekelinden söz ediliyor. Türkiye, yıllarca, doğalgazı, sadece, ama sadece Rusya'dan gelen bugünkü mevcut boru hattıyla almak zorunda kaldı, bugün de aynı hattan doğalgazını alıyor.

Türkmen geçişi Türkmenistan doğalgazı meselesi var. Yani, Karadeniz altındaki geçişin zorluğundan bahsediliyor. Ben, işin teknik yönünü değil de, biraz pratik tarafını ifade etmek istiyorum. Türkmen doğalgazının Türkiye'ye gelmesi için de Hazar Denizinin altından geçmesi lazım. Eğer, deniz altından doğalgaz boru geçişi imkânsız ve zor bir meseleyse, aynı zorluk Türkmen gazı için de ortadadır. Kaldı ki, dünyanın birçok yerinde -sayın hatibin ifade etmiş olduğu, sadece onun söylemiş olduğu projede değil- deniz altından ve su altından doğalgaz geçişi sağlanmış ve bu yolla birçok proje neticelendirilmiştir.

Dolayısıyla, kısaca şunu ifade etmek istiyorum: Bu tür itham ve isnatlarla netice almanın mümkün olmadığını ve sayın hatibin, aslında, zannediyorum ki, birazcık da kastını aşan tavır ve davranışını sürdürmemesinin, aslında, Parlatmentonun şahsiyeti açısından ve hatta mensubu olduğu siyasî parti açısından da çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Huzurunuzu işgal ettiğim için, tekrar, hepinizden özür diliyorum.

Dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkanım da, söz verdiği için çok teşekkür ediyorum.

Saygılar sunarım efendim. (ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim Sayın Arseven.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun efendim...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Her iki arkadaş da bana sataştı...

BAŞKAN – Sataşma yok efendim. Zatiîlileriniz dediniz ki "ANAP İlçe Başkanına verdiler." Sayın Çakan da...

KAMER GENÇ (Tunceli) – İlçe Başkanı değil, ANAP İlçe Yönetim Kurulu Üyesi.

BAŞKAN – Hayır efendim, "ANAP İlçe Başkanı" dediniz!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, olabilir, dil sürçmesi olabilir; ama, ben kendisine teklif ediyorum: Eğer, Çankaya ilçe yönetiminde değilse, o, milletvekilliğinden istifa eder mi? Yoksa, ben ederim efendi!. Bu Parlamento karşısında söz veriyorum! (DYP, FP ve MHP sıralarından alkışlar)

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Çıkarın zabıtları, çıkarın!

KAMER GENÇ (Tunceli) – Eğer, Çankaya ilçe yönetiminde değilse, ben milletvekilliğinden istifa ederim!

BAŞKAN – Sayın Genç, zabıtları getirteyim, bir bakayım efendim.

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – İlçe Başkanı diyor Sayın Başkan... İlçe Başkanı değil.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, bir de diyor ki: "Saat 20.00'den sonra Kamer Genç'in yüzü kızarırmış." Bunun yüzü her zaman kızarık! Bu partinin yüzü her zaman kızarık! Ben ne yapayım yani?.. (Gülüşmeler)

Kusura bakmayın; benimle laf yarışına girerseniz, sizi perişan ederim! (DYP sıralarımdan alkışlar, gülüşmeler)

BAŞKAN – Sayın Genç, teşekkür ediyorum.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Ayrıca, Sayın Arseven'e ben, bir şey demedim. Sayın Arseven'in kardeşi BOTAŞ Genel Müdürlüğüdü. Yalan mı söyledik yani? Allah Allah!

BAŞKAN – Efendim, Sayın Arseven, meseleyi çok güzel anlattılar... Buyurun efendim; çok teşekkür ederim.

IV. – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

2. – *Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (Devam)*

BAŞKAN – Sorulara geçiyoruz.

Sayın Ünal, buyurun.

Soru-cevap işlemi 10 dakikadır; sorularınızı, ona göre, çok kısa ve öz soru sormanızı istiyorum.

ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, Sayın Bakana daha önceleri önergeyle sorup da cevap alamadığım; ancak, Sayın Bakanın çeşitli vesilelerle konuşmaları arasında, tatminkâr da olmasa, kısmen cevaplanan sorularımı tekrar tevcih etmek istiyorum:

1.- Türkiye yılda ne kadar doğalgaz tüketmektedir? İthal edilen miktar nedir? Hangi ülkelerden ve metreküpü kaç dolardan ithal edilmektedir?

2.- Doğalgazla ilgili olarak ileriye dönük talep ve ithal projeksiyonunuz var mıdır? Var ise, kaç yıllıktır? Yıllara göre ödenmesi gereken döviz miktarı tahminen ne kadardır?

3.- Olağanüstü haller dikkate alındığında, doğalgazın temini konusunda sıkıntıya düşülürse ne gibi tedbirler düşünülmektedir?

4.- Mavi Akım Projesiyle Türkiye'ye gelecek olan doğalgazın çok pahalıya mal olacağı, hatta Türkmenistan'ın bize ucuza teklif edip de bizim kabul etmediğimiz doğalgazı Rusya'nın 32 dolardan kapatıp bize 114 dolardan satacağı, Karadeniz'in 2 150 metre derinliğinden geçecek olan boru hattının teknik, ekonomik ve jeolojik sorunları da beraberinde getireceği, projenin gerçekleştirilmesiyle de yüzde 50'nin üzerinde Rusya'ya bağımlı kalmacağı iddia edilmektedir. Bu iddialar doğru mudur? Değil ise, doğru bilgiler ve rakamlar nedir?

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim... Efendim, çok az soracaksınız, 15 arkadaşınız var... Başkalarının hakkını alıyorsunuz; buyurun...

ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Sayın Başkan, 2 dakika oldu...

BAŞKAN – Efendim, şahıs başına 1 dakika düşmez, 15 arkadaşınız daha var...

ZEKİ ÜNAL (Karaman) – 5.- Mavi Akım Projesi Samsun-Ankara arasındaki 480 kilometrelik bölümün yapımının ANAP'a yakın Gasprom-Öztaş ortaklığına 339 milyon dolara verildiği, işe başlamadığı halde bu ortaklığa 55 milyon dolar para ödendiği doğru mudur? Doğru ise, bu para hangi gerekçeyle ödenmiştir? İş, söz konusu ortaklığa ne şekilde verilmiştir? Gasprom-Öztaş ortaklığı dışında bu iş için teklif veren firma olmuş mudur? Olmuş ise, isimleri ve teklifleri nedir?

6.- Mavi Akım Projesi ne zaman bitirilecektir? Türkiye'ye toplam maliyeti ne kadar olacaktır? Ekonomimize sağlayacağı katma değer ne kadardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Ünal, ben teşekkür ederim; ama, 2,5 dakika konuştunuz; bir başka arkadaşınıza...

ZEKİ ÜNAL (Karaman) – Efendim, 10 dakika dediniz...

BAŞKAN – Efendim, ne yapayım; veremeyeceğim.

Sayın Pamukçu, çok kısa ve öz lütfen... Cevap istiyorsanız... Sayın Bakan cevap verecek çünkü.

Buyurun.

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biraz önce, Değerli Bakanımız konuşurken, yapılan anlaşmada fiyatla ilgili hususların gizli tutulduğunu ifade ettiler; ancak, bu gizliliğin sebebini açıklamadılar. Onu öğrenmek istiyorum.

Türkiye'de devletin dışında gaz ithal eden bir kurum olmadığına göre, fiyatın rekabet açısından gizli tutulmasının bir manası yok. Acaba, bir başka sebep şu olabilir mi diye aklıma geldi; açıklandığı takdirde, hükümetimiz ne kadarlık bir tazminata mahkûm olacaktır? Böyle bir şeyden bahsettiler.

Bir üçüncüsü de, fiyatın yüksek oluşundan dolayı mı, bu, anlaşmaya derç edilmiştir ya da Türkmenbaşı'nın attığı fırçanın, halkımız tarafından da atılacağından bir endişe mi vardır diye sormak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Efendim, affedersiniz, son cümlelerinizdeki soruyu, ben, almıyorum; Büyük Millet Meclisine yakışmıyor efendim!

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Özür dilerim; yani, ben...

BAŞKAN – Türkmenbaşı da olsa, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir bakanına fırça atmaya ve bu ta-biri kullanmaya hakkınız yok!

SUAT PAMUKÇU (Bayburt) – Sayın Başkan, özür dilerim; sözümlü geri alıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim, sağolun.

Sayın Sobacı, buyurun.

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Bakanımıza aracılığınızla şu soruyu iletmek istiyorum:

BOTAŞ'ın KİT Komisyonundaki görüşmelerinde, ısrarla, Genel Müdürlüğümüzden, biz, bu kontrattaki gaz fiyatını öğrenmek istedik; ama, üçüncü ülkelere bu kontrattaki fiyatın açıklanamayacağı ifade ettiler. Ancak -sonradan basına da yansıdı- üçüncü ülke olan İtalyan SACE firması (müteahhit firma) ve kredi veren Japon Eximbankının bu kontratı açıp öğrendiklerini... Çünkü, akla yatkın olan da budur; herhangi bir uluslararası kuruluş, fizibilitesini görmediği bir projeyi finanse etmeyeceğine göre. Acaba, BOTAŞ'ın ya da bu hükümetin, bu gaz fiyatını gizlemesinin sebebi nedir? Yoksa, Çeçenistan'daki Rusya'nın yaptığı harcamaları ve savaşın faturasını finanse ettiklerini halkın öğrenmesinden mi korkuyorlar?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, buyurun.

CEVAT AYHAN (Sakarya) – Sorularım şunlardır:

Mavi Akım Projesinin Karadeniz geçişi boru hattının çapı kaç inçtir ve ne zaman tamamlanacaktır?

İkincisi, Ankara-Samsun arasındaki hattın çapı nedir ve ne zaman tamamlanacaktır? İran-Ankara gaz hattının Erzurum-Ankara arası ne zaman tamamlanıp gaz alınabilecektir?

Üçüncüsü, 2000 yılında elektrik kesintisi olacak mıdır?

Dördüncüsü, doğalgaz yeraltı depolama proje çalışmaları ne safhadadır, ne zaman yeraltında gaz depolama imkânına kavuşacağız?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Buyurun Sayın Nidai Seven, kısa ve öz olarak lütfen...

NİDAİ SEVEN (Ağrı) – Sayın Başkanım, aracılığınızla Sayın Bakanım şu soru sormak istiyorum: Çok zamanlar bunu dile getirdim, tekrar soruyorum; acaba, şu anda ne aşamada, Ağrı Doğalgaz Çevrim Santrali konusunda durum nedir?

Bir de, doğalgaz boruları Ağrı'nın tam önünden geçmesine rağmen, Ağrı bundan faydalanamıyor. Acaba, bu konuda Sayın Bakanımın ne gibi projeleri vardır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Kalkan, buyurun efendim.

HÜSEYİN KALKAN (Balıkesir) – Sayın Başkanım, aracılığınızla, bir talebim var Sayın Bakanımın.

Bu ticarî anlaşma, gizliliği... Bu Meclisten gizli hiçbir şey olamaz. Gerekirse, kapalı oturum yapılır, yayın yapılmaz; ama, bu Meclisten gizli hiçbir anlaşmanın, ticarî anlaşma da olsa, olamayacağını düşünüyorum. Gerekirse, kapalı oturumda bunun açıklanmasını istiyorum. (FP ve DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Sayın Hasan Gülay, buyurun efendim.

HASAN GÜLAY (Manisa) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakanım bir soru sormak istiyorum.

Rusya Federasyonu gaz şirketi Gazprom ile ülkemizin şirketi BOTAŞ arasında hükümetler arasında yapılan anlaşma gereği, Sayın Bakan, bunları Yüce Meclisin huzurunda açıklayamam dedi.

Öncelikle, şunun, herkes tarafından bilinmesini istiyorum: Yüce Meclisten, Yüce Meclisin bilgisinden kaçırılan, saklanan hiçbir anlaşmayı, Yüce Meclisin bir üyesi olarak kabul etmem imkânsızdır, kabul edemem de. Yüce Meclisten saklanarak, Yüce Meclisin bilgisi dahilinde yapılmayan anlaşmayı da içime sindiremiyorum.

Şimdi, Sayın Bakanım, kısa, net soruyorum; ama, kısa, net cevap istiyorum: Yüce Meclis gizli bir oturum yaparsa, Sayın Bakan, buradan "evet, açıklarım; hayır, açıklayamam" diyebilir mi?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Çabuk, lütfen çok kısa...

Buyurun.

İHSAN ÇABUK (Ordu) – Sayın Başkan, aracılığınızla, Sayın Bakandan öğrenmek istiyorum.

Biraz önce, Sayın Bakan, Mavi Akım Projesi hakkında Genel Kurulumuza bilgi verirken, Samsun'a Karadeniz boru hattıyla gelen gazın, Samsun İlinden Amasya'ya, Çorum'a, oradan Tokat, Kırıkkale, Ankara, Nevşehir illerine, daha sonra da Akdenizdeki illerimize uzanacağını ifade etti. Karadeniz'de, Trabzon ve Rizelilerimiz bu yatırımdan payını alıyorlar. Ben, Sayın Bakanından öğrenmek istiyorum: Samsun İline 150 kilometre uzaklıkta olan ve Karadenizin bir parçası olan Ordu ve Giresun İleri, bu gazdan payını neden alamıyor? Botaş Genel Müdürlüyle, daha önce milletvekili arkadaşlarımız görüştüğü için ben görüşmek istemedim. Bu gaz, Ordu ve Giresun'a da gelecek denildi; ben de, Ordu ve Giresun'un mahallî televizyonlarında, Botaş Genel Müdürlüğünün diğer arkadaşlarıma vermiş olduğu beyan üzerine bu mtjideyi verdim. 57 nci cumhuriyet hükümetinin Enerji Bakanı olarak size soruyorum; Ordu ve Giresun illerini siz de mi unuttunuz?!

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ederim.

Sayın Bakan, buyurun.

HÜSEYİN ÇELİK (Van) – Sayın Başkan, soru soracaktım...

BAŞKAN – Efendim, vakit kalmadı.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Sayın Başkanım, tabii, bütün bu sorulara bu kadar kısa zamanda cevap verebilmem söz konusu değil; ancak, Mecliste beliren bir görüş var ki, ben de arkadaşlarla aynı fikirdeyim... Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisinden gizli hiçbir şey olamaz. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu milletin, vekâleten kaderine hâkim olmuştur ve bu, bizim için de, gerçekten, bir rahatlama teşkil edecektir. Yani, Türkiye Büyük Millet Meclisi, eğer, bu anlaşmayı açıkla dersen, biz, seve seve getiririz, ne zaman, nerede isterseniz, bu anlaşmaları sizlerle paylaşıyoruz, tartışıyoruz. (ANAP sıralarından alkışlar)

Bizim, burada belirttiğimiz husus çok açık ve nettir. Yaptığımız anlaşmalar var; ben, vaktinizi almamak için teker teker okudum. Mesela, İran ile yaptığımız anlaşmanın gizlilik şartı farklı, Nijerya ile yapılan anlaşmanın gizlilik şartı farklı, Katar ile yapılanın, Rusya ile yapılanın farklı; ama, mtışterek bir husus var; bunlar, ticarî anlaşmalar ve hepsinde gizlilik şartı var. O nedenle, ben, bunları açıklamaya mezun değilim diyorum ve ben, bunu söylerken de, burada, biraz önce "vay

efendim, bir şey mi gizliyorsun" diyen arkadaşlardan takdir ve saygı bekliyorum. Yani, ben, bunu açıklarsam, suç teşkil edecek, Türkiye'nin zararına bir husus doğacaktır diye ifade ediyorum; ama, Yüce Meclisin böyle bir kararı olursa, seve seve, isteye isteye de açıklarız.

Sayın Başkanım, diğer sorulara da, izniniz olursa, yazılı cevap verme arzusunda olduğumu arz edip, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

Sayın milletvekilleri, tasarının tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum...

BAŞKAN – Oylamaya geçtik efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Geçmeden söyledim... Rica ederim...

BAŞKAN – Bir dakika efendim... Ben, peşin saydım... Karar yetersayıtı aramıyorum...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Niye aramıyorsunuz canım!

BAŞKAN – Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Siz oylamaya geçmeden, ben, karar yetersayısının aranılmasını istemiştım.

BAŞKAN – Saydırdım Sayın Genç... İstirham ederim yani!..

KAMER GENÇ (Tunceli) – Elektronik cihazla yapın da, bu anlaşmaya kim oy vermiş, bilelim.

BAŞKAN – Ben mecbur değilim elektronik cihazla oylama yapmaya; hem muhalefetten hem iktidardan kâtip üye var efendim... Lütfen...

1 inci maddeyi okutuyorum:

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ ARASINDA RUS DOĞAL GAZININ KARADENİZ ALTINDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN 15 ARALIK 1997 TARİHLİ ANLAŞMAYA EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. – 27 Kasım 1999 tarihinde Moskova'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

BAŞKAN – 1 inci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Sayın Veysel Candan; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının 1 inci maddesi üzerinde söz almış bulunuyorum; Fazilet Partisi Grubu ve şahsım adına Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, konuşmalar uzadıkça konu biraz daha değişik mecraya doğru gidiyor. İş biraz daha dikkatli ve detaylı incelemek mecburiyetindeyiz; çünkü, bu konu, ülkemizin öntündeki yirmibeş yılını çok yakından ilgilendiriyor.

Ben, sözcüleri dikkatle takip ettim. Hükümet sözcüleri, doğalgaz, ihtiyaçtır, alınmalıdır dediler. Sanayideki önemi anlatıldı...

Sayın Başkan, stüküneti temin ederseniz..

BAŞKAN – Efendim, hatibin konuşması duyulmuyor; lütfen, sessiz olalım.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Bir de, stüremi yeniden başlatır mısınız...

BAŞKAN – Ben, size ekstre veririm Sayın Candan; siz, konuşmanıza devam edin... 1 dakika fark etmez... Uzlaşmayla her şey olur...

Buyurun.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, hükümet sözcüklerini dikkatle takip ettim; doğalgaz, ihtiyaçtır, alınmalıdır denildi, sanayide önemi anlatıldı; doğalgazın ekonomiye katkısı, doğalgazın tarihçesi, bir de, dünyada üretimi gibi konular ele alındı; ama, asıl, burada, bu sözleşme, bu protokol üzerinde konuşulacak konular şunlardır:

- 1- Bu gazı nasıl alıyoruz; ucuz mu, pahalı mı?
- 2- Sözleşme lehimize mi, aleyhimize mi?
- 3- Rusya'ya bağımlı mıyız, değil miyiz; bunun bir mahzuru var mıdır?
- 4- İhale nasıl ve kaç yapıldı?
- 5- Finans kaynağı var mıdır?
- 6- Teknolojisi nedir?

Özetle, işin özüne inilmesi gerekirdi; maalesef, bu, olmadı.

Aslında, Rusya'dan doğalgaz alımına karşı olan yok. Halen, yılda, 6 milyar metreküp alıyoruz; aynı hattan 8 milyar metreküp de almak üzere bir çalışma yapılıyor. Yani, toplam 14 milyar metreküp doğalgaz Rusya'dan alınacaktır; ancak, bağımlı olmayalım, ucuz alalım, iyi bir anlaşma yapalım, usulsüz, birine menfaat sağlanmasın, idarenin, yani, milletin menfaati gözetilsin; bütün amacımız bu. "Ama, 2001'de karanlıkta kalıyoruz; ne yapalım, mecburuz" sözüne katılmıyoruz; bu, ucuz kahrmanlık olur.

Değerli arkadaşlar, aslında, işin genel tarihçesine indiğimiz zaman, olay, 1.4.1998 tarihinde başlıyor. Burada suçlu, o zamanın hükümetinin böyle bir sözleşmeyi Parlamente'ye getirmesidir. Daha önce İran ile yapılan doğalgaz sözleşmeleri Parlamente'ye getirilmemiştir. Burada, getirilmesindeki amaç, 3 ve 4 üncü maddeler çok önemlidir değerli arkadaşlar. Buradaki 3 üncü maddeye göre, iş, ihaleyi alan Gasprom şirketinin, Türk şirketleriyle oluşturacağı bir konsorsiyum tarafından inşa edilecektir.

Şimdi, işin mahiyeti, Rusya tarafında, Karadeniz bölümünü Rusya yapmaktadır; Samsun-Ankara arasını da Türkiye yapmaktadır. Şimdi, burada, aslında, Türkiye hattının kime verileceği ve ihalesiz verileceği yazılıdır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti tarihinde, uluslararası ikili anlaşmalarda böyle bir madde yoktur; yani, ihalenin kime verileceği yazılmamıştır.

Yine, bu sözleşme, kötü bir sözleşmedir ve aldığımız gazı da, maalesef, üçüncü ülkelere ihraç edemeyeceğiz.

Bir sözcü arkadaşım ifade etti. Bu Parlamente'de kaç milletvekili var; 550. Oylamaya kaç milletvekili katılmış; 258; yani, milletvekilleri, bu Parlamente, bu sözleşmede görevini yapmamıştır ve maalesef, gelenlerin 23'ü de ret oyu kullanmış, hepsi bu kadar. Peki, bu Parlamente'nin geri kalan milletvekilleri nerede? Bunu 20 nci Dönem için söylüyorum. Yani, burada hata başta başlamıştır.

Bugün burada biraz sonra oynayacağınız sözleşme de, protokol de buna bağlı hatalarla dolu olmaya devam edecektir. Aslında, bu kanunun burada bir kere daha müzakere edilmesi ve detaylarının görüşülmesi gerekmektedir.

Değerli arkadaşlarım, tabii, Sayın Bakan, burada, hükümet adına, uzun uzadıya savunmalar yaptı. Ben, konuyu biraz basite indirgeyerek, işin mahiyeti, yapılan yanlışlar, itirazlarımız ve cevap bekleyen sorular üzerinde durmak istiyorum.

Şimdi, her şeyden evvel, 15 Aralık 1997'de Türkiye Cumhuriyeti Devleti olarak Rusya Federasyonu ile bir doğalgaz anlaşması yapıyoruz. Doğalgaz anlaşmasının Karadeniz bölümü Ruslara ait, Samsun-Ankara bölümü bize ait. Hattın uzunluğu, denizde 768 kilometre, Samsun-Ankara arası 500 kilometredir. Herkes kendi bölümündeki hattın yapımını üstlenecektir. Şimdi ifade ettiğim buradaki sözleşme işin püf noktasıdır. Sayın Bakan burada hep şunu söylüyor: "Bu Parlamento, bu kanunu kabul etti, benim yerimde kim olsaydı yapardı." Söylediği doğrudur. Kanaatimce, bu kanunun, bir kere daha bu Meclise getirilip, müzakere edilmesi lazım, aksi halde, ülkenin menfaatları burada hanel edilmiştir, yani, zarara uğratılmaktadır.

İkinci konu: Bilindiği gibi, dünyada ilk defa, 2 500 metre derinlikten, Karadenizden geçecektir. Teknik adamlar, bunun böyle sağlıklı olmayacağını ifade ediyorlar. Yapımcı firmanın, İtalyan firmasının, şimdiye kadar yaptığı en fazla derinlik de 1 750 metredir. Burada, finansör firma; yani, parayı karşılayacak firma da -Sayın Bakan ifade ettiler- şu anda tam belli değildir. Neye bağlıdır; bugün buradan çıkacak olan protokole bağlıdır; yani, şu anda finansör firma da tam belli değildir.

Değerli arkadaşlar, bu kanun çıktıktan sonra... O günkü şartlarda, BOTAŞ yetkililerinin söylediği şu: "Bu kanunu, buraya, bu şekliyle yazmak, BOTAŞ'ın elini bağlamıştır ve dolayısıyla biz işi ihalesiz vermek mecburiyetinde kaldık." Söylenen söz bu. Bu maddenin buraya yazılmış olması, Ankara-Samsun hattında idarenin zararı 125 milyon dolardır arkadaşlar. Bakın, o günkü şartlar da, ihalesiz verilen iş, 339 750 dolardır; yani, 340 000 dolardır ve bu iş ihalesiz verildiği için -daha sonra örneklerle ifade edeceğim- metre, kilometre fiyatlarında da mukayeseli fiyat verdiğimiz zaman, çok değişik neticelerin ortaya çıktığı görülecektir.

Değerli arkadaşlar, ben şunu ifade etmek istiyorum: Burada ikinci en büyük yanlış da, DPT ile; yani, Türkiye'nin enerji ve doğalgaz ihtiyacını ortaya koyan kurum ile Enerji Bakanlığı arasındaki anlaşmazlıktır. Siz, Türkiye'nin doğalgaz ihtiyacını yüksek tuttuğunuz zaman, Rusya'ya bağımlılığı azaltırsınız; yani, Sayın Bakanın burada verdiği rakamları istediğiniz gibi tefsir edebilirsiniz. İhtiyacı 60 milyar metrekübe çıkarınca, Rusya'dan aldığınız, yüzde olarak aşağıya doğru iner; ama, gerçek ihtiyacı koyduğunuz zaman, Rusya'ya bugünkü bağımlılığımız yüzde 66'dır.

Değerli arkadaşlar, Sayın Bakanımız ifade ettiler, dediler ki: "DPT de bizim projeleri onayladı." İyi; ama, siz DPT Müsteşarını görevden alırsanız, sizin getirdiğiniz rakamları onaylayacak bir müsteşar getirirseniz, tabii uzlaşma olur. Buradaki manzara bunu gösteriyor, en azından bu akla geliyor. Daha önce, ihtiyaçları bildiren DPT Müsteşarı görevden alınıyor, yeni getirilen müsteşar da bütün şartları imzalıyor; yani, rakamlar uyumlu hale geliyor, DPT ile Enerji Bakanlığı arasındaki uyumsuzluk kaldırılıyor. Halbuki, işte elimdeki raporda, bir ay önce, yani görev değişikliği olmadan önce hazırlanan raporda, ihtiyaçlar arasında ciddi anlamda farklılıklar var; işte, mesele, aslında, bir yerde burada düğümleniyor.

Değerli arkadaşlar, aslında, bu işi takip edenler gayet güzel takip ediyorlar ve işi biliyorlar. Elimde, 19 Aralık 1999 tarihli Resmî Gazete var: Bu ihaleyi alan firma, ÖHS Firması; sıra no: 148; belge no: 61 147; tarih: 30.11.1999. Şimdi, Özaş-Haznedaröğlü-Stroytaungaz Konsorsiyumu; top-

lam yatırım: 4,5 trilyon; yatırım indirimi: Yüzde 100; sabit yatırım: 4,5 trilyon; kullanım miktarı: Yüzde 100; tanınan teşvikler: Samsun-Ankara doğalgaz boru hattı 500 kilometre, 48 inç boru hattı için 1 adet kompresör inşaatı, 1 adet ana ölçüm inşaatı. Yani, işi takip edenler, alan firmalar, devletle iç içe çalışıyor ve teşviki, daha işe başlamadan alıyorlar. Şimdi, burada tartışma konusu olan, daha doğrusu basına da çok intikal eden konulardan bir tanesi, avans verilip verilmemesi konusu.

Değerli arkadaşlar, bu tür projelerde avansın verildiği doğrudur; ancak, avans da, şartlar yerine getirildiği zaman ödenir. Halbuki, buradaki raporda, avansların, şartlar yerine getirilmeden asgarî bir yıl önce...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Sayın Başkanım...

...52 milyon doların, bir yıl kadar önce, firmaya avans olarak -daha iş bağlanmadan- ödenmiş olması söz konusudur.

Değerli arkadaşlar, şimdi, cevap bekleyen sorular bölümüne gelmek istiyorum.

Şimdi, biz, bu projeye... Şimdi buradaki bütün milletvekili arkadaşlarımızın talebi şudur: Biz doğalgaz alalım, enerji kısıntısına gitmeyelim; ama, ucuz alalım; ama, iyi bir anlaşma yapalım. Sayın Bakan da böyle taleptedir mutlaka. Ama, siz, bir ülkeye yüzde 60'ın üzerinde, fazla bağımlı hale gelerseniz, şartlar o ülkenin lehine döner. Efendim, yine Sayın Bakan, burada, cevapladılar. Türkmenistan doğalgazı tehlikede mi? Trans-Hazar, Hazar Denizi altından gelecek Türkmen doğalgazı, tabii ki, bununla birlikte tehlikededir; çünkü, şu anda, Türkmenler ile Ruslar anlaştlar. Her yıl 10 milyar metreküp Türkmen doğalgazı Rusya'ya gidecek ve Rusya'dan da bize gelecek; dolayısıyla, dolaylı bir alım söz konusudur. Buradaki soru bu.

Benim notlarıma göre, Sayın Bakan, konuşmasının bir yerinde "elimizde 2 milyar dolar hazır, nakit olmuş olsaydı, tabii ki doğru; ucuz alırdık" ifadesini kullandılar; bu da doğrudur; ama, bir de bu işin maliyetini hesap etmek durumundayız. Samsun hattına doğalgaz teslim edildiği andan itibaren, zaten, peşin ödemeler başlayacaktır. Şimdi, doğrusunu isterseniz, hangi doğalgaz daha ucuz sorusuna Sayın Bakanın "çok gizli" ifadesiyle, maalesef, milletvekili arkadaşlarımız bu konuya cevap alamamışlardır; bunu da ifade etmek isterim.

Aslında, konuşmamın başında ifade ettiğim gibi, konunun esas püf noktası, 1.4.1998 tarihinde Parlamentodan geçen kanunun, tekrar müzakere edilip, tekrar oylanması, gündeme mutlaka getirilmelidir.

Değerli arkadaşlar, şimdi, bu rakamlar bize şunu gösteriyor: Bir kere, biz, Ruslarla yirmibeş yıla varan bir anlaşma yapıyoruz ve her yıl artan bir doğalgaz alımıyla karşı karşıyayız ve işin en kötü tarafı, taahhüt ettiğimiz doğalgaz miktarını almadığımız zaman da bedel ödemek durumundayız; yani, sözleşmeye baktığımız zaman, ticarî anlaşmaya baktığımız zaman, bunun, çok sağlıklı olmadığı açıkça görülmektedir.

Şimdi, doğrusunu isterseniz, konuya, çok akıllı, çok soğukkanlı, çok dikkatli yaklaşmak mecburiyetindeyiz; yani, bir yerden doğalgaz almanın yanlış olduğundan hareketle olaya karşı çıkmak veya bu projeye lüzumundan fazla sahip çıkarak ülke menfaatlarını zararlı hale getirmeye kimse'nin hakkı yoktur.

O açıdan, ben, konuşmamı bu maddede tamamlarken, ısrarla ifade ettiğim şudur: Meclisten çıkarılan bu ilk kanun, kanaatime göre hatalıdır ve yanlışlarla doludur ve bunun bütün sorumluları da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Candan, ben, sürenizi 3 dakika uzattım efendim.

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Cümlemi bitireyim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamam, buyurun.

VEYSEL CANDAN (Devamla)– Esas, buradaki bütün mesele, bu yapılan sözleşmelerin, mut-laka bu Meclise gelmesi lazım; fiyatlarının, sözleşmedeki şartların ne olduğunu bu milletvekilleri-nin bilmesi lazım.

Değerli arkadaşlar, bakınız, bu sıralarda oturan arkadaşlarımızın bir gün milletvekilliği bite-cek; ama, bu Parlamentoda attığınız imzalara, kaldırdığınız ellere, bir gün gelir, biri hesap sorar. Ben biliyorum ki, buradaki bütün milletvekili arkadaşlarımız, bu konuda, en az benim kadar has-sastır.

Muhterem Heyetinizi dikkatli olmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum. (FP sıralarından alkışlar)

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale)– Sayın Başkanım, izin verirseniz, çok kısa bir iki açıklama arz etmek istiyorum.

Sayın Candan'ın burada tekrar dile getirdiği konularda yaptığım açıklamalar, konuşmamın içe-riğinde, zabıtlarda zaten mevcut. Sayın Candan belki biraz yorulacak ama, onlara bakarsa bazılarını görecek.

En azından şunu belirlemek istiyorum; deniz geçişini yapacak inşaat şirketi belli değil denil-di; ama, ben konuşmamda belirttim, şimdi, şirketlerin adlarını da tekrar ifade edeceğim. 23 Kasım 1999'da, Gasprom ile ENİ Şirketi Moskova'da, İtalyan Saipem, Fransa'nın BOYĞ OFŞOR Japon-ya'nın Mitsubishi-Hitachi firmalarıyla inşaat yapım anlaşmasını imzalamıştır.

Yine aynı şekilde, finansman konusunda, İtalyan SACE garanti sağlamıştır, Banca Commer-ciale Italiano, Medi Credit Centrale, Deutsche Landesbank tarafından 1 milyar 130 milyon dolar sağlanmıştır ve Japonya SIBIK/MITI tarafından da 600 milyon dolar kredi sağlanmıştır. Yani, şim-di, dünyanın bu kadar önemli finans şirketleri, bu kadar önemli inşaat şirketleri bir araya gelecek-ler, konsorsiyumları kuracaklar, anlaşmaları yapacaklar, bütün hepsinin derdi Türkiye'yi kandır-mak!.. Yani, bunu kabul etmenin bir manası yok.

Bir de, burada, biraz önce bir resim gösterildi, işte efendim, bu resimdeki daltonlar falan de-nildi. O resme dikkatli bakmak lazım, resimdeki kişilerde de tahrifat yaparak ifade etmemek lazım.

Benim, Sayın Genel Başkanım Mesut Yılmaz'la Moskova'ya yaptığım seyahatte, Sayın Yıl-maz'ın resmî hiçbir görüşmesi olmadı. Ne Gasprom'u ziyaret etti ne Gasprom Başkanı ile o gözül-ken fotoğrafta bir başka mahalde bulundu. O fotoğraf, Moskova Belediye Başkanı Sayın Luşkov'un ziyareti esnasında çekilmiş bir fotoğraftır ve orada Gasprom Başkanı da mevcut değildir. Bunu da açıklamak arzusu duydum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Fotoğrafi getireceğiz Sayın Bakan.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Ne zaman isterseniz getirin.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Holdingin Başkanının ne işi vardı orada?

BAŞKAN – Efendim, müsaade eder misiniz...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI MUSTAFA CUMHUR ERSÜMER (Çanakkale) – Gel buraya da anlatayım; Meclisin vaktini almayalım.

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayın Sayın Bakan, lütfen...

Sayın Genç, siz burayı teşrif edin, anlatsın Sayın Bakan.

Doğru Yol Partisi Grubu adına, Ağrı Milletvekili Sayın Musa Konyar; buyurun efendim.

DYP GRUBU ADINA MUSA KONYAR (Ağrı) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz 384 sıra sayılı kanun tasarısının 1 inci maddesi hakkında Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum; bu vesileyle partim ve şahsım adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Anasol-D ve Anasol-M hükümetlerinin yanlış enerji politikaları yanı sıra, son dönemde gündeme giren Mavi Akım Projesiyle, Türkiye ekonomisinin geleceği Rusya'nın insafına terk edilmiştir. Şöyle ki, Rusya, doğalgaz ve enerji konusunda Türkiye pazarına tek başına hâkim olmak istiyor. Türkiye, doğalgaz ve enerjisinde tek kaynağa bağımlı olması halinde, her zaman her riske açık olacaktır. Rusya, bu projeyi ortaya atmasıyla Bağımsız Devletler Topluluğu üzerindeki hâkimiyetini sürdürmek ve Azerbaycan, Türkmenistan, Kazakistan'ın Türkiye ile olan ilişkilerini kontrol altına almak istemektedir.

Proje, temel olarak, Rusya Federasyonu sınırları içerisinde İzobilnoye bölgesinden, yaklaşık olarak 1 300 kilometre yol kat edilerek Ankara'ya ulaşacak doğalgaz boru hattı ve pompa istasyonlarını içermektedir.

Türkiye, kademeli ve çok tartışmalı olarak, 16 milyar metreküp doğalgaz almayı hedeflemektedir. Bu kadar doğalgaza Türkiye'nin ihtiyacı olup olmadığı konusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı arasında bile görüş birliği yokken ve öngörü konusunda uzmanlaşmış ve yetkili bir kurum olan Devlet Planlama Teşkilatını by-pass ederek öngörüler yapılmıştır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının projeksiyonlarına göre, Türkiye'nin doğalgaz tüketimi, 2000 yılında 20,7 milyar metreküp, 2005 yılında 45,1 milyar metreküp, 2010 yılında ise 53,5 milyar metreküp olacaktır. Eğer bu yöntem uygun ve doğru ise, devletimiz her yatırım için, Devlet Planlama Teşkilatı onayını istemekten vazgeçmelidir.

Ayrıca, bu kadar yoğun bir şekilde doğalgaza yönelmenin dışa bağımlılığa neden olması yanında, 1 kilovat elektriği 4-5 sente mal olan hidroelektrik ve termik enerjiye göre daha pahalı olan doğalgaz elektrik enerjisi -7-10 sent bedelle üretim yapmak- ülkemiz geleceği ve ekonomisi açısından akılcı değildir.

Anasol-M Hükümetinin projeksiyonları doğru çıkması halinde, Rusya ile olan dış ticaretimizi nasıl dengelemeyi düşünmektedir? Bu soru hiç akıllarına geldi mi? Acaba, hükümet, bu denli doğalgaz alımına giderken, yaz ve kış ayları arasındaki talep farklarını nasıl gidermeyi düşünmektedir? Bunun için ilave yatırımı nasıl finanse edecektir? Yoksa, bunu da, doğalgaz fiyatına ekleyerek daha pahalı hale getireceği gazı, kime ve nasıl satacaktır? Pahalı hale geldiği için, faturasını ödeyemeyen insanımıza "soğukta otur" mu diyecektir?

Projeye göre, 390 kilometresi Rusya Federasyonu içerisinde, 380 kilometresi Karadeniz geçişi ve 470 kilometresi Türkiye içerisinde yapılacak olan bu projede en önemli usulsüzlük ve bağılı olarak yolsuzluk 15.12.1997 tarihli Türk-Rus Gaz Alım Anlaşmasının 3 üncü maddesine istinaden

Türkiye'nin egemenlik haklarını tartışmalı hale getirmesidir. Bu maddenin ikinci paragrafı aşağıdaki gibidir.

"Söz konusu doğalgaz boru hattı, Rusya Federasyonunun topraklarında ve Karadeniz altında Rao Gasprom tarafından, Türkiye Cumhuriyetinin topraklarında ise, yine Rao Gasprom'un Ana İnşaat Şirketi ve Türk şirketlerinden oluşturulan bir konsorsiyum tarafından inşa edilecektir.

Bu tür çokuluslu anlaşmalarda esas olan, her ülkenin kendi topraklarında kalan kısmı kendinin inşa etmesi ve tarafsız bölgelerin ortak olarak inşa edilmesidir. Bu konu bile hayatî önemi hâziz projelerin ne kadar duyarsız bir şekilde ele alındığının en temel göstergesidir.

Ayrıca, bu şekilde, güya anlaşma böyle diyerek, ihale yolu ve yöntemi uygulanmaksızın ANAP'a ve özellikle Sayın Mesut Yılmaz'a yakın firmaları kollamanın ince yolları da bulunmuş olmaktadır. Bu şüphe, Samsun-Ankara doğalgaz boru hattını yapacak konsorsiyumun Türk ortaklarının belirlenmesiyle kesinlik kazanmıştır. Konsorsiyumu Gasprom'un alt şirketi olan Stroytaungaz'la birlikte Öztaş ve Haznedaroğlu şirketleri oluşturmuştur. Bu konsorsiyuma, boru hattı 339 750 000 dolar bedelle, hazırlanan kılıf yoluyla, ihalesiz olarak verilmiştir. Fakat, yaptıkları bir iş var ki, mızrak çuvala sığmamıştır; yani, ihale bedelinin yüzde 15'i kadar ve 50 962 500 dolar tutarında tüm usul ve kanunlar hiç sayılarak, genel müdür oluruyla, güya avans; ama, gerçekte avanta olarak verilmiştir. Bu avanta, Rusya'da veya Karadeniz geçişi konusunda tek çivi çakılmadığı bir dönemde ve aylar önce verilerek, BOTAŞ milyonlarca dolar zarara uğratılmıştır.

Sayın milletvekilleri, sizler vasıtasıyla Anasol-M hükümetine sormak istiyorum: Her gün para diye IMF'nin kapısına koşarken, bu ne savurganlık?! Her gün vergi üstüne vergi, zam üstüne zam koyan bu hükümetin -memur, işçi, emekli, esnaf ve sanatkâr nefes almak için bir umut ararken-yaptığı bu savurganlığın bedelini bu millet unutmayacak ve biz DYP olarak peşini bırakmayacağız.

Değerli milletvekilleri, buraya kadar ifade ettiğim konu, Mavi Akım Projesinin Rusya tarafında boru hattının yapılması, Karadeniz geçişi sorununun teknik ve finansman olarak çözülmesi ve Samsun'a kadar doğalgazın gelmesi varsayımına dayanmaktadır; çünkü, halihazırda Rusya'da başlamış bir inşaat ve daha önemlisi dünyada bugüne kadar denenmemiş, gerçekleşip gerçekleşmeyeceği henüz belli olmayan ve deniz altında 2 200 metre derinlikte, 380 kilometre uzunluğunda bir boru hattının yapılmasını ve işletilmesini gerektirmektedir. Ayrıca, 2,5 ilâ 3 milyar dolar tutarındaki bu yatırım, teknik, finans ve fiili bir imkânsızlık nedeniyle gecikme olması halinde ne olacaktır? Gecikme halinde ise, gaz gelecek diye ihale edilen 4 adet çevrim santralına (Ankara, Adapazarı, Gebze ve İzmir) elektrik tırememenin yanında, bu santrallara devlet bir yandan tazminat öderken, diğer yandan yakıtı olmadığı için üretim yapamayan santrallar, elektrik diye kıvranan ülkede, Anasol-M hükümetinin iflas etmiş enerji politikalarının bir beceriksizlik abidesi olarak yer alacaktır.

Burada, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcımız Sayın Cumhur Erşümer'in, bu kaygıları dile getiren Milliyet Gazetesine 23.11.1999 tarihinde verdiği beyanat çok aydınlatıcı olmuştur. Milliyet Gazetesi Bakanımıza soruyor: "Ruslar finansman bulamadıklarından veya Karadeniz altından geçiremediklerinden gazı Samsun'a getiremezlerse ne olacak?" Sayın Bakan soruyu "o zaman biz Ankara'dan Samsun'a gaz göndereceğiz" diye cevaplandırıyor. Sayın Bakan Ankara'da doğalgaz buldu da bizim mi haberimiz yok? Bu cevabı milletimizin takdirine bırakıyorum.

Rusya, Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hattı Projesine alternatif olarak alelacele bizi kendine bağımlı hale getirmek için, Mavi Akım projesini ortaya atmıştır. Yani, Türkiye bir gün mutlaka fiilen iki projeden birini tercih etmek durumunda kalacaktır. Daha kötüsü, ikisini birden yapayım derken ikisinden de olmak durumunda da olabiliriz.

Diğer taraftan, Trans-Hazar Projesi ve Baktı-Ceyhan Petrol Boru Hattının, Türkmenistan ve Azerbaycan'ın kendinden bağımsız politika izlemelerinden korkan Rusya'nın, Mavi Akımda ısrar etmesi anlaşılırken, üç kat fazla fiyata doğalgazı Türkmenistan yerine Rusya'dan almak konusunda hükümetin ısrarı anlaşılammaktadır. Anasol-M hükümetinin bu konudaki ısrarını Türkmenbaşı da anlamamış olacak ki, gazeteciler önünde biraz da diplomatik üstüba sığmayan bir şekilde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Sayın Cümhur Erstimer'e sormuş; fakat, o da cevabını alamamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sonuç olarak, Anasol-D ve Anasol-M Hükümetlerinin iki-buçuk yıldır uygulamış oldukları yanlış enerji politikalarının ve özellikle BOTAŞ tarafından yürütülen Mavi Akım Projesi ve diğer usulsüz ve hukuka aykırı işlemlerin araştırılması gereği kendiliğinden ortaya çıkmıştır. Yukarıda anlatıldığı gibi, yatırımlardaki azalış mutlaka durdurulmalı, alternatif finansman modellerinin uygulanmasıyla, halkımızın ve sanayimizin talep etmiş olduğu temiz, düzenli, güvenilir, ucuz enerji temin edilmelidir. Bunu sağlayamayan bir hükümetin, ülkeyi ve milleti, Avrupa Birliğine aday olmakla avutmaya hakkı yoktur. Kaldı ki, Avrupa Birliği üye hükümetlerinin, tüketicilere, elektrik satış fiyatını 3 sent/kwh bedelle vermeyi hedeflediği bir ortamda, ülkemizde bunun 2-3 katı fiyatla elektrik satılmaya devam edilmesi, kabul edilemez bir kara tablodur.

Millet hükümetten çare beklemektedir. Çare üretmeyenlerin ise, millettten özür dileyerek çekilmesi ve yerini, milleti arzuladığı günlere ulaştıracak hükümetlere bırakması gerekmektedir.

Bu nedenle, en kısa zamanda, BOTAŞ ve bağlı olduğu Enerji Bakanlığıyla tüm bu hayalî politikaların yürütülmesi sonucunda ülkemiz karanlıkta kalmıştır.

Buradan hükümete sesleniyorum, bu hayalî Mavi Akım Projesi fantazisinden vazgeçin. Ülkemize daha sağlıklı projeler üretilmesi umuduyla, sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Konyar.

Gruplar adına başka söz isteyen?.. Yok.

Şahıslar adına, Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu kanun tasarisının tümül üzerinde yaptığım konuşmada, Mavi Akım Projesine ekonomik yönden karşı olma sebeplerimizi açıklamıştım; şimdi de, çevre açısından bu projeye neden karşıyız, onları anlatmak istiyorum.

Mavi Akım, çevreyle de uyumlu değildir. Denizlerde yapılan bütün faaliyetlerin cana, mala ve çevreye uygunluğunu denetleyip, sertifika veren DNV kısa adıyla belirtilen beynelmil kuruluşun, 1997 yılından bu yana Mavi Akıma sertifika vermediği belirtilmektedir. DNV yöneticileri "bu derinlikte bir boru hattının tamir ve bakımı için mevcut ispatlanmış hiçbir sistem yok" sözleriyle sertifika vermeme sebeplerini izah etmişlerdir.

Yine, Karadenizin sadece yüzde 7'sinde hayat vardır. Karadeniz Bölgesi balıkçılık açısından çok önemli olup, 2 milyon insanın geçim kaynağıdır. Karadenizdeki balık üretimi, 1986'da 900 000 tondur. 1986'dan 1992'ye kadar geçen süre içerisinde süre içerisinde balık üretimi 900 000 tondan 100 000 tona düşmüştür. Onun için, gerek doğalgaz gerekse tankerle petrol taşıma işlemlerinde son derece dikkatli olmak gerekir.

Ayrıca, tüm teknik, ekonomik, sosyal ve siyasî belirsizliklere rağmen, daha Ankara-Samsun hattı başlamadan 50 milyon dolar avans ödediğimiz bu projeye bu kadar ehemmiyet verilirken, İran doğalgazına neden bu kadar soğuk olduğunu da hükümetten öğrenmek isteriz.

İran doğalgazı, şu an, İran tarafından, Doğubeyazıt'a kadar getirilmiştir. 1998 yılında bitirilmesi gereken Doğubeyazıt-Erzurum hattı, boru çapı büyüme ve sair engellemelere rağmen, şu an denemeleri yapılmakta olup, gaz nakline hazırdır. O halde, Mavi Akımda daha gazın akıbeti belli değilken, Erzurum'a kadar gaz vermeye hazır bu projeye neden bu kadar soğuk bakıyoruz? Son anlaşmayla, İran gazının Ankara'ya kadar sevkinin 2001 Temmuzunda başlanması öngörüldü; fakat, İran, 2000 yılı ocak ayından beri, geçici kompresör istasyonu vasıtasıyla, istenilirse, ülkemize, Erzurum'a kadar doğalgaz verebileceğini belirtmiştir.

54 üncü hükümet zamanında, Erzurum-Ankara doğalgaz hattı bitmeden, gelecek İran gazını kullanmak ve 1999-2002 yılları arasında öngörülen enerji açığını kapatmak için Erzurum'da yapımı planlanan 500 megavatlık doğalgaz çevrim santralleri, 55, 56 ve 57 nci hükümetler zamanında sadece oyalanıldı. Yok, Iğdır'a yapılacak, Erzurum olmaz derken, 1999 ve 2000 yılı kış aylarında elektrik kısıntıları başladı, sanayi kan kaybetmeye başladı; fakat, hükümette çıt yok. Gaz gelmiş, kullanılmaktan aciz vaziyette bekleniyor; ne Erzurum Şehrinin dağıtım işine başlandı... Bırakın başlamayı, henüz hükümetçe, şirketin kurulması için yetki dahi verilmedi. BOTAŞ, yapım için oluşturulacak şirketlere doğalgaz dağıtım takvimini hazırlamadı. Gaz, Doğubeyazıt-Erzurum sınırında bekliyor. Elektrik kısıntıları oluyor; fakat, bu hükümet, bu gazı kullanın deme iradesini gösteremeyip, sessiz bir şekilde duruyor. Onun için, hükümetin bu konuda bir an önce harekete geçip, gerekli kararı vermesini bekliyoruz.

Sonuç olarak, söylemek istediğimiz, Devlet Planlama Teşkilatı raporlarında olsun, KİT komisyonu raporlarında olsun, hep gaz kaynaklarını çeşitlendirmeden ve bu konuda yapılan çalışmalardan bahsedilmesine rağmen, gelinen son durum, ülkemizin, dış ilişkilerinde çok da uyumlu olmadığını, Rusya'ya yüzde 70 oranında bağımlı hale gelmesidir.

Gaz alımı bakımından hiçbir ülkeye yüzde 30'dan fazla bağımlı olmama prensibi dahilinde gaz alımını çeşitlendirmeli, bu meyanda, Irak'tan gaz alımına öncelik vermeliyiz. Kerkük-Yumurtalık hattı kenarına inşa edilecek boru hattıyla en ucuz ve sürekli gaz alımı yapabiliriz. Onun için, Birleşmiş Milletlerin Irak'a uyguladığı ambargonun kalkması, en azından ülkemiz açısından imkân yaratılması için her türlü diplomatik girişime önem vermeliyiz.

Ayrıca, gaz alımının bir merkezden değil de, yurdumuza çeşitli bölgelerden gelmesinin ekonomik yönden de çok faydası vardır; çünkü, tek merkezden ağırlıklı olarak Trakya ve Samsun'dan ülkemize gaz girmesi halinde, bu doğalgaz hatlarının yurdun her köşesine uzatılması, hem boru maliyeti yönünden hem de gaz nakli açısından ekonomik değildir.

Bilhassa, ekonomik yönden zayıf, nüfus bakımından batı bölgelerine göre çok daha az yoğunluklu Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya Hazar geçişli Türkmen gazı, Azerbaycan gazı, İran gazı ve Irak-Kerkük doğalgazının Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan yurdumuza girişi yapılmaz ise, bu bölgelere uzun yıllar doğalgaz verilemez. Bunun neticesi olarak, bol ve ucuz enerjiden faydalanma imkânını kaybeden bu bölgeler ile batı bölgeleri arasındaki gelir uçurumu artarak devam eder.

Yine, ülkemiz ile Rusya Federasyonu arasında imzalanan Mavi Akım Anlaşması, teknik yönden en problemlili proje olmasına rağmen, sırf gaz alım garantisi olan "al ya da öde" anlaşması ve ülkelerarası "off-set" anlaşması denilen, bir ülkeden aldığımız malın karşılığı olarak o ülkenin senden mal veya hizmet alması anlaşmaları olduğu için, Amerika Birleşik Devletlerinin karşı çıkmasına rağmen, uluslararası finans çevrelerine sırf bu anlaşmaları göstererek kredi alma imkânı doğmuştur...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, 2 dakika daha verirsiniz iyi olur.

BAŞKAN – Efendim, toparlar mısınız ne olur; malum, dışarıda çok yağmur yağıyor.

ASLAN POLAT (Devamla) – İran'la da sadece "al ya da öde" anlaşması denilen "take or pay" anlaşmasının yapılmış olması yüzünden, Amerika Birleşik Devletlerinin tüm karşı çıkmalarına rağmen, projeler ihale edilmiş ve inşa aşamasındadır. İran'la off-set anlaşması yapılacağı günlerde Refahiyol Hükümetinin düşürülmesi ve o günden beri bu anlaşmanın yapılamamış olması ise, ülkemiz açısından bir talihsizliktir. Hazar geçişi Türkmenistan gazıyla ise, bu iki anlaşmanın hiçbiri yapılmadığı için, uluslararası finans çevrelerinden kredi bulma şansımız da yoktur.

Şimdi, Rusya ve İran'a Türkiye'ye satması için gazı veren Türkmenistan. Ülkemiz, Rusya ve İran'a gaz alım garantisini veriyor; fakat, Türkmenistan'a bu garantiyi vermiyor. Hem de ne zaman vermiyor; MHP'nin bu hükümette büyük ortaklardan biri olduğu bir zamanda. Bu zamanlamaya da çok dikkat etmemiz gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum...

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, bitireyim...

BAŞKAN – Birbuçuk dakika oldu.

ASLAN POLAT (Devamla) – Sayın Başkan, bitireyim de, bir daha konuşmayayım.

BAŞKAN – Efendim, bitirelim diye uğraşıyorum.

ASLAN POLAT (Devamla) – Hemen, bir dakikada bitiriyorum.

BAŞKAN – Hepsini okumayın efendim, özetleyin. Belagatiniz çok daha önemli.

ASLAN POLAT (Devamla) – Okumam lazım.

BAŞKAN – Haydi, buyurun... Buyurun.

ASLAN POLAT (Devamla) – Fakat, en önemlisi, Hazar geçişi Türkmen doğalgazı, Ortaasya Türk Cumhuriyetlerini ekonomik yönden Rusya'ya bağımlılıktan kurtarıp, onlara ekonomik özgürlük sağlayacağı için, esas tercih sebebimiz olmalıdır. Aksi halde, Mavi Akımda ısrar eder ve Hazar geçişi Türkmen doğalgazını ikinci plana atarsak, Adriyatik'ten Çin Seddine kadar Türk dünyası ülkemizden vazgeçmiş oluruz. Bunun vebalini de, hiç ama hiç kimse kaldıramaz. Onun için, bu konuda karar verirken, ekonomik-sosyal çevre bakımından olaya baktığımız gibi, Türk dünyasına olan tarihî sorumluluğumuzu da hiç ama hiç unutmamalıyız.

Tüm yukarıda sayılan sebeplerden dolayı, ülkemizi enerji bakımından karanlıkta bırakmamak için her türlü çabaya evet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ASLAN POLAT (Devamla) – ...fakat, ülkemizi bizimle ve Türk dünyasıyla en problemliliğe doğalgaz alımında yüzde 70 bağımlı hale getirecek ve emsalleri açısından en pahalı olan bu projeye hayır diyor; hepinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kamer Genç. (DYP sıralarından alkışlar)

KAMER GENÇ (Tunceli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rusya ile yapılan Mavi Akım Anlaşmasının Ek Protokolüyle ilgili anlaşmanın tekrar burada onaylanması konusunda, 1 inci madde üzerinde söz almış bulunuyorum.

Burada daha önce yaptığım konuşmalarda, tabii, arkadaşlarımız rahatsız oldu. Bizim, kimseye, özel bir kinimiz, bir düşmanlığımız yok; bizim, ülkeye, halka karşı bir borcumuz var. Ülkeye ve

halka karşı olan borcun gereği olarak bu kürtüye çıktığımız zaman, herkesin cemaziyülevvelini, gerçek kimliğini halka bildirmek zorundayız. Aksi takdirde, bunları bildirmezsek, o zaman halka karşı görevimizi yapmış olmayız. Bakın, mesela, boru hatlarıyla ilgili petrol taşıma anonim şirketinin 668 sayılı bir kararı var; diyor ki: "Vermiş olduğu teklif fiyatı, son derece yüksektir."

İkincisi, ben, burada, tabii Sayın Nejat Arseven ile ilgili şeyi söylerken... Kendi kardeşinin de BOTAŞ'ın genel müdürü olduğu konusunda imzası var; kararı da burada. Şimdi, burada 52 milyon dolar civarında bir avans verilmiş.

Sayın milletvekilleri, bakın, yapılan anlaşmada şu var; anlaşmada diyorlar ki: "Avansın Ödeme Şartları:

1- Rus tarafının Mavi Akım Projesinin deniz geçişi bölümüyle ilgili finansman temin ettiğinin belgelendirilmesi.

2- Ayrıca, Rus tarafının projenin deniz geçişini gerçekleştirmesi için, kompresör istasyonunun ve hat borularının temin kontratlarının ve kesin sipariş yapılmış olduğunun belgelendirilmesi ve satıcı firmaların teyit edilmesi anında verilir."

Böyle denilmesine rağmen, böyle bir teyit alınmadan, 52 milyon dolar bu müteahhit firmaya verilmiştir.

Ayrıca, belirlenen 329 milyon dolarlık fiyat, çok fahiş bir fiyattır ve hiç fiyat analizine bakılmadan, ihaleye açılmadan, tamamen... O zaman söyledim burada; ANAP grup başkanvekili gelsin, söylesin. Bu Koç ismindeki şahıs, ANAP'ın Çankaya İlçe Yönetim Kurulu üyesi. Burada, kayıtlarımızda var. Bunlar ortada iken, çıkıp da, bizim 8'den sonra yitimizizin kızark olduğunu söylemek... Biliyoruz, meşru zeminlerde karşımızda kendilerini savunma gücü olmayan insanlar, çıkıp da, böyle, bazı insanların gözünde bizi çeşitli hüviyetlerde göstermek istiyorlar.

Değerli milletvekilleri, bakın, ben, tümü üzerinde yaptığım konuşmalarda, bu anlaşma Sevr'den sonra yapılan, Türk Milleti için yapılan en ağır anlaşmadır dedim. Bunun anlamı çok ağırdır. Sevr'i, biz, düşmanlara mağlup olarak yaptık; ama, bu anlaşmayı, bizim kendi hükümetimiz yapıyor, bizi ekonomik yönde Rus hükümetine teslim ediyor. Neyin karşılığında yapıyor?. Biraz önce MHP'li arkadaş, efendim, bu Mecliste bir şey gizlenmez de, çıkalım, gizli oturum yapalım, açıklayalım diyor. İyi; ama, sizin bakanlarınız Sovyetler Birliğine gittiği zaman bu gaz anlaşmasının oturumuna katılmadılar, alınmadılar. Herhalde doğru bir şey söylüyorum. (FP sıralarından alkışlar) Yani, orada sizden gizlediler. Yani, evvela orada sahip çıksaydınız. Niye bizi... Moskova'da, gaz anlaşmasıyla ilgili müzakerelere bakanlarınızı ve milletvekillerinizi almadınız. Sizin göreviniz burada aklamak mı yalnız; herhalde aklamak değil. Biraz önce o fotoğrafı da gösterdim. Özellikle o karikatürü hep incelemeniz gerekiyor ve tabii, bundan sonraki işlemlerinizde de size epey bir güç vereceğine inanıyorum. Tabii, halk da bunu görecek.

Değerli milletvekilleri, bakın, gaz konusunda alternatif projeler var. Bunlardan birincisi, Gürcistan üzerinden Bakü-Erzurum projesi. Bunun uzunluğu 800 metre. 230 ile 600 milyon dolar arasında bir proje.

NAİL ÇELEBİ (Trabzon) – 800 kilometre; 800 metre olmaz efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – 800 kilometre efendim, 800 kilometre dedim ondan sonra.

İkinci proje, Mavi Akım... Dzhugba-Samsun arasında, 400 kilometre, 2,2 milyar dolar; ama, tabii, bunlar tahmini rakamlar.

Üçüncüsü, Türkmen gazı, Hazar... Bu da, Erzurum-Devletabad arasında, 2 600 kilometre uzunluğunda; ama, 2,5 milyar bedel tahmin edilmiş. En iyisi, Türkmen gazı ve İran gazıdır. Bakın,

mesela, İran gazı, Tebriz-Erzurum arasında, 570 kilometre uzunlukta; ama, bunun fiyatı 500 milyon.

Bu itibarla, Türkiye'nin gaz meselesi önemli bir olay değil. Burada yapılan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMER GENÇ (Devamla) – Efendim, 1 dakika verebilir misiniz?

ZEKİ ERGEZEN (Bitlis) – Son cümleleri duyulmadı.

BAŞKAN – Aşk olsun yani! Şimdi Sayın Şahin'den kötü azar iğitiyordum neredeyse, siz duyuyorum diyorsunuz. Aşk olsun!

KAMER GENÇ (Devamla) – Burada yapılan en önemli husus, Rusya'nın şirketine verilen avantajdır. Bakın arkadaşlar, bu anlaşmayı yapan insanlar gitmişler, Rusya'daki şirkete demişler ki: Türkiye'deki temsilcini kendin tayin et. Türkiye'deki temsilcisi olarak da, Rus şirketinde çalışan kişiyi tayin etmiş, Rus şirketi tayin etmiş ve Rus şirketi, yarın öbür gün, Türkiye'de, bu gazdan dola-
yı, elektrik üreten santraller yapacak, o santrallerdeki fiyatları kendileri belirleyecek...

BAŞKAN – Sayın Genç, toparlayın lütfen efendim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Bakın, bunları söylüyorum, dönenter anlamamız için. Türkiye'de, yine o Karadeniz geçişi -altındaki- 3,5 milyar dolara mal olacak -tahminî bu- belki 5 milyara mal edecek ve bunu da, bize satacağı gazın fiyatına ilave edecek. Onun için, Bakan "ben fiyatları açıklayamam, gizli tutuyorum" diyor; yoksa, doğrusunu söylese...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kesildi)

KAMER GENÇ (Devamla) – Sesimizi kestiler efendim...

BAŞKAN – Sayın Genç, lütfen... Öbür maddede de konuşacaksınız efendim. 86'yı da size tahsis ettim.

KAMER GENÇ (Devamla) – Sayın Başkan, neyse... Diğer maddelerde de konuşacağım.

BAŞKAN – Hakkınızı veriyorum, hakkınızı verdim yani.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Efendim, 1 dakika şey etmediniz; ayrıca, Sayın Bakanı da 10 dakika fazla konuşturdu. Tabii ki, iktidar mensubusunuz, gücümüz yetmiyor. Ne yapalım...

ZEKİ ÇAKAN (Bartın) – Herkese satışma!

BAŞKAN – Sayın Bakanı 7 dakika fazla konuşturmamın sebebi benim dahi anlamadığım bazı konular vardı ki...

KAMER GENÇ (Tunceli) – Anladınız mı şimdi?!

BAŞKAN – Anladım efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Anlamamışsınız, inanın ki anlamamışsınız!

BAŞKAN – Hayır, ben anladım efendim.

KAMER GENÇ (Tunceli) – İsterseniz bir yazılı imtihan yapalım.

BAŞKAN – Ben anladım efendim.

Teşekkür ederim.

1 inci maddeyi oylarınıza sunacağım; karar yetersayısı istemişlerdir.

Oylamayı, elektronik cihazla yapacağım. Oylama için 3 dakika süre veriyorum.

Oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – 1 inci madde kabul edilmiştir.

2 nci maddeyi okutuyorum.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Zabıtlara geçsin efendim, usul hatası yapmayın. 2 nci maddeye geçmek için "karar yetersayısı vardır" diyeceksiniz, zapta geçireceksiniz. Yapmayın, rica ederim... Lütfen, söyleyin. Bunlar, İçtüzüğü'nün amir hükümleridir.

BAŞKAN – Karar yetersayısı vardır efendim.

Sayın Güven, size daha sonra bir şey izah edeceğim. Kimse onu istememişti de onun için...

TURHAN GÜVEN (İçel) – Niye yaptınız o zaman oylamayı?

BAŞKAN – Bir sebebi var.

TURHAN GÜVEN (İçel) – Başkan istedi...

BAŞKAN – 2 nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BAŞKAN – 2 nci madde üzerinde, Fazilet Partisi Grubu adına, Konya Milletvekili Sayın Veyssel Candan; buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

FP GRUBU ADINA VEYSEL CANDAN (Konya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; konuşmama başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aşağı yukarı ek protokolle ilgili konu, Genel Kurul tarafından, tahmin ediyorum ki, müspet ve menfileriyle, kısmen de olsa anlaşıldı. Ben, bu protokole neden ret oyu vereceğimi, kısa ve öz, maddeler halinde ifade etmek istiyorum.

ORHAN BIÇAKÇIOĞLU (Trabzon) – Parti olarak mı, şahıs olarak mı?

VEYSEL CANDAN (Devamla) – Parti olarak söylüyorum.

1- Türkiye Büyük Millet Meclisine hükümet tarafından sevk edilen kanun tasarısında, firma tespit edilmiş olduğundan ve o tespit edilen firmaya ihalenin verilmiş olmasından dolayı, bu protokole ve anlaşmaya karşı olduğumu ifade etmek istiyorum.

2- Bu tasarıda, bu yazı, ihalesiz verildiği için, 339 milyon dolarlık ihalede, resmî rakamlara göre zarar 125 milyon dolardır. Bunun için, bu protokole oy vermeyi düşünmüyorum.

Yine, bu tasarrın görüşmesinde, 281 milletvekilinin katılmış olması... 550'de 281'in, o dönem milletvekillerinin katılmayanlarının suçlu olduğu, hatalı olduğu kanaatindeyim. Bu açıdan bu protokole olumlu oy vermeyeceğim. Bu kanun, mutlaka, bu Mecliste bir kere daha müzakere edilmelidir.

Yine, bu ihalede avans olarak ödenen 52 milyon doların usulsüz ve fazla ödeme olduğu resmî raporlarda vardır. Ankara-Samsun hattının kilometresi 680 000 dolardan yapılırken, Sarıkamış-Erzurum hattı 430 000 dolardır; idarenin, devletin zararı vardır. Onun için, bu protokole müspet oy vermeyeceğiz Fazilet Partisi olarak.

Yine, resmî kaynaklara göre, Rusya, Türkiye'yle yaptığı anlaşmada, Türkmenistan'dan gaz almadığı zaman Türkiye'nin ihtiyacına cevap veremeyecektir. Dolayısıyla, Türkmen gazını alarak bize sattığı için fiyatların yüksek olduğu kanaatindeyim. Her ne kadar Bakan böyle izah etmiş olsa da, gizli olsa da, gizliliği kabul etmenin mümkün olmadığı kanaatindeyim.

Bakanlık yetkilileriyle DPT arasında, gaz ihtiyacı tespitinde ciddi anlaşmazlıklar olduğu kanaatinden dolayı ve bu Mavi Akımın ne getirip ne götüreceğinde belirsizlik olduğundan dolayı, yine bu protokole olumlu oy vermeyeceğiz.

Yine, Türkiye'yi, doğalgaz açısından dünyada görülmesi mümkün olmayan yüzde 66 oranında bir oranla bağımlı hale getirdiğinden dolayı, biz bu protokole, Fazilet Partisi olarak olumlu oy vermeyeceğiz.

Bu protokole olumlu oy vermek demek, Türkmen gazı alımının hayal olması anlamına gelir. Dolayısıyla, bu ve benzeri sebeplerden dolayı, biraz önce "Yüce Parlamento gizli görüşme kararı alırsa uyarım" diyen Sayın Bakanı, ben, bu sözünde durmaya davet ediyorum. Biraz sonra... Fazilet Partisi olarak, konunun gizli oturumda görüşülmesi, birim fiyatlarının ortaya çıkması ve milletvekili arkadaşlarımı da tarihten bir mesuliyetten kurtarma noktasında gizli oturumda neticeye gidilmesinin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

Değerli arkadaşlar, kanaatimize göre, kötü bir ticaret yapıyorsunuz, ülkenin yirmibeş yılını bağıyorsunuz. İsrarımız, yanlışa meydan vermemektir.

Bu duygu ve düşüncelerle, Muhterem Heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Candan.

İkinci söz, Doğru Yol Partisi Grubu adına, Sayın Mümtaz Yavuz'da.

Buyurun. (DYP sıralarından alkışlar)

DYP GRUBU ADINA MÜMTAZ YAVUZ (Muş) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz "Mavi Akım Projesi" diye adlandırılan, Sibirya'dan başlayıp Karadenizin altından Samsun'a, oradan da Ankara'ya ulaşacak doğalgaz boru hattıyla ilgili 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısının 2 nci maddesi üzerinde Doğru Yol Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Sözlerime başlamadan evvel, Yüce Heyetinizi ve televizyonları başında bu saatte bizi dinleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlarım.

Değerli milletvekilleri, Yüce Meclisin ve hükümetin aslı görevi, birinci planda ülke menfaatlarını göz önünde bulundurarak halkımızın refah seviyesini yükseltecek, ülkemizin güvenilir, dost bir müttefik, aynı zamanda, bölgede istikrarı sağlayacak büyük bir devlet olduğunu kanıtlayacak projeleri gerçekleştirmek, uygulamaya koymak olmalıdır.

Şimdiden sonra, sadece Türkiye'yi düşünerek hareket etmemiz ve sadece Türkiye'ye yönelik projeler üretmemiz hiç de akıllıca bir hareket olmayacaktır. Sovyetler Birliği ve Yugoslavya'nın dağılmasından sonra Balkanlardan Kafkaslara, Kafkaslardan da Ortaasya'ya kadar çok geniş bir coğrafyada birçok kardeş ülke bağımsızlığına kavuşmuştur.

Yüce Atatürk'ün kurmuş olduğu Türkiye Cumhuriyeti, bu kardeş ülkelere göre daha sanayileşmiş, cumhuriyet ve demokrasi tecrübesi edinmiş bir ülke olarak, bu kardeş ülkelere hem yol göstermeli hem de üreteceği fikir ve projelerle, onların kalkınmalarını ve bizimle daha fazla diyalog içinde bulunmalarını ve de ticaret yapmalarını sağlamalıdır.

Değerli milletvekilleri, biz bu temel politika yerine, bu dost ve kardeş ülkelerle yapacağımız ciddi projeleri sekteye uğratacak, Yüce Türk Devletinin dostluğuna gölge düşürecek ve de tarih boyunca hiçbir zaman dostluğunu görmediğimiz, her zaman ülkemiz için sinsi emeller besleyen ülkelerle hiç de rantabl olmayan projeler üreterek nereye varacağız?!

Şimdi, oturup, akılsel bir karar almak zorundayız. Ya kardeş ülkelerle ticaret yaparak topyekûn kalkınacağız ya da bizim ve onların dostu ve müttefiği olmayan bir ülkeyle işbirliği yapacağız. Yanlış bir karar vererek vebal altına girersek, tarih bizi hiç de affetmeyecektir.

Gerçekleşip gerçekleşmeyeceği tartışılan ve gerçekleşse bile Türkiye'yi her zor anında sıkıntıya sokup enerjisini sekteye uğratacak bu proje, bugün, kardeş dediğimiz Azeri ve Türkmen gazlarını Türkiye'ye nakledecek Trans-Hazar Projesinin askıya alınmasına neden olmuştur. Bu proje akla ve mantığa uygun olmadığına göre, bunu gerçekleştirmek isteyenlerin artımlarından endişe etmekteyim. Şimdi, bu hayal mahsulü proje nedeniyle, dost ve kardeş ülkeler bize karşı kaygı ve kuşkuyla bakmaktalar. Bunu ben değil, birkaç gün önce, Sayın Cumhurbaşkanımız söylemiştir.

Tarih boyunca dostuna dostluğunu, düşmanına ise her zaman gücünü göstermiş olan Yüce Türk Devleti, birtakım çıkarlar uğruna gerçekleşmesi istenilen bu projeden mutlaka vazgeçmelidir; çünkü, boru hattının inşasına sadece Türkiye kısmında başlanmış, Türkiye dışındaki kısmının süresi içinde bitmeyeceği, hatta, yapımına hiç başlanılmayacağı endişesi bulunmaktadır. Zararın neresinden dönersek kârdır diyerek, bu projeyi, sağduyuyla bir kere daha masaya yatırıp, tekrar değerlendirmemiz lazım.

Sayın Bakan, 30.11.1999 tarihinde bu kürsüden yaptığı konuşmada, Karadeniz geçişi ve Rusya kısmının İtalyan ve Hollandalı firmalara verildiğini ve de yedi ay sonra gazın Samsun'a geleceğini söylemişti. Şimdi, Sayın Bakana soruyorum: Geçen bu altı aylık süre içerisinde bu işin ne kadarlık kısmı yapılmış ve bir ay sonra bu iş bitecek seviyede midir, yoksa, bu işin Türkiye dışındaki bölümlüne, halen, hiç başlanmamış mıdır?

Değerli milletvekilleri, her ne kadar, Sayın Bakan, çok ucuza yaptırıyoruz diyorsa da, bu iş, çok pahalıya birilerine verilmiştir. Önce bir yerlere keşif yaptırılıyor ve 403 milyon dolar fiyat çıkarılıyor. Yok, bu çok oldu, bundan 64 milyon dolar düşürüp ülkemize 64 milyon dolar kazandırabilirim deyip, bu işi bir yerlere ihalesiz vermelerinin ne kadar yanlış olduğunu Yüce Heyetinize şimdi arz edeceğim. İşin verildiği firmalardan birinin sahibinin, daha önceki toplantılarda, ANAP'lı Belediye Başkanı, bu akşam da Çankaya İlçe Başkanı olduğu söylendi. Oysa, bu, önceki dönemlerde ANAP İl İkinci Başkanıydı.

Sayın Enerji Bakanı, 30.11.1999 tarihinde bu kürsüden yapmış olduğu konuşmada, bu işi Doğubeyazıt boru hattı ile mukayese edip, bunun daha ucuza yaptırıldığını, Doğubeyazıt boru hattının kilometresinin 596 761 dolara, bu projenin ise 571 761 dolara mal olduğu için daha ucuz olduğunu ifade etmişti. Sayın Bakan, örnek için, ucuz yapılan projeyi değil, bunun gibi en pahalıya verilen projeyi örnek göstermiştir. Şimdi, 339 milyon doları -kilometresi, tabii, tartışmalı, kimine göre 432 kimine göre 471; bizim öğrendiğimiz kadarıyla, 501 kilometre deniliyor- bu 501 kilometreye bölersek, Sayın Bakanın dediği gibi, kilometresi 596 761 dolara değil, 676 646 dolara mal olmaktadır. Devlete kötüyü değil, iyiyi örnek göstermek lazım. Devletin menfaatına uygun olan emsal gösterilmelidir.

Şimdi, aynen Mavi Akım kapasitesinde, yani, 48 inçlik, tabiat ve ulaşım koşulları en zor olan, 260 kilometre boyunda, 119 800 000 dolara ihale edilen İmranlı-Kayseri hattıyla mukayese edelim; çünkü, bu iş, rekabet koşullarında ihale edilmiş, diğerleri gibi kıyak çekilmemiştir. Bu da, kazanan firmaya değil, istediklerine vermiş oldukları bir iştir.

Bu projenin kilometresinin, 119 800 000 doları 260 kilometreye böldüğümüzde, 460 769 dolara mal olduğu ortaya çıkacaktır. Yani, Mavi Akıma göre tabiat ve ulaşım koşulları çok daha zor olan bu proje örnek gösterilseydi, 501 kilometre olan Mavi Akımın Ankara-Samsun kısmı, bu fiyatlarla 230 845 269 dolara mal olurdu.

Sayın Bakan, biraz önce kompresör maliyetlerini söylerken, yine en pahalılarını örnek gösterdi; megavatının 1 280 000 dolara mal olduğunu söyledi. Oysa, birkaç gün önce, Bursa'da ihale edilen kompresör 16 megavattı ve 10 milyon dolara ihale edilmiştir. Buradaki fiyat da, megavat

başına 600 000 dolardır; yani, söylenenin yarısıdır. Yani, herkesin anlayacağı gibi, iş, 339 milyon dolar yerine 230 milyon dolara, istekli olan firmalara güle-oyuna verilebilirdi; amaç ülkeyi kazandırmak olsaydı... Saçma sapan hazırlanan bir keşifle, 64 milyon dolar kâr yerine, ülke, 110 milyon dolar zarara uğratılmıştır.

Değerli milletvekilleri, şimdi olan, ülkenin 110 milyon dolarına oldu. Bu 110 milyon dolarla, ülkenin hangi meseleleri çözülebilirdi, onu da söyleyelim:

Ankara'dan Konya'ya, 240 kilometre uzunluğunda, aynı büyüklükte, aynı çapta doğalgaz boru hattı döşenebilir veya deprem bölgesinde, Dünya Bankası kredisiyle, birkaç gün önce Başbakanlığın yapmış olduğu kalıcı deprem konutları fiyatlarıyla, altyapıları da dahil olmak üzere, 11 550 adet kalıcı afet konutu yaptırılabilirdi; yani, Gölcük'ü, sil baştan, yeniden imar edebilirdik.

Takdiri Yüce Meclise bırakıyorum. Olan kime olmuş? Atılan kazığın boyu ne kadar? Herkesin akliselimle düşünmesi lazım. Bunun vahamet boyutu, Türkbank yolsuzluğu ile Meclis Genel Kurulunun yolsuzluğunu gölgede bırakacak boyuttur.

Tekrar belirtiyorum, Devleti kazıklayan bir projeyi örnek olarak tekrar kazıklatmak; gelip, Mecliste bunu bir marifet gibi göstermek, devlet adamı ciddiyetine ve sorumluluğuna yakışmamaktadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir dakika efendim.

Siz, kişisel sözlütlü de burada kullanacaksınız değil mi efendim?

MÜMTAZ YAVUZ (Devamla) – Evet Sayın Başkan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Süre bitti efendim.

BAŞKAN – Bir dakika efendim...

Efendim, grupları adına başka söz isteyen yok herhalde.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Nasıl yok efendim?!

BAŞKAN – 2 nci maddenin bitimine kadar süreyi uzatmak istiyorum.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Şahısları adına var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şahısları adına işte efendim...

Yani, 2 nci maddeyi oylayana kadar, 2 nci maddenin bitimine kadar süreyi uzatmak için oylarınıza müracaat ediyorum efendim: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Buyurun, sizin 5 dakikalık süreniz var; sonra, diğer arkadaşımın var.

Teşekkür ederim.

MÜMTAZ YAVUZ (Devamla) – Sayın milletvekilleri, bu açıklamalar kâfi gelmediyse, bu işi bilen biri olarak, Yüce Heyetinize bu işin kaç kalem imalatının olduğunu ve bu imalatların maliyetini arz edeceğim.

Dünya piyasasında 48 inçlik borunun ton fiyatı 540 dolardır. 2,36 metre boyundaki bir boru 1 ton gelmektedir. 501 kilometrelik boru 212 288 tondur. Bu borunun maliyeti ise 114 635 590 dolardır. Bu işte kullanılan 15 adet vana 200 000 dolardan 3 milyon dolar, bu iş için toplam kazı ve dekapaj miktarı 2 125 440 metreküp olup, taşeron firmalar, bu işi alan firmalara bu kazı için 3 719 000 dolar teklif vermişlerdir; bu firmalar da, taşeronların vermiş olduğu bu teklifi pahalı bulmuşlardır.

Basınç düşürme istasyonu 1 500 000 dolar; metresi 40 dolardan 501 kilometre borunun kaynak işi 20 040 000 dolar tutar. Katatik koruma 500 000 dolar, hidrostatik testi 20 kilometrede bir yapılırsa 2 160 000 dolar, projelendirme bedeline de 2 milyon dolar dersek, bunları da alt alta topladığımızda, işin maliyeti 150 milyon dolar olacaktır. Bunun dışında başka bir imalat olmadığı gibi, bu işlerin fiyatları da, dünyanın her yerinde aynıdır.

Buna da yüzde 25 müteahhit kârı ve genel giderler ilave edilirse, bu iş 187 milyon dolara ihale edilmeliydi. Gördüğünüz gibi, bu iş, yüzde 25 müteahhit kârı ve genel giderler ilave edilmiş halinin 2 katına, 339 milyon dolara yandaşlarına peşkeş çekilmiştir.

Anlaşılan, bu güzel ülkenin depremle dünyası başına yıkılan güzel insanları, çekilen bu peşkeşle, 15 800 adet kalıcı afet konutundan mahrum edilmiştir. Aksini söyleyen varsa, bu işi 187 milyon dolara ihale etsinler, baksınlar kaç tane talipli çıkar ve de bundan da yüzde kaç tenzilat yaparlar. Hodri meydan, çıkın yeniden ihaleye, görtün bu işi kaç liraya ihale edeceğinizi.

Sayın milletvekilleri, Yüce Heyetinize arz ettiğim üzere, Mavi Akım Projesinin Türkiye bölümünde çok ciddi yanlışlıklar mevcuttur. Bunların sineye çekilmesi demek, 65 milyon vatandaşımıza karşı bizleri vebal altında bırakması demektir.

Bu projenin aslında tek mahzurlu yanı, maliyetinin şişirilmesinden ibaret değildir. Projeyi çıkarmaya sokacak daha vahim nedenler mevcuttur.

1999 yılının Şubat ayında Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Clinton'un boru hattı projelerinden sorumlu özel temsilcisi Büyükelçi Richard Morningstar'ın Türkiye'ye yaptığı dört saatlik ziyaretin asıl amacının, Mavi Akımla ilgili Amerika Birleşik Devletlerinin ciddi rahatsızlıklarını Sayın Başbakanımıza iletmek olduğunu hepimiz biliyoruz. ABD yönetiminin, aynı rahatsızlığı, projeyi gerçekleştirecek petrol devi ENI ile finansı sağlayan SACHE kuruluşlarının vatani İtalya'ya da iletmediği uluslararası basına yansımıştır.

Ekim 1999'da Sayın Enerji Bakanının Türkmenistan'daki temasları sırasında yaşananlar ise, üstü örtülüp geçirilecek cinsten şeyler değildir. Türkmenbaşı, Sayın Bakana "Türk siyasetinde anlamadığımız bir şeyler oluyor. Türk politikacıların bir bölümü, halkının çıkarlarını düşünmüyor. Ruslar, bizden 42 dolara aldığı doğalgazı, size 114 dolara satacaklar. Ruslar, altı yedi yıldan önce bu gazı size veremezler" diyerek, çok önemli tespitlerde bulunmuştur. Eğer bu doğru ise, vay Türkiye'nin haline; ülkemiz yıllarca Ruslara soydurulacak demektir.

Şimdi, yine, bu akşam, Sayın Bakanımız... Binlerce kilometre Rusya'dan geçip, Ukrayna'ya, oradan Romanya ve Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye nakledilen Türkmen gazı daha mı ucuza mal oluyor? Yoksa, bu geçiş mesafesi daha mı kısa veya daha mı az ülkeden geçiyor? Yoksa, Ukrayna bu gazdan zarar mı ediyor?

Bizim Ukrayna'dan almış olduğumuz gaz, Türkmenistan'dan Rusya'ya, oradan, Romanya, Bulgaristan üzerinden Türkiye'ye geçmektedir.

Sayın Bakan, Türkmen gazı kuyubaşında 42 dolar; bunun Hazardan geçip Azerbaycan, oradan da Gürcistan üzerinden Türkiye'ye geleceğini söyleyip, yapılacak boru hattı maliyeti ve Azerbaycan ile Gürcistan'a ödenecek geçişlerle daha pahalıya ulaşacağını söylemişti. Şimdi bakalım, 114 dolara Rusya...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, toparlar mısınız lütfen.

MÜMTAZ YAVUZ (Devamla) – Velhasıl, bu boru hattının maliyeti de, yılda 1,2 milyar dolar ödeyeceğimizi hesap edersek; iki yıllık bir gider sayılır. Oysa, biz, bu ülkelerden yıllarca gaz alacağız, bunları da ayrıyeten hesap etmemiz gerekir.

Sayın milletvekilleri, proje, ekonomik ve siyasî açıdan tam bir fiyaskodur. Peki, teknik anlamda durumu nedir? Mavi Akım, denizin 2 150 metre derinliğine kadar inip, dünyada inşa edilmiş en derin boru hattı olacak; üstelik, yer yer sismik aktivitesi olan Karadenizin asidik ortamlı tabanına düşenecek. Bu konuda bilimadamlarının çok ciddi endişeleri bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teknik, ekonomik ve siyasî boyutlarıyla bir yanlış yumağı haline gelen bu işi düzeltmek zorundayız. Tekrar söylüyorum: Zararın neresinden dönerssek kârdır. Ülke menfaatını birilerinin çıkarına heba edemeyiz. Bunu da, bir muhalefet milletvekili söylüyor diye kaldırıp atmayın. Zaman, bizi, mutlaka haklı çıkaracaktır. Bu vebal ve sorumluluk altına giren herkesten tarih, mutlaka hesap soracaktır. Bu vebal altında kalmamak için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Yavuz...

MÜMTAZ YAVUZ (Devamla) - Yüce Heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim efendim.

Erzurum Milletvekili Sayın Aslan Polat; buyurun.

ASLAN POLAT (Erzurum) – Sayın Bekir Sobacı konuşacak.

BAŞKAN – Tokat Milletvekili Sayın Bekir Sobacı; buyurun. (FP sıralarından alkışlar)

BEKİR SOBACI (Tokat) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Meclisimizde çok tartışılan ve tartışılmasında da yarar gördüğüm bir uluslararası anlaşmanın görüşmesini yapıyoruz.

Değerli arkadaşlar, stratejik anlaşmaların önemini, sadece, içinde barındırdığı birtakım ekonomik angajmanları ifadeyle açıklamak mümkün değildir. Stratejik anlaşmalar, ekonomik anlaşmalar da olsa, onların, mutlaka, o ülkenin dışpolitikasıyla, dışpolitika konseptiyle çok yakın, bire bir ve uzun vadeyi etkileyen yönleri vardır.

Şimdi, bu manada ben merak ediyorum: Sayın yetkililer, BOTAŞ, Enerji Bakanımız, 57 nci hükümet, bu anlaşmayı imzalarken, Dışişlerine müracaatla, onlarla istişare yaparak, Türkiye'nin Kafkaslarda ve Ortaasya'daki politikalarını, dışpolitika konseptini nerelere çekip götüreceğini ve nasıl manipüle edeceğini, acaba, bir kere oturup tartıştılar mı?

Şimdi, biz, burada, Kuzeyden Keşif Harekâtının süresini uzatırken de, diğer konularda da, sanki, dünyada hiçbir şey olmuyormuş, ülkemizin etrafında ciddi gelişmeler yokmuş gibi, çok lakaydı bir şekilde değerlendirmelerde bulunuyoruz.

Yine, geçenlerde Keşif Harekâtının süresinin uzatılmasında da Dışişlerinden hiçbir yetkili gelip burada oturmadı; ama, sonunda biz gördük ki, Kuzey Irak'ta çok şeyler oluyor. Sayın Bakanımız bir heyetle Kuzey Irak üzerinden Bağdat'a geçerken durdurulup, kendilerine vize ve pasaport sorulmuştur. İşte, bu manada, Dışişlerinin bu uyuşmazlıktan mutlaka vazgeçmesi lazımdır.

Allah aşkına -şimdi ifade etmek istiyorum- Rusya'nın Çeçenistan savaşını bir kere daha değerlendirelim. Rusya'nın dirilmesi ve bir imparatorluk haline gelmesi için Putin'in attığı adımların, ülkemiz aleyhine neleri hazırladığını, şimdi bir daha düşünmemizde çok büyük zaruret ve aciliyet var.

Değerli arkadaşlar, 57 nci hükümetin Başbakanının ve bakanlarının Moskova'ya gidip Putin'in elini sıkarak "Çeçenistan'da terörizmle mücadelede ortak hareket edeceğiz" anlaşmasının, aslında, bir doğalgaz ve petrol güzergâhının savaşı olduğunu, şimdi daha iyi anlıyoruz. Buradan şuraya gelmek istiyorum: Bu savaş, aslında, Bakü-Ceyhan hattını da riske etmektedir ve etmiştir de.

Değerli arkadaşlar, bu manada şimdi, bu protokolde, bu kontratta gizlilik niye olabilir? Ben, bir tüccar kafasıyla, bir tüccar anlayışıyla düşünüyorum, bir insan, bir ülke, bir şirket, bir malını pahalı satarsa, bunu gizlemez, tam aksine deklare eder ki, emsal olsun, daha sonraki satışları da o fiyattan yapayım diye. Rusya bu manada gizliliği niye istemiş olabilir; şu manada istemiştir değerli arkadaşlar: Türkmenistan'dan ve Ortaasya Türkî cumhuriyetlerinden gazı alıp -kendi gazı yetmediği için- bize satacağı için, rahatsız etmemek ve onların fiyatının yükseltilmemesi için bu kontratta gizlilik şartını koymuştur. Peki, biz niye kabul ettik Sayın Bakanım? Sayın hükümet, sayın hükümet partileri, biz bu gizliliği niye kabul ettik? O zaman bir şey ortaya çıkıyor: Bizim kabul etmemize de sebep, işte, zamanından önce, daha önce, bu Mavi Akım imzalanmadan önce, Rusya'da büyük müteahhitlek hizmetleri ve ihaleleri alan bir holdingin patronuyla beraber, özel uçağıyla gidip, oradaki -Moskova Belediye Başkanı dahil- hatırlı Rus yetkililerle görüşüp, bunun, bu anlaşmanın mutfağı önceden pişirilmiştir. Ondan sonra, işte, burada arkadaşlarımızın zikrettiği konular tek tek ortaya çıkmıştır.

Bir kere, bu proje, normal kara yützeyinden gelecek projelerin en az 4-5 katı maliyetindedir.

İkincisi; fizibilitesi açısından söylüyorum; değerli arkadaşlar, bu proje bir transit hat değil; Samsun'a çıkacak ve son ucu Türkiye'dir. Türkiye'den sonra Suriye'ye mi satacağız, Irak'a mı satacağız; hayır. İşte, bu manada da, aslında, fizibilitesi tartışılır bir projedir. Katmadeğer açısından da bunun Türkiye'ye getirisi yok; tam aksine, bu projeyi yapacak olan İtalyan firmasının ve Rusya'nın -katmadeğer açısından- menfaatlanacağı ve fayda elde edeceği bir projedir.

Değerli arkadaşlar, şu açıdan önemli olduğunu arz ediyorum; burada Rusya, çok büyük bir hamle yaparak, Türkî cumhuriyetleri şu anda etkilemiştir ve manyetik alanına almıştır.

Bir diğer konu; Azerbaycan'ın Şah Gölü bölgesinde 1 trilyon metre küp yeni doğalgaz yatakları ve birkaç milyar tonluk petrol yatakları bulunmuştur. Şimdi, ben burada Sayın Bakanımıza bir konuyu arz etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın lütfen.

BEKİR SOBACI (Devamla) – İran doğalgaz hattını 40 inçlik boru çapından, 48 inçe çıkardık. Şimdi, ben merak ediyorum; yüzde 21 çap artışıyla ne hedeflenmiştir, hangi parite ve projeksiyonlarla, sadece yüzde 20'lik bir çap artışı yapıldı? Ben bunu merak ediyorum. Artı, bu hatta yüklenecek, Gürcistan üzerinden gelecek çatalla ilave edilecek gaz taşıma noktasında, 48 inçlik, değiştirdiğiniz bu proje cevap verebilecek mi? Ben bunu da merak ediyorum; ama, zannediyorum ki, iki sene geciktirilmesi noktasında, bu çap değişikliği mahsus yapılmıştır ve Mavi Akım Anlaşması gündeme girmiştir.

Bizi, doğalgaz bakımından Rusya'ya yüzde 70 oranında bağımlı hale getiren bir anlaşmadır ve bizim dışpolitikada Kafkasları ve Ortaasya'yı kaybetmemize sebep olan bir anlaşmadır. Burada, biz, Amerika'nın, ileriye dönük, Çin'le olan hesaplaşmasında -Rusya ve Türkiye'yi de yanına katarak- yaptığı hesabın kurbanı oluyoruz. Buraya dikkatlerinizi arz ediyorum değerli arkadaşlar; ama, biz, Amerika'nın Çin'e karşı...

BAŞKAN – Sayın Sobacı, toparlar mısınız efendim.

BEKİR SOBACI (Devamla) – ...bu yüzyılda geliştireceği dışpolitika uygulamaları açısından, Rusya'nın güneyini kuşatan Pakistan, Afganistan, Kırgızistan ve Tacikistan gibi sınır ülkelerini yanımıza alarak, aslında biz, Amerika'nın bu konseptine yardımcı olarak, böyle bir yanlış projeye, Rusya'nın büyümesine ve Türkiye'nin Ortaasya'yı kaybetmesine engel...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim teşekkür ediyorum.

BEKİR SOBACI (Devamla) – Türkiye'nin Ortaasya'yı kaybetmesinin önüne geçebildik, engelleyebildik diyorum.

Bu manada, verimsiz bu projenin ülke yararına olmadığını ifade ediyorum, hepimize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Oylamada karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Efendim, oylamaya geçmedik; çünkü, Sayın Bakan söz istedi.

Buyurun efendim.

DEVLET BAKANI EDİP SAFDER GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Tokat Milletvekilimiz Sayın Bekir Sobacı Bey konuşmasında, bizim Irak'a, Bağdat'a yaptığımız seyahat sırasında bizden vize istendiği, yolumuzun kesildiği ibaresini kullandı. Zabıtlara geçtiği için, doğrusunu söylemek gerektiğini hissettik; zabıtlarda düzeltilmesini arzu ettiğim için söz aldım.

Karma Ekonomik Komisyonu toplantısı için, doğrudur, büyük bir heyetle birlikte, Irak'a, Bağdat'a bir seyahat yaptık; ama, bu seyahat sırasında, Bağdat'a gittikten sonra, orada, Türkiye'de çıkan gazeteleri okuduğumuz zaman, yolumuzun kesildiği, bize vize sorulduğu haberini aldık; ama, böyle bir şey olmamıştır, yolumuz kesilmemiştir, vize istenmemiştir. Bu seyahat dönüşünde basın toplantısı yaparak, bunu kamuoyuna açıkladık; ama, sayın milletvekilimiz, basının çok etkisinde kalmışlar.

Zabıtlara geçirtirip doğrusunu yazdırmak açısından söz aldım. Yüce Heyete saygılarımı arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Bakan.

KAMER GENÇ (Tunceli) – Karar yetersayısının aranılmasını istiyorum.

BAŞKAN – Biliyorum efendim.

2 nci maddeyi oylarınıza sunacağım ve karar yetersayısını arayacağım.

2 nci maddenin oylamasını, elektronik cihazla yapacağız.

Oylama için 3 dakika süre vereceğim.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Karar yetersayısı vardır; 2 nci madde kabul edilmiştir, hayırlı olsun.

Alınan karar gereğince, kanun tasarı ve tekliflerini sırasıyla görüşmek için, 2 Haziran 2000 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Hayırlı geceler efendim.

Kapanma Saati : 23.18

VI - SORULAR VE CEVAPLAR

A) YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1. - Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, İTÜ'nün düzenlediği sempozyuma türbanlı bir gazetecinin rektör tarafından alınmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/1797)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Millî Eğitim Bakanı Sayın Metin Bostancıoğlu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

7.4.2000

Zeki Ünal

Karaman

İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesinde düzenlenen 1 inci Ulusal Telemedicine Sempozyumunu izlemek üzere gelen; sağlık muhabiri türbanlı gazeteci Ümmihan Atak, İstanbul Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Kemal Alemdaroğlu tarafından, Sayın Sağlık Bakanı Doç. Dr. Osman Durmuş'un ikazına rağmen salona alınmamıştır.

Sorum şudur:

Rektörün bu tavrını nasıl karşılıyorsunuz?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

31.5.2000

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1405

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Başkanlığının 28.4.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5364-7/1797-5076/11983 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın, "İTÜ'nün düzenlediği sempozyuma türbanlı bir gazetecinin rektör tarafından alınmadığı iddiasına ilişkin" yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Üniversite kampuslarında mevzuata uygunluğu, düzen ve disiplini sağlamak rektörlerin görevidir.

İstanbul Üniversitesi kampus ve binalarına basın kartı olmayanlar giremeyeceği gibi başörtülü veya türbanlı olan basın-yayın mensuplarının alınmaması da yürürlükteki mevzuatın gereğidir.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu

Millî Eğitim Bakanı

2. - Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, Muğla'nun Milas ve Yatağan organize sanayi bölgeleri projelerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/1838)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın yazılı olarak Sanayi ve Ticaret Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından cevaplandırılmasını arz ederim.

Saygılarımla.

Fikret Uzunhasan

Muğla

İlimiz Muğla'da tarihi, doğal ve kültürel özellikleri koruyarak ve çevre kirliliği yaratmayacak şekilde sanayi yatırımlarına yön verilmesi ilkesi doğrultusunda, il merkezi, Milas, Yatağan ve Fethiye ilçelerinde olmak üzere dört adet organize sanayi bölgesi kurulması çalışmaları yapılmaktadır.

Sorular :

1. Milas Organize Sanayi Bölgesinin etüt-proje ve mühendislik hizmetlerinin ihalesi 8.7.1999 tarihinde yapılmış olmasına rağmen Bakanlığınızca henüz onaylanmamıştır. Ne zaman onaylanacaktır?

2. Yatağan Organize Sanayi bölgesi için yer seçiminin bitirilmiş olduğunu ve müteşebbis heyet kurulması çalışmalarına devam edildiği bilinmektedir. Ancak son yıllarda Muğla İlinde hızla gelişmekte olan mermer sanayiinden dolayı Yatağan-Muğla karayolu güzergâhı adeta Afyon İlimizin girişini andıran görüntü ve çevre kirliliğine doğru ilerlemektedir. Bu bakımdan daha çok mermer sanayiini bünyesinde toplama amacına yönelik olduğundan, kurulmasını ivedilikle beklediği-miz Yatağan organize sanayi için Bakanlığınız ne gibi çalışmalar yapmaktadır?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

30.5.2000

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : B.14.0.BHİ.01-196

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 28.4.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1838-5159/12328 sayılı yazınız.

Muğla Milletvekili Fikret Uzunhasan'ın, "Muğla'nın Milas ve Yatağan Organize Sanayi Bölgeleri projelerine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/1838) esas nolu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıkulu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Muğla Milletvekili Sayın Fikret Uzunhasan'ın yazılı sorularına ilişkin cevaplarımız :

Cevap 1. Muğla-Milas Organize Sanayi Bölgesinin etüt-proje ve mühendislik hizmetlerinin ihalesinin iptali ve yeniden ihaleye açılması Bakanlık makamının 15.5.2000 tarih ve 263 sayılı Olur'u ile uygun görülmüştür.

Bu durum, 17.5.2000 tarih ve 5687 sayılı yazımızla Muğla-Milas Organize Sanayi Bölgesine bildirilmiştir.

Cevap 2. Muğla-Yatağan (Mermerciler) Organize Sanayi Bölgesi projesi; 2000 yılı Yatırım Programında 100 hektar karakteristik ve "Etüdüde kamulaştırma ve yatırım harcamaları müteşebbis teşekkülce karşılanacaktır." dipnotu ile devam eden projeler arasında yer almaktadır.

İlgili kuruluş temsilcilerinden oluşan yer seçimi komisyonunca 3.7.1997 tarihinde uygun görülen Göller mevkiinde alana ilişkin Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Raporu hazırlanması hususunda Muğla Valiliğine 24.9.1997 tarih ve 12328 sayılı yazımızla talimat verilmiştir. Herhangi bir çalışmanın Bakanlığımıza intikal etmemesi üzerine ÇED Raporunun çabuklaştırılması hususu, Muğla Valiliğine 15.10.1998 tarih ve 14169 sayılı yazımızla bildirilmiştir. Ancak bugüne kadar Bakanlığımıza herhangi bir bilgi ve doküman intikal etmemiştir. ÇED olumlu belgesinin alınmasını müteakip, kamulaştırma çalışmalarına başlanabilecektir.

3. - Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir'e öğrenci yurdu yapıtıp yapılmayacağına ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Metin Bostancıoğlu'nun cevabı (7/1850)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Başbakan tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Nevşehir İlimizde iki yüksekokul, bir de fakülte vardır. Nevşehir'e bir üniversite kurulması için vakıf kurulmuş olup, bu vakıf için Hazine tarafından 7 milyon m²'lik bir arsa tahsis edilmiş ve üniversite vakfı tarafından da iki trilyon değerinde iki adet bina yaptırılmıştır. Böylece üniversite için gerekli olan altyapı tamamlanmıştır. Nevşehir'de yurt ihtiyacı vardır. Üniversite kurulduğunda bu ihtiyaç daha da fazla hissedilecektir. Bu nedenle gerekli tedbirlerin şimdiden alınması zarureti vardır.

Sorular :

1. Nevşehir'e yeni bir yurt yapılması düşünülmekte midir?
2. Bu konuda bir çalışma var mıdır?

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

31.5.2000

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.APK.0.03.05.00-03/1404

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : a) TBMM Başkanlığının 28.4.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-5364-7/1850-5172/12363 sayılı yazısı.

b) Başbakanlığın 3.5.2000 tarih ve B.01.0.KKG.0.12/106-219-12/2149 sayılı yazısı.

Nevşehir Milletvekili Sayın Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir'de yüksek öğrenim gören öğrenciler için yeni bir yurt yapımının düşünülüp düşünülmediğine ilişkin yazılı soru önergesi incelenmiştir.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Yönetim Kurulunun 8.5.2000 tarih ve 684/7423 sayılı kararı gereği; 2002 yılı yatırım programı tekliflerinde, Nevşehir'de, 500 kişilik yurt inşaatı da yer alacaktır.

Bilgilerinize arz ederim.

Metin Bostancıoğlu
Millî Eğitim Bakanı

4. – Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın;

- Kapadokya çevre düzeni planının ne zaman yapılacağına,
- Nevşehir-Kapadokya Havalimanı ile bağlantısı bulunan il yollarının ne zaman yapılacağına,
- Nevşehir'deki belediye ve köy muhtarlıklarının sunduğu projelere ilişkin soruları ve Bayındırlık ve İskân Bakanı Koray Aydın'ın cevabı (7/11845, 7/11852, 7/11855)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

İlimiz belediyeleri ile muhtarlıkları zaman zaman Bakanlığımıza çeşitli projeler vermekteler ve bu projelerinin maddî yönden desteklenmesini talep etmektedirler. Bu taleplerin bir kısmı da yerine getirilmektedir. Ancak talepler değerlendirilirken çoğu kere bilimsel ve rasyonel kriterler nazara alınmayarak konuya siyasî bakılmaktadır. Bu durum ise hıakkaniyete uymamakta ve sıkıntular doğurmaktadır.

Sorular :

1. Bakanlığımıza 1999 ve 2000 yıllarında Nevşehir'deki hangi belediyeler ve köy muhtarlıklarından hangi tarihte, hangi konuda ve hangi malî boyutta ne tür projeler sunulmuştur?
2. Sunulan bu projelerden hangi belediye ve muhtarlıkların projeleri kabul edilmiş ve kabul edilen bu projeler için ne kadar karşılıksız veya kredi şeklinde para verilmiştir.
3. Belediyelerin ve muhtarlıkların sunduğu bu projelerin kabul edilip maddî yönden desteklenmeleri hangi kriterlere göre yapılmaktadır?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış
Nevşehir

Nevşehir Kapadokya Havalimanı 1998 yılında fiilen açılmıştır. Bu havalimanı sadece Nevşehir'e değil, civar illerde hizmet verecektir. Bu nedente havalimanının civar illere bağlantı yollarının acilen yapılması gerekmektedir.

Sorular :

1. Nevşehir Kapadokya Havalimanı ile civar illerin bağlantı yollarının yapılması için bir çalışma yapılmış mıdır?
2. Bu bağlantı yollarının yapılması programa alınmış mıdır?
3. Söz konusu bağlantı yollarının yapılmasına ne zaman başlanacaktır?

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Bayındırlık ve İskân Bakanı tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini saygı ile arz ederim.

Mehmet Elkatmış

Nevşehir

Nevşehir İlimiz Kapadokya Bölgesi olarak kültürel ve turistik bakımdan özel bir önem arz etmektedir. Bu özelliği nedeniyledir ki; bölgemizin büyük kısmı koruma altındadır. Bölgemiz Unesco tarafından da "Kültür ve Turizm Beldesi" ilan edilmiştir. Bu nedenle de imar ve sanayi tesislerinin kurulması konularında büyük sıkıntılar vardır. Bu sıkıntılardan giderilmesi için acilen 1/25000 ölçekli Kapadokya Çevre Düzeni Planının yapılmasına ihtiyaç vardır.

Sorular :

1. 1/25000 ölçekli Nevşehir Kapadokya Çevre Düzeni Planı yapılması konusunda Bakanlığınızca yapılan bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamada?

2. Bu planın yapılması için takriben ne kadar zamana ihtiyaç vardır?

T.C.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

30.5.2000

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.09.0.APK.0.22.00.00.17/739

Konu : Yazılı soru önergesi (7/5167-5174-5177)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : TBMM Genel Sekreterliğinin 28.4.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.00.02/5370 sayılı yazısı.

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın, Nevşehir İlinin belediye ve köy muhtarlarının sunduğu projeler, Kapadokya Hava Limanı ile bağlantısı bulunan il yollarının ve Kapadokya çevre düzeni planının ne zaman yapılacağına dair Bakanlığımıza yönelmiş olduğu (7/5167-5174-5177) esas nolu yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, cevabı ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Koray Aydın

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın (7/1845-5167) esas no'lu yazılı soru önergesi soru ve cevapları :

Sorular :

1. Bakanlığınıza 1999 ve 2000 yıllarında Nevşehir'deki hangi belediyeler ve köy muhtarlıklarından hangi tarihte, hangi konuda ve hangi malî boyutta ne tür projeler sunulmuştur?

2. Sunulan bu projelerden hangi belediye ve muhtarlıkların projeleri kabul edilmiş ve kabul edilen bu projeler için ne kadar karşılıksız veya kredi şeklinde para verilmiştir.

3. Belediyelerin ve muhtarlıkların sunduğu bu projelerin kabul edilip maddî yönden desteklenmeleri hangi kriterlere göre yapılmaktadır?

Cevaplar :

Cevap 1, 2, 3 :

– Nevşehir ili ve bağlı belediyelerinin harita, imar planı, içme suyu kanalizasyon ile yapı işleri olmak üzere devam eden ve 2000 yılına ait programda olan işleri konusunda Bakanlığımız ilgili kuruluşu olan İller Bankası Genel Müdürlüğünce yapılan çalışmalara ilişkin bilgiler aşağıda verilmiştir.

Harita Sektörü :

Nevşehir İline bağlı Kızılağlı Belediyesinin halihazır harita işi 33 795 000 000 TL. keşif bedeli ile, 10.12.1999 tarihinde; Mahmat Belediyesinin halihazır haritası ise 40 600 000 000 TL keşif bedeli ile 7.3.2000 tarihinde ihale edilmiştir.

Ayrıca, Nevşehir (Merkez), Sulusaray, Derinkuyu, Çat ve Kaymaklı Belediyelerinin halihazır harita talepleri 2000 yılı yatırım programında olup, ihale çalışmaları devam etmektedir.

İmar planı sektörü :

– Ovarön Belediyesi imar planı, ihale yolu ile yaptırılarak 13.4.1999 tarihinde onanmıştır.

– Acıgöl Belediyesi ilave imar planı, ihale yolu ile yaptırılarak 4.1.2000 tarihinde onanmıştır.

– İnanlı Belediyesi imar planı, ihale yolu ile yaptırılarak 3.2.2000 tarihinde onanmıştır.

– Gümüşkent Belediyesi imar planı 2000 yılı programında olup, imar planına esas olan ön çalışmaları devam etmektedir. Kültür Bakanlığı dokümanı beklenmektedir.

– Kaymaklı Belediyesi imar planı çalışması emanet olarak ele alınmış olup, 1/25000 ölçekli çevre düzeni planı değişikliği önerisi 23.11.1999 tarihinde Bakanlığımıza gönderilmiştir. Bu değişikliğin Bakanlığımızca onaylanabilmesi için Kültür Bakanlığı ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünden dokümanları beklenmektedir.

– Ortahisar Belediyesi imar planı çalışması emanet olarak ele alınmış olup, 8.11.1999 tarihinde uygun görüş alınmak üzere Nevşehir Koruma Kuruluna gönderilmiştir.

– Avanos Belediyesi imar planı çalışması emanet olarak ele alınmış olup, nazım imar planı ve çevre düzeni planı hazırlanacaktır.

– Göre Belediyesi imar planı çalışması emanet olarak ele alınmış olup, hazırlanan nazım planı Bakanlığımızca onaylanma aşamasındadır.

– Hacıbektaş Belediyesi imar planı çalışması emanet olarak ele alınmış olup, 15.2.1999 tarihinde onanmıştır. Bu planlar üzerinde 21.4.2000 tarihi itibarı ile istenen plan değişikliklerinin İller Bankası Genel Müdürlüğümüzce hazırlanabilmesi için Belediyesinden yetki kararı beklenmektedir.

– Derinkaya Belediyesi imar planı çalışmasına başlanabilmesi için halihazır harita çalışmalarının tamamlanması beklenmektedir.

İçme suyu sektörü :

1999 yılı yatırım programında yer alan işlerden;

1. Özkonak içme suyu tesisi kaptaj, isale olarak tamamlanarak 21.4.2000 tarihinde kesin kabulü yapılmıştır. Tesis için 32 milyar TL harcanmıştır.

2. Göreme Kasabasının içme suyu açığının karşılanması amacıyla etüd çalışmaları yapılmıştır.

3. Sulusaray Kasabasının içme suyu açığının karşılanması amacıyla etüd çalışmaları yapılmıştır.

4. Çat Belediyesinin isale, depö, şebekeden oluşan içme suyu tesisi tamamlanarak 15.10.1999'da geçici kabulü yapılmıştır. Tesis için 58 milyar TL harcanmıştır.

5. Ürgüp Belediyesinin terfi merkezi, terfi hattı ve depodan oluşan içme suyu tesisinde çalışmalar sürdürülmüştür.

2000 Yılı Yatırım Programında Yeralan İşlerden;

1. Göreme Kasabasının içme suyu açığının karşılanması amacıyla etüd çalışmaları tamamlanmış ve ihtiyacın karşılanması için kuyu sondaj çalışmaları başlamıştır.

2. Sulusaray Kasabasının içme suyu açığının karşılanması amacıyla etüd çalışmaları devam etmektedir.

3. Avanos Belediyesinin içme suyu teminine yönelik etüd çalışmaları devam etmektedir.

4. Ürgüp içme suyu tesisi geçici kabule hazırlanmakta olup, tesis için 140 milyar harcandı. Ayrıca merkez şebeke projesi ihale edilmiştir.

5. Karaburna Belediyesi, işin yaptırılmamasına ilişkin meclis kararını İller Bankası Genel Müdürlüğüne ilemiştir.

4. Kanalizasyon Sektörü :

İller Bankasının 2000 yılı yatırım programı kanalizasyon sektöründe Nevşehir (Merkez) ile bu İl'e bağlı belediyelerden Nar, Göre, Avanos, Uçhisar, Derinkuyu, Gümüşkent, Ürgüp, Mustafapaşa, Kozaklı, Aksalur, Acıgöl, İnanlı belediyelerinin kanalizasyon işleri yer almaktadır.

Acil kanalizasyon ihtiyacının giderilmesi için Nevşehir İline bağlı belediyelerden İller Bankasına kredi talebinde bulunulmamıştır.

5. Yapı İşleri Sektörü :

Nevşehir İli ve bağlı belediyelerinden yatırım programına girmesi talep edilen tesislerin tamamı programa alınmış olup, bunların 4 tanesinin yapımı halen devam etmektedir. Yapımı devam eden inşaatlara 1999 ve 2000 yıllarında yapılan harcamalar;

	<u>1999 Yılı</u>	<u>2000 Yılı</u>
- Ürgüp Otogar inşaatı	42 milyar TL	23 milyar TL
- İnalı Belediyesi	32,5 milyar TL	26 milyar TL
- Acıgöl Belediyesi Binası	62 milyar TL	21 milyar TL
- Göreme Belediyesi Binası	65 milyar TL	21 milyar TL

olmak üzere toplam 292,5 milyar TL'dir.

Ayrıca yapımı devam eden tesislerin dışında; Göre Belediye Binasının ihalesinin yapılması için Başbakanlıktan müsaade alınmış olup, önümüzdeki günlerde ihale işlemlerine başlanacaktır.

Ödenek Durumu :

İller Bankası Genel Müdürlüğünün kaynaklarının tamamı, Yerel Yönetimlerin Devlet Planlama Teşkilâtının yıllık yatırım programına alınan alt ve üst yapı yatırımlarına sarf edilmektedir. Ayrıca, belediyelere karşılıksız yardım yapılması ile ilgili İller Bankası Genel Müdürlüğümüzde herhangi bir fon da bulunmamaktadır. Ancak; yerel yönetimlerin talepleri halinde belediyelerince yapılacak yatırım işlerine sarf edilmek üzere, paylarından artan miktarın ölçü ve seviyesinde kısa avans kredisi açılabilir. Bu doğrultuda 24.1.2000 tarihinde Göynük/Nevşehir Belediyesi 30 milyar TL kısa avans kredisi kullanmıştır.

İller Bankasının bu faaliyetleri dışında ayrıca Bakanlığımız Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğünce, belediyelere ve köylere proje karşılığında katkı niteliğinde yardımlar yapılmakta olup, 1.1.1999 tarihinden bugüne kadar Nevşehir İlinin 11 belediyesine 34 milyar TL, 30 köyüne ise 97 milyar 893 milyon TL, olmak üzere toplam 131 milyar 898 milyon TL, ödenek tahsis edilerek gönderilmiştir.

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın (7/1852-5174) esas nolu yazılı soru önergesinin soruları ve cevapları :

Sorular :

1. Nevşehir Kapadokya Havalimanı ile civar illerin bağlantı yollarının yapılması için bir çalışma yapılmış mıdır?
2. Bu bağlantı yollarının yapılması programa alınmış mıdır?
3. Söz konusu bağlantı yollarının yapılmasına ne zaman başlanacaktır?

Cevaplar :

1, 2, 3. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün 2000 yılı yatırım programında yer alan ve Kapadokya bölgesine hizmet edecek olan havaalanına bağlantıyı sağlayacak "Havaalanı-Gülşehir-Nevşehir" yolu mevcut olup, çalışmalar ihaleli olarak sürdürülmektedir.

Bu bölgede yer alan Nevşehir, Niğde, Aksaray, Kırşehir ve Kayseri illerinin de havaalanı ile bağlantısı karayolları ağında yer alan mevcut Devlet ve il yolları ile sağlanacaktır.

Nevşehir Milletvekili Mehmet Elkatmış'ın (7/1855-5177) esas nolu yazılı soru önergesinin soruları ve cevapları :

Sorular :

1. 1/25000 ölçekli Nevşehir Kapadokya Çevre Düzeni Planı yapılması konusunda Bakanlığımızca yapılan bir çalışma var mıdır? Varsa hangi aşamada?
2. Bu planın yapılması için takriben ne kadar zamana ihtiyaç vardır?

Cevaplar :

1, 2. 1/25000 ölçekli Nevşehir İli Kapadokya Çevre Düzeni Planı Bakanlığımızca 6.11.1981 tarihinde onaylanmıştır. Kapadokya Bölgesini içine alan sit irdeleme ve tespit çalışmalarının Kültür Bakanlığının 23.2.2000 tarih ve 186 sayılı yazısı ile tamamlandığı belirtilmiş ise de sit kararlarının işlendiği 1/25000 ölçekli sit paftaları henüz Bakanlığımıza iletilmemiştir.

Kültür Bakanlığının 7.6.1999 gün ve 02753 sayılı yazısı ile Kapadokya Çevre Düzeni Planının elde edilmesi konusunda farklı bir yöntemin geliştirilmesi gerektiği ve böyle bir planın tek bir kurumca gerçekleştirilmesinin mümkün olmayacağı belirtilmiştir. Bu nedenle Kültür Bakanlığınca hazırlanacak olan Kapadokya Çevre Düzeni Planı Bakanlığımıza iletilildiğinde gerekli inceleme çalışması yapılacaktır. Bu planların yapılması için bu aşamada süre bildirmek mümkün olamamaktadır.

5. - *Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, POAŞ'ın özelleştirme ve satış işlemlerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/1860)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Yüksel Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

11.4.2000

Zeki Ünal

Karaman

1. POAŞ'ın yaklaşık 4 milyon dolar taşınmazı olduğu, kasasında 379 milyon dolar bulunduğu, ödenmiş sermayesinin 20 trilyon liradan 50 trilyon liraya çıkarılıp 52 milyon dolar tıste para verilerek, hisse değerinin yarısına 1 milyar 260 milyon dolara, İş Bankası Doğan Holding konsorsiyuma verildiği iddia edilmektedir.

Bu iddialar doğru mudur? Doğru değil ise, doğru rakamlar nedir?

2. Bu satış işlemi RTÜK yasasına ve Danıştay'ın 10 uncu Dairesince verilen medya kuruluşlarının ihalelere girmesini iptal eden kararına uygun mudur?

3. Özelleştirme projesinde, danışman şirketlere niçin ihtiyaç duyulmaktadır? ÖİB bünyesinde bu işleri yürütecek kadro yok mudur?

4. Danışman şirketler hangi kriterler dikkate alınarak tercih edilmektedir?

5. Şimdiye kadar, danışman şirketlere ne kadar ödeme yapılmıştır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

31.5.2000

Sayı : B.02.0.006/(01)1297

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 28.4.2000 tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-5370 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Zeki Ünal tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/1860-5183 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

POAŞ'ın taşınmazlarına ilişkin olarak; hem 29.6.1998 tarihinde yapılan birinci, hem de 3.3.2000 tarihinde yapılan ikinci ihale öncesinde şirketin taşınmazlarının değerinin tespit edilmesi ne yönelik Gayrimenkül Ekspertiz A.Ş. ve Vakıf Gayrimenkul Ekspertiz A.Ş. firmalarına ekspertiz yaptırılmıştır.

Bahse konu ekspertiz çalışmaları POAŞ'ın arsaları, istasyonları, bina ve sosyal tesisleri ile tesislerini kapsamaktadır. Her iki ekspertiz firmasının yaptığı çalışmalar neticesinde, 200-260 milyon ABD Doları arasında bir değer aralığı bulunmuştur. (Ek-1)

Şirketin kasasında 379 milyon ABD Doları bulunduğu iddiası ile ilgili olarak, hem 29.6.1998 tarihinde yapılan birinci, hem de 3.3.2000 tarihinde yapılan ikinci ihale arasında şirketin kasa, banka ve her çeşit hazır değerini kapsayan nakit durumunu gösteren tablo ilişikte yer almaktadır. (Ek-2)

POAŞ'ın 1999 yılı faaliyetleri sonucunda Özelleştirme İdaresi Başkanlığının % 93,3 oranındaki payına isabet eden temettü alacağı 54 442 756 279 248 TL'dir.

Bilindiği üzere, şirketin kayıtlı sermaye tavanının 20 trilyon TL'den 100 trilyon TL'ye yükseltilmesini takiben, halen Sermaye Piyasası Kurulu nezdinde gerekli prosedürü devam etmekte olan ödenmiş sermayesinin 30 trilyon TL artırılarak 50 trilyon TL'ye çıkarılması öngörülmektedir.

Bahse konu sermaye artışının 13 trilyon TL'sinin bedelsiz, 17 trilyon TL'sinin ise bedelli hisse senedi ihraç edilmek üzere karşılanmasına, ayrıca bedelli sermaye artırımından Özelleştirme İdaresi Başkanlığı payına düşen sermaye taahhüt borcunun; 1999 yılı temettü alacağından mahsup yoluyla karşılanmasına karar verilmiştir.

POAŞ'ın % 51 oranındaki hissesinin özelleştirilmesi amacıyla 3.3.2000 tarihinde kamuya açık olarak yapılan nihai pazarlık görüşmeleri ve açık artırma sonucunda en yüksek teklif 1 260 000 000 ABD Doları bedeldir.

POAŞ'ın özelleştirme kapsamına alındıktan sonra ve 1991 yılında yapılan halka arzı sonrası % 6,7'si İMKB'de işlem görmeye başlamıştır. Şirketin İMKB'de işlem gören hisselerinin borsa fiyatının, ihale öncesindeki dönemi kapsayan bir yıllık periyodu incelendiğinde, sürekli dalgalanmalar gösterdiği ve şirketin tamamı için İMKB'de oluşan borsa değerinin 1 milyar dolar ile 8 milyar dolar arasında değiştiği görülmektedir. İMKB'de oluşan borsa fiyatı, işlem gören hisselerin yeterli derinliğe sahip olmaması sebebiyle, şirketin gerçek değerini göstermekten uzaktır.

İhale sonrasında oluşan fiyatın, şirketin borsada oluşan "Pazar Kapitalizasyon Değeri"nin yarısı olması bugüne kadar beklentilerin satın aldığı ve reel anlamda şirketin aktiflerinde herhangi bir pozitif değişiklik olmadığı göz önüne alındığında çok anlamlı olmayacaktır.

Bilindiği üzere, POAŞ'ın % 51 hissesinin satışı için 17 Kasım 1999 tarihinde ilana çıkmış ve teklif verme süresi 20 Ocak 2000 tarihinde sona ermiştir. Alınan tekliflerin değerlendirilmesi ve teklif sahipleri ile ilgili pazarlık ve müzakere görüşmeleri sonucu ihale 3 Mart 2000 tarihinde kamuya açık olarak yapılmıştır.

Bahse konu özelleştirme de dahil olmak üzere tüm uygulamalar, 4046 sayılı "Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesine ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Karamamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" hükümleri çerçevesinde yapılmaktadır.

Söz konusu ihale hukukî ve teknik açıdan gerekli prosedüre uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Konuya ilişkin olarak, Rekabet Kurulunun 1998/4 sayılı "Özelleştirme Yoluyla Devralmaların Hukukî Geçerlilik Kazanabilmeleri İçin Rekabet Kuruluna Yapılacak Ön Bildirimlerde ve İzin Başvurularında Takip Edilecek Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ" hükümleri çerçevesinde Rekabet Kuruluna ön bildirim başvurusu yapılmış ve nihai izin alınmıştır.

İhalede en yüksek teklifi veren Ortak Girişim Grubu üyelerinden Doğan Şirketler Grubu Holding A.Ş.'nin, 3984 sayılı Kanununun 29 uncu maddesinde öngörülen kısıtlamalara tabi olmadığı, zira holdingin hissedarlık yapısı incelendiğinde belirtilen hissedarların hiçbirinin Radyo Televizyon Kuruluşlarında ortaklığı bulunmadığı görülmektedir.

Özelleştirme programındaki kuruluşların, idari, malî ve hukukî yapılarının özelleştirmeye hazır duruma getirilmesinden sonra, denetim sürecinin de tamamlanmasını takiben, kuruluşun çok çeşitli yönlerden kurumsal ve sektörel analizinin yapılarak, varılan sonuçları kapsayan tanıtım dokümanlarının ihaleye katılacak olanlara verilmek üzere hazırlanması ve değer tespit komisyonunun gerekli görmesi halinde, uygulanacak özelleştirme yöntemlerine göre dikkate alınmak üzere ayrı ayrı tespitlerinin yapılması hususlarında konunun uzmanı danışman kuruluşların hizmetlerinden yararlanılmaktadır.

Danışmanlık hizmetleri sonucunda kuruluşla ilgili olarak yapılan analizler ve bunlara göre tanıtım dokümanlarında yer alan tespit ve öneriler ile değer tespit çalışmalarının sonuçları, özelleştirme sürecinde değer tespit komisyonu ile ihale komisyonunun çalışmalarına ışık tuttuğu gibi, ihaleye katılanları da kuruluşla ilgili konularda ayrıntılı olarak bilgilendirdiği için tekliflerini gerçekçi bir şekilde vermelerine yardımcı olması bakımından da önemlidir.

Öte yandan, danışmanlık hizmetleri sonucunda elde edilen bilgi ve bulgular ihale işlemlerinin tamamlanmasından sonra Özelleştirme Yüksek Kurulunun nihai kararlarına ilişkin değerlendirmelerinde de önemli katkılar sağlayabilmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, özelleştirme projelerinde danışman şirketlerden hizmet alınmasının sebebi, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bünyesinde bu işleri yürütecek kadro olmasına rağmen, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı dışındaki bağımsız ve konusunda uzmanlaşmış bir kuruma değer tespiti yaptırılması suretiyle herhangi bir şaibe altında kalınmasını önlemektir.

Danışman şirketler görevlendirildikten sonra, özelleştirilecek kuruluşla ilgili olarak yurt içi ve yurt dışı yatırımcılar üzerinde talep araştırması yapmak suretiyle, özelleştirme uygulamasının kredibl hale gelmesi yoluyla başarılı olmasını da sağlamaktadır.

Danışman şirketler Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bünyesinde organize edilmiş olan Danışman Hizmetleri Daire Başkanlığı tarafından yapılan ihaleler neticesinde seçilmektedir.

Danışman şirketler yapılan "Teknik Değerlendirme" sonuçlarına göre belirlenmektedir. Teknik değerlendirmenin kriterleri ise, özelleştirilecek kuruluşun yapısına göre değişmekle beraber,

- Danışman firmanın ilgili sektörel deneyimi,
- Danışman firmanın özelleştirme deneyimi,
- Göreve ilişkin sektörel tecrübe ve yeterliliği,
- Danışman firmanın bahse konu iş için görevlendireceği personelin genel nitelikleri olarak sayılabilir.

Özelleştirme uygulamaları sırasında görevlendirilen Denetçi ve Danışman Özelleştirme çalışmaları, 1984 yılında kamuya ait yarım kalmış tesislerin tamamlanması veya yerine yeni bir tesis kurulması amacı ile özel sektöre devri uygulamaları ile başlamıştır.

1986 yılından itibaren hız kazanan ve tamamı kamuya ait veya kamu iştiraki olan kuruluşlardaki kamu paylarının özelleştirme kapsamına alınması yoluyla yürütülen program çerçevesinde, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından bugüne kadar Kardemir de dahil olmak üzere 150 kuruluşta hisse senedi veya varlık satış/devir işlemi yapılmış ve bu kuruluşlardan 134'ünde hiç kamu payı kalmamıştır. Blok satışı, halka arz, İMKB'de satış veya varlık satışı biçiminde kısmen özelleştirme işlemi gerçekleştirilen diğer 15 kuruluşta ise halen kamu payı bulunmaktadır.

1985 yılından bugüne kadar gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarının toplam tutarı 6 milyar ABD Dolarıdır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel Yalova

Devlet Bakanı

Ek-1

POAŞ Gayrimenkullerine İlişkin Değerleme Çalışmaları

Varlıklar	Gayrimenkul Eks. A.Ş.*		Vakıf Gayrimenkul Eks. A.Ş. **	
	Milyar TL	Milyon \$	Milyar TL	Milyon \$
1. Arsalar	4 097	15	10 189	22
2. İstasyonlar	6 178	23	15 300	34
3. Bina ve Sosyal Tesisler	8 411	32	18 702	41
4. Tesisler	35 633	134	73 593	160
Toplam	54 319	204	117 784	257

* 29.6.1998 tarihinde yapılan 1. Blok Satış ihalesine ilişkin hazırlanan Değerleme Çalışmasına ait bilgiler.

** 3.3.2000 tarihinde yapılan 2. Blok Satış ihalesine ilişkin hazırlanan Değerleme Çalışmasına ait bilgiler.

POAŞ-PETROL OFİSİ A.Ş.'NİN NAKİT DURUMU

	Banka				Kasa		
	Milyon TL	\$	DM	Euro	Milyon TL	\$	DM
29.6.1998							
(1. İhale)	2 327 395	18 929 158	218 613	—	76	—	—
3.3.2000							
(2. İhale)	2 813 676	5 553 480	27 604	6 451	507	—	—

* Her iki ihale tarihindeki Kasa, Banka ve her çeşit hazır değere ait verilerdir.

6. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/1889)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımı Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

20.4.2000

S. Metin Kalkan

Hatay

1. Bakanlığınızın 2000 Mali Yılı bütçesinde Hatay İline ne kadar ödenek ayrılmıştır? Bu ödenğin ne kadarı yatırım, ne kadarı cari harcamalar içindir? Söz konusu ödenek hangi yatırımlar için harcanacaktır?

2. 1999 Mali Yılı bütçesinden Hatay İli için ayrılan ödenğin tamamı kullanılmış mıdır? Kullanılmış ise nerelerde kullanılmıştır? Kullanılmadıysa gerekçesi nedir?

3. Hatay İlimizde Bakanlığınıza ait mevcut yatırımlar nelerdir? Bu yatırımların ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

30.5.2000

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : B.14.0.BH.01-194

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 3.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1889-5218/12540 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, "Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/1889) esas no.lu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıkulu

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Yukarıdaki tablolardan görüleceği üzere, Bakanlığımız 2000 mali yılı bütçesinde Hatay İlindeki;

- OSB Projeleri için net 145,6 milyar TL,
- KSS projeleri için net 72,8 milyar TL,

olmak üzere toplam 218,4 milyar TL ödenek tahsis edilmiştir. Ancak, Bakanlığımızca bu projelere toplam 441,1 milyar TL ek ödenek sağlanarak Hatay İlindeki OSB ve KSS projelerinin 2000 yılı revize ödenek toplamı 659,5 milyar TL'ye çıkarılmıştır.

Cevap 2. OSB'lerin cari harcamaları ödeneğin % 20'sini geçmeyecek şekilde, Müteşebbis Teşekkülün gerekli belgeleri düzenleyip göndermesi ve Bakanlığımızca uygun görülmesi durumunda kredilendirilmektedir.

1999 yılında Hatay İlindeki OSB ve KSS Projeleri için tahsis edilen 922,7 milyar TL revize ödeneğin, yapılan imalatlar karşılığı Bakanlığımıza intikal eden hakedişlerin onaylanması neticesinde, tamamı için ödeme talimatı verilmiştir.

7. - *Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Şuayip Üşenmez'in cevabı (7/1899)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımı Devlet Bakanı Sayın Şuayip Üşenmez tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

20.4.2000

S. Metin Kalkan

Hatay

1. Bakanlığınızın 2000 mali yılı bütçesinde Hatay İline ne kadar ödenek ayrılmıştır? Bu ödeneğin ne kadarı yatırım, ne kadarı cari harcamaları içindir? Söz konusu ödenek hangi yatırımlar için harcanacaktır?

2. 1999 mali yılı bütçesinden Hatay İli için ayrılan ödeneğin tamamı kullanılmış mıdır? Kullanılmış ise nerelerde kullanılmıştır? Kullanılmadıysa gerekçesi nedir?

3. Hatay İlimizde Bakanlığımıza ait mevcut yatırımlar nelerdir? Bu yatırımların ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

30.5.2000

Sayı : B.02.0.014/2.00-0673

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 3.5.2000 gün ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1899-5228/12550 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili S. Metin Kalkan'ın Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin tarafımdan yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/1899-5228 esas no'lu önergeye ilişkin cevap ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Şuayip Üşenmez
Devlet Bakanı

Soru 1. Bakanlığınızın 2000 mali yılı bütçesinde Hatay İline ne kadar ödenek ayrılmıştır? Bu ödeneğin ne kadarı yatırım, ne kadarı cari harcamalar içindir? Söz konusu ödenek hangi yatırımlar için kullanılacaktır?

Cevap 1.

Harcama Cinsi	Milyon TL								
	Cari				Yatırım				
Harcama Kalemi	100	200	300	400	200	300	083(300)	083(400)	
Müdürlük Adı									
Hatay	77 340	-	90	-	1 700	545	850	-	
	İşçi Maaşı <u>007(100)</u>				İşçi İkramiyesi <u>009(100)</u>				(1000 TL)
Hatay	1 940 520				219 000				

Hatay İlinde cari harcamalar için 79 590 milyon TL yatırım harcamaları için 3 095 milyon TL ödenek ayrılmıştır.

Soru 2. 1999 mali yılı bütçesinden Hatay İli için ayrılan ödeneğin tamamı kullanılmış mıdır? Kullanılmış ise nerelerde kullanılmıştır? Kullanılmadıysa gerekçesi nedir?

Cevap 2.

Harcama Cinsi	(Milyon TL)								
	Cari				Yatırım				
Harcama Kalemi	100	200	300	400	200	300	083(300)	083(400)	
Müdürlük Adı : Hatay									
Harcama	159 628	1 991	1 904	5 469	325	10	130	256	
Ödenek	130 399	1 332	2 081	5 470	325	10	250	260	
	İşçi Maaşı <u>007(100)</u>				İşçi İkramiyesi <u>009(100)</u>				(1000 TL)
Harcama	14 203 550				1 271 180				
Ödenek	14 042 562				1 274 775				

1999 yılında gösterilen ödeneğin tamamı kullanılmıştır.

Soru 3. Hatay İlimizde Bakanlığınıza ait mevcut yatırımlar nelerdir? Bu yatırımların ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?

Cevap 3. Hatay İlinde tesis kadastrosu çalışmaları ile diğer kadastral çalışmalara başlanılmış olup 2000 yılı içinde programda hedeflenen 1 km²'lik alanın kadastrosu, 2 km²'lik alanın yenilemesi ile 4 000 adet talebe bağlı değişiklik işlemi yapılacaktır.

8. – Hatay Milletvekili Metin Kalkan'ın, Hatay İline ayrılan yatırım ödeneklerine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksel Yalova'nın cevabı (7/1910)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımı Devlet Bakanı Sayın Yüksel Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

20.4.2000

S. Metin Kalkan

Hatay

1. Bakanlığınızın 2000 mali yılı bütçesinde Hatay İline ne kadar ödenek ayrılmıştır? Bu ödenğin ne kadarı yatırım, ne kadarı cari harcamalar içindir? Söz konusu ödenek hangi yatırımlar için harcanacaktır?

2. 1999 mali yılı bütçesinden Hatay İli için ayrılan ödenğin tamamı kullanılmış mıdır? Kullanılmış ise nerelerde kullanılmıştır? Kullanılmadıysa gerekçesi nedir?

3. Hatay İlimizde Bakanlığınıza ait mevcut yatırımlar nelerdir? Bu yatırımların ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?

T.C.

Devlet Bakanlığı

31.5.2000

Sayı : B.02.0.006/(01)1298

Konu : Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 3.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1910-5239/12561 sayılı yazınız.

Hatay Milletvekili Metin Kalkan tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/1910-5239 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından özelleştirme çalışmaları yürütülen kuruluşların Hatay İlinde 1999-2000 yıllarına ilişkin herhangi bir yatırımı bulunmamaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel Yalova

Devlet Bakanı

9. – Adana Milletvekili Halit Dağlı'nın, pamuk üreticisine prim verilip verilmeyeceğine ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/1921)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

M. Halit Dağlı

Adana

Soru :

Ülkemizde pamuk hasat dönemi eylül ve ekim aylarıdır. Pamuk hasatı bittikten sonra pamuğa kilo başına 12 cent, soyaya da 8 cent vereceğinizi Hükümet olarak ilan etmişiniz.

Aradan altı ay geçti, yeni pamuk tohumları tarlalara ekilmeye başlandı, primden ses seda yok.

Oysa prim uygulamasının başladığı 1994 yılında gerekli evrakını teslim eden çiftçimiz bir ay içinde primini almıştır.

Çok zor şartlarda yaşam mücadelesini sürdüren çiftçimiz sabırsızlıkla bu primin ödenmesini beklemektedir.

Çiftçinin bu beklentisine ne zaman cevap verecek, primi ne zaman ödeyeceksiniz?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

30.5.2000

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : B.14.0.BHİ.01-200

Konu : Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi : 3.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02-7/1921-5263/12628 sayılı yazınız.

Adana Milletvekili Mehmet Halit Dağlı'nın, "Pamuk üreticisine prim verilip verilmeyeceği-ne" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (7/1921) esas no'lu yazılı soru önergesiy-le ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıku

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Adana Milletvekili Sayın Mehmet Halit Dağlı'nın

Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

Bilindiği üzere, olumsuz piyasa koşullarının etkisini azaltmak, sanayicinin rekabet gücü ile ülkemiz üreticisinin gelir düzeyini mümkün olduğu ölçüde koruyabilmek amacıyla, 1999/2000 üretim sezonunda destekleme prim sisteminin uygulanması öngörülmüş ve 31.12.1999 tarihli ve 23923 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı ve aynı Resmî Gazete'de yayımlanan Uygulama Tebliği'yle, Hazine kaynakları gözetilerek, üreticilere kg başına kütlü pamukta 12 cent, yağlık ayçiçeğinde 5 cent ve soya üreticisine 8 cent destekleme primi verilmesi kararlaştırılmıştır.

Prime ilişkin çalışmalar Tarım ve Köyşleri Bakanlığının koordinasyonunda yürütülmektedir.

Öte yandan, prim ödemelerinde kullanılmak üzere, üç ürün için 2000 yılı mali bütçesine toplam 170 trilyon ödenek tahsisi öngörülmüş; üreticiye ödemeler, ilgili mercilerce kendilerine ibraz edilen prime esas alınan belgelerin incelenmesinin sonuçlanmasına bağlı olarak, başvuru sırasına göre yapılmaktadır. 24.5.2000 tarihi itibarıyla kütlü pamukta 13 trilyon TL ve yağlık ayçiçeğinde 2 trilyon destekleme primi ödenmiştir. Ödemeler halen devam etmektedir.

10. – *Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, Sanayi ve Ticaret Bakanlığını Güçlendirme Vakfı ile ilgili yolsuzluk iddialarına ilişkin sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıkulu'nun cevabı (7/1927)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki soruların Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Ahmet Kenan Tanrıkulu tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delaletinizi saygı ile arz ederim.

6.12.1999

Tevhit Karakaya
Erzincan

Sanayi ve Ticaret Bakanlığını Güçlendirme Vakfı ile ilgili olarak Vakıflar Genel Müdürlüğü Müfettişlerinin yaptıkları incelemede büyük yolsuzluk olduğu iddiaları yaygın bir şekilde söylenmektedir.

1. Söz konusu vakfın Bakanlığı 101 bin dolar zarara uğrattığı iddiası doğru mudur? İddia doğruysa olayın seyri nasıl cereyan etmiştir?

2. Yolsuzluk olayına adı karışan üst düzey görevliler hakkında adli ve idarî hangi işlemleri yaptınız?

3. Genel Bütçeden Bakanlığınıza ayrılan ödenekler yeterli olmadığı için mi bir hayır kurumu olan vakfın himayesine ihtiyaç duydunuz?

4. Vakfın gelir kaynakları nerelerden temin ediliyor? Bakanlığınızda vatandaşlardan zorla bağış alındığı doğru mudur?

5. 21.1.1998 gün ve 237 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün tebliğine göre Devlet Dairelerinde bulunan vakıfların çalışmaları yasaklandığı halde, söz konusu vakfın Bakanlığınız bünyesinde çalışmalarını sürdürmesinin yasal dayanağı nedir? Bakanlığınızdan kaç personel bu vakıfta görevli bulunmaktadır?

6. Vakıfta yolsuzluk yaptıkları tespit edildiği müfettiş raporu ile bildirilen personel hakkında adli ve idarî yönden soruşturmanın geciktirilmesinin sebebi nedir? Bu kişiler kimler tarafından korunmaktadır?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği
Sayı: B.14.0.BH.01-198

30.5.2000

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: a) 13.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-6/327-3014/7602 sayılı yazınız.

b) 3.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1927-3014/7602 sayılı yazınız.

Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya'nın, "Sanayi ve Ticaret Bakanlığını Güçlendirme Vakfı ile ilgili yolsuzluk iddialarına" ilişkin olarak tarafımdan cevaplandırılmasını istediği (6/327) esas no.lu sözlü soru önergesi TBMM İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi uyarınca üç birleşim içinde cevaplandırılmadığından dolayı ilgi (b) de kayıtlı yazınızla yazılı soru önergesine çevrilmiş olup, söz konusu önergeyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıkulu
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Erzincan Milletvekili Sayın Tevhit Karakaya'nın Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

1. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Teşkilatını Güçlendirme Vakfının Bakanlığımızı 101 bin dolar zarara uğrattığı iddiası doğru değildir. Söz konusu husus Bakanlık Vakfının 1997-1998 yılları hesap ve işlemlerini denetleyen Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Müfettişleri Mehmet Öztürk ve Faruk Özçelik tarafından düzenlenen 23.8.1999 tarih, 9-1 no.lu denetim raporunda yer almaktadır. Ve söz konusu rapordaki ifade aynen;

"Aynı ürünle ilgili müşterek fiyat teklifi verilmesi durumunda en düşük fiyatın değil ortalama fiyat esas alınarak mukayese yapılmış ve bütün mamüller ile ilgili alım yapılan EKSPA A.Ş.'nin vakfa satmış olduğu fiyat ile Ticaret Odası tarafından yapılan Pazar araştırması sonucunda, OP-KON, ARENA ve BİLKOÇ firmalarının vermiş olduğu fiyatlar arasında birinci alımda birim fiyat farkı toplamı olarak 5 713 \$ toplam fiyat farkı olarak 35 243 \$, ikinci alımda birim fiyat farkı toplamı olarak 30 149 \$ toplam fiyat farkı olarak 34 809 \$, üçüncü alımda birim fiyat farkı toplamı olarak 17 436 \$ toplam fiyat farkı olarak 31 765 \$ olmak üzere üç alım neticesinde toplam 101 817 \$ vakıf aleyhine durum yahut fazla ödemenin ortaya çıktığı, her üç alımda ödenen toplam 33 500 000 000 TL'nin teklifin verildiği tarihler itibariyle dolara dönüştürülmesi neticesinde 235 045 USD'nin 3.8.1999 tarihi itibariyle 101 049 606 000 TL'ne tekabül eden alımın ihale yapılmış olsaydı dolar olarak 101 817 \$ TL. olarak 43 772 757 372 TL. daha düşük bedelle yani dolar bazında 133 228 \$'a, TL bazında ise 57 276 848 628 TL'ne alınabileceğinin anlaşılmasında olduğu,

Bu sebeple, alınan ürünler mukabilinde EKSPA firmasına piyasa rayicinin % 43,3 fazlası ile dolar olarak 101 817 TL olarak 43 772 757 372 TL. fazla ödeme yapılarak vakfın zarara uğratıldığı" şeklindedir.

Aynı husus bilahare Vakıfta inceleme yapan Bakanlığımız Başmüfettişi Ali Karakaya tarafından belirlenmiştir.

Görüldüğü üzere konu Vakfın Bakanlığımızı zarara uğratması değil, vakıf yöneticilerinin Bilgisayar ve malzeme alımlarından dolayı vakfı zarara uğratmalarıdır.

2. Müfettiş raporlarında vakfı zarara uğrattığı belirtilen Vakıf yönetim kurulu üyeleri aynı zamanda Bakanlığımız üst düzey yöneticileri olan Bakanlık Müsteşarı Ömer Yıldız, Müsteşar Yardımcısı Fikret Kasımoğlu, Teşkilatlandırma Genel Müdürü G Ş İç Ticaret Genel Müdürü Naci Sulkalar, Ölçüler ve Standartlar Genel Müdürü Ali Eren ve İdarî ve Mali İşler Dairesi Başkan Yardımcısı Sıddık Özer'dir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Müfettişleri tarafından düzenlenen ve yukarıda sözü edilen raporda ilgililer hakkında;

"a) Türk Medenî Kanununun bazı hükümlerinde değişiklik yapan 903 sayılı kanunun uygulanmasını gösterir Tüzük'un değişik 23/b,c,d maddeleri gereğince görevden alınmaları için dava açılması,

b) Yaptıkları alım ile vakfı dolar olarak 101 817 \$ TL. olarak 43 772 757 372 TL. zarara uğratan yukarıda isimleri sayılı vakıf yönetim kurulunu oluşturan şahıslar hakkında Türk Ceza Kanununun 508 ve 510 uncu maddesi gereğince haklarında işlem yapılmak üzere Cumhuriyet Savcılığına Suç duyurusunda bulunulması,

c) Vakfın uğratıldığı 101 817 \$ karşılığı olan 43 772 757 372 TL. zararın tazmini için yine yukarıda belirtilen vakıf yönetim kurulunu oluşturan şahıslar hakkında Borçlar Kanununun 41 inci ve 103 üncü maddeleri gereğince istirdat davası açılması,"

netice ve kanaatine varılmış ve gereği yapılmıştır.

Bugünkü tarih itibariyle raporda sözlü edilen Vakıf yönetim kurulu üyelerinin tamamını gerek vakıftaki görevlerinden ve gerekse Bakanlığımızda buldukları idari görevlerden alınmışlar bazıları emekli olmuşlardır.

3. Vakfımızın kuruluş amacı kuruluşa ilişkin Ankara Asliye Hukuk Mahkemesinin 19.7.1995 tarih ve E:1995/597 sayılı kararında belirtildiği üzere;

“Bakanlık hizmetlerinin en iyi biçimde gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilatı hizmet ve lojman ihtiyacı için taşınmaz mal alımı, kiralaması, bina yapım ve onarımına, hizmetlerin yürütülmesi bakımından gerekli her türlü döşeme, demirbaş, araç-gereç, kırtasiye alımları ile taşıt alımı, kiralama, bakım ve onarım ihtiyaçlarının giderilmesine Bakanlıkça bastırılıp yayımlanan kitap, dergi ve diğer yayımların giderlerine mesleki, bilimsel kurs, konferans, seminer, sempozyum ve benzeri toplantılar ile eğitim ve sosyal tesislerin masraflarının karşılanmasına katkıda bulunmak, bakanlık personeli ile bakmakla yükümlü oldukları çocukları ve eşlerinin sağlıklarını korumak sosyal ihtiyaçlarını temin için sağlık kurumu ve kuruluşları, okul, misafirhane, yurt, kreş, kamp ve benzeri tesisleri kurmak, kiralamak veya mevcut tesislerle anlaşmalar yapmak ve işletmektir.”

Görüldüğü üzere vakfımız bir hayır kurumu olmaktan ziyade Bakanlık hizmetlerinin daha sağlıklı yürütülmesi, personelin daha rahat çalışma koşullarına kavuşturulması ve Bütçe imkanları ile karşılanamayan Bakanlık ihtiyaçlarının Vakıf kanalıyla temin edilmesini sağlamak amacıyla güt-mektedir.

4. Vakfımızın gelirleri vakıf senedinin 23 üncü maddesinde belirtildiği üzere;

- a) Her türlü bağış ve yardımlar
- b) Vakfa ait paraların faizleri
- c) Vakıf Yönetim Kurulunca Vakıf adına alınan her nev’i Devlet tahvili, sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait tahvil, hazine bonusu, gibi değerli belgelerden elde edilen faiz ve gelirler.
- d) Vakıfça düzenlenen balo, toplantı, gösteri veya gezilerden elde edilen gelirler
- e) Bakanlık birimleri ve Taşra teşkilatı tarafından verilen her türlü hizmetten dolayı sağlanan gelirler
- f) Diğer her türlü gelirlerdir?

Bakanlığımızda vatandaşlardan zorla bağış alındığı iddiası doğru değildir.

5. 21 Ocak 1998 gün, 23237 sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Tebliği ile Devlet Dairelerinde bulunan vakıfların çalışmaları yasaklanmamıştır. Tebliğdeki ifade aynen:

“Kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, sendikalar, mahalli idareler ve üniversiteler kendilerine görev olarak verilen hizmetleri bünyelerinde kurulu vakıflara yaptırılmazlar ve hizmetlerinden dolayı vakıflara mal ve para aktaramaz, ilansız ve ihalesiz gayrimenkul alım ve satım işleri yapamazlar”

şeklinde dir.

Bakanlığımız ile Bakanlık vakfı arasında böyle bir ilişki hiçbir zaman olmamıştır ve halen de olmamaktadır.

Bakanlığımızda kadrolu hiçbir personel bu vakıfta çalışmamaktadır. Vakıfta halen çalışmakta olan bir adet genel müdür, bir adet büro ve muhasebe şefi, bir adet muhasebeci ve bir adet memur dışarıdan vakıfta yaptıkları sözleşmeye istinaden çalıştırılmaktadır.

6. Bu bölümde yer alan soru 1 inci maddede cevaplandırılmıştır. Şöyle ki, Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü Müfettişleri tarafından Vakfı zarara uğrattıkları tespit edilen vakıf yönetim kurulu üyeleri hakkında cezai yönden Cumhuriyet Başsavcılığına Suç duyurusunda bulunulmuş, hukukî açıdan zararın bunlardan istirdadı için hukuk davası açılmış, idarî açıdan da aynı zamanda Bakanlığımızda üst düzey görevlerde bulunan vakıf başkan ve yönetim kurulu üyelerinin tamamı bu görevlerinden alınmışlar veya emekli olmuşlar ve bu şekilde Vakıf yönetim kurulundaki görevlerini de bırakmışlardır.

Yapılan işlerde herhangi bir gecikme olmadığı gibi, kimsenin korunması da söz konusu değildir.

11. – *Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Dünya Rekabet Yılığ 2000 Raporuna ilişkin Başbakan'dan sorusu ve Sanayi ve Ticaret Bakanı Ahmet Kenan Tanrıku'nun cevabı (7/1966)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorunun Başbakan Sayın Bülent Ecevit tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

27.4.2000

Zeki Ünal

Karaman

Türkiye dünya rekabet gücü sıralamasında 1998 yılında 33, 1999'da 37 nci sırada iken; Dünya Rekabet Yılığ 2000 Raporuna göre 47 ülke arasında 42 nci sıraya düşmüştür. Bunun sebebi nedir?

T.C.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

30.5.2000

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı: B.14.0.BH.01-202

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 8.5.2000 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1966-5410/12969 sayılı yazınız.

Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğünün 10.5.2000 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-231-2/2269 sayılı yazısı.

Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, Sayın Başbakana tevcih ettiği ancak Sayın Başbakan tarafından kendileri adına koordinatörlüğünde cevaplandırılması istenilen (7/1966) esas no.lu yazılı soru önergesiyle ilgili cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ahmet Kenan Tanrıku

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Karaman Milletvekili Sayın Zeki Ünal'ın Yazılı Sorularına İlişkin Cevaplarımız

Siyasî sınırlardan ziyade ekonomik sınırların önem kazandığı dünya pazarlarında, başarının yegane şartının "Rekabet Gücü" olduğu malumlarımızdır. Bir ülkenin rekabet gücü; ürettiği malların diğer ülkelerin mallarıyla kalite, fiyat ve müşteri memnuniyeti bakımından yarışabilecek düzeyde olmasını ifade etmektedir.

Ülkelerin rekabet gücü Yurtiçi Ekonomi, Uluslararası anlaşma, Hükümet Finansman, Altyapı, İşletme Yönetimi, Bilim ve Teknoloji ve İnsan Kaynakları başlıkları altında toplanmış 290 kriterle tanımlanmaktadır.

Bilindiği üzere 1999 yılı Türkiye açısından global krizin etkilerinin yoğunlaştığı, dünya ticaretinin daraldığı ve iki büyük deprem felaketinin yaşandığı yıl olmuştur. Gayri Safi Millî Hasıla % 6.4 gerilemiş, Cumhuriyet tarihinin altıncı büyük krizi yaşanmıştır. Alınan ekonomik tedbirler neticesinde ekonomik istikrar ve büyüme ile ilgili olumlu sinyaller alınmaya başlanmıştır.

Dünya rekabet gücü sıralamasında yer alan 59 ülkeden 28'inin rekabet gücünü artırırken; 31'inin rekabet gücünde gerileme kaydedilmiştir. Geçiş dönemlerinde ülkelerin rekabet gücünde muhtelif sebeplerle iniş çıkışlar kaydedilmesi doğal kabul edilmektedir.

57 nci Hükümetin enflasyon ve yapısal değişimler konularında aldığı kararların kısa süre içinde olumlu etkilerinin görüleceği ve Türkiye'nin yurtiçi ekonomideki arizi gerilemeden kaynaklanan rekabet gerilemesinin 2001 yılında telafi edileceği tahmin edilmektedir.

12. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, tank alımlarına ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2002)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın delaletiniz ile Millî Savunma Bakanı Sayın Sabahattin Çakmakoglu tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini arz ederim.

A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Sorular:

1. Türkiye, Avrupa Birliğine aday ülke olduğuna göre, bundan böyle silah alımları, Avrupa Savunma Konsepti içinde mi değerlendirilecek? Bu durumda, özellikle tank alımında bir ihtiyaç azalmasının meydana geleceği söylenemez mi?

2. Amerika'nın, Rusya'nın, Fransa'nın, İtalya'nın, İngiltere'nin, Almanya'nın, İspanya'nın sahip oldukları tank adedini Türkiye ile karşılaştırabilir misiniz?

3. Bizim alacağımız Abrahams tanklarının liste fiyatı ne kadardır?

4. Üzerinde kaç paralık ilave silah bulunacak? Bu tankların çıplak fiyatının 2 milyon dolar olduğu söyleniyor, doğru mu?

5. Amerikan ordusu, bu tanklara, bizim gibi 8 milyon dolar mı ödüyor? Bu tankaları ABD hangi silahlarla donatılmış olarak kullanıyor?

6. Tank + Silah maliyeti, ABD'de de 8 milyon doları buluyor mu?

7. Aynı evsftaki Leopard tanklarını, Alman hükümeti kaçta ve hangi silahlarla birlikte alıyor?

T.C.

Millî Savunma Bakanlığı
KAN. KAR. : 1999/7501-GK

24.5.2000

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığının 15.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5601 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak tarafından verilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi gereğince üç birleşim içerisinde cevaplandırılmadığından yazılı soruya çevrilen, "Tank alımlarına ilişkin" 7/2002 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te sunulmuştur.

Arz ederim.

Sabahattin Çakmakoglu
Millî Savunma Bakanı

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak Tarafından Verilen 7/2002 Sayılı
Yazılı Soru Önergesinin Cevabı

Tank alımlarına ilişkin soru önergesinin cevabı müteakip maddelerde sunulmuştur.

1. Avrupa Birliği Savunma Konsepti, insanî yardım ve arama kurtarma gibi, kolektif savunmayı ilgilendirmeyen hususlarla ilgili olduğundan, silah alımlarının bu konsept çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla tank alımlarında indirimle gidilmesi uygun bulunmamaktadır.

2. Kara Kuvvetleri Komutanlığı envanterinde halen, Avrupa Konvansiyonel Kuvvetler Anlaşması uygulama alanı içinde ve dışında kullanılmakta olan 3423 tank bulunmaktadır. Her ülkeye yönelik tehdit ve dolayısıyla ihtiyaçlar farklı olduğundan, ülkeler arası mukayese yapma imkanı yoktur.

3. Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu aşamada Abrahams tankı alım projesi yoktur. Alımı planlanmayan tank ve silahların maliyeti hakkında beyanda bulunmanın yanıtıcı olacağı düşünülmektedir.

4. Diğer taraftan, Alman yapımı Leopard tanklarının Alman Hükûmetine maliyetine ilişkin yeterli bilgi olmadığından, bu hususta bir beyanda bulunmak da mümkün değildir.

Bilgilerinize sunarım.

Sabahattin Çakmakoğlu

Millî Savunma Bakanı

13. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, Birinci Ordu Komutanlığının devir tesliminde tören yapılmamasının nedenlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoğlu'nun cevabı (7/2003)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın delaletiniz ile Millî Savunma Bakanı Sayın Sabahattin Çakmakoğlu tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini arz ederim.

A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Sorular:

1. Gölcük depremi sırasında, Çevik Bir, Birinci Ordu Komutanı idi. Acaba, sıkıyönetim ilan edilsin diye ısrarlı davrandı mı?
2. İstanbul'dan askerî birliklerin deprem bölgesine müdahalesi bu yüzden mi gecikti?
3. Sıkıyönetim ilan edildiği takdirde, Bir'in emeklilik işlemi kanuna göre duracak, görev süresi uzatılacaktı. Sıkıyönetim ilan edilsin şeklinde bir ısrarı olduysa görev süresinin uzatılması ihtimalinin bu ısrardaki payı nedir?
4. Birinci Ordu Komutanlığının devir tesliminde neden tören yapılmadı? Acaba gayr-ı tabii bir şeyler mi cereyan etti?

T.C.

Millî Savunma Bakanlığı

24.5.2000

KAN. KAR. : 1999/7502-GK

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığının 15.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5601 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak tarafından verilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 98 inci maddesi gereğince üç birleşim içerisinde cevaplandırılmadığından yazılı soruya çevrilen, "Birinci Ordu Komutanlığının Devir Tesliminde Tören Yapılmamasının nedenine ilişkin" 7/2003 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te sunulmuştur.

Arz ederim.

Sabahattin Çakmakoglu
Millî Savunma Bakanı

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak Tarafından Verilen 7/2003 Sayılı
Yazılı Soru Önergesinin Cevabı

1. Gölcük depremi sırasında Birinci Ordu Komutanı olarak görev yapan Orgeneral Çevik Bir'in, sıkıyönetim ilanı konusunda herhangi bir teklif veya ısrarı olduğuna dair bir bilgi bulunmamaktadır. Esasen bilindiği gibi sıkıyönetim, ancak Anayasamızın 122 nci maddesi çerçevesinde Millî Güvenlik Kurulunun görüşü alındıktan sonra, Cumhurbaşkanı'nun başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu tarafından ilan edilebilmekte ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının onayına sunulmaktadır. Bu nedenle bir ordu Komutanının bu tür bir teklifte bulunma yetkisinin olmayacağı açıktır.

2. İstanbul'daki askeri birliklerin deprem bölgesinde intikallerinde herhangi bir gecikme olmadığı, söz konusu birliklerin makul süre içerisinde görev yerlerine ulaştıkları ve sorumluluk sahalarında başarılı görev ifa ettikleri kamuoyu tarafından da bilinmektedir.

3. Birinci Ordu Komutanlığı devir teslim töreni 20 Ağustos 1999 tarihinde, Birinci Ordu Karargâhında Kara Kuvvetleri Komutanı ve Ast Birlik Komutanlarının katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

4. Anılan devir teslim töreni, 17 Ağustos 1999 tarihinde meydana gelen deprem felaketi sebebiyle sade bir şekilde icra edilmiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Sabahattin Çakmakoglu
Millî Savunma Bakanı

14. - İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, ABD'de tedavi olan bir generale ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2004)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın delaletiniz ile Millî Savunma Bakanı Sayın Sabahattin Çakmakoglu tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini arz ederim.

A. Nazlı Ilıcak
İstanbul

Sorular:

1. Can Ataklı Öktüz dergisinde yayınlanan söyleşisinde "... bu general, Şemdin Sakık'ın ifadesine kendi yazdığı metni ekleyerek, Cengiz Çandar ile Mehmet Ali Birand'ı suçladı; bu metin yayınlandığı takdirde, gazeteyi batırmakla tehdit etti" diyor. Kim bu general?

2. Prostat tedavisi için 26 Haziran'da 9 günlük Amerika seyahatine çıkan, önce New York, ardından Rhode Island'a geçen üst düzey asker kim?

3. Bu kişi tedavi giderleri için, kendi adına 3 milyar 509 milyon TL. eşi adına 3 milyar 178 milyon olmak üzere 2 no.lu Merkez Saymanlık'tan toplam 6 milyar 687 milyon lira aldı mı?

4. Tedavi masrafı için böyle bir para alınmış ise, tekrar geri ödemesi yapıldı mı?

5. Tedavi neden gizli yürütüldü? Türkiye’de prostatı iyileştirme imkanı yok mu ki, bu kadar masraf yapıldı?

T.C.

Millî Savunma Bakanlığı

29.5.2000

KAN. KAR. : 1999/7503-GK

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığının 15.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5601 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak tarafından verilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 98 inci maddesi gereğince üç birleşim içerisinde cevaplandırılmadığından yazılı soruya çevrilen, “ABD’de tedavi olan bir generale ilişkin” 7/2004 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek’te sunulmuştur.

Arz ederim.

Sabahattin Çakmakoğlu
Millî Savunma Bakanı

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak Tarafından Verilen 7/2004 Sayılı
Yazılı Soru Önergesinin Cevabı

Amerika Birleşik Devletlerinde tedavi olan bir generale ilişkin soru önergesinin cevabı müteakip maddelerde sunulmuştur.

1. Soru önergesinde yer verildiği şekilde 26 Haziran 1999 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerine tedavi için giden bir general-amiral yoktur.

2. Belirtilen tarihte Orgeneral Çevik Bir, Somali’de görev yapmış eski bir Birleşmiş Milletler Barış Gücü Komutanı olarak, refakatinde eşi ve bir subay olmak üzere; Amerika Birleşik Devletleri Borwn Üniversitesinin düzenlediği “Politik Otorite ve Barış Operasyonlarındaki Uyum” konulu semirene katılmak üzere, geçici görevle gitmiştir.

3. Bu görev nedeniyle; mutat olduğu üzere general ve eşi için 6 milyar 687 milyon TL. avans olarak ödenmiş, eşinin bu görevde kendisine refakatiyle ilgili olarak alınan (3 milyar 287 milyon TL.) avans görev dönüşünde ve süresi içinde iade edilmiştir. Ayrıca anılan general; kendisine ait gidiş dönüş masrafinin davet eden kurum tarafından karşılanması üzerine, 2 milyar 769 milyon TL. avansı da ilgili saymanlığa iade etmiştir.

4. Orgeneral Çevik Bir ve eşinin yurt dışında tedavisi ile ilgili olarak herhangi bir ücret ödenmemiştir.

Bilgilerinize sunarım.

Sabahattin Çakmakoğlu
Millî Savunma Bakanı

15. – *Karaman Milletvekili Zeki Ünal’ın, Vakıf Gureba Hastanesinin İ.Ü.’ne devrine ilişkin sorusu ve Devlet Bakanı Yüksek Yalova’nın cevabı (7/2015)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Devlet Bakanı Sayın Yüksek Yalova tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

2.5.2000

Zeki Ünal
Karaman

Son günlerde; yazılı basında Vakıf Gureba Hastanesinin İ.Ü.'ne devri konusunda, yazılar yayınlanmaktadır. Bir kısım şahıslara göre; Gureba Hastanesi, fare ve böceklerin cirit attığı metruk bir bina, doktorların, hastaları üfürükçülere gönderdiği, bilimsellikten yoksun bir mekan, hastaneyi yakından bilen bir kısım yetkililere göre de; 155 yıldır, fakir-fukaraya hizmet veren ata yadigarı, garip ocağı, kısıtlı kadrolarıyla % 80 kapasiteyle çalışan, günde 1000 kişi muayene eden, 20 polikliniği, 434 yataklı ve 420 hastaya sağlık hizmeti sunan ayrıca günde 35-40 ameliyat gerçekleştiren tıbbın son teknolojisini kullanan pırl pırl bir hastanedir.

Sorularım şunlardır:

1. Vakıf Gureba Hastanesini, İ.Ü.'ne devir etme gerekçeniz nedir? Yukarıda belirtilen hususlar bakanlığınızca tetkik ve tahkik edilmiş midir? Edilmiş ise, hangi raporla tevsik edilmiştir?
2. Vakfiye durumunda olan hastane hangi yasaya dayanılarak devri düşünülmektedir?
3. Bütün sosyal kesimlere hizmet sunan, özellikle, fakir ve yoksul insanların sağlık ve tedavide tek başvuru mercii olan Gureba Hastanesinin, devrinden sonra, doğacak boşluk, hangi kurum ve kuruluş tarafından telafi edilecektir?

T.C.

Devlet Bakanlığı

31.5.2000

Sayı: B.02.0.006/(01)1289

Konu: Soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: 16.5.2000 tarih, A.01.0.GNS.0.10.00.02-5609 sayılı yazınız.

Karaman Milletvekili Zeki Ünal tarafından tevcih edilen ve tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/2015-5490 esas sayılı soru önergesi incelenmiştir.

Bezmi Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesinin statüsünde herhangi bir değişiklik olmayıp, vakfiye şartları doğrultusunda Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün yönetiminde hizmet vermeye devam etmektedir.

Bezmi Alem Valide Sultan Vakfı hayratından olan Vakıf Gureba Hastanesinin herhangi bir kurum veya kuruluşu devrine ilişkin protokol imzalanmamıştır.

Vakıf Gureba Hastanesinde eskiden olduğu gibi bu günde fakir ve yoksul hasta vatandaşların teşhis ve tedavilerine imkânlar ölçüsünde karşılıksız olarak hizmet vermeye devam edilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Yüksel Yalova

Devlet Bakanı

16. – İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak'ın, kamuoyunda "köstebek olayı" olarak bilinen davanın hâkimlerine ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Sabahattin Çakmakoglu'nun cevabı (7/2020)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın delâletiniz ile Millî Savunma Bakanı Sayın Sabahattin Çakmakoglu tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasının teminini arz ederim.

A. Nazlı Ilıcak

İstanbul

Sorular:

1. Kamuoyunda "Köstebek Olayı" olarak bilinen davada, Deniz Onbaşı Kadir Sarumsak ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkan Vekili Bülent Orakoğlu'na beraat kararı veren hâkim Karamanlı, Ağustos 1999'da YAŞ kararı ile neden ordudan ihraç edildi?

2. "Disiplinsizlik" sebebiyle ihraç edildiyse, acaba disipline aykırı hangi eylemin failidir?

3. "Disiplinsizlik" iddiasının köstebek davası ile bir ilgisi var mı?

4. Karamanlı'nın eşi başörtülü müydü? Eşinin başörtülü olması ihraç kararını etkilemiş olabilir mi?

5. Aynı davanın diğer hâkimlerinden Binbaşı Mesut Kurşun'un Malatya DGM'ye, Tuğamiral Mehmet Celayir'in ise İskenderun'a atanması, beraat kararı dolayısıyla verilmiş bir sürgün cezası olarak nitelendirilebilir mi?

T.C.

Millî Savunma Bakanlığı

24.5.2000

KAN. KAR. : 2000/7501-GK

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığının 15.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5601 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak tarafından verilen ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzüğü'nün 98 inci maddesi gereğince üç birleşim içerisinde cevaplandırılmadığından yazılı soruya çevrilen, "Kamuoyunda 'Köstebek Olayı' olarak bilinen davanın hâkimlerine ilişkin" 7/2020 sayılı yazılı soru önergesinin cevabı Ek'te sunulmuştur.

Arz ederim.

Sabahattin Çakmakçoğlu
Millî Savunma Bakanı

İstanbul Milletvekili Ayşe Nazlı Ilıcak Tarafından Verilen 7/2020 Sayılı
Yazılı Soru Önergesinin Cevabı

Kamuoyunda "Köstebek Olayı" olarak bilinen davanın hâkimlerine ilişkin yazılı soru önergesinin cevabı müteakip maddelerde sunulmuştur.

1. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Askerî Mahkemesinde görevli hâkim Ahmet Karamanlı, 926 Sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun disiplinsizlik ve ahlakî durum sebebiyle Silâhlı Kuvvetlerden ilişiğin kesilmesini düzenleyen 50/c maddesi gereğince Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayırma işlemine tabi tutulmuştur. Bu ayırma işleminin kamuoyunda "Köstebek Olayı" olarak bilinen davada, Deniz Onbaşı Kadir Sarumsak ile Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkan Vekili Bülent Orakoğlu'na ilişkin olarak verilen beraat kararı ile bir ilgisi bulunmamaktadır.

2. Ahmet Karamanlı'nın Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ilişiğinin kesilmesi, Subay Sicil Yönetmeliğinin disiplinsizlik sayılan hâllere ilişkin 91 inci maddesinde belirtilen tutum ve davranışlar içerisinde bulunduğu tespit edilmiş olması sebebiyledir.

3. Ahmet Karamanlı'nın eşinin önceleri tesettüre uygun giyim tarzını benimsediği, ancak daha sonra bu giyim tarzını terk ettiği belirlenmiştir. Yukarıda açıklandığı gibi bu durumun ayırma işlemi ile bir ilgisi yoktur.

4. Aynı davanın diğer hâkimlerden Binbaşı Mesut Kurşun'un Malatya Devlet Güvenlik Mahkemesinde, Tuğamiral Mehmet Celayir'in ise İskenderun'a atanmasının, Deniz Onbaşı Kadir Sarumsak ile Emniye Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkan Vekili Bülent Orakoğlu hakkındaki beraat kararı ile bir ilişkisi bulunmamaktadır.

Bilgilerinize sunarım.

Sabahattin Çakmakoğlu
Millî Savunma Bakanı

17. – Adana Milletvekili Ali Halaman'ın, Adana İli ve İlçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin sorusu ve Kültür Bakanı İstemihan Talay'ın cevabı (7/2030)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Kültür Bakanı Sayın İstemihan Talay tarafından yazılı olarak cevaplandırılması için gereğini arz ve talep ederim.

Saygılarımla.

Ali Halaman
Adana

1. Bakanlığınıza bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve yatırımlarınız nelerdir?

2. Görev alanınızla ilgili olmak kaydıyla, Adana İlinin sorunları konusunda yürütülen çalışmalar var mıdır, varsa nelerdir?

3. Adana İlinde yapılacak kamu hizmetleriyle ilgili olarak, 2000 mali yılı bütçesinden ayrılan ödenek ne kadardır?

4. Adana İlinde personel açığınız var mıdır? Bu konudaki personel politikanız nasıldır?

5. Görev alanınızla ilgili olarak, Adana İline götürdüğünüz kamu hizmetlerini, bölgesel dengeler açısından nasıl değerlendiriyorsunuz?

T.C.

Kültür Bakanlığı

31.5.2000

Araştırma, Planlama ve Koordinasyon

Kurulu Başkanlığı

Sayı: B.16.0.APK.0.12.00.01.940-331

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığı KAN.KAR.MÜD'nin 22 Mayıs 2000 gün ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13277 sayılı yazısı.

Adana Milletvekili Sayın Ali Halaman'ın "Adana İli ve ilçelerinde yürütülen proje ve hizmetlere ilişkin" 7/2030-5538 esas no.'lu yazılı soru önergesinin cevabı hazırlanarak ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

M. İstemihan Talay
Kültür Bakanı

Cevap 1. Çukurova Kültür Merkezi, Bakanlığımız 2000 Yılı Yatırım programında 1991H040900 proje numarası ile yer almaktadır. Fizikî gerçekleşmesi % 8 seviyesinde olup, yapımı devam etmektedir. Ödeneği Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Geliştirme ve Destekleme Fonundan karşılanmaktadır. 2000 yılı ödeneği 225 milyar TL. olarak planlanmıştır.

Yüreğir Kültür Merkezi, 2000 Yılı Yatırım programında 1991H040900 proje numarası ile yer almaktadır. Fizikî gerçekleşmesi % 80 seviyesinde olup, yapımı devam etmektedir. Ödeneği Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı Geliştirme ve Destekleme Fonundan karşılanmaktadır. 2000 yılı ödeneği 400 milyar TL. olarak planlanmıştır.

Ceyhan Kültür Merkezi, 2000 Yılı Yatırım programında 1995H040760 proje numarası ile yer almaktadır. Fizikî gerçekleşmesi % 5 seviyesinde olup, yapımı devam etmektedir. Ödeneği Genel Bütçeden karşılanmaktadır. 2000 yılı ödeneği 10 milyar TL. olarak planlanmıştır.

Kozan Kültür Merkezi, 2000 Yılı Yatırım programında 1995H040780 proje numarası ile yer almaktadır. İhalesi yapılmış olup ancak arsa problemleri nedeniyle inşaatın yapımına başlanamamıştır. 2000 yılı ödeneği 10 milyar TL. olarak planlanmıştır.

Tufanbeyli Kültür Merkezi, 2000 Yılı Yatırım programında 1995H040790 proje numarası ile yer almaktadır. İhalesi yapılmış ancak, arsa problemleri nedeniyle inşaatın yapımına başlanamamıştır. 2000 yılı ödeneği 10 milyar TL. olarak planlanmıştır.

Adana'da Bakanlığımıza bağlı Adana Devlet Güzel Sanatlar Galerisi bulunmaktadır. Galerinin gerek fizikî mekânı gerekse mevcut tablo ve heykel koleksiyonu ile bölgesel konumu ve etkinlikleri yönünden uygun olup, Devlet Resim ve Heykel Müzesi Müdürlüğüne dönüştürülmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Ayrıca, Güney ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde çağdaş sanatı temsil etmek, yaymak ve yaşatmak amacıyla Adana'da 10 yıl önce kurulan Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası, bugüne kadar pekçok sıkıntılar yaşamıştır. Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığının çok yapıcı ve olumlu kararıyla yer sorunu çözülen orkestranın sel felaketi ile harap olan konser salonunun restorasyonu Bakanlığımız ve Büyükşehir Belediye Başkanlığının işbirliği ile tamamlanmıştır.

Adana-Karaisalı, Yumurtalık-Yeşilköy'de kütüphane binası yapımı 2000 yılı yatırım programına önerilmiş, ancak Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca yeni proje kabul edilmediğinden programda yer almamıştır.

Adana İli, ilçe ve köylerinde halk kültürünün çeşitli konularında (el sanatları, halk edebiyatı ve tiyatrosu, halk müziği, gelenek-görenek ve inançlar v.b.) alan araştırma ve video çekimleri, festival, şenlik, anma günleri ve kutlamalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmalar sonucunda elde edilen bilgi, belge ve dokümanlar Bakanlığımız Halk Kültürü Arşivinde arşivlenerek, bilim adamı, uzman ve araştırmacıların hizmetine sunulmaktadır. Bu çalışmalar bütçe imkanları çerçevesinde daha sonraki yıllarda da devam edecektir. Ayrıca, Ceyhanlı Aşık Ferrahi adlı kitap 3 000 adet bastırılmış olup, mevcudu kalmamıştır.

Cevap 2. Seyhan İlçesi, Tepe Mahallesi 38 pafta, 270 ada, 110 no.lu parselin kamulaştırma çalışması yapılmıştır.

Adana Atatürk Müzesinin yanındaki evlerin kamulaştırma çalışmaları sürdürülmektedir.

Adana'da toplam 22 halk kütüphanesi bulunmaktadır. Kütüphanesi bulunmayan tek ilçe olan Karataş'ta kütüphane açılışı gerçekleştirilmek üzere.

Cevap 3. 2000 Mali Yılı Bütçesine ilk altı aylık serbest bırakılan ödenekler dahilinde Adana İlinde bulunan sanat kurumlarımıza aşağıda belirtilen miktarlarda ödenek gönderilmiş bulunmaktadır.

Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası Müdürlüğüne yatırımla ilgili giderlerden 31 600 000 000 TL. ve cari giderlerden ise 13 750 000 000 TL. ödenek gönderilmiştir.

Adana Devlet Güzel Sanatlar Galerisi Müdürlüğüne ise cari giderlerden 650 000 000 TL. ödenek gönderilmiştir.

Bakanlığımızca 2000 yılında; Missis Mozaik Müzesinin Onarımı ve Düzenlenmesi için 15 000 000 000 TL. Anavarza Kalesi Alakapı Onarımı için 20 000 000 000 TL. Feke Kalesi Onarımı için 15 000 000 000 TL. ödenekler ile ele alınması planlanmış olup, ödenekler ölçüsünde çalışmalarına başlanılacaktır.

Ayrıca, Adana Röleve ve Anıtlar Müdürlüğü adına 3 156 000 000 TL. Adana Müze Müdürlüğü adına 700 000 000 TL. ödenek gönderilmiş olup, yıl sonuna kadar talepler doğrultusunda ödenek gönderilecektir.

Adana-Merkez Koruma Kurulu Binası Restorasyon Projesi Yapımı işi yürütülmekte olup, 2000 Mali Yılı Yatırım Programındaki ödeneği 5 000 000 000 TL. olarak belirlenmiştir.

Bakanlığımız 2000 Mali Yılı Bütçesinin; cari giderlerden Adana İl ve ilçe halk kütüphanelerine 3 035 000 000 TL., Yatırımla ilgili giderlerden ise Gezici Kütüphanelerin akaryakıt ve yağ giderleri için 800 000 000 TL. ödenek gönderilmiştir.

Cevap 4. Kadro sıkıntısı bulunan Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasına Aralık 1999 Yılı içerisinde 30 sanatçı kadrosu tahsis edilmiş olup, 20-24 Aralık 1999 tarihlerinde giriş sınavı açılmış ve 14 aday sınavda başarılı olmuştur. Sınavı kazanan adayların atama işlemleri devam etmektedir.

2000 yılı kadro çalışmalarında Röleve ve Anıtlar Müdürlüğüne; 1 Mühendis, 1 Mimar, 1 Tekniker, 1 Restoratör, 1 Dekoratör, 1 Hizmetli, 1 Bekçi, Müze Müdürlüğüne; 1 Teknisyen, 1 Bilgisayar İşletmeni, 23 Koruma ve Güvenlik Görevlisi kadroları teklif edilmiş olup, kadro ihdası sağlanması halinde ihtiyaçların giderilmesine çalışılacaktır.

Adana Koruma Kurulu Müdürlüğü'nün görev alanına giren belgede mevcut personel ile çalışmalar sürdürülmektedir. Ancak, iş hacminin yoğunluğu gözönünde bulundurularak, adı geçen Müdürlükte görev yapmak üzere 2000 yılı için ihdası istenilen teknik hizmetler sınıfından 10 adet, genel idari hizmetler sınıfından 12 adet ve yardımcı hizmetler sınıfından 5 adet olmak üzere, toplam 27 adet kadro talebinde bulunulmuştur.

Ayrıca, Devlet Memurları Sınavını kazananlar arasından 2 adet teknik hizmetler sınıfı kadrosuna atama yapılacaktır.

2000 Yılı Toplu Kadro Çalışmalarında, Adana İli dahilindeki kütüphanelerin kadro gereksinimleri dikkate alınmıştır.

1999 yılına kadar Adana İl Kültür Müdürlüğü emrinde görev yapan iki folklor araştırmacısı tarafından halk kültürünün çeşitli konularıyla ilgili toplanan bilgi ve belgeler Kültür Müdürlüğü bünyesinde bulunan arşiv kütüphaneye kazandırılmıştır. Ancak, söz konusu iki kadro da 1999 yılından bugüne kadar boş bulunmaktadır. Sınav yoluyla veya istekli olması halinde naklen atama yoluyla kadroların doldurulması düşünülmektedir.

Cevap 5. Adana ve Akdeniz Bölgesinin kültürel gelişimine katkıda bulunması amacıyla kurulan Çukurova Devlet Senfoni Orkestrası'nın Bölge Orkestrası olma hüviyeti büyük önem taşımaktadır. Anılan Orkestra tarafından sanat sezonu boyunca her hafta verilen periyodik konserler, bu ilimizin sanat hayatına büyük bir dinamizm kazandırmıştır. Ayrıca, çağdaşlaşmanın simgesi olan çok sesli müziğimizin geniş kitlelere yayılması ve çocuklarımızın eğitimiyle bu konuda üstün yeteneklerin ortaya çıkmasını sağlamak amacıyla bölgede eğitim misyonunu da üstlenen Çukurova Devlet Senfoni Orkestrasına bağlı olarak kurulan Devlet Çocuk Korumuz da faaliyetini sürdürmektedir.

Adana Devlet Güzel Sanatlar Galerisinde ise resim sergileri açılarak halkın izlenimine sunulmaktadır.

Ayrıca, Adana İli yerel yönetimlerden ve sivil toplum örgütlerinden illerinde düzenleyecekleri çeşitli etkinlikler için (festivallerde, anma günlerinde, moral gecelerinde, nevrüz kutlamaları, hıdrellez ve bahar şenlikleri v.b.) gelen talepler doğrultusunda bütçe olanaklarımız elverdiği ölçüde Adana İli ve ilçelerinde gerek parasal gerekse sanatçı desteği yapılmaktadır.

1999-2000 tiyatro sezonumuzda gerek yerleşik düzende, gerekse turne düzeninde başarılı bir sezon geçirilmiş ve % 80,31 seyirci doluluğu gerçekleştirilmiştir.

18. - *Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın, bazı belediye başkanlarının eğitim semineri adı altında düzenledikleri yurtdışı gezilere ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'ın cevabı (7/2070)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın İçişleri Bakanı Sayın Sadettin Tantan tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

10.5.2000

Zeki Ünal

Karaman

Bir kısım yazılı basında, "Skandal üstüne skandal" başlığıyla yapılan bir açıklamada; yüzlerce belediye başkanının eğitim semineri adı altında, Rio, Paris ve Singapur gibi eğlence merkezlerine giderek, tatil yaptıkları, İçişleri Bakanlığınca yapılan denetimler sonucunda tespit edilmiştir.

Ancak daha sonra, ilgili belediyelerin başkanları partileri aracılığı ile bakanlığa baskı yaparak denetlemenin tekrar yapıldığı ve akladıkları hatta denetim yapan Bilal Uçar'ın görevini köttüye kullanmakla suçlandığı iddia ve ifade edilmektedir.

Sorularım şunlardır:

1. Böyle bir seminer düzenlendi ise, bu seminer nerede ve hangi tarihlerde düzenlenmiştir? Hangi belediye başkanları katılmıştır?
2. Seminere katılan belediye başkanlarına ayrı ayrı ödenen harcırah miktarı ne kadar olmuştur?

T.C.

İçişleri Bakanlığı

30.5.2000

Mahallî İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı: B.05.0.MAH.0.65.00.002/80601

Konu: Yazılı soru önergesi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

İlgi: TBMM Başkanlığının 22.5.2000 tarihli ve KAN.KAR.MDA.01.0.GNS.0.10.00.02-7/2070-5586/5678 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan ve tarafımdan cevaplandırılması istenilen Karaman Milletvekili Zeki Ünal'ın "Belediye başkanlarının eğitim semineri adı altında düzenledikleri yurt dışı gezilere ilişkin" yazılı soru önergesinde, belediye başkanlarının eğitim semineri adı altında Rio, Paris ve Singapur gibi eğlence merkezlerine gidilerek tatil yapıldığının İçişleri Bakanlığınca yapılan denetimler sonucunda tespit edildiği, daha sonra ise ilgili belediye başkanlarının parti aracılığıyla baskı uygulanarak denetlemenin tekrar yapıldığı ve akladıkları iddiaları yer almaktadır.

Bakanlığınca, belediye başkanları için yurt dışında eğitim semineri düzenlenmemektedir. Esasen, belediye başkanlarının yurt dışına izinli veya görevli olarak gidişleri için izin verilmesi yetkisi valiliklere devredildiğinden, bu izinler valiliklerce verilmektedir.

Bu nedenle, önergede yer alan; yurt dışında hangi tarihlerde ve nerede seminer düzenlendiği, bunlara hangi belediye başkanlarının katıldığı ve ödenen harcırah miktarına ilişkin bilgiler Bakanlığında bulunmadığından, konu bütün valiliklere intikal ettirilmiştir.

Ancak, söz konusu bilgilerin önerge süresi olan 15 gün içinde derlenmesi mümkün olmadığından, bilgiler toplandığında ayrıca sunulacaktır.

Diğer taraftan, Bakanlığının mahallî idareler üzerinde, mahallî hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, toplum yararının korunması ve mahallî ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla kanunda belirtilen esas ve usuller dahilinde Anayasa'dan kaynaklanan vesayet yetkisi bulunmaktadır. Bu yetki çerçevesinde yapılan denetimler sonucunda tespit edilen usulsüzlüklerle ilgili olarak yasal gereğinin yapılacağı tabiidir.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadettin Tantan
İçişleri Bakanı

Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısına verilen oyların sonucu:

Üye Sayısı : 550
 Kabul edenler : 198
 Reddedenler : 59
 Çekimser : 1
 Mükerrer oylar : 8
 Toplam : 266

B. 103

SS:429

Açık Üyelikler : 5

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Adana	BİLDİK	Ibrahim Yavuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	BİLİCİ	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	BUDAK	Yakup	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:33
Adana	ÇULHAOĞLU	Mehmet Metanet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:52
Adana	DAĞLI	Mehmet Halit	Doğruyol Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Adana	GÖREN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	GÜLEK	Tayyibe	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	---	---
Adana	HALAMAN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:07
Adana	ÖZDEMİR	A. Fatin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Adana	ÖZTÜRK	Musa	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Adana	SEZER	Arif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	TEKİN	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:01
Adana	VURSAVUŞ	İsmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Adana	YILDIRIM	Recal	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Adıyaman	BİLGİÇ	Mahmut Nedim	Doğruyol Partisi	KATILMADI RED	---	---
Adıyaman	BOZKURT	Mahmut	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Adıyaman	FIRAT	Dengir Mir Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	GÖKSU	Mahmut	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---
Adıyaman	GÜLER	Hasari	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Adıyaman	ÖZYOL	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:00
Afyon	AÇBA	Sait	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:35
Afyon	AKCAN	Abdülkadir	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Afyon	ATTILA	İsmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---

T.B.M.M.

B: 103

1.6.2000

O: 3

252

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Afyon	KAYAYERLİ	Müjdat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Afyon	ÖZSOY	Halil İbrahim	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:05
Afyon	TELEK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Afyon	YAKIN	Gaffar	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:34
Ağrı	ERYILMAZ	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:50
Ağrı	ESİN	Celal	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:43
Ağrı	KONYAR	Musa	Doğruyol Partisi	KATILMADI (RED)	--:--	--:--
Ağrı	SEVEN	Nidai	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:40
Amasya	GÖLLE	Akif	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:29:08
Amasya	İYİMAYA	Ahmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Amasya	SARAY ALPHAN	Gönül	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:50
Amasya	UÇAŞ	Adnan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	AKBULUT	Yıldırım	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	AKGÖNENÇ MUĞİS	Oya	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ARSEVEN	Nejat	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Ankara	ARSLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Ankara	AYDIN	Koray	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	AYGÜN	Oğuz	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Ankara	BAYER	Mekda	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Ankara	BEDÜK	Saffet Ankan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ÇELİK	M. Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ÇETİN	Şevkat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ankara	ÇEVİK	Sedat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:18

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Ankara	ÇİÇEK	Cemil	Fazilet Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:02
Ankara	ERDAL	Birkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜRKAN	Uluç	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	GÜROCAK	Ayşe	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	İŞIKLAR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:41
Ankara	İÇLİ	H.Tayfun	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Ankara	KÜÇÜK	Abdurrahman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ÖZDEMİR	Hayrettin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:13
Ankara	ÖZDOĞU	Esvet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Ankara	PAÇACI	Mustafa Cihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	SANAY	Eyyüp	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:28:05
Ankara	SEÇKİNER	Yücel	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:40
Ankara	SEZER	M. Zeki	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	TÜMEN	Aydın	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	ULUCAK	Rıza	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:22
Ankara	ULUGBAY	Hikmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Ankara	YAHNİCİ	Şevket Bülent	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	AYDOĞAN	Cengiz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	BAYSARI	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELEN	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÇELİK	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI RED	--:--:--	--:--:--
Antalya	GÜRDAL	İbrahim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	MÜDERRİSOĞLU	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:24

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Antalya	OKUTAN	Mehmet Zeki	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:33
Antalya	SAYIN	Ahmet Sancar	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	ŞAHİN	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	TOSKAY	Tunca	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Antalya	ÜNAL	Nesrin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Antalya	VURAL	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Artvin	BAYRAK	Ergün	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Artvin	EKİNCİ	Hasan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	ALTINKAYA	Cengiz	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Aydın	DİKMEN	Halit	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Aydın	GÖNÜL	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:37
Aydın	KUMCUOĞLU	Ertuğrul	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Aydın	ONGUN	Bekir	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Aydın	PIŞKİNSÖT	Sema	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	UZUNIRMAK	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aydın	YALOVA	Yüksel	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	AYTEKİN	İlhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	GÖKMEN	Aydın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:20
Balıkesir	GÜLTEKİN	Numan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Balıkesir	GÜNER	Agah Oktay	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Balıkesir	KALKAN	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:50
Balıkesir	KANBER	Tamer	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Balıkesir	KARAHAN	M. Güven	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:57

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Balıkesir	ÖZGÜN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:40
Balıkesir	YILMAZYILDIZ	İlyas	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	ARABACI	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bilecik	VARDAR	Sebahat	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	GÜLER	Mahfuz	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:39
Bingöl	KORKUTATA	Hüsamettin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bingöl	YÖNDAR	Necati	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ÇEVİK	Yahya	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	ERGEZEN	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bitlis	GAYDALI	Edip Sadfer	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Bitlis	ORAL	İbrahim Halil	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	ALPTEKİN	İsmail	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	--:--:--	--:--:--
Bolu	HOŞVER	Necmi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bolu	KARSLIOĞLU	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Bolu	ÖZCAN	Ersoy	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Burdur	COŞKUNER	Süleyman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Burdur	MACİT	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Burdur	ÖRS	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ARABACI	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Bursa	BEYRELI	Ali Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:28:12
Bursa	ÇELİK	Faruk	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	GÜLENER	Fahrettin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:18
Bursa	KARAPAŞAOĞLU	Mehmet Altan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bursa	KORKMAZ	Hayati	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:52
Bursa	OCAK	Orhan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ORHAN	Burhan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖNAL	Recep	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	ÖZALP	Teoman	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	SÖNMEZ	Kenan	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Bursa	SÜNNETÇİOĞLU	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:13
Bursa	ŞEN	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:05
Bursa	TAYAN	Turhan	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Bursa	TEZMEN	Oğuz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Bursa	YALÇINBAYIR	Ertuğrul	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Çanakkale	ERSÜMER	Cumhur Mustafa	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Çanakkale	KIRBAŞ	Sadık	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Çanakkale	ŞAHİN	Nevfel	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	DURAN	Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:28:00
Çankırı	KARAGÖZ	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çankırı	KELEŞ	İrfan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:40
Çorum	AKSOY	Bekir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	ÇAY	Abdulhaluk Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Çorum	HATİBOĞLU	Yasin	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:05
Çorum	KARACA	Melek DENLİ	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:43
Çorum	KAYIRICI	Vahit	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:38
Denizli	ASLAN	Beyhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Denizli	AYKURT	Mustafa Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Denizli	ERBEYİN	Salih	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Denizli	ERÇELEBİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Denizli	GÖZLÜKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:37
Denizli	KESKİN	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Denizli	KOCABATMAZ	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:54
Diyarbakır	ASLAN	Osman	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:36
Diyarbakır	ATİK	Nurettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	DİLEK	Nurettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	ENSARIOĞLU	Mehmet Salim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	ERDOĞMUŞ	Abdülbaki	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	GÜNBEY	Sacit	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:41
Diyarbakır	HAŞİMİ	Seyyit Haşim	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	HATİPOĞLU	Ömer Vehbi	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:19
Diyarbakır	SEYDAOĞLU	Sebğatullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	SÜMER	Salih	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Diyarbakır	TURGUT	Abdülşamet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Edime	BULUT	Evren	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Edime	ERTÜRK	Ali Ahmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:13
Edime	İLİMEN	Mustafa	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:05
Edime	ŞİMŞEK	Şadan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:14
Elazığ	AĞAR	Mehmet	Bağımsız Milletvekili	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Elazığ	GÖL	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Elazığ	ÖZTEK	Latif	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:51
Elazığ	SEPTİOĞLU	Ali Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Elazığ	TUNÇ	Ahmet Cemil	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Erzincan	AKSU	Mihrali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Erzincan	KARAKAYA	Tevhit	Fazilet Partisi	KATILMADI	<i>Katip Lye</i>	<i>107</i>
Erzincan	KARAKELLE	Sebahattin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Erzurum	ERTUGAY	Zeki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Erzurum	ESENGÜN	Lütfü	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Erzurum	GÖKDEMİR	Ayvaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Erzurum	HİMOĞLU	Mücahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Erzurum	KÖSE	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:07
Erzurum	KUKARACI	Fahrettin	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:52
Erzurum	POLAT	Aslan	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:52
Erzurum	POLAT	Cezmi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:41
Eskişehir	ALBAY	Necati	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Eskişehir	BÜYÜKERMAN	Mehmet Mail	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Eskişehir	DEDELEK	İbrahim Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Eskişehir	ERDİR	Mahmut	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Eskişehir	SAZAK	Süleyman Servet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Eskişehir	YILDIRIM	Mehmet Sadri	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:27:01
Gaziantep	AKTAŞ	Nurettin	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:30
Gaziantep	AY	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:28:15
Gaziantep	ILIKSOY	Ali	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Gaziantep	KONUKOĞLU	İbrahim	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:51
Gaziantep	ÖZDEMİR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gaziantep	TAŞAR	Mustafa Rüştü	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:38
Gaziantep	TİRYAKI	Mehmet Hanifi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Gaziantep	YILMAZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	AKGÜN	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:31
Giresun	ALÇELİK	Turhan	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:18
Giresun	KARA	Burhan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	YAMAN	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Giresun	ZAIMOĞLU	Rasim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Gümüşhane	DOĞAN	Lütfi	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:45
Gümüşhane	YAŞAR	Bedri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PARLAK	Evliya	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hakkari	PIRÜZBEYOĞLU	Mecit	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:37
Hakkari	TÖRE	Hakkı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	ATAHAN	Namık Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:39
Hatay	AYKUT	Hakkı Oğuz	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Hatay	ÇİRKİN	Süleyman Turan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:13
Hatay	DÖNEN	Mehmet	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:27:05
Hatay	GEÇER	Mustafa	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:34
Hatay	GÜNAY	Ali	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Hatay	KALKAN	Metin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Hatay	MISTIKOĞLU	Levent	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:50

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Hatay	ŞANDIR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:37
Hatay	TARHAN	Mehmet Nuri	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Isparta	AKSOY	Osman Gazi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	GÜL	Ramazan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	MUMCU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Isparta	ZORLU	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:28:58
İçel	ER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜNGÖR	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	GÜVEN	Turhan	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:27:13
İçel	KAYA	Yalçın	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:37
İçel	KILINÇ	Hidayet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:01
İçel	ÖKSÜZ	Enis	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	ÖZGENÇ	Edip	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	SERİN	Akif	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:16
İçel	TALAY	M. İstemihan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	TEKELİOĞLU	Cahit	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YILMAZ	Ayfer,	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İçel	YÜCELEN	Rüştü Kazım	Anavatan Partisi	KABUL	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ADAN	Celal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AĞAOĞLU	Fadlı	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:18
İstanbul	AKARCALI	Bülent	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:36
İstanbul	AKSU	Abdülkadir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	AKTAŞ	Ziya	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:03

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	AL	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:47
İstanbul	ANDICAN	Ahat	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:32
İstanbul	ATEŞ	Azmi	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:38
İstanbul	AYAYDIN	Aydın	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:33
İstanbul	AYDINLI	İsmail	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:05
İstanbul	AYRIM	Şamil	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:52
İstanbul	BAŞ	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BAŞEĞMEZ	Mukadder	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	BUDAK	Rıdvan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	COŞKUN	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ÇAĞAN	Nami	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:38
İstanbul	ÇAKAR	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:46
İstanbul	ÇİLLER	Tansu	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YILMAZ DOĞAN	Perihan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:59
İstanbul	DÖZ	Mustafa	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ECEVİT	Bülent	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	EMRE	Süleyman Arif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ERDENER	Yücel	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:33
İstanbul	FIRAT	Mehmet Fuat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖK	Bülent Ersin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÖL	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	GÜLER	Zafer	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:17
İstanbul	GÜNDÖZ	İrfan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	GÜZEL	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
İstanbul	HUN	Ediz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ILICAK	Nazı Ayşe	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	İRTEMÇELİK	Mehmet Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	KAHRAMAN	İsmail	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:48
İstanbul	KANSU	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	--:--	--:--
İstanbul	KARAKOYUNLU	Yılmaz	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	KARAKUŞ	Nazire	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:13
İstanbul	KAVAK	Cavit	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:47
İstanbul	KILIÇ	Osman	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	KOZAKÇIOĞLU	Hayri	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	KOCAOĞLU	Emre	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	KÖSE	M. Tahir	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
İstanbul	MENDERES	Aydın	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	MERT	Hüseyin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
İstanbul	NAS	Nesrin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	OĞUZ	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI RED	--:--	--:--
İstanbul	OKUMUŞ	Nazif	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ÖZ	Esat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	ÖZKAN	H.Hüsamettin	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
İstanbul	ÖZKAN	Sühan	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:31
İstanbul	ÖZTÜRK	Bozkurt Yaşar	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
İstanbul	PAK	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:57

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
İstanbul	SARUHAN	Necdet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:47
İstanbul	SERBEST	Sulhiye	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:39
İstanbul	SİPAHI	Bahri	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:51
İstanbul	SÖKMENOĞLU	Murat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	ŞAHİN	Mehmet Ali	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:35
İstanbul	TAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANER	Güneş	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TANTAN	Sadettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TOPRAK	Erdoğan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TUZCU	Şadan	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	TÜRKER	Masum	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	VERKAYA	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAĞIZ	Süleyman	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:31
İstanbul	YALÇINTAŞ	Nevzat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İstanbul	YAZICI	Cahit Savaş	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:35
İstanbul	YUMAKOĞULLARI	Osman	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:57
İstanbul	ZENGİN	Bahri	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ASLAN	Güler	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İzmir	BAŞARAN	Saffet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:38
İzmir	BIÇAKÇIOĞLU	Burhan	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇAĞLAYAN	B. Suat	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:41
İzmir	ÇELEBİ	Işın	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÇÜMEN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:54

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saatİ
İzmir	DAYIOĞLU	Salih	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:28:39
İzmir	DİRİ	Hayri	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	GÜREL	Şükrü Sina	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	KIRKPINAR	Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:33
İzmir	METİN	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	MUTMAN	Atilla	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ORAL	Sümer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ÖZCAN	Mehmet	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:31
İzmir	SAYGIN	İşıl	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SERDAROĞLU	Rifat	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	SEZGİN	Rahmi	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:39
İzmir	SÖYLEMEZ	Hasan Ufuk	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANIK	Süha	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	TANRIKULU	Ahmet Kenan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
İzmir	TARTAN	Hakan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
İzmir	ULUPINAR	Yıldırım	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:27:31
İzmir	VATAN	Kemal	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:37
İzmir	VURAL	Oktay	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kars	AKÖZÜM	İlhan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Kars	AYDAR	Arslan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kars	BİLGİR	Çetin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Kastamonu	BAŞESGİOĞLU	Murat	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:59
Kastamonu	DİLEKÇİ	M. Hadi	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kastamonu	SERDAROĞLU	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Kastamonu	TEKİNEL	Nurhan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	BAKTIR	Hamdi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:29:13
Kayseri	CEM	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ÇAKMAKOĞLU	Sabahattin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	ESEN	Sevgi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	GÖL	Abdullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	KAPUSUZ	Salih	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:46
Kayseri	ÜSTÜNBAŞ	Hasan Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kayseri	YAKUT	Sadık	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:32
Kırklareli	KARAGÖZ	Nural	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:41
Kırklareli	ÖZBİLEN	Cemal	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:29:03
Kırklareli	TEKİN	Necdet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	HAYKIR	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	MİRZAOĞLU	Ramazan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırşehir	TECER	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:58
Kocaeli	AKŞENER	Meral	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	ARKAN	Ahmet	Demokratik Sol Part	CEKIMSER	01.06.2000	17:26:48
Kocaeli	BATUK	Mehmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:40
Kocaeli	ÇALIK	Halil	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Kocaeli	DURMUŞ	Cumali	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:28:25
Kocaeli	EKŞİ	Sefer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kocaeli	GÖNÜL	Veddi Mehmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:26

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kocaeli	İMAMOĞLU	M. Turhan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:43
Kocaeli	KÖSE	Kemal	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:47
Kocaeli	PEPE	Osman	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ARI	Hüseyin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BAL	Faruk	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	BİLGE	Abdullah Turan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	CANDAN	Veysel	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	ÇETİN	Remzi	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:00
Konya	GEBEŞ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖLHAN	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÖNEN	Mustafa Sait	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	GÜNERİ	Teoman Rıza	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	HALICI	Mehmet Emrehan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Konya	İZGİ	Ömer	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Konya	KAYA	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Konya	KEÇECİLER	Mehmet	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:40
Konya	ÖKSÜZ	Özkap	Fazilet Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:00
Konya	YALMAN	Lütfi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Konya	YAVUZ	Mehmet Ali	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	AKÇALI	Cevdet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kütahya	DERİN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:54
Kütahya	KARA	Ermin	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Kütahya	KARAKUŞ	Seydi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kütahya	KARAKUYU	İsmail	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kütahya	AKDOĞAN	Miraç	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ASILTÜRK	Oğuzhan	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	CANBAY	Yaşar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	COŞKUN	Basri	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	DURHAN	Namık Hakan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	KUTAN	Recai Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Malatya	ÖZAL	Ahmet Tevfik	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	AKÇALI	Rıza	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
	AKGÜL	Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Manisa	ARINÇ	Bülent	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:35
Manisa	BOZDAĞ	İsmail	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Manisa	ÇETİNKAYA	Mehmet Necati	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:44
Manisa	ENÖZ	Mustafa	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	GÜLAY	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:00
Manisa	PAKDEMİRLİ	Ekrem	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:00
Manisa	SERDENGEÇTİ	Ali	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Manisa	YAZAR	M. Cihan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Kahramanmaraş	DOĞAN	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	DOĞAN	Avni	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KAMALAK	Mustafa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Kahramanmaraş	KAYA	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:13
Kahramanmaraş	KOCABAŞ	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Kahramanmaraş	ÖZBAŞ	Edip	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:59
Kahramanmaraş	SAĞLAM	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	SEZAL	Ali	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kahramanmaraş	TANER	Nevzat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:47
Mardin	ADAK	Fehim	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:50
Mardin	ÇELEBİ	Süleyman	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:50
Mardin	ERTAŞ	Ömer	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	MUSAOĞLU	Metin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	ŞAHİN	Veysi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Mardin	TUĞMANER	Mustafa Kemal	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	DİKMEN	Tunay	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	ERGÜN	Metin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:28:09
Muğla	ÖZYER	Hasan	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:23
Muğla	TOPALOĞLU	Nazif	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muğla	UZUNHASAN	Fikret	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:44
Muğla	YAZICI	İbrahim	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	EKER	Zeki	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:57
Muş	KEMALOĞLU	Erkan	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Muş	YAVUZ	Mümtaz	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Muş	YILDIZ	Sabahaddin	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	ÇEVİK	İsmail	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Nevşehir	ELKATMIŞ	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Nevşehir	TAŞKIN	Mükremin	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:49

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Niğde	BARAN	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Niğde	DOĞANLAR	Eyüp	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Niğde	LEVENT	Mükerrem	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:42
Ordu	ÇABUK	İhsan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	ENGİNYURT	Cemal	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	FATSA	Eyüp	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	KOÇAK	Sefer	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:38
Ordu	KONYALI	Hasan Fehmi	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:31
Ordu	YILDIRIM	Yener	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Ordu	YÜRÜR	Şükrü	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Rize	BEKAROĞLU	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Rize	KABIL	Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:43
Rize	YILMAZ	Mesut Ahmet	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:47
Sakarya	AYDIN	Nezir	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	AYHAN	Cevat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	ERCAN	Nevzat	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:35
Sakarya	SAVAŞ	Ş. Ramis	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Sakarya	TARANOĞLU	Ersin	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:02
Sakarya	ZİHNİOĞLU	Osman Fevzi	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:41
Samsun	AÇIKGÖZ	Yekta	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:15
Samsun	AYDIN	Ahmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Samsun	CENGİZ	Tank	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Samsun	ÇAKAR	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Samsun	ÇINAROĞLU	Vedat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	DEMİRCAN	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:21
Samsun	KABATAS	Kemal	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	KAPICI	Şenel	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Samsun	SEZGİN	Erdoğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Samsun	UZUNKAYA	Musa	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	AYDIN	Ahmet Nurettin	Fazilet Partisi	KABUL	01.06.2000	17:28:45
Siirt	SEVGİLİ	Nizamettin	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Siirt	YARAYAN	Takiddin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOSTANCIOĞLU	Metin	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	BOZKURT	Kadir	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sinop	TOPÇU	Yaşar	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:07
Sivas	CEYLAN	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	DEMİRCİ	Musa	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:25
Sivas	GÖKALP	Hüsnü Yusuf	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Sivas	GÜLEÇ	M. Cengiz	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:38
Sivas	KARAMOLLAOĞLU	Temel	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:01
Sivas	ŞENER	Abdüllatif	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	AYTEKİN	Fevzi	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	DAYANIKLI	Bayram Fırat	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:27:35
Tekirdağ	İLGÜN	Nihan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Tekirdağ	SÖLÜN	Enis	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:50
Tekirdağ	ZAMANTILI	Ahmet	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--

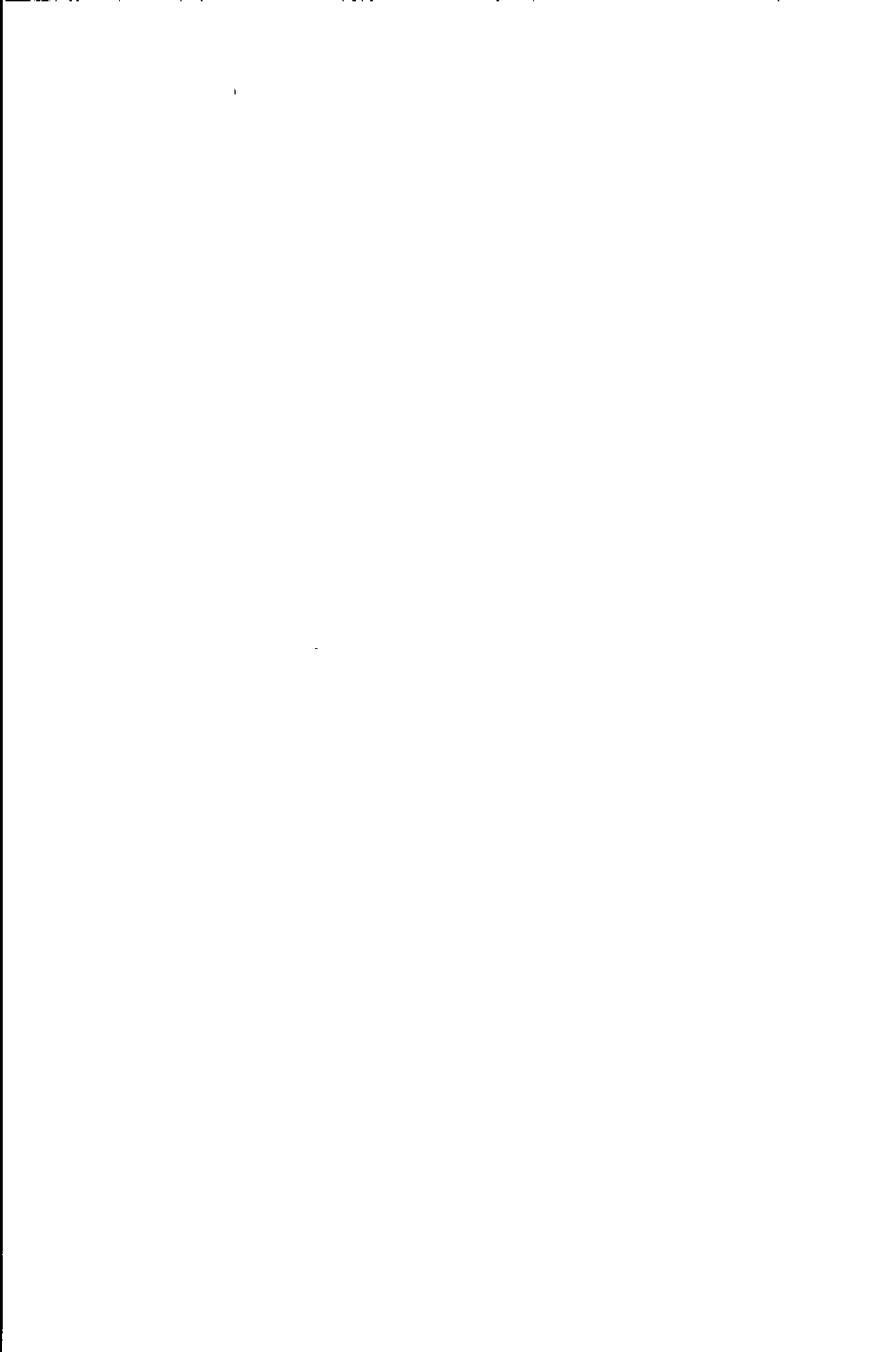
İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Tokat	BALAK	Hasan Hüseyin	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	CEYLAN	Lütfi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DAĞCIOĞLU	M. Ergün	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	DOĞRU	Reşat	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:43
Tokat	EREK	Ali Şevki	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Tokat	SOBACI	Bekir	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:40
Trabzon	AŞIK	Eyüp	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:28:45
Trabzon	BAŞARAN	Ali Kemal	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	BİÇAKÇIOĞLU	Orhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:34
Trabzon	ÇELEBİ	Nail	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Trabzon	MALKOÇ	Şeref	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	TUNCER	Ali Naci	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Trabzon	TÜRK	Hikmet Sami	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Tunceli	GENÇ	Kamer	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:46
Tunceli	GÜNDOĞAN	Bekir	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	AKMAN	Yahya	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:43
Şanlıurfa	BUCAK	Sedağ Edip	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	CEVHERİ	Necmettin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	ÇAKMAKLI	Muzaffer	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	GÜLPINAR	Eyyüp Cenap	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	GÜNEŞ	Mehmet	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Şanlıurfa	İZOL	Zülfikar	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	KARAVAR	Ahmet	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:28:51

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Şanlıurfa	ŞİHANLIOĞLU	Mehmet Fevzi	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	YALÇINKAYA	Mehmet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Şanlıurfa	YANMAZ	Mustafa Niyazi	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Uşak	ÖZGÖBEK	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Uşak	ÜNAL	Mehmet Yaşar	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:43
Uşak	YILMAZ	Armağan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Van	ARVAS	Maliki Ejder	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:42
Van	BAYRAM	Mustafa	Bağımsız Milletvekili	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ÇELİK	Hüseyin	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	ÇEVİK	Ayhan	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Van	ERBAŞ	Fethullah	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	GÖLTEPE	Fetullah	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Van	İNAN	Kamran	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	--:--	--:--
Yozgat	ARSLAN	Ilyas	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:42
Yozgat	ÇİÇEK	Mehmet	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Yozgat	ERSOY	Ahmet Erol	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:57
Yozgat	KAYALAR	Lütfullah	Anavatan Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Yozgat	TÜRKER	Mesut	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:16
Yozgat	ÜŞENMEZ	Şuayip	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	ATASOY	Veysel	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:27:01
Zonguldak	BARUTÇU	Ömer	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--	--:--
Zonguldak	BAYCIK	Tahsin Boray	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:36
Zonguldak	CERRAHOĞLU	İsmail Hakkı	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:27:13

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Zonguldak	GEMİCİ	Hasan	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Zonguldak	ÜSTÜNKOL	Ömer	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	--:--:--	--:--:--
Aksaray	AKIN	Murat	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	ESER	Kürşat	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	SOMUNCUOĞLU	Sadi	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Aksaray	TOPRAK	Ramazan	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:26:53
Bayburt	KARDEŞ	Şaban	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:33
Bayburt	PAMUKÇU	Suat	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÇALIŞ	Hasan	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÜNAL	Zeki	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Karaman	ÜNLÜ	Fikret	Demokratik Sol Part	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	ALBAYRAK	Kemal	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	DURMUŞ	Osman	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	FILİZ	Hacı	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Kırıkkale	GÖKBULUT	Nihat	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:34
Batman	AYDIN	Alaaddin Sever	Fazilet Partisi	RED	01.06.2000	17:27:29
Batman	HAMİDİ	Ataulah	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:42
Batman	İSEN	Burhan	Doğruyol Partisi	RED	01.06.2000	17:26:48
Batman	ÖZDEMİR	Faris	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	DEĞER	Mehmet Said	Doğruyol Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	SEYDA	Abdullah Veli	Fazilet Partisi	KATILMADI	--:--:--	--:--:--
Şırnak	YILDIRIM	Mehmet Salih	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:51
Bartın	ÇAKAN	Zeki	Anavatan Partisi	KABUL	01.06.2000	17:26:39

İli	Soyadı	Adı	Parti	Oyu	Tarih	Saati
Bartın	YAZICIOĞLU	Cafer Tufan	Demokratik Sol Part	KATILMADI KABUL	---	---
Ardahan	DEMİR	Faruk	Demokratik Sol Part	KATILMADI	---	---
Ardahan	KAYA	Saffet	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
İğdir	BOZYEL	Abbas	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:35
İğdir	GÜNER	Ali	Anavatan Partisi	KATILMADI KABUL	---	---
Yalova	OKUYAN	Yaşar	Anavatan Partisi	KATILMADI	---	---
Yalova	SUNA	Hasan	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Karabük	EREN	Mustafa	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Karabük	KARAN	Erol	Demokratik Sol Part	KABUL	01.06.2000	17:26:59
Karabük	YILMAZ	İlhami	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Kilis	GÜREŞ	Doğan	Doğruyol Partisi	KATILMADI	---	---
Kilis	NAÇAR	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	BAHÇELİ	Devlet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	BÜYÜKÖZTÜRK	Biröl	Milliyetçi Hareket Pa	KABUL	01.06.2000	17:26:35
Osmaniye	KUNDAKÇI	Mehmet	Milliyetçi Hareket Pa	KATILMADI	---	---
Osmaniye	ÖNAL	Şükrü	Fazilet Partisi	KATILMADI	---	---

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

103 ÜNCÜ BİRLEŞİM

1 . 6 . 2000 PERŞEMBE

Saat : 14.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

※

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

※

3

SEÇİM

※

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

※

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

※

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI
YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

※

7

SÖZLÜ SORULAR

※

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 1. – Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/659) (S. Sayısı: 429) (Dağıtım tarihi : 22.5.2000)

X 2. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633) (S. Sayısı : 384) (Dağıtım tarihi : 22.3.2000)

3. – Yargıtay Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Eklî Cetvelde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/389) (S. Sayısı: 357) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

4. – Danıştay Kanununda ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Bağlı Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/483) (S. Sayısı : 385) (Dağıtım tarihi : 28.3.2000)

5. – Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, Kadastro Kanunu, Devlet Memurları Kanunu, Harcırah Kanunu ile Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı, 190 Sayılı Genel Kadro Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/619, 1/592, 1/622) (S. Sayısı : 401) (Dağıtım tarihi : 11.4.2000)

6. – Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdari Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/536) (S. Sayısı : 376) (Dağıtım tarihi : 8.3.2000)

7. – İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/403) (S. Sayısı : 329) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

8. – Noterlik Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/596) (S. Sayısı : 330) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

9. – Kadının Statüsel Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/477) (S. Sayısı : 377) (Dağıtım tarihi : 8.3.2000)

10. – Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmeleri Kanunu Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/485) (S. Sayısı : 356) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

11. – Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/455) (S. Sayısı : 71) (Dağıtım tarihi : 23.7.1999)

12. – Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/504) (S. Sayısı : 368) (Dağıtım tarihi : 2.3.2000) (*)

(X) Açık oylamaya tâbi işleri gösterir.

(*) Hükümet bulunmadığından görüşmeleri bir defaya mahsus ertelenmiştir.

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

13. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/479) (S. Sayısı : 173) (Dağıtma tarihi : 13.10.1999)

14. – Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Adına Tescil Edilecek Taşınmaz Mallar Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/506) (S. Sayısı : 205) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

15. – Sulama Alanlarında Arazi Düzlenmesine Dair Tarım Reformu Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/513) (S. Sayısı : 216) (Dağıtma tarihi : 26.11.1999)

16. – Askerî Hâkimler Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Adalet Komisyonları Raporları (1/657) (S. Sayısı : 421) (Dağıtma tarihi : 8.5.2000)

17. – Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Aynı Kanunun İki Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/597, 1/562) (S. Sayısı : 394) (Dağıtma tarihi : 10.4.2000)

18. – 190 Sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerin Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Bölümünde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/601) (S. Sayısı : 426) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

X 19 – Hayvanları Koruma Kanunu Tasarısı ve İçişleri ve Çevre Komisyonları Raporları (1/393) (S. Sayısı : 89) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999) (*)

20. – Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (1/538) (S. Sayısı : 402) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

X 21. – Hayvan İslahı Kanunu Tasarısı ve Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu (1/630) (S. Sayısı: 418) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

22. – Ankara Milletvekili Şevket Bülent Yahniçî'nin, Çorum Milletvekili Melek Denli Karaca'nın, Yozgat Milletvekili Mehmet Çiçek ve 4 Arkadaşının, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi'nin, Denizli Milletvekili Beyhan Aslan ve 3 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifleri ve Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Raporu (2/435, 2/440, 2/460, 2/462, 2/465) (S. Sayısı : 434) (Dağıtma tarihi : 25.5.2000)

23. – Ankara Milletvekili Aydın Tümen'in; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun 2 nci Maddesinin III Numaralı Bendinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ile Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekili Erzurum Milletvekili İsmail Köse'nin; 4.6.1985 Tarih ve 3213 Sayılı Maden Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bir Geçici Madde Eklenmesi ile 11.12.1936 Tarihli ve 3078 Sayılı Tuz Kanununun Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun Teklifi ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (2/380, 2/453) (S. Sayısı : 399) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

X 24. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Polonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Tadiline İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/269) (S. Sayısı : 102) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

25. – İstanbul Milletvekili Bülent Akarcalı'nın, Siyasal Ahlak Komisyonu Kanunu Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/75) (S. Sayısı : 40) (Dağıtma tarihi : 15.7.1999)

X 26. – Türkiye Cumhuriyeti ve İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesine Ek Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/337) (S. Sayısı : 45) (Dağıtma tarihi : 19.7.1999)

X 27 – Türkiye Cumhuriyeti ve Moldova Cumhuriyeti Arasında Konsolosluk Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/312) (S. Sayısı : 43) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 28. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kanada Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/350) (S. Sayısı : 47) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 29. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Arnavutluk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/354) (S. Sayısı : 48) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 30. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/356) (S. Sayısı : 49) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 31. – Nakdi Tazminat ve Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/461) (S. Sayısı : 55) (Dağıtma tarihi : 21.7.1999)

X 32. – Türkiye Cumhuriyeti ile Tacikistan Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/326) (S. Sayısı : 64) (Dağıtma tarihi : 23.7.1999)

33. – Türk Silahlı Kuvvetlerinde İlk Nasıp İstihkakına İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/390) (S. Sayısı : 72) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

34. – Hazır Gıda İşçisi Kanunu Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/439) (S. Sayısı : 74) (Dağıtma tarihi : 26.7.1999)

X 35. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/327) (S. Sayısı: 80) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 36. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovenya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/315) (S. Sayısı : 83) (Dağıtma tarihi : 28.7.1999)

X 37. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Çin Halk Cumhuriyeti Hong Kong Özel İdari Bölge Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/341) (S. Sayısı : 78) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 38. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Slovakya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/310) (S. Sayısı : 84) (Dağıtma tarihi : 29.7.1999)

X 39 – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında ki Hava Ulaştırma Anlaşmasında Değişiklik Yapılmasına Dair Mutabakat Zaptının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/368) (S. Sayısı : 77) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 40. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Moğolistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/349) (S. Sayısı : 79) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 41. – Uluslararası Sergilere İlişkin Sözleşme ile Sözleşmeye Değişiklik Getiren Uluslararası Sergiler Bürosu Genel Kurul Kararına Katılmamızın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/273) (S. Sayısı : 85) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 42. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Ukrayna Bakanlar Kabinesi Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/357) (S. Sayısı : 97) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 43. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Belarus Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Savunma Sanayii İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/369) (S. Sayısı : 98) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 44. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hindistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasındaki Turizm İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/274) (S. Sayısı : 101) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 45. – Türkiye Cumhuriyeti ile İspanya Krallığı Arasında Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/343) (S. Sayısı : 104) (Dağıtma tarihi : 30.7.1999)

X 46. – Dünya Turizm Teşkilatı Tüzüğü'nün Bazı Maddelerinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/266) (S. Sayısı : 94) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 47. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Turizm Alanında İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/267) (S. Sayısı : 95) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 48. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile İsrail Devleti Hükümeti Arasında Kara Taşımacılığı Alanında İlkeler Muhtırasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/303) (S. Sayısı : 100) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 49. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kırgız Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/331) (S. Sayısı : 103) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 50. – Türkiye Cumhuriyeti Ordusu Subay, Askerî Memur ve Muadilleriyle Astsubayların Giyeceğine Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/402) (S. Sayısı : 112) (Dağıtma tarihi : 3.8.1999)

X 51. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moldova Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/319) (S. Sayısı : 117) (Dağıtma tarihi : 9.8.1999)

52. – Türk Ticaret Kanunununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/502) (S. Sayısı : 138) (Dağıtma tarihi : 12.8.1999)

53. – Topyekün Savunma Sivil Hizmetleri Kanunu Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/385) (S. Sayısı : 139) (Dağıtma tarihi : 13.8.1999)

54. – Sıtma ve Frengi İlaçları İçin Kanunun Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu (1/469) (S. Sayısı : 142) (Dağıtma tarihi : 14.8.1999)

X 55. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Lübnan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/293) (S. Sayısı : 149) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 56. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/308) (S. Sayısı : 151) (Dağıtma tarihi: 25.8.1999)

X 57. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Litvanya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/270) (S. Sayısı : 143) (Dağıtma tarihi: 26.8.1999)

X 58. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Denizcilik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/302) (S. Sayısı : 150) (Dağıtma tarihi : 26.8.1999)

X 59. – Türkiye Cumhuriyeti ile Litvanya Cumhuriyeti Arasında Hukukî ve Ticarî Konularda Hukukî ve Adli İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/283) (S. Sayısı:165) (Dağıtma tarihi : 1.10.1999)

X 60. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Gürcüstan Hükümeti Arasında Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/489) (S. Sayısı: 174) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

61. – Elazığ Milletvekili Ahmet Cemil Tunç'un, Elazığ İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/191) (S. Sayısı: 181) (Dağıtma tarihi : 19.10.1999)

X 62. – Türkiye Cumhuriyeti ile Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi Genel Müdürlüğü Arasında Arsa Tahsisi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/511) (S. Sayısı : 177) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 63. – Türkiye’de İrtibat Ofisinin Kurulmasına İlişkin Dünya Sağlık Örgütü, Avrupa Bölge Ofisi ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yapılan Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/520) (S. Sayısı : 180) (Dağıtma tarihi : 20.10.1999)

X 64. – Türkiye Cumhuriyeti ile Şili Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/530) (S. Sayısı : 183) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

X 65. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Letonya Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/542) (S. Sayısı : 185) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

66. – Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu (1/481) (S. Sayısı : 187) (Dağıtma tarihi : 25.10.1999)

67. – Şanlıurfa Milletvekili Zülfükar İzol ve 38 Arkadaşının, Şanlıurfa İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/18) (S. Sayısı : 192) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

68. – Millî Müdafaa Mükellefiyeti Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/537) (S. Sayısı : 194) (Dağıtma tarihi : 2.11.1999)

69. – Askerî Hava Alanları Çevresinde Uygulanacak İnşaat ve Her Türü Mania Sınırlamaları Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/384) (S. Sayısı : 193) (Dağıtma tarihi : 4.11.1999)

X 70. – EFTA Devletleri ile Türkiye Arasında Anlaşmada Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/529) (S. Sayısı : 200) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 71. – Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/549) (S. Sayısı : 202) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

X 72. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Özbekistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Karşılıklı Büyükelçilikler Faaliyetlerinin Gayrimenkul ve Malî Veçhelerine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/547) (S. Sayısı : 204) (Dağıtma tarihi : 15.11.1999)

73. – Harp Araç ve Gereçleri ile Silah, Mühimmat ve Patlayıcı Madde Üreten Sanayi Kuruluşlarının Denetimi Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Millî Savunma Komisyonları Raporları (1/381) (S. Sayısı : 196) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

X 74. – Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/539) (S. Sayısı : 199) (Dağıtma tarihi : 17.11.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 75. – Ozon Tabakasının İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolünde Yapılan Değişikliğin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Çevre ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/541) (S. Sayısı : 208) (Dağıtım tarihi : 18.11.1999)

76. – Samsun Milletvekili Ahmet Demircan ve 18 Arkadaşının, Kuzey Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/119) (S. Sayısı : 213) (Dağıtım tarihi : 25.11.1999)

77. – Uşak Milletvekilleri Mehmet Yaşar Ünal ile Hasan Özgöbek'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/129) (S. Sayısı: 220) (Dağıtım tarihi : 6.12.1999)

78. – Konya Milletvekili Teoman Rıza Güneri ve 8 Arkadaşının, Konya Ovası ve Orta Anadolu Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/4) (S. Sayısı: 219) (Dağıtım tarihi : 8.12.1999)

79. – Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/568) (S. Sayısı: 252) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

80. – Kimlik Bildirme Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek Madde ile Bir Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/570) (S. Sayısı: 253) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

81. – Taşınmaz Mal Zilyetliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/557) (S. Sayısı: 254) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

82. – Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilât, Görev ve Yetkileri Kanununa Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı, Jandarma Teşkilâtı Görev ve Yetkileri Kanununa İki Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ile Ankara Milletvekili Yücel Seçkiner'in, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifi ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/569, 1/571, 1/572, 2/72) (S. Sayısı: 295) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

83. – Uzman Jandarma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Uzman Jandarma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/560, 1/573) (S. Sayısı: 296) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

84. – Denizli Milletvekili Beyhan Aslan'ın, Yedi İlde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında 9 Eylül 1993 Tarih ve 504 Sayılı KHK'nin 1 inci Maddesinin 1 inci Fıkrasının Değiştirilmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/23) (S. Sayısı : 300) (Dağıtım tarihi : 21.12.1999)

85. – Malatya Milletvekili Yaşar Canbay'ın, Malatya İl Merkezinde Fırat ve Beydağı Adında İki İlçe Kurulması ve Mevcut Yeşilyurt ile Battalgazi İlçe Belediyeleri de Dahil Edilmek Suretiyle Malatya Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/328) (S. Sayısı : 299) (Dağıtım tarihi : 24.12.1999)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

86. – Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/565) (S. Sayısı : 303) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

87. – Türk Ceza Kanununun ve Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun Birer Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri Komisyonu Raporu (1/556) (S. Sayısı : 304) (Dağıtma tarihi : 24.12.1999)

88. – Bayburt Milletvekili Suat Pamukçu'nun, İl Özel İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/143) (S. Sayısı : 287) (Dağıtma tarihi : 28.12.1999)

89. – Şanlıurfa Milletvekili Sedat Edip Bucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/253) (S. Sayısı : 257) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

90. – Van Milletvekili Mustafa Bayram'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/287) (S. Sayısı : 271) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

91. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/352) (S. Sayısı : 290) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

92. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/371) (S. Sayısı : 291) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

93. – Yardım Toplama Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve İçişleri Komisyonları Raporları (1/566) (S. Sayısı : 310) (Dağıtma tarihi : 14.1.2000)

94. – Türk Silahlı Kuvvetleri Stratejik Hedef Planının Gerçekleştirilmesi Maksadıyla Gelecek Yıllara Sâri Taahhütlere Girişme Yetkisi Verilmesi Hakkında Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/386) (S. Sayısı : 313) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

95. – Uzman Erbaş Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarıları ve Millî Savunma ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/387, 1/414, 1/462) (S. Sayısı : 314) (Dağıtma tarihi : 26.1.2000)

96. – Bartın Milletvekili Zeki Çakan'ın, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/22) (S. Sayısı : 315) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

97. – Gümüşhane Milletvekili Lütfi Doğan ve 48 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/34) (S. Sayısı : 316) (Dağıtma tarihi : 28.1.2000)

98. – İstanbul Milletvekili Ahmet Güzel'in, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/329) (S. Sayısı : 321) (Dağıtma tarihi : 11.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

99. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/307) (S. Sayısı : 322) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

100. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/391) (S. Sayısı : 323) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

101. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/392) (S. Sayısı : 324) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

102. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/393) (S. Sayısı : 325) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

103. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/395) (S. Sayısı : 326) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

104. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/396) (S. Sayısı : 327) (Dağıtım tarihi : 11.2.2000)

105. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İhtizizliğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/168) (S. Sayısı : 221'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

106. – Kayseri Milletvekili Abdullah Gül'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizizliğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/170) (S. Sayısı : 222'ye 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

107. – Sivas Milletvekili Musa Demirci'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizizliğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/171) (S. Sayısı : 223'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

108. – Malatya Milletvekili Mehmet Recai Kutan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizizliğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/172) (S. Sayısı : 224'e 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

109. – Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk'ün Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İhtizizliğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/174) (S. Sayısı : 226'ya 1 inci Ek) (Dağıtım tarihi : 14.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

110. – İstanbul Milletvekili Abdülkadir Akstı'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/175) (S. Sayısı : 227'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

111. – Mardin Milletvekili Fehim Adak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İki Arkadaşının İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/176) (S. Sayısı : 228'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

112. – Ankara Milletvekili Rıza Ulucak'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve İzmir Milletvekili Mehmet Özcan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/177) (S. Sayısı : 229'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

113. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/186) (S. Sayısı : 234'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

114. – Sivas Milletvekili Temel Karamollağlı'nun Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/187) (S. Sayısı : 235'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

115. – Kocaeli Milletvekili Meral Akşener'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/196) (S. Sayısı : 241'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

116. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/197) (S. Sayısı : 242'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

117. – Kocaeli Milletvekili Osman Pepe'nin, Darıca Adıyla Bir İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İttüztüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/338) (S. Sayısı : 320) (Dağıtma tarihi : 14.2.2000)

118. – Kahramanmaraş Milletvekili Avni Doğan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/278) (S. Sayısı : 262'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

119. – Trabzon Milletvekili Eytüp Aşık'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/351) (S. Sayısı : 272'ye 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

120. – Diyarbakır Milletvekili Ömer Vehbi Hatipoğlu, Malatya Milletvekili Oğuzhan Asiltürk ve Bitlis Milletvekili Zeki Ergezen'in Yasama Dokunulmazlıklarının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporları ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İttüztüğün 133 üncü Maddesine Göre Raporlara İtirazı (3/367) (S. Sayısı : 274'e 1 inci ek) (Dağıtma tarihi : 18.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

121. - İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/413) (S. Sayısı : 347) (Dağıtım tarihi : 18.2.2000)

122. - Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Tarım, Orman ve Köy İşleri Komisyonları Raporları (1/470) (S. Sayısı : 348) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

123. - Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna İki Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/85) (S. Sayısı : 349) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

124. - Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/364) (S. Sayısı : 350) (Dağıtım tarihi : 21.2.2000)

X 125. - Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/591) (S. Sayısı : 353) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

126. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/181) (S. Sayısı : 360) (Dağıtım tarihi : 23.2.2000)

X 127. - Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin Tadiline İlişkin Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/580) (S. Sayısı : 352) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

128. - Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Kaya ve 8 Arkadaşının, Kahramanmaraş İlinde Büyükşehir Belediyesi Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/352) (S. Sayısı : 365) (Dağıtım tarihi : 25.2.2000)

129. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/329) (S. Sayısı : 358) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

130. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/252) (S. Sayısı : 359) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

131. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/178) (S. Sayısı : 361) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

132. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/169) (S. Sayısı : 362) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

133. - Elazığ Milletvekili Mehmet Açar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu (3/167) (S. Sayısı : 363) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

134. - Burdur Milletvekili Süleyman Coşkun'er'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/362) (S. Sayısı : 364) (Dağıtım tarihi : 28.2.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

X 135. – Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Kurulu Arasında Kültür Merkezlerinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/626) (S. Sayısı : 372) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

136. – Fazilet Partisi Genel Başkanı Malatya Milletvekili Recai Kutan ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanı İstanbul Milletvekili Tansu Çiller ile 185 Milletvekilinin, Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Teklifi ve Anayasa Komisyonu Raporu (2/452) (S. Sayısı : 379) (Dağıtma tarihi : 6.3.2000)

137. – Karaman Milletvekili Hasan Çalış ve 50 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/263) (S. Sayısı : 378) (Dağıtma tarihi : 7.3.2000)

138. – İzmir Milletvekili Hasan Ufuk Söylemez'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/305) (S. Sayısı : 332'ye 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

139. – Elazığ Milletvekili Mehmet Ağar'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/309) (S. Sayısı : 334'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

140. – İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı ve İstanbul Milletvekili Aydın Ayaydın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/346) (S. Sayısı : 339'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

141. – Amasya Milletvekili Akif Güllü'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Hatay Milletvekili Namık Kemal Atahan ve Bursa Milletvekili Ali Arabacı'nın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazları (3/347) (S. Sayısı : 340'a 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

142. – Amasya Milletvekili Gönül Saray Alphan'ın Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/394) (S. Sayısı : 344'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

143. – Denizli Milletvekili Hasan Erçelesi'nin Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılması Hakkında Başbakanlık Tezkeresi ve Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu ve Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın İçtüzüğün 133 üncü Maddesine Göre Rapora İtirazı (3/397) (S. Sayısı : 345'e 1 inci Ek) (Dağıtma tarihi : 22.3.2000)

144. – Erzincan Milletvekili Tevhit Karakaya ve 20 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/107) (S. Sayısı : 381) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

145. – Erzincan Milletvekili Sebahattin Karakelle ve 56 Arkadaşının, Erzincan'a Erzincan Üniversitesi Adıyla Bir Üniversite Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/297) (S. Sayısı : 382) (Dağıtma tarihi : 28.3.2000)

146. – Aksaray Milletvekilleri Sadi Somuncuoğlu ve Kürşat Eser'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/376) (S. Sayısı : 390) (Dağıtma tarihi : 30.3.2000)

X 147. – Sınır Aşan Suçları Önleme ve Mücadele Etmeye İlişkin İşbirliği Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/636) (S. Sayısı : 387) (Dağıtma tarihi : 3.4.2000)

X 148. – Türkiye Cumhuriyeti ile Kırgız Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/634) (S. Sayısı : 386) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

149. – Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/420) (S. Sayısı : 388) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

150. – Kahramanmaraş Milletvekili Mehmet Sağlam ve 13 Arkadaşının, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanununa Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/370) (S. Sayısı : 392) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

151. – Aksaray Milletvekili Murat Akın'ın, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/240) (S. Sayısı : 393) (Dağıtma tarihi : 4.4.2000)

152. – Trabzon Milletvekili Şeref Malkoç ve 18 Arkadaşının, Trabzon İli Merkezinde Gazipaşa, Fatih ve Değirmendere Adıyla Üç İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/413) (S. Sayısı : 396) (Dağıtma tarihi : 11.4.2000)

153. – Ağrı Milletvekili Nidai Seven ve 73 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun ile 78 ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/190) (S. Sayısı : 397) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

154. – İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/443) (S. Sayısı : 398) (Dağıtma tarihi : 13.4.2000)

155. – Balıkesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ve İçtüzüğü'nün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/100) (S. Sayısı : 404) (Dağıtma tarihi : 17.4.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

156. — Giresun Milletvekilleri Mustafa Yaman, Burhan Kara, Hasan Akgün, Turhan Alçelik, Rasim Zaimoğlu ve 14 Arkadaşının, Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair 2809 Sayılı Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınma Önergesi (2/333) (S. Sayısı : 403) (Dağıtma tarihi : 18.4.2000)

X 157. — Emniyet Genel Müdürlüğüne Ait Araç, Gereç, Mal ve Malzemenin Satış, Hibe, HEK ve Hurda Durum ve İşlemlerine Dair Kanun Tasarısı ve İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/618) (S. Sayısı : 406) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

X 158. — Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 31.5.1989 Tarihli ve 3567 Sayılı Kanun ve Anayasanın 89 uncu Maddesi Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşölmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/382, 1/258) (S. Sayısı : 407) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

159. — Erzurum Milletvekilleri İsmail Köse, Cezmi Polat ve Mücahit Himoğlu'nun, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/379) (S. Sayısı : 408) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

160. — Karaman Milletvekili Zeki Ünal ve 3 arkadaşının, 28.3.1983 Tarih ve 2809 Sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilâtı Hakkında 41 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanuna Bir Ek Madde Eklennesi Hakkında Kanun Teklifi ve İhtüzüğüün 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/105) (S. Sayısı : 409) (Dağıtma tarihi : 24.4.2000)

161. — Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/595) (S. Sayısı : 411) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

162. — Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/647) (S. Sayısı : 412) (Dağıtma tarihi : 26.4.2000)

163. — Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile Avukatlık Kanununa Bazı Maddelerin Eklennesine Dair Kanun Tasarısı ve Kütahya Milletvekili Emin Karaa'nın, 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklennesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/422, 1/411, 2/317) (S. Sayısı : 413) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 164. — Özel Karayolu Taşıtlarının Geçici İthaline Dair Gümrük Sözleşmesi Değişikliklerinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/655) (S. Sayısı : 415) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 165. — Uydular Aracılığı ile Haberleşme Avrupa Teşkilâtı Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/656) (S. Sayısı : 416) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 166. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önlleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/654) (S. Sayısı : 417) (Dağıtma tarihi : 1.5.2000)

X 167. — MEDA Programı ve Avrupa Yatırım Bankasının Akdeniz Ülkelerindeki Diğer Mali Anlaşmaları Çerçevesinde Mali ve Teknik İşbirliğinin Uygulanmasına İlişkin Çerçeve Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/652) (S. Sayısı : 414) (Dağıtma tarihi : 3.5.2000)

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

168. — Bursa Milletvekili Burhan Orhan'ın, Beş İlçe ve Bir İl Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/301) (S. Sayısı: 419) (Dağıtma tarihi: 4.5.2000)

169. — Bursa Milletvekili Ahmet Sünnetçioğlu ve 21 Arkadaşının, İnegöl Adıyla Bir İl, Alan-yurt, Cerrah, Kurşunlu, Tahtaköprü ve Yenice Adıyla 5 İlçe Kurulması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/357) (S. Sayısı: 420) (Dağıtma tarihi : 4.5.2000)

170. — Erzurum Milletvekili Zeki Ertugay ve 8 Arkadaşının, Doğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilâtının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/173) (S. Sayısı : 425) (Dağıtma tarihi : 15.5.2000)

171. — Doğru Yol Partisi Grup Başkanvekili Ankara Milletvekili Saffet Arıkan Bedük'ün, 8.3.1950 Tarih ve 5590 Sayılı Kanununun Adı ile Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Dört Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/344) (S. Sayısı : 424) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

172. — 3414 Sayılı Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Raporu (1/639)(S. Sayısı : 428) (Dağıtma tarihi : 23.5.2000)

X 173. — Türkiye Cumhuriyeti ile Singapur Cumhuriyeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme ve Vergi Kaçakçılığına Engel Olma Anlaşması ve Eki Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/628) (S. Sayısı: 430) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 174. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bahreyn Devleti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/648) (S. Sayısı : 431) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

X 175. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Hirvatistan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/649) (S. Sayısı : 432) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

176. — Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurtdışı Teşkilatı Hakkında 189 Sayılı Kanun Hükümünde Kararname ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/53) (S. Sayısı : 433) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

177. — Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Türk Ceza Kanununun Bazı Maddeleri ile Terörle Mücadele Kanununun Bir Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/295) (S. Sayısı : 436) (Dağıtma tarihi : 29.5.2000)

178. — Burdur Milletvekili Hasan Macit'in, 1163 Sayılı Kooperatifler Kanununun 94 üncü Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi ve İhtisazın 37 nci Maddesine Göre Doğrudan Gündeme Alınmasına İlişkin Önergesi (2/378) (S. Sayısı : 437) (Dağıtma tarihi: 29.5.2000)

179. — Devlet Mezarlığı Dışında Defnedilen Bazı Devlet Büyüklerinin Mezarları Hakkında Kanun Tasarısı ile Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır'ın, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkanvekilleri Erzurum Milletvekili İsmail Köse ve Konya Milletvekili Ömer İzgi ile 7 Arkadaşının, Aynı Mahiyetteki Kanun Teklifleri ve İşleri Komisyonu Raporu (1/559, 2/250, 2/360) (S. Sayısı: 435) (Dağıtma Tarihi: 30.5.2000)

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 384)

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/633)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Genel Müdürlüğü

18.2.2000

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1315/943

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.12.1999 tarihinde kararlaştırılan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

GEREKÇE

Türkiye, enerji ihtiyacını karşılamak ve kaynaklarını çeşitlendirmek amacıyla çeşitli projeler geliştirmektedir.

Bu çerçevede Rusya Federasyonu ile 15 Aralık 1997 tarihinde "Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya Federasyonu Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin Anlaşma" imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma'nın onaylanması 1.4.1998 tarih ve 4357 sayılı Kanun ile Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından uygun bulunmuş ve Anlaşma 30 Nisan 1998 tarihinde Bakanlar Kurulu tarafından onaylanmıştır.

Söz konusu Anlaşma, Mavi Akım olarak adlandırılan Proje çerçevesinde, Karadeniz'in altından döşenecek bir boru hattıyla 2007 yılına kadar tedricen artacak şekilde 16 milyar m³ Rus doğal gazının ülkemize sevkiyatını öngörmektedir. Bu sayede, Rusya Federasyonundan doğrudan ve kesintisiz olarak doğal gaz alımı mümkün olabilecektir. Projenin RF ve Karadeniz geçişine ilişkin finansmanı RF, ülkemizdeki bölümünün finansmanı ise tarafımızdan karşılanacaktır.

Projenin planlanan zamanda bitirilerek gaz sevkiyatlarının başlaması, hem doğal gaz arz-talep dengesimiz açısından, hem de mevcut gaz sistemimizin çalışmasını rahatlatması açısından önemlidir. Diğer taraftan halen talebi karşılanamayan sanayi ve mevcut hat üzerindeki illerin ilave gaz talepleri biran önce karşılanabilecektir. Samsun-Ankara boru hattı güzergâhı üzerindeki Samsun, Çorum, Kırıkkale, Amasya, Çankırı, Yozgat gibi illerimizde de doğal gaz kullanımına geçilebilecektir.

Mavi Akım Projesinin mümkün olan en kısa sürede hayata geçirilebilmesini teminen Rusya Federasyonu ile projenin her ülkenin kendi hükümlerlik sahalarında kalan kısımları için bazı vergi muafiyetleri tanınmasını öngören bir Protokol imzalanması hususunda mutabakata varılmıştır.

Anılan Protokol 27 Kasım 1999 tarihinde Moskova'da imzalanmıştır. Esas itibariyle projenin Rusya Federasyonu sorumluluğunda kalan kısımları için Rusya Federasyonu tarafından sağlanacak vergi muafiyetlerini öngören Protokol, Türkiye'nin gümrük işlemleri için alınan gümrük ücretleri hariç, inşaat süresince Ana Gaz Boru Hattı ile ilgili inşaat faaliyetlerini; doğal gazın Ana Gaz Boru Hattı yoluyla taşınmasını; doğal gazın Ana Gaz Boru Hattı yoluyla Samsun'da Türk gaz şebekesine bağlandığı ve doğal gazın ithal edilmiş noktaya kadar arzını; 31 Aralık 2015'e kadar olan dönem için Ana Gaz Boru Hattının bakım ve onarımını; 31 Aralık 2007'ye kadar olan dönem için Ana Gaz Boru Hattının inşaatı, bakımı ve onarımı için kullanılan gemiler, borular, ekipman ve teknik nitelikteki herhangi bir malzeme vb. ithalini vergiler ve resimlerden muaf tutmasını öngörmektedir.

Söz konusu Protokol, iki ülke arasında imzalanmış bulunan ve tarafımızdan onaylanan Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşmasının Rusya Federasyonu tarafından onaylanması sonrasında yürürlüğe girmesi koşuluna bağlanmıştır. Ek Protokol ve "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması" 3 Aralık 1999 tarihinde Duma'da onaylanmıştır.

Söz konusu Protokol'de tarafımızdan öngörülen vergi kolaylıklarının büyük kısmı, iki ülke arasındaki "Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması" kapsamında bulunmaktadır.

Ek Protokol, ülkemizin sürekli olarak artan enerji ihtiyacının karşılanmasında önemli bir yer tutacak Mavi Akım Projesine uluslararası finansman desteği sağlanması açısından önem arz etmektedir. Böylece Proje'nin planlanan zamanda bitirilmesine destek sağlayacaktır.

Dışişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışişleri Komisyonu

10.3.2000

Esas No. : 11633

Karar No. : 139

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 tarihli Anlaşma-ya Ek Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 29 Şubat 2000 tarihli 25-inci Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı temsilcileri ile BOTAŞ Genel Müdürü üğü yetkililerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Mavi Akım Projesinin en kısa sürede hayata geçirilebilmesini teminen Rusya Federasyonu ile projenin, iki ülkenin kendi hükümlerlik alanlarında kalan kısımları için bazı vergi muafiyetleri tanınmasını öngören Protokol Komisyonumuzca uygun görülmüş ve Tasarı çoğunlukla kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Kâmrân İnan
Van

Başkanvekili
B. Suat Çağlayan
İzmir

Sözcü
Mehmet Kaya
Kahramanmaraş
Üye
Miçdat Kayayerli
Afyon
Üye
Hasan Erçelebi
Denizli
Üye
Mustafa Yaman
Giresun
Üye
İrfan Gündüz
İstanbul
(Muhalefet şerhi)
Üye
Necdet Saruhan
İstanbul
Üye
Rahmi Sergin
İzmir
Üye
Cevdet Akçalı
Kütahya
(Söz hakkım mahfuzdur)
Üye
M. Necati Çetinkaya
Manisa
(Muhalefet şerhi)

Kâtip
Mehmet Ali Bilici
Adana
Üye
Nesrin Ünal
Antalya
Üye
Mahmut Erdir
Eskişehir
Üye
Azmi Ateş
İstanbul
(Muhalefet şerhi)
Üye
Hilseyin Kansu
İstanbul
(Muhalefet şerhi)
Üye
Osman Yumakoğulları
İstanbul
(Muhalefet şerhi)
Üye
Süha Tanık
İzmir
Üye
Basri Coşkun
Malatya
Üye
Bırol Büyükköztürk
Osmaniye

Üye
M. Cengiz Güleç
Sivas

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ
ARASINDA RUS DOĞAL GAZININ KARADENİZ ALTINDAN TÜRKİYE
CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN 15 ARALIK 1997 TARİHLİ ANLAŞMAYA
EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA
KANUN TASARISI İLE İLGİLİ MUHALEFET ŞERHİ**

Mavi Akım Projesi; Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, Rusya Federasyonu'nun "kaybedilenlerin kazanılması" politikası gereği ve bu politikanın bir parçası olarak yürürlüğe konmuş bir projedir.

Amaç; Türkmenistan gazının doğu-batı enerji koridoru üzerinden Türkiye'ye gelmesini engellemek, Türkiye pazarını kontrol ederek diğer gaz girişlerine imkân tanımamak, Kafkaslar'ın kontrolünü sağlayarak Bakü-Ceyhan Petrol Boru Hatının yapımını engellemektir.

Böylece pazar kontrolü ve petrol ve gaz yollarının sadece Rusya Federasyonu üzerinden olmasını sağlayarak Bağımsız Türk Cumhuriyetlerini ve tüm bölgeyi kontrol ve baskı altında tutmayı hedeflemektedir.

Bu ana sebep ve toplantıda ifade ettiğimiz diğer görüşlerimiz muvacehesinde Tasarıya muhalifiz.

Dr. Azmi Ateş

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Üyesi

Hüseyin Kansu

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Üyesi

Prof. Dr. İrfan Gündüz

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Üyesi

Osman Yumakoğulları

İstanbul

Dışişleri Komisyonu Üyesi

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ ARASINDA RUS DOĞAL GAZININ KARADENİZ ALTINDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN 15 ARALIK 1997 TARİHLİ ANLAŞMAYA EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — 27 Kasım 1999 tarihinde Moskova'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 Tarihli Anlaşmaya Ek Protokol"ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ ARASINDA RUS DOĞAL GAZININ KARADENİZ ALTINDAN TÜRKİYE CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN 15 ARALIK 1997 TARİHLİ ANLAŞMAYA EK PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞU HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — Tasarının 1.inci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

R. Önal

Devlet Bakanı —

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

S. Somuncuoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Çay

Millî Savunma Bakanı V.

R. Mirzaoğlu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bak.

Y. Okuyan

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

En. ve Tab. Kay. Bak. ve Başb. Yrd.

M. C. Erstümer

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Y. Yalova

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

M. A. İrtemişli

İçişleri Bakanı

S. Tanıtan

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

Prof. Dr. E. Öksüz

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrıku

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE RUSYA FEDERASYONU HÜKÜMETİ
ARASINDA RUS DOĞAL GAZININ KARADENİZ ALTINDAN TÜRKİYE
CUMHURİYETİNE SEVKİYATINA İLİŞKİN 15 ARALIK 1997 TARİHLİ
ANLAŞMAYA EK PROTOKOL**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Rusya Federasyonu Hükümeti, bundan böyle "Taraflar" olarak anılacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Rus Doğal Gazının Karadeniz Altından Türkiye Cumhuriyetine Sevkiyatına İlişkin 15 Aralık 1997 tarihli Anlaşmanın (bundan böyle "Anlaşma" olarak anılacaktır) uygulanması sırasında karşılıklı işbirliğinin geliştirilmesi amacıyla,

aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır :

Madde 1

1. Anlaşma'da öngörüldüğü üzere, Türkiye Cumhuriyetine doğal gaz arzı, Rusya Federasyonunun Stavropol bölgesindeki İzobilnoe Kasabasından, Türkiye Cumhuriyetindeki Samsun şehrine, Karadeniz su alanının altından Mayı Akım Ana Gaz Boru Hattı (bundan böyle Ana Gaz Boru Hattı olarak anılacaktır) vasıtasıyla yapılacaktır.

2. Ana Gaz Boru Hattının, Rusya Federasyonunun Krasnodar bölgesindeki Beregovoy Kasabasından (bir kompresör istasyonu dahil), Karadeniz su alanı yoluyla ve Türkiye Cumhuriyetinin ülkesi içinde Samsun bölgesindeki Türk gaz şebekesine bağlanacağı noktaya kadar (bundan böyle "Deniz Kısmı" olarak adlandırılacaktır) olan kısmının inşaatı ve işletmesi OAO Gazprom tarafından iyi niyetle kurulacak bir şirket (bundan böyle "Şirket" olarak adlandırılacaktır) vasıtasıyla yürütülecektir.

3. Şirket, boru hattının "Deniz Kısmı"nın sahibi olacaktır.

4. Rusya Federasyonu ve Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yürütülen etkinliklere ilişkin olarak, şirket, ABD Doları üzerinden tutacağı hesaplarını ve mali raporlarını, muhasebe dönemi sonundaki döviz kurunu kullanarak ulusal para cinsinden yeniden hesaplayacaktır. Şirketin, Anlaşmaya taraf devletlerin sınırları içinde gerçekleştirdiği faaliyetlere ilişkin kayıtları, vergilendirme için, ABD Doları ve ulusal para cinsinden sunulacaktır.

Madde 2

Anlaşmaya göre ve OAO Gazexport/OAO Gazprom ve BOTAŞ arasındaki, 15 Aralık 1997 tarihli Doğal Gaz Alım ve Satım Sözleşmesine (bundan böyle "Sözleşme" olarak adlandırılacaktır) uygun olarak Ana Gaz Boru Hattından toplam gaz miktarını asıl arzeden Gazexport/OAO Gazprom'dur.

Madde 3

1. Ana Gaz Boru Hattının inşaatı ve işletmesiyle ilgili hukuki ve ekonomik yardım sağlamak amacıyla Rusya Federasyonu :

a) Ana Gaz Boru Hattının inşaatını doğrudan yürüten müteahhit ve taşeronları, Ana Gaz Boru Hattının Rusya Federasyonunun münhasır ekonomik bölgesi, karasuları ve topraklarındaki inşaatıyla doğrudan ilgili, halen uygulanan ve gelecekte uygulanabilecek, varlık (gayrimenkul) vergisi, katma değer vergisi, yol fon vergileri ve ücretleri ile diğer benzeri vergiler ve ücretlerden, ayrıca, Ana Gaz Boru Hattının Rusya Federasyonunun münhasır ekonomik bölgesi içindeki (12 millik alanın dışındaki) Deniz Kısmının inşaatı ile doğrudan ilgili yabancı kuruluşları kazanç (gelir) üzerinden alınan vergilerden,

b) Ana Gaz Boru Hattının bakım ve onarımını doğrudan yürüten kuruluşları 31 Aralık 2015'e kadar olan dönem boyunca, Ana Gaz Boru Hattının bakım ve onarımı ile doğrudan ilgili, halen uygulanan ve gelecekte uygulanabilecek, varlık (gayrimenkul), vergisi, katma değer vergisi, yol fon vergileri ve ücretleri ve diğer benzeri vergiler ve ücretlerden

muaf tutacaktır.

2. Gemiler, ekipman, parçalar, yedek parçalar ve diğer mallar (tüketim vergisine tabi tutulabilecekler hariç) dahil olmak üzere, Ana Gaz Boru Hattının inşası, işletilmesi, bakım ve onarımı amacıyla Rusya Federasyonunun gümrük sınırlarını geçen teknik nitelikteki malzeme kalemleri, 31 Aralık 2007 tarihine kadar olan dönem için gümrük işlemleri için alınan ücretler hariç, vergiler, ücretler, gümrük resimleri ve diğer benzeri harçlardan muaf olacaktır. Bahsedilen kalemler amaç dışı kullanıldığı takdirde veya daha sonra satılmaları halinde yürürlükteki genel uygulamaya uygun olarak gümrük resimleri, vergiler, ücretler ve diğer benzeri harçlara tabi olacaktır.

Madde 4

Şirketin Ana Gaz Boru Hattının Deniz Kısımına ilişkin faaliyetleri sadece Rusya Federasyonunda vergilendirmeye tabi olacaktır.

Madde 5

1. Rusya Federasyonu, Şirketi, Anlaşma'nın yürütülmesi ile doğrudan ilgili, halen uygulanan veya gelecekte uygulanabilecek varlık (gayrimenkul) vergisi, katma değer vergisi, yol fon vergileri ve ücretleri ile diğer benzeri vergiler ve ücretlerden muaf tutacaktır.

2. Şirket, taşınan doğalgazın her 1 000 metreküpü için 0,1 ABD doları tutarında sabit bir miktar üzerinden Rusya Federasyonu vergi sisteminin bir parçası olan kazanç (gelir) vergisini aylık olarak ödeyecektir.

Madde 6

Rusya Federasyonu, anlaşma uyarınca ana gaz boru hattı vasıtasıyla iletilen Rus doğalgazı ile doğrudan ilgili faaliyetler çerçevesinde, OAO Gazprom ve OOO Gazexportu doğalgaz üzerindeki katma değer vergisi ve ihracat gümrük vergileri dâhil olmak üzere, yatırımın tamamen geri ödemesi için geçecek dönem boyunca fakat 31 Aralık 2015'den daha geç olmamak üzere, yol fon vergileri ve ücretlerden muaf tutacaktır.

Anlaşmaya göre ihraç edilen Rus doğalgazının tümü üzerindeki satış vergileri, OAO gazprom tarafından, yatırımın tamamen geri ödemesi için geçecek dönem boyunca, fakat 31 Aralık 2015'den daha geç olmamak üzere, Samsun Şehrinde satılan doğalgazın yürürlükteki fiyatı 1 000 metreküp için 65 ABD Dolarını aşmadığı sürece doğalgazın 1 000 metreküpü için 2 (iki) ABD doları üzerinden, Samsun Şehrinde satılan doğalgazın yürürlükteki fiyatı yukarıda belirtilen seviyeyi aştığı sürede ise, satılan doğalgazın 1 000 metreküpü için yürürlükteki fiyatıyla 65 ABD doları arasındaki farkın yüzde 30'u artı 2 (iki) ABD doları üzerinden ödenecektir. Yukarıda belirtilen dönemin sona ermesiyle, satış vergileri yürürlükteki genel usullere uygun olarak ödenecektir.

Madde 7

Ana gaz boru hattı deniz kısmının inşaatı ve işletmesiyle ilgili yasal ve ekonomik yardım sağlamak üzere Türkiye Cumhuriyeti, gümrük işlemleri için alınan gümrük ücretleri hariç :

- a) İnşaat süresince ana gaz boru hattı ile doğrudan ilgili inşaat faaliyetlerini;
- b) 31 Aralık 2015'e kadar olan dönem için ana gaz boru hattının bakım ve onarımını;

c) Doğalgazın ana boru hattı yoluyla taşınmasını (madde 4'e hâlel getirmeksizin);

d) Doğalgazın ana gaz boru hattı yoluyla Samsun bölgesindeki Türk gaz şebekesine bağlanacağı ve Türkiye'ye ithal edilmiş sayılacağı bu noktaya kadar arzını;

e) 31 Aralık 2007'e kadar olan dönemde ana gaz boru hattının inşaatı, bakımı ve onarımı için kullanılan gemiler, borular, ekipman ve teknik nitelikli herhangi bir malzeme vb. malların ithalini; vergiler ve resimlerden muaf tutacaktır.

Madde 8

Taraflar, kendi devletlerinin egemenlikleri altındaki alanlardaki gaz boru hattının inşaatı ve işletmesi ile ilgili işlerin zamanında gerçekleştirilmesi için gereken koşulları sağlamak amacıyla elerinden gelen herşeyi yapacak ve gerekli tüm izin ve ruhsatları en etkin biçimde sağlayacaklardır.

Madde 9

Taraf ülkelerin yeni vergiler ve/veya harç ve ücretler koyan, vergileri, gümrük resimlerini ve diğer harçları artıran veya vergi ya da ücret ödeyenlerin durumlarını güçleştiren yasal faaliyetleri, vergi rejimi bu protokol ile belirtilen kuruluşların faaliyetlerinin ana gaz boru hattının inşaatı, bakımı, onarımı ve işletmesi ile Rus doğalgazının arzi ve taşınması ile ilgili olan bölümüne uygulanmayacaktır.

Madde 10

Bu protokol kapsamına girmeyen hususlarda anlaşma hükümleri geçerlidir. 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının hükümleri, bu protokol çerçevesinde yürütülen faaliyetlere uygulanacaktır.

Madde 11

İş bu protokol, 15 Aralık 1997 tarihinde imzalanan Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının yürürlüğe girmesini takiben, bu protokolün yürürlüğe girmesi için Türkiye Cumhuriyeti ve Rusya Federasyonu yasalarında öngörülen iç işlemlerin tamamlandığına ilişkin bildirimlerin teati edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

Moskova'da 27 Kasım 1999 tarihinde her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere Rusça, Türkçe ve İngilizce dillerinde ikişer kopya olarak imzalanmıştır. Herhangi bir farklılık durumunda yorum için İngilizce metin geçerli olacaktır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti Adına

Rusya Federasyonu Hükümeti Adına